Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Excerpta ex operibus Augustini et sermones - Cod. Aug. perg. 152

Augustinus, Aurelius

[Reichenau ?], [9. Jh.]

urn:nbn:de:bsz:31-42034

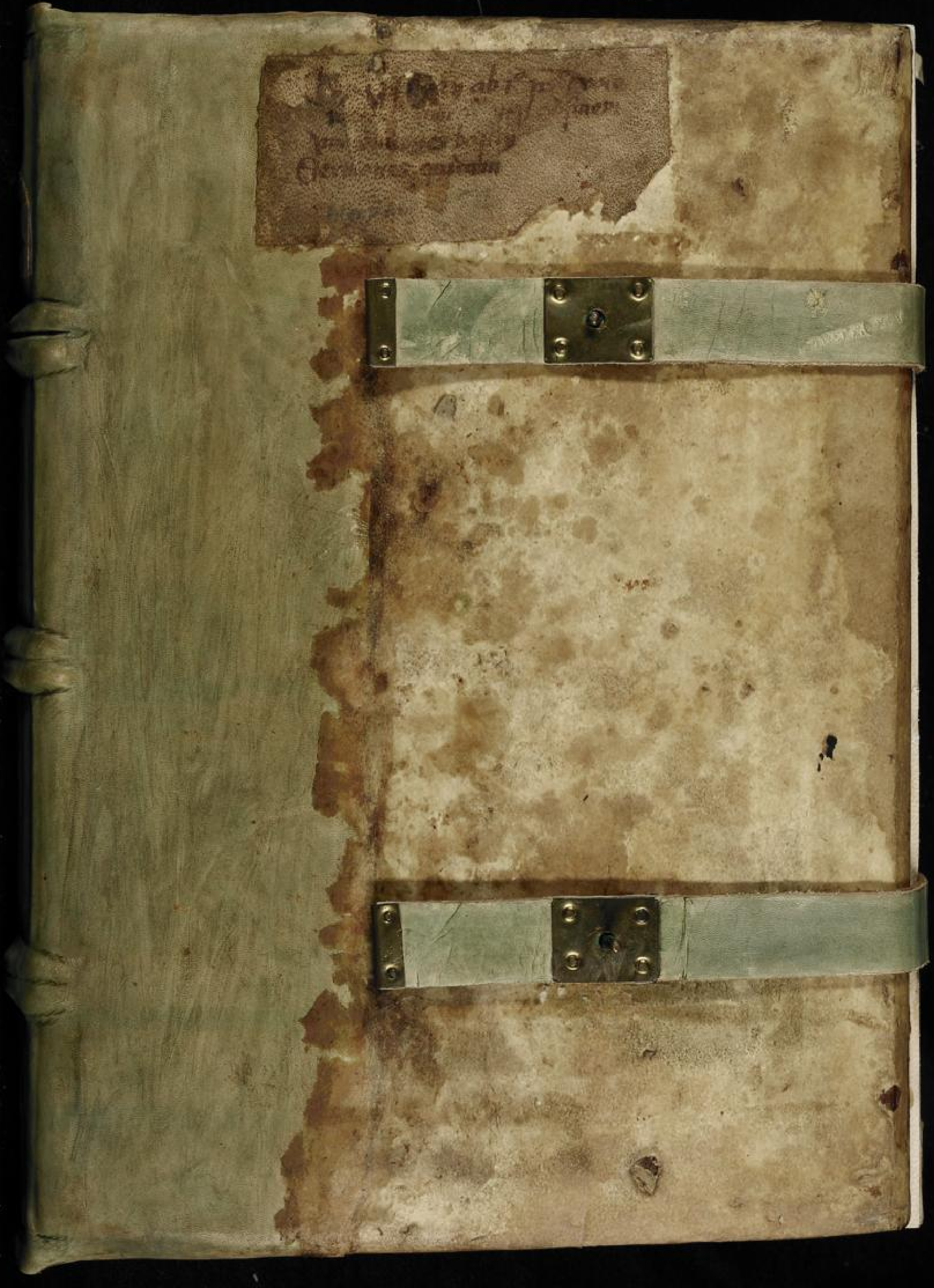

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Aug. prag. 132 · lib. mon. augie maioris.

Vocem mea ad dominum clamaui. id est non corporis uoce que cum strepitu uerberati aeris promitur
sed uoce cordis que hominibus silet. deo autem sicut clamor sonat. qua uoce susanna exaudita est.
Et de qua uoce ipse dominus precepit ut in cubilibus id est in secretis cordis sine strepitu oretur.
Nec facile quisquam dixerit hac uoce orari si nullus uerborum sonus reddatur ex corpore.
quoniam et silentes cum in cordibus oramus. si alienae ab effectu orantis cogitationes intercurrunt.
non dum dici potest uocem mea ad dominum clamaui. Neque hoc recte dicitur nisi cum sola anima nihil
carnis nihilque carnalium intencionum in oratione adtrahens loquitur domino ubi solus audit
Clamor etiam iste dicitur propter uim ipsius intencionis. Ad locum.

Irascimini inquit et nolite peccare quod duobus modis intellegi potest. aut etiam si irasci
mini nolite peccare. Id est etiam si surgit motus animi qui iam propter poenam peccati
non est in potestate saltim non ei consentiat ratio et mens que intus regenerata est
secundum deum ut mente seruiamus legi dei. si adhuc carne seruimus legi peccati. Aut
agite penitenciam. Id est irascimini uobis ipsis de preteritis peccatis. et ulte
rius peccare desinite. Ad Locum.

Exacerbauit dominum peccator. Nemo gratuletur homini qui prosperatur in uia sua
[illegible] maior haec ira dei est. Irritauit inquid dominum peccator
[illegible] id est ut correptionis flagella non patiatur. Irritauit dominum peccator
secundum multitudinem ire sue non exquiret. Multum irascitur deus non exquirit dum quasi obliuiscitur et
non adtendit peccata. Et per fraudes et scelera ad diuitias honoresque peruenit. quod maxi
me in illo antichristo euenturum est. qui usque adeo beatus uidebitur hominibus ut etiam deus putetur.

Qui loquitur ueritatem in corde suo. non nulli enim in labiis habent ueritatem et in corde non habent. Tamquam
si aliquis dolose ostendat uiam sciens in ea esse latrones et dicat. si hac ieris tutus a latronibus
eris. Et contingit ut uere ibi non inueniant latrones. uerum ille locutus est sed non in corde suo.
Aliud enim putabat et nesciens uerum dixit. Ergo parum est uerum loqui nisi etiam in corde suo ita sit
Qui non egit dolum in lingua sua. In lingua agitur dolus cum aliud ore profertur et aliud pectore tegitur

Delicta quis intelligit. In delictis autem qualis suauitas potest esse ubi non est intellectus? Quis ergo de
licta quis intelligit? que ipsum oculum claudunt cui suauis est ueritas. Cui desiderabilia
et dulcia omnia iudicia dei. Et sicut tenebre oculos ita delicta mentem [illegible] uidere non. Se

·Z

Ab occultis meis munda me domine. A cupiditatibus in me latentibus munda me domine. Et ab alienis
parce servo tuo. Ne seducar ab alienis. neque enim ab alienis capitur qui est mundus a suis. Parce
itaque ab alienis cupiditatibus non superbo et in sua potestate esse cupienti sed servo suo. Si mei non fue-
rint dominati tunc inmaculatus ero. Si mei non fuerint dominata occulta mea et aliena tunc in-
maculatus ero. Non enim est tercia origo peccati praeter occultum suum quo cecidit diabolus. et alienum quo se-
ductus est homo. ut consentiendo suum faceret. Et mundabor a delicto magno. Quo alio nisi
superbiae. Non enim est maius delictum quam apostatare a deo. quod est initium superbiae hominis. Et uere
ille inmaculatus est. qui etiam hoc delicto caret. quod hoc est ultimum redeuntibus ad deum. quod rece-
dentibus primum fuit. AD LOCUM

Ab occultis meis munda me domine. Hoc ergo cantauimus. Ecce ad hoc loquendo peruenimus dica-
mus et cum intellectu cantemus et cantando oremus et orando impetremus. Dicamus. Ab occultis
meis munda me domine. Quis enim delicta quis intellegit. Si uidentur tenebrae intelleguntur delicta. Denique
quando nos delicta penitet in luce sumus. Nam quando quisque ipso delicto inuoluitur est quasi obtenebratus
oculis non uidet delictum. Quia si tibi tegatur carnis oculus nec aliud uides. nec hoc unde tegitur uides. Ergo deo
dicamus qui nouit uidere quod purget. Nouit inspicere quod sanet. illi dicamus. Ab occultis meis munda me domine
et ab alienis parce servo tuo. Delicta inquid mea inquinant me. delicta aliena affligunt me. Ab his mun-
da me. ab illis parce. Tolle mihi ex corde malam cogitationem. repelle a me malum suasorem. hoc est ab oc-
cultis meis munda me et ab alienis parce servo tuo. Nam ista duorum genera delictorum propria simul et aliena
et iam primitus in exordio claruerunt. Diabolus suo delicto cecidit. adam alieno deiectus est. Hic ipse dei servus custo-
diens iudicium dei in quibus retributio multa. Et in alio psalmo sic orat. Non ueniat mihi pes superbiae et manus
peccatorum non moueant me. Non ueniat inquid mihi pes superbiae hoc est ab occultis meis munda me domine. et
manus peccatorum non moueant me. hoc est ab alienis parce servo tuo. Si mei non fuerint dominati occulta
mea et delicta aliena. tunc inmaculatus ero. Hoc non suis uiribus audet. sed dominum deprecatur ut impleat
cui dicitur in psalmo. Itinera mea dirige secundum uerbum tuum. Et ne dominetur mihi omnis iniquitas. Noli
timere si christianus es dominum foris hominem. dominum deum tuum semper time. Malum te time. hoc est cupiditatem
tuam. Non quod in te deus fecit sed quod tibi ipse fecisti. Te dominus bonum servum fecit. tu tibi in corde tuo malum dominum
creasti. Merito subderis iniquitati. merito subderis domino quem tu tibi ipse fecisti. Quia ei qui te
fecit subditus esse noluisti. Sed si mei inquid non fuerint dominata tunc inmaculatus ero. et emunda-
bor a delicto maximo. Putamus quo delicto quod illud est magnum delictum. magnum forte aliud sit.

quā dicturus sū ñ tam celabo qđ sentio· Delictū magnū arbitror ēē sup̄biā· Hoc fortas se
& aliī significatū ē in eo qđ ait· Et mundabor a delicto magno· Queritis quā magnū sit hoc
delictū· qđ deiecit angelū· qđ ex angelo fec̄ diabolū· eiq; in ęt̄nū int̄clusit regnū cęlor̄· Sup̄bia
Magnū hoc delictū ē & caput atq; causa omniū delictor̄· Scriptū ē enī· Initiū peccati omnis sup̄bia·

Exaudi dn̄e uocē meā· Gemam̄ modo· oremꝰ modo· Gemit̄ ñ ē nisi miseror̄· Oratio ñ ē AD LOC
nisi indigentiū· Transit oratio· succedet laudatio· Transit fletus· succedet gaudium·
Int̄im modo quando in dieb; malor̄ nr̄or̄ sumꝰ ñ cesset oratio nr̄a ad dm̄· a quo unā illā petamus·
& ab ipsa peticione ñ desinamꝰ donec ad eā illo donante ac ꝑducente ꝑueniamꝰ· AD LOCUM

Odisti obseruantē uanitatē sup̄uacue· Quis obseruat uanitatē· q timendo moritur·
Timendo enī mori· mencietur· & morit̄ antequā moriat̄· q ideo mentiebat̄ ut uiueret· Menti
re uis ne moriaris· & mentieris & morieris· Et cū dubitas unā mortē· quā differre po
teris· aut ferre ñ poteris· incidis in duas· ut prius moriaris in anima· postea mo
riaris in corpore· Unde hoc· nisi obseruando uanitatē· Quia dulcis ē tibi transi
turus dies· quę dulciant̄ tibi uolantia tēpora· Unde nihil tenes· & insup̄ tu teneris· Odis
ti obseruantē uanitatē sup̄uacue· Ego aut̄ q ñ obseruo uanitatē· in dn̄o speraui·
Sperans in pecuniā· obseruas uanitatē· Speras in honore & sublimitate alīqua potesta
tis humanę· obseruas uanitatē· In his omnib; cū speras aut tu expiras· & ea hic dimittis·
aut cū uiuis omīa pereunt· & in spe tua deficis· Hanc uanitatē com̄dat Esaias· Omnis
caro faenū· & omis gloria ei ut flos feni· Aruit faenū & flos decid̄· uerbū aut̄ dn̄i manet
in aeternū· Ego aut̄ ñ quomodo illi q sperant in uanitatē· & q obseruant uanita
tes· sed in dn̄o speraui qui non est uanitas· AD LOCUM

Ego aut̄ in te speraui dn̄e· Nihil salubrius· nihil securius uolebas imitari· nes
cio quē· inuenis illū ñ bonū· Tolle cogitacionē hanc· Alium quesisti· nescio quid
displicuit tibi· Terciū quesisti· & ipse ñ placuit· Nū quid quia & ille & ille dis
plicuit & tu peribis· Tolle ab homine spem· quę maledictus omnis· qui spem
ponit in homine· Si adtendis adhuc hominē· & eū queris imitari· & ex illo pen
dere adhuc lacte uis nutriri· Efficiers mā motreptus quales dicunt̄ pueri
qui diu sugunt qđ ñ decet· Et enī lacte uiuitāquā ꝑ carnē uolle sibi cibū traici·
hoc idem ē ꝑ hominē uiuere· Ido neus esto ad mensā· Inde cape· unde ille cepit·

Aut fortasse ñ cepit. forte Inutilit & in malũ incidisti quę bonũ putaras. Ut in ubere quasi
matris amaritudinē Inuenires. & ea offensione repellereris & ad cibũ ualidiorem Inuita
reris. Faciunt enī hoc nutrices mãmotreptis ut aliqua amara ponant in papillis suis.
Id ē mamillis. Quib; offensi paruuli ab ubere resiliant & ad mēsã ueniant. Ergo dicat. Ego
aũt In te speraui dñe. dixi tu es ds mš. Recedat donat. recedat cecilianus. nec ille. nec ille
ē ds mš. ñ ad hominis nom ãbulo. xpi nom teneo. Ipsũ paulũ audi dicentē. Nũ quid paulus
p uobis crucifixus ē. Aut in nomine pauli baptizati estis. Perirem si esse de parte pauli.
Quomodo ñ pereo si fuero de parte donati. Prorsus recedant humana nomina. humana
crimina. humana figmẽta. In te dñe speraui. dixi tu es ds mš. Ñ homo quisquã. sed tu es
ds mš. Un̄ deficit. un̄ pficit. Ds mš ñ deficit. sed pficit. hab& quo pficiat pfecturus.
Hab& unde deficiat aeternus. Dixi dño ds mš es tu. In manib; tuis sortis meę. Non in
manib; hominũ. sed in manib; tuis. Quę s̄ istę sortes. quare sortes. Audito
nomine sortium. ñ debem̄ sortilegos quęrere. Sors enī ñ aliquid mali ē. sed res ē
in dubitacione humana. diuinam Indicans uoluntatē. Nã & sorte miss̄ apti quando
iudas traditor dño periit. Et sicut de illo scriptũ ē. Abiit in locũ suũ. Caepit quęri
quis in locũ suũ ordinar&ur. Electi s̄ duo Iudicio humano. & electus de duob; unus
iudicio diuino. De duob; consultus ē dñs. quē nr̃a Ipsorũ ẽe uell&. Et cecidit sors
sup mathiam. Quid igit̃ ē. In manib; tuis sortes meę. Sortē dix. quantũ ego ex
istimo gratia qua salui facti sumus. Quare sortis nomine appellat gratiã.
quia In sorte ñ ē electio. sed uoluntas dĩ. Nã ubi dicit̃. iste facit. iste ñ facit. merita
considerant̃. Et ubi merita cõsiderant̃. electio ē. ñ sors. Quando aũt ds nulla meri
ta nr̃a inuenit. sorte uoluntatis suę nos saluos fecit. quia uoluit. ñ qz digni fu
im̄. hec ē sors.

AD LOCUM

Itaq; si fides sine dilectione sit. sine opere erit. Ne aũt multa cogites de opera
fidei. adde illi spem & dilectionē. & noli cogitare qd opereris. Ipsa dilectio
uacare ñ pot̃. Quid enī de quoquã homine & iã male operat̃ nisi amor. Da mihi ua
cantē amorem & nihil operantē. flagitia. adulteria. facinora. homicidia. luxurias
omš nonne amor operat̃. Purga ergo amorem tuũ. Aquã fluentē In cloacã cõuerte
ad ortũ. Ergo amorem tuũ aquã fluentē In cloacã cõuerte ad ortũ. quales Impetus

habebat ad mundum, tales habeat ad artificem mundi. AD LOCUM

In qualibet parte impius es, corrige fidem, dirige fidem, dirige viam. Et si habes bonos pedes ambula, securus curre, viam tenes. Quanto melius curreris, tanto facilius pervenies. Sed forte claudicas aliquantum, saltim a via noli recedere. Et tardius perventurus es. Noli remanere, noli retro converti, noli deviare. Quid ergo? Qui sunt beati? In quibus non invenerit deus peccatum. Nam in omnibus invenit. Omnes enim peccaverunt et egent gloria dei. Si ergo in omnibus peccata inveniuntur, remanent ut non sint beati nisi quorum remissa sunt peccata. AD LOCUM

Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore oportuno. Quo tempore pro hac? Per qua hac? Pro impietate, pro qua ipsa venia peccatorum. Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore oportuno. Inde adoravit omnis sanctus, quia dimisisti peccata. Nam si non dimitteres peccata, non esset sanctus qui te adoraret. Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore oportuno. AD LOCUM

Timeat dominum omnis terra, ab eo autem commoveantur omnes qui habitant orbem. An non timeat alterum pro illo. ab ipso commoveantur omnes qui inhabitant orbem terrae. Fera saevit, dominum time. Serpens insidiatur, dominum time. Homo te odit, dominum time. Diabolus te inpugnat, dominum time. Tota enim creatura sub illo est, quem iuberis timere. Hoc in psalmo sequitur. Cum enim dixisset et ab ipso commoveantur omnes qui inhabitant orbem terrae. Ne conversus teneret se homo ad timendum aliquid, et aversus a timore dei timeret pro illo aliquam creaturam, et adoraret quod factum est dimisso qui fecit, confirmavit nos in timore dei, tamquam dicens nobis et alloquens nos: quid formidaturus es aliquid de caelo, aliquid de terra, aliquid de mari? Quoniam ipse dixit et facta sunt, ipse mandavit et creata sunt. Qui dixit et facta sunt, mandavit et creata sunt. Cum iubet moventur, cum iubet quiescunt. Cum quiescunt et malitia hominum, cupiditates hominum. Cupiditatem nocendi potest habere propriam; potestatem autem si ille non dat, non habet. Non est enim potestas nisi a deo. Difinitiva sententia apostoli est. Non dixi: non est cupiditas nisi a deo. Est enim mala cupiditas quae non est a deo. Sed et ipsa mala cupiditas nulli nocet, si ille non permittat. Non est inquid potestas nisi a deo. Unde dominus homo stans ante hominem: Non haberes inquit in me potestatem nisi data tibi fuisset desuper. Ille iudicabat, ille docebat. Cum iudicabatur docebat ut iudicaret quos docuerat. Non haberes inquit in me potestatem nisi data tibi esset desuper. Numquid homo tantum non habet potestatem nisi cum acceperit desuper? Numquid ipse diabolus ausus est unam oviculam tollere viro sancto Iob, nisi prius diceret: mitte manum tuam, hoc est da po

testatur. Ille uolebat, sed ille non sinebat. Quando ille permisit, ille potuit, sed quia permisit.
Ideo bene eruditus ipse iob non ait, sicut iam commemorare uobis soleo, dominus dedit et diabolus
abstulit, sed dominus dedit et dominus abstulit. sicut domino placuit ita factum est. Non sicut diabolo placuit.
Videte ergo fratres mei cum tanto labore manducantem salubrem et utilem panem. Videte neminem
quam timeatis nisi dominum. propter eum ne timeas alium. Scriptura tibi dicit. Proinde timeat
dominum omnis terra. AD LOCUM

Inquisiui dominum et exaudiuit me et ex omnibus tribulationibus meis eruit me. Quare? Quia cum
fueris inluminatus cum ceperis hic habere bonam conscientiam. restant tribulationes. quia
restat aliquid infirmum donec absorbeatur mors in uictoria et mortale hoc induat in
mortalitatem. Necesse est ut in hoc seculo flagelleris. necesse est ut aliquas temptaciones
suggestionesque patiaris. Mundabit deus omnia. eruit te ab omni tribulacione. Inquisiui
dominum et exaudiuit me. Qui ergo non exaudiuit? non dominum quesiuit. Intendat autem sanctitas uestra non dixit
Inquisiui aurum a domino. et exaudiuit me. Inquisiui a domino senectutem. et exaudiuit me. Inquisiui a domino hoc
et illud et exaudiuit me. Aliud est aliquid inquirere a domino. aliud ipsum dominum inquirere. Inquisiui
inquid dominum et exaudiuit me. Tu autem quando oras et dicis. Occide illum inimicum meum. non dominum
sed quasi fecisti iudicem super inimicum tuum. et facis questionarium dominum tuum. Unde scis ne meli
or sit cuius mortem queris. eo ipso forte quia ille non querit tuam. Ergo noli aliquid a domino ex
tra querere. sed ipsum dominum quere et exaudiet te. et adhuc loquente dicet. ecce adsum.
Quid est ecce adsum? Ecce presens sum quid uis quid a me queris? Quicquid tibi dedero uilius est quam me.
Ergo me ipsum habe. me fruere me amplectere. non dum potes totum ex fide contingere me et adherebis mihi. Hoc
tibi deus dicat. et cetera onera tua ego a te deponam ut totus mihi hereas cum hoc mortale tuum ad inmorta
litatem conuertero. Ut sis aequalis angelis meis. et semper uideas faciem meam et gaudeas. et gaudium tuum nemo
auferat a te. Quia inquisisti dominum et exaudiuit te et ex omnibus tribulacionibus eruit te. AD LOCUM

Accedite ergo ad eum et inluminamini et uultus uestri non erubescent. Sed dicit aliquis. Quomodo ad eum accedo
tantis malis. tantis peccatis. oneratus sum tanta scelera clamant de conscientia mea. quomodo au
deo accedere ad eum. quomodo? Si humiliaberis et uultus tui non erubescent. Si enim timor eru
bescendi reuocat ad penitenciam. Paenitencia autem facit accedere ad dominum. Non uides quia poenam gestas
in uultu. quia inde erubuit uultus tuus. Quoniam non accessit ad dominum. Ideo non accessit quia noluit agere
penitenciam. Sic adtestatur propheta. Iste inops clamauit et dominus exaudiuit eum. Doceo quomodo

exaudiaris. Ideo non exaudieris quia dives es. Ne forte clamabas et non exaudiebaris. Audi quare. Iste inops
clamavit et dominus exaudivit eum. Inops clamat et exaudit dominus. Et quomodo clamabo inops? Ut et si habes aliquid
non inde praesumas de viribus tuis et intellegas te indigentem. Intellegas tamdiu te esse pauperem quamdiu habes illum
qui facit te divitem. Quomodo autem dominus exaudivit eum? Ex omnibus, inquid, tribulacionibus eius. Inmittit angelus domini
in circuitu timentium eum et eruet eos. Sic scriptum est fratres, non quomodo habent aliqui mendosi codices: Inmittit
angelum domini in circuitu timentium eos. Sed sic: Inmittit angelus domini in circuitu timentium eum et eruet eos.
Quem hic dixit angelum domini qui inmittit in circuitu timentium eum et eruet eos? Ipse dominus noster Ihesus Christus in prophetia
dictus est magni consilii angelus. Magni consilii nuntius. Sic illum dixerat propheta. Ipse ergo magni consilii
angelus inmittit in vos qui timet dominum et eruet vos. Noli ergo timere ne lateas. Ubicumque dominum timu
eris, novit te angelus ille qui inmittit in circuitu et eruet te. Apte modo de ipso sacramento vult
dicere quod ferebat in manibus suis.

AD LOCUM

Timete dominum sancti eius quoniam nihil deest timentibus eum. Copiam promittit trepido et dubitanti se. Adtende et noli
dicere: ille dives est et ego pauper. Ego timeo deum, ille non timendo quanta adquisivit, et ego timendo nudus sum. Vide
quid sequitur: Divites eguerunt et esurierunt. Inquirentes autem dominum non minuentur omni bono. Si ad litteram accipias
videtur te fallere. Respicis enim multos divites in quos mors divitiis suis non factos fuisse pauperes
cum viverent. Vides illos senescere produci ad ultimum vitae inter magnas divitias copiarum. Celebres eis
pompa funeris in magnis effusionibus produci usque ad sepulchrum divitem. Qui et exspiravit in lectis ebur
neis circumfluente familia sua et dicis in animo tuo: Si forte nosti aliqua peccata et scelera ip
sius. Ego novi quanta fecerit iste. Ecce senuit, mortuus est in lecto suo. Deducunt illum sui pompa
tanta funeris celebratur. Ego novi quae fecerit. Decepit me scriptura et fefellit, ubi audio
et canto: Divites eguerunt et esurierunt. Quando iste inops fuerit, quando esurivit? Inquiren
tes autem dominum non minuentur omni bono. Cotidie ad basilicam surgo, cotidie genua flecto, cotidie
inquiro dominum et inter tanta bona defunctus est. Sic cogitantem suffocat laqueus scandali. Escam enim
mortalem quaerit in terra et veram mercedem non quaerit in caelo. Et mittit caput in laqueum
diaboli et stringuntur ei fauces et tenet diabolum ad male faciendum ut sic imitetur illum
divitem quem videt in tanta copia defunctum. Noli ergo sic intellegere. Et quomodo intel
legor? In bonis spiritalibus. Sed ubi sunt? Non videntur oculis sed corde. Non video ipsa bona. Videt
ille qui amat iustitiam. Non video. Non enim aurum est, non enim argentum est. Si aurum esset, videres.
Quia fides est non videtur. Si non vides fidem, quare amas servum fidelem? Interrogate ipsum
ut salvum faciat eum. Et quomodo salvum facit ab omnibus tribulationibus eius.

quomodo / morte in / divitum / pauper / est turba

quale servum diligis. Forte habes servum formosum staturosum bene compositum fure nequam fraudolentum.
Habes alium aut forte parvulum statura deformem facie colore tetro fidelem parcum sobrium. Adtende
rogo te quem istorum duorum diligis. Si oculos carnis interroges vincit apud te pulcher iniustus. Si o
culos cordis vincit deformis fidelis. Vide ergo quid vis ut exhibeat tibi alter. id est fidem exhibe
illi et tu. Quare gaudes ad eum qui tibi fidem exhibet et laudas eum his bonis. Ergo quae non vident si oculo
cordis intendas cum repletus fueris pauper eris. Ille dives ideo fuit quia habebat lectum eburneum.
Et tu pauper es cuius cubiculum (caritatis) cordis plenum est tangis gemmis virtutum iusticiae veritatis fidei pacientiae
tolerantiae. Explica divitias tuas si habes illas et compara divitiis divitum. At ille in mercatum invenit
multas peiores et emit. Si fidem invenires venalem quantum pro illa dares quam te voluit deus gratis
habere et ingratus es. Egent ergo illi divites. egent. Et quod est gravius pane egent. Ne forte
putatis quia auro egent et argento. quamquam et hoc egeant. Quantum habuit quidam et quis eum
saciavit. Sic mortuus est egens. sic mortuus egens qui a plura volebat adquirere quam tenebat.
Egent et pane. Quare egent pane. Si intellegas panem. ille dixit. Ego sum panis vivus qui de caelo
descendi. Et beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam quia ipsi saturabuntur. AD LOCUM

Quis est homo qui vult vitam et diligit videre dies bonos. Interroga. Nonne omnis in vobis respondit
ego. An quisquam est in vobis qui non diligit vitam. id est qui non vult vitam et non diligit videre dies bo
nos. Nonne cotidie hoc murmuratis et hoc dicitis. Quamdiu ista patimur. cotidie peiora et
peiora. Apud parentes nostros fuerunt dies laetiores. fuerunt dies meliores. O si interroga
res ipsos parentes tuos similiter tibi de diebus suis murmurarent. fuerunt beati patres nostri.
Nos miseri sumus. Malos dies habemus. dominatus est ille. putabamus quia illo mortuo pos
set aliquod refrigerium dari. deteriora venerunt. O deus ostende nobis dies bonos.
Quis est homo qui vult vitam et cupit videre dies bonos. Non hic querat dies bonos. Bonam rem
querit sed non in regione eius illam querit. Quomodo si aliquem iustum quereres in ea patria
ubi non habitaret. diceretur tibi. Virum bonum queris magnum virum queris. quere
illum. sed noli hic. Superfluo hic eum queris. numquam eum inventurus es. Dies
bonos queris. simul eos queramus. Nolite hic. sed habuerunt illos patres nostri.
fallemini. omnes hic laboraverunt. Legite scripturas. Ideo voluit deus ut scribe
rentur. ut nos consolaremur. Temporibus heliae fuit fames. passi sunt eam patres nostri.
Contine linguam tuam a malo. facit illud. Nolo dicit homo miser. Et linguam meam

nolo ē tinere amalo · & uitā uolo & dies bonos uolo · Si sic operarius tuus tibi diceret ·
Et uasto istā uineā & exigo a te mercedē adduxisti me ad uineā · ut falcitē illā & amputē ·
Concido omīa ligna utilia · pdā ipsa robora uitium · ut ñ habeas hic quod colligas · & cū fecero
ista redditurus ē mihi laborem meū · Nonne insanū illū diceres · nonne illū de domo tua
pelleres · antequā mitteret manū ad falcē · Tales sunt homines qui & facere uolunt mala
& iurat mendatium & blasphemare dm̄ · contra & murmurare · & fraudes facere · & inebri
ari & adulterare · & ligaturas adhibere & ire ad sortilegos · & dies bonos uidere · Dicitur
illis · non potest malus faciens · queris bonā mercedem · Si tu iniustus es · Iniustū erit ·
Et dr̄ ergo · Quid faciam · quid uis · uitā uolo · dies bonos uolo · Contine linguam
tuam a malo · & labia tua ne loquantur malum · Id est nulli fraudē · nulli menda
tia · Sed quid est declina a malo · parum est · Nulli noceas · nullum occidas
non fureris · non adulteres · non fraudem facias · non falsum testimonium di
cas · Declina a malo · cum declinaueris · dicis · securus sum · perfeci omnia · ha
beo uitam · Uidebo dies bonos · Nondum · Declina a malo & fac bonum · Parū
est ut non expolies uesti nudum · Si non expoliaueris · declinasti a malo · sed
non facias bonū · Nisi cū peregrinum susceperis in domo tua · Ergo sic declina
a malo ut facias bonū · Quere pacem & sequere eam · Non tibi dixit · habe
bis hic pacē · Quere illā · & sequere · Quo eam sequor · quo precessit · Dns
enī ē pax nr̄a · resurrexit & ascendit in caelum · Quere pacem · & seque
re illam · Quia tu cum surrexeris · hoc mortale mutatur · & amplecteris
pacem ubi tibi nemo molestus erit · Ibi enī perfecta pax · ubi non esurieris
Nam hic pacem tibi facit panis · Subduc panem · & uide quale bellum est intra
uiscera tua · Ipsi iusti quomodo gemunt hic · fratres ut sciatis quia queri
mus hic pacē · consequimur autem in fine · Sed ex parte hic habemus ut ex toto
illic habere mereamur · Quid ē ex parte · concordes simus · hic diligamus
proximū quomodo nos · Sic dilige fratrem sicut te ipsū · habe cū illo pacē ·
Sed ñ possunt nisi existere aliqua · Quomodo inter frs · quomodo inter
scos extiterunt · Inter barnaban & paulū · Sed non quę occiderent con
cordiam · non quę interimerent caritatē · Nam & tibi ipsi resistis

aliquando · tamen ñ te occidisti · Omnis quẽ penit & aliquid · rixat secũ · pec
cauit · redit · Irascit sibi · me hoc fecisse · me illud comisisse · non dicit · Rixam
ergo secũ hab& sed ista rixa ad concordiam tendit · Uide quomodo secum rixet
& dicat quidã iustus · Quare tristis es anima mea & quare conturbas me
Spera in dñm qm confitebor illi · Cũ dicit animę suę · quare conturbas me · turbat
illũ · Uolebat forte ipse pati pro xp̃o · & anima ipsius contristabat · & ille quies
cebat & dicebat · Quare tristis es anima mea · & quare conturbas me · Pacẽ adhuc
non secũ habebat · sed ex mente herebat xp̃o · ut sequeretur illũ anima eius · & non
illũ conturbar& · Ergo querite pacem fr̃s · Dñs dixit · hęc loquor uobis ut in
me pacẽ habeatis · Pacem in terra uobis non promitto · In ista uita pax uerã est
nec tranquillitas · Gaudium inmortalitatis · societas angelorũ pmittit · Sed quisquis
non illã cũ hic ẽ quęsierit · non illã habebit cũ uenerit · Oculi dñi sup iustos ·
Noli ergo timere labores · oculi dñi super te sunt · & aures eius ad preces eorũ · Quid
uis ãplius · Si murmurante seruũ in domo magna ñ audir& pat familias · quereret
& dicer& · Quanta hic patimur · & nemo nos audit · Nũ quid dicis illud de dõ · Quanta
patior · & nemo me audit · Si audir& me forte dicis · tolleret mihi tribulati
onẽ · Clamo & tribulor · tantũ ut tene uias eius · & quando tribularis audit te ·
Sed medicus ẽ adhuc putre habes · nescio quid · clamas · sed adhuc secat & non tollit
manũ nisi secuerit quantũ uiderit eũ · Et eñi medicus ẽ qui exaud hominẽ · & parcit
uulneri & putredini · Matres quomodo fricant in balneis ad salutẽ filios
ñ ne paruuli clamant int manus earũ · Illę ergo crudeles s̃ ut ñ parcant
ñ exaudiant lacrimas · ñ ne plenę s̃ pietate · & tam clamant pueri & ñ eis par
cit · Sic & ds̃ nr̃ plenus ẽ caritate · sed ideo uidet ñ exaudire · ut san& & parcat
in sempiternũ · Oculi dñi sup iustos · & aures eius ad pces eorũ · Forte dicis mali · securus
facio male · qr ñ sup me s̃ oculi dñi · ad ds̃ ad iustos attend · me ñ uidet & quicquid
fecero securus facio · Statĩ subiec · Uidens cogitationes hominũ sps̃ scs̃ & ait · Oculi
dñi sup iustos & aures ei ad pces eorũ · Uultus aũ dñi sup facientes mala · ut pdat de
t̃ra memoria eorũ · Clamauer̃ iusti & dñs exaudiuit eos · & ex omib; tribulationib;
eorũ eruet eos · Iusti erant tres pueri de camino clamauer̃ ad dñm · & in laudib; eorũ

ignes frigues. Accedere & ledere flama ñ potuit laudantes dm̄ innocentes & iustos
pueros. & eruit eos de flama. Dic aliquis. Ecce uere iusti q̄ exauditi s̄. Sic scriptū ē
Clamauer̄ iusti & dn̄s exaudiuit eos. & ex om̄ib; tribulationib; eoꝝ eruit eos. Ego aut̄ clamaui
& ñ eruit. aut ego ñ sū iustus & ñ facio quę mihi iub&. aut forte ille me ñ uid&. Noli timere
tantū fac qd̄ iub&. & si te ñ eruit corporalit̄. eruit te sp̄italit̄. Ille eni q̄ tulit de flama tres
pueros. nūquid tulit de flama machabeos? Nonne illi in ignib; exspirabant? Ds̄ trium
pueroꝝ. ñ ne ipse ē & machabeoꝝ? illos eruit. & illos ñ eruit? Immo utrosq; eruit.
Sed tres pueros. ut & carnales cõfunderent. machabeos aut̄ ideo ñ sic eruit. ut illi p̄seque-
bant̄ in pęnas maiores irent. cū putabant se obpressisse martires di. Eruit petrū.
quando uenit ad eū angelus cū eēt in uinculis. & ait illi. Surge & exi. Et subito solutas uincula
& secutus ē angelū. & eruit eū. Nūquid p̄diderat iusticiā quando ñ illū eruit de cruce. & ñ
eruit tunc. & eruit tunc? An ideo diu uix. ut iustus fier&? forte plus exaudiuit eū postea
quā prius. quando illū uere de om̄ib; penis eruit. Nā quando illū primo eruit. quanta ille
ptulit postea. Illuc eni eū misit postea ubi nihil mali pati potuiss&. Iuxta ē dn̄s eis q̄ obtriuer̄ coꝛ
& humiles sp̄u saluos faci&. Altus ē ds̄. humilis ē xp̄ian̄. Si uult ut altus ds̄ uicinet̄ illi. humilis sit.
Magna misteria frs. ds̄ sup om̄a ē. Erigeste. ñ illū tangis. Humilias te & ipse ad te descendit.
Multę tribulationes iustoꝝ. nūquid dix. Ideo sint xp̄iani iusti. Ideo audiant uerbū meū ut nihil tri
bulationis patiant̄? ñ hoc p̄mittit. sed dic. Multę tribulationes ē iustoꝝ. Magis si iniusti s̄
pauciores habent tribulationes. Si iusti. multas habent. Sed p̄ paucas aut nullas tribulatio
nes. illi uenturi s̄ ad tribulatione sępitna unde nūquā eruant̄. Iusti aut̄ p̄ multas tribulatio
nes iustoꝝ. & de om̄ib; eruet eos. Dn̄s custodit om̄a ossa eoꝝ. unū ex illis ñ conteret̄. Et hoc frs ñ ac
cipiam̄ carnalit̄. Ossa s̄ firmam̄ta fidelium. quomodo eni in carne nr̄a ossa faciunt firmam̄tū
Pacientia ergo quę ē in fide. ossa s̄ interius ipsa s̄ quę frangi ñ poss̄. Custodit dn̄s om̄a ossa eoꝝ
unū ex illis ñ conteret̄. Si de dn̄o nr̄o ihū xp̄o dixiss& hoc. Custodit dn̄s om̄a ossa filii sui. unū ex illis
ñ conteret̄. Sic & ia alio loco figurat̄ de illo. quando agn̄ dictus ē mactandus & dictū ē de illo.
Os ei' noli frangere. Impletū ē in dn̄o. qa cū penderet in cruce exspirauit antequā uenirent
illi ad cruce. Et inuener̄ iā corp' exanime. & noluer̄ crura ei' frangere. ut impleret̄ qd̄ dic
tū ē. Sed p̄misit illud et ceteris xp̄ianis. dn̄s custodit om̄a ossa eoꝝ. unū ex illis ñ conteretur.
Ergo frs. si uideri m' aliquē s̄cm tribulationib; pati & forte t a medico sic secari t aliquo

p(er)secutores si ecce dux ut ei ossa frangant. n(on) dicunt n(on) erat iustus iste. Na(m) d(omi)n(u)s hoc p(ro)misit
iustis suis de q(ui)b(us) ait. Custodit d(omi)n(u)s om(n)ia ossa eor(um) unu(m) ex illis n(on) conteret. Uis uidere q(ua)e alia ossa dix
que dixi m(ihi)? Firmamentu(m) fidei id e(st) pacientia & tolerantia in om(n)ib(us) tribulationib(us). Ip(s)a s(un)t ossa
que n(on) frangant. Audite & in ip(s)a passione d(omi)ni inspicite q(uo)d dico. D(omi)n(u)s erat in medio crucifixus
iuxta illu(m) duo latrones erant. Un(us) insultauit. alt(er) credid(it). Un(us) da(m)nat(us) e(st). alt(er) iustificatus e(st).
Un(us) habuit pena(m) sua(m) & hic & in futuro. Alteri aut(em) dix(it) d(omi)n(u)s. Am(en) dico tibi hodie mecu(m) eris in pa
radiso. Et tam illi que(m) uenit d(omi)n(u)m ossa n(on) freger(unt). latronu(m) aut(em) freger(unt). Sic fractas latronis
ossa q(ui) blasphemauit. quomodo latronis q(ui) credid(it). Ubi e(st) ergo q(uo)d dictu(m) e(st). D(omi)n(u)s custodit om(n)ia ossa
eor(um) unu(m) ex illis n(on) conteret. Ecce cui dix(it) hodie mecu(m) eris in paradiso. n(on) potuit om(n)ia ossa eius
custodire. Respondet tibi d(omi)n(u)s. Immo custodiui. Na(m) firmamentu(m) fidei ipsius frangi n(on) po
tuit. quib(us) crura s(un)t fracta. Mors peccator(um) pessima. Attendite fr(atre)s p(ro)p(ter) quae dicebamus.
Uere magnus d(omi)n(u)s & misericordia ei(us) uera. quib(us) ded(it) manducare corpus suu(m) in quo tanta
p(er)pessus e(st) & sanguine(m) bibere. Quomodo respicit male cogitantes & dicentes. Ille
male mortuus e(st) cu(m) iustus e(ss)et. a bestiis consumptus e(st). Non erat ille iustus. Ideo male
periit. na(m) non periret. Credo ille iustus e(st). q(ui) in domo sua & in lecto suo moritur.
Hoc e(st) ergo iniquus q(uo)d miror. q(ui)a noui peccata & scelera ipsius. & bene mortuus e(st) in fide sua
intra limina sua. nulla peregrinationis iniuria nulla t(ame)n inmatura aetate. Audi d(omi)n(u)m
Mors peccator(um) pessima. Quae tibi uidet(ur) bona mors. pessima e(st) si intus uideas. Uides foris
iacente(m) in lecto. nu(m)quid uides intus raptu(m) ad gehenna(m). Audite fr(atre)s & ex euan
gelio accipite quid sit mors peccator(um) pessima. Nu(m)quid n(on) duo erant in isto saeculo.
Diues q(ui) induebat(ur) purpura & bysso & epulabat(ur) splendide. Alt(er) paup(er) q(ui) iacebat ad ianuam
ei(us) ulcerosus. Et canes ueniebant & lingebant ulcera ei(us). & desiderabat saturari de micis
quae cadebant de mensa diuitis. Contigit aut(em) mori inop(em) illu(m). Iustus erat ille inops. & au
ferri ab angelis in sinu abrahe. Quis uider(et) corp(us) illud iacere ante limen diuitis. & non
e(ss)e qui sepeliret. Quanti forte dicerent. si emoriatur ille inimicus m(eu)s. & ille qui me
p(er)sequit(ur) sic illu(m) uidea(m). Exteratur corpus sputo puterent uulnera. & ille in sinu abrahae
requiescit. Si x(christi)piani sumus credamus. si non credimus fr(atre)s. nemo se fingat x(christi)pianum.
Fides nos p(er)ducit. quomodo illa dix(it) d(omi)n(u)s sic sunt. An uero dicit tibi mathematicus. & uerum e(st)
Dicit x(christu)s. & falsu(m) e(st). Quale(m) aut(em) morte(m) mortuus e(st) ille diues. qualis mors e(ss)e potuit

In purpura & bisso. Quā sumptuosa quā popa sa que exequie funeri sibi erant. quantis aroma
tib; sepultū ē illud cadauer. Et tamen cū apud inferos in tormentis e& desiderauit ex illius
contemptu pauperis digito instillari aquę guttā ardenti linguę suę neq; impetrauit. Disci
te ergo quid sit mors peccatorū pessima & nolite interrogare. Stratos preciosis uestibus lectos &
carnē multis diuitiis obuolutā. lamentacionis pompā exhibentē. plangentē familiam. tur
bā obsequium praecedens ac sequens. cū corpus effertur marmoratas aurataſq; memorias.
Nam si hoc interrogatis. respondent uobis falsum quod multorū non leuiter peccatorū. Sed om
nino sceleratorū mors obtima est. qui sic plangi sic ē diri sic contegi sic & ferri sic sepeliri
meruerunt. Sed interrogate euangelium & ostendet fidei uestrę penis ardentē animā diui
tis quā nihil adiuuarent. omnes honores & obsequia quę mortuo corpori eius uiuentium
uanitas praebuit. Sed quia multa s̄ genera peccatorū & non ē peccatorū difficile est aut
fortasse in hac uita inpossibile subicere statim cuius generis esse & peccatorū mors pessi
ma. Et qui oderunt iustū delinquent. Quē iustū nisi eū qui iustificat eū. quē iustū nisi dominū nostrum ihm
xpm. qui est & ipsa propitiatio peccatorū nostrorū. Qui ergo hunc oderunt. mortē habent pessimam.
qui in peccatis suis moriuntur. qui per eū deo non reconciliantur. Redimet enim dns animas seruorū
suorū. Secundū animā enim intellegenda est mors aut pessima aut obtima. Non secundū cor
porū aut contumelias aut honores quos homines uident. Et non delinquent omnes
qui sperant in eum. Iste est modus humanae iusticiae ut uita mortalis quantū lib&
proficiens. quia sine delicto esse non potest in hoc mundo. Non delinquat dum sperat
in eum. In quo est remissio delictorum AD LOCUM

Praetende misericordiam tuam scientibus te. & iusticiam tuam his qui recto sunt corde.
quod sepe diximus quia illi sunt recti corde. qui secuntur in hac uita uoluntatē di. Uoluntas
di est aliquando ut sanus sis. aliquando ut egrotes. si quando sanus es. dulcis ē. uoluntas di.
Et quando egrotas. amara ē. uoluntas di. Non recto corde es. Quare. quia non uis uo
luntatem tuā dirigere ad uoluntatem di. sed di uis curuare ad tuam. Illa recta est
sed tu curuus. Uoluntas tua corrigenda ē ad illā. non illa curuanda est ad te. AD LOCŪ

Et adhuc pusillum & non erat peccator. Inter peccatores certe gemis. de peccatoribus
gemis pusillū & non erit. Ne forte quia tibi dixi. sustinentes aut dnm ipsi hereditate
possidebunt terrā. Sustinentiā istā longissimā putes. modicum sustines. sine fine

recole annos ab adam

accipias qd sustines adhuc pusillū modicū. Recole annos ab adam usq; ad hodiernū diem
Curre scripturas. heri pene ille de paradiso raptus ē. Quot saecula & menses & ae
uolata s̄. ubi ptērita sunt temporis. Sic pauca quae restant usq; transibunt. Si te
te illo tēpore uiueres ex quo adā de paradiso dimissus ē usq; in hodiernū diem. certe ui
deres uitā tuam non fuisse diuturnā quae sic auolass&. Unius aut cuiusq; hominis uita
quanta ē. adde quantos lib& annos duc longissimā senectute. Quid ē. Nonne aura ē matu
tina. Ergo longe sit dies iudicii. quando erit retributio iniustorū & iustorū. Tuus
certe ultimus dies longe ab te ē. ñ potes ab hoc te pparare. Qualis enī exieris ex hac uita
talis redderis illi uitae. Post uitā istā parua nondū eris. Ubi erunt sci quibus dicetur
Uenite benedicti patris mei percipite regnū qd uob paratū ē ab initio mundi. AD LOCŪ

Declina a malo & fac bonū. Noli tibi putare sufficere si ñ expolias uestitū. ñ expoliando
enī uestitū declinasti a malo. Sed noli arescere & sterilis ee. Sic noli expoliare uestitū
ut uestias nudū. Hoc ē enī declinare a malo & facere bonū. & quid inde habebo dictu
rus es. Iā cōmendauit ille quē feneras. Quid tibi dabit. uitā ęternā tibi dabit. Da illi
securus. audi & id qd sequit. Declina a malo & fac bonū. & inhabita in secula seculoȝ.

Et noli putare qd des qd nemo te uideat. aut quia deserit te ds. quando forte dederis pau
peri & consecutus fueris aliqd damnū. aut aliqua tristicia rei amissae. & dicas tibi
bona me fecisse opera. puto non amat ds homines qui bene faciunt. Unde ista uestra sub
murmuratio. Unde iste strepitus. nisi quia habundant istae uoces. Unusquisq; modo cog
noscit has uoces. Aut in ore suo. aut in ore uicinis sui. aut in ore amici sui. Deleat
illas ds & extirpet spinas de agro suo. plantet frugē bonā & arborem fruc
tiferā. Quid enī contristatus es o homo quia dedisti pauperi & aliquid pdidisti.
Nonne uides quia hoc perdidisti qd non dedisti. quare ñ respicis ad dnm tuū ubi ē fides
quare sic dormit. Excita illā in corde tuo. attende quid tibi dixerit ipse dns. Quando
te ad huiusmodi bona opera exortabat. Facite uobis sacculos ñ ueterescentes. Thesau
rū ñ deficientē in caelis quo fur ñ accedit. Hoc ergo modo cōmemorat quando plangis
in dāno. Quid ploras stulte parui cordis aut ñ sani cordis. quare pdidisti. nisi quia
mihi ñ cōmdasti. quare pdidisti. quis tibi abstulit. Respondebis. fur. Nonne
hoc te pmouerā ne ibi poneres quo fur possit accedere. Si ergo dol& quia pdidit

[illegible]uomodo intre [illegible]ntristat aliqd [illegible] tristan tur

dolet quia non ibi posuit unde perire non potuit.

AD LOCUM

Vidi impium superexaltatum et elevatum super cedros libani. Et puta quia superexaltatus est. puta quia elevatus est. quid sequitur. Et transivi et ecce non erat. et quesivi eum et non est inventus locus eius. Quare non erat. et non est inventus locus eius? Quia transisti. Si autem adhuc carnaliter cogitas. et ista terrena felicitas vera felicitas tibi videtur. nondum transisti. Aut aequalis illi es. aut infra es. Profice et transi. et cum proficiendo transieris. adtendis eum fide. vides novissima ipsius et dices tibi. Ecce non est iste quasi timuerat. Quomodo si transisses iuxta fumum. Nam et hic dictum est in isto psalmo superius. Deficientes ut fumus deficient. Erigitur in altum fumus et in globum tumidum pergit. Quanto magis adtollitur. tanto amplius intumescit. Sed cum transieris adtende post te. Post te enim fumus sit ante te dis. Noli posteriora ex desiderio adtendere. sicut adtendit uxor loth et remansit in via. Sed respice ex despectu. et videbis impium numquam esse. Queres locum eius et non invenies. Quis est locus eius. quomodo habet potestatem. habet divitias. habet quendam ordinem suum in rebus humanis. ut multi ei obsequantur. Ut iubeat et audiatur. Iste locus non erit. Sed transi. ut possis dicere. Transivi et ecce non erat. Quid est transi. profice. pervenia ad spiritalia. Intravi in sanctuarium dei ut intenderem in novissima. et ecce non erat et quesivi eum et non est inventus locus eius. Custodi innocentiam. Tene quomodo cum avarus esses. sacellum tenebas. Quomodo tenebas sacellum ne tibi extorqueretur a fure. sic custodi innocentiam ne tibi extorqueatur a diabolo.

AD LOCUM

Quoniam anima mea completa est inlusionibus. non est sanitas in carne mea. Ubi ergo? Quia est totus homo anima et caro est. Anima completa est inlusionibus. caro sanitatem non habet. Quid remanet unde sit leticia. nonne oportet ut sit tristes. Tota die contristatus ambulabam. Tristicia nobis sit donec et anima nostra exuatur inlusionibus. et corpus nostrum induat sanitatem. Illa est vera sanitas quae est inmortalitas. Que sint autem inlusiones animae si voluero dicere. tempus quando sufficit. Cuius enim anima ista non patiatur. Breve est quod moneo. quomodo anima nostra impleta sit inlusionibus. Afacit ipsarum inlusionum. Aliquando vix orare permittimur. De corporibus cogitare non novimus nisi imagines. et sepe inruunt quas non querimus. et volumus ex hac in hanc ire. et ab illa in illam transire. Et aliquando vis redire ad id quod cogitabas. et dimittere unde cogitas. et aliud tibi occurrit. Vis recordari quod oblitus eras. et non tibi venit in mentem. et venit potius aliud quod nolebas. Ibi erat quod oblitus eras. Nam quare postea venit in mentem

de inlusionibus

16

AD LOC

cũ iam ñ quererẽ. Cũ aut̃ quereretur occurrerunt pro illo innumerabilia quę ñ querebantur.

Rugiebã a gemitu cordis mei. Adtenditis plerũq; interpellare gemitibus seruos dĩ. Et queritur causa & non apparet. & in gemitu alicuius serui dĩ. Si tamen ad aures hominis circa illum positi peruenerint. Est enim gemitus occultus qui ab homine non auditur.

Tamen si tanto occupauerit cor cogitatio desiderii cuiusdã ut uoce clarior exprimatur uulnus interioris hominis queritur causa & dicit homo apud semet ipsum. Forte illud est unde gemit. Et forte illud illi factum est. Quis potest intellegere nisi ille in cuius oculis & auribus gemit. Propterea rugiebã inquit a gemitu cordis mei. quia homines si quando audiunt gemitũ hominis. plerũq; gemitũ carnis audiunt gementem. a gemitu cordis ñ audiunt. Abstulit nescio quis res huĩ. rugiebat sed ñ a gemitu cordis. Alius quia extulit filium. alius quia uxorem. alius quia grandinata ẽ uinea. qz culpa acuit. quia diripuit iumentũ ipsius nescio quis. Alius quia dãnum aliquod passus ẽ. alius quia timet hominẽ inimicũ. Omš isti a gemitu carnis rugiunt. At uero seruus dĩ quia ex recordatione sabbati rugit ubi ẽ regnũ dĩ qđ caro & sanguis non possidebit. Rugiebã inquit a gemitu cordis mei. Et quis agnoscebat unde rugiebã subiecit. Ante te ẽ omne desiderium meũ. Non enĩ ante homines qui cor uidere non possunt. Sed ante te ẽ omne desiderium meũ. Sit desiderium tuum ante illũ & pater qui uidet in occulto reddet tibi. Ipsum enim desiderium tuum oratio tua est. Et si continuum desiderium. continua oratio. Non enim frustra dixit apostolus. Sine intermissione orantes. Numquid sine intermissione genu flectimus. corpus prosternimus aut manus leuamus. ut dicat sine intermissione orate. Aut si dicimus nos orare. hoc puto sine intermissione non possumus facere. Est alia interior oratio sine intermissione.

qđ bonum desiderium tuũ oratio tua sit

Oratio quae est desiderium quicquid aliud agas. si desideras illud sabbatum. non intermittis orare

Si non uis intermittere orare. Noli intermittere desiderare

continuum desiderium tuum · continua uox tua est · tacebis si amare de
stiteris · qui tacuerunt de quibus dictum est · Q(uonia)m habundauit iniquitas ·
refrigescat caritas multorum · frigus caritatis · silentium cordis est ·
Si semper manet caritas · semper clamas · Si semper clamas · semper de
sideras ·

AD LOCUM

Q(uonia)m iniquitatem meã ego pronuntio · et curã gerã pro peccato meo · Ne securus
sis cũ confessus fueris peccatũ · tã quã semper p(ro) paratus ad confitendũ peccatũ ·
Sic pronuncia iniquitatẽ tuã · ut curã geras pro peccato tuo · Quid est curã gerere
p(ro) peccato tuo · curã gerere pro uulnere tuo · Si dixeris curã gerã p(ro) uulnere meo
quid intellegeretur · nisi dabo operã ut sanetur · hoc est enĩ curã gerere pro delic
to semper nitĩ semper intendere · semper studiose et sedule agere · ut sanes peccatũ ·
Ecce de die in diem plangis peccatũ tuum · sed forte lacrimae currunt · et manus cessant ·
fiant elemosinę · redimantur peccata · Gaudeat indigens de dato tuo ·
ut et tu gaudeas de dato d(e)i · Eget ille · eges tu · Eget ille a te · eges tu a d(omi)no · Tu contẽp
nis egentem tui · d(eu)s non te contempnet egentem sui · Ergo imple tu egenis
inopiam · ut impleat d(eu)s interiorem tuum · hoc est curam geram pro peccato meo ·
Faciam omnia quae facienda sunt · ad oboediendum et sanandũ peccatũ meũ ·
Et curam geram pro peccato meo · AD LOCUM

Multiplicati sunt super capillos capitis mei · Capillos capitis ad numeri
multitudinem reuocat · Quis numerat capillos capitis · multo minus pec
cata quae excedunt numerũ capillorũ minuta uidentur · P(ro) caue sed magna ·
non facis adulterium · non facis homicidium · non rapis res alienas · non blas
phemas · non dicis falsũ testimonium · Moles istae peccatorũ · magna p(ro) caue sed
De minutis quid agis · an non timet minuta · proiecisti molẽ · uide ne arena
obruaris · Multiplicati sunt super capillos capitis mei · et cor meũ dereliquit me ·
Quid mirum est si cor tuum desertum est a d(e)o tuo · quando se ipsũ deserit · Quid ẽ
cor meũ dereliquit me · Non est idoneum cor meũ ad cognoscendũ se · hoc dixit cor
meũ dereliquit me · Cor de meo d(eu)m uolo uidere · et non possũ p(rae) multitudine pecca
torũ · meoru(m) Parũ est ne cor meũ se conp(re)hendet · Nemo enim se conp(re)hendit · nemo de se

p̄sumit

qualis sit cura pro peccato gerenda

quid sit illud cor meũ dereliquit me ·

Numquid comprehendit cor de corde suo cor suum petrus qui dixit tecum sum usque ad mortem.
In corde erat praesumptio falsa. in corde latebat timor verus. Et non erat idoneum cor
ad comprehendendum cor. Cor aegrotum latebat. sed medico patebat. Quod de illo
pronuntiatum est. hoc completum est. Noverat in illo dominus quod in se ipse non noverat. quia
cor eius dereliquerat eum. cor eius latebat cor eius. Cor meum dereliquit me.
Quid ergo. quid clamamus. quid dicimus. placeat tibi domine eruere me. Tamquam
diceret. si vis potes me mundare. placeat tibi eruere me domine ad adiuvandum mihi re
spice. Membra poenitentiae. membra in doloribus posita. membra sufferen
menta medici clamantia. sed sperantia. AD LOCUM.

Adhuc tamen homo est adhuc inter scandala huius mundi periclitatur. Respexit
ergo et ad se tamquam inde veniens. et ait sibi constituto inter has tristitias et comparans
haec illis ad quae videnda ingressus est. Et post quae videnda ingressus est. quare tristis es
anima mea. et quare conturbas me. Ecce iam quadam interiore dulcedine laeta
sumus. ecce iam acie mentis aliquid incommutabile. etsi perstrictim et raptim perspicere po
tuimus. quare adhuc conturbas me. Non enim dubitas de deo tuo. non enim non est
quod dicas contra illos qui dicunt ubi est deus tuus. Iam aliquid incommutabile
persensi. quare adhuc conturbas me. spera in deum. Et quasi respondet illi anima
eius in silentio. quare conturbo te. nisi quia nondum ibi sum ubi est dulcedo illa quo
sic raptus sum quasi per transitum. Numquid iam bibo de fonte illo. nihil metuens. Iam
nullum scandalum pertimesco. Iam de cupiditatibus omnibus tamquam edomitis
victisque securus sum. Nonne adversus me diabolus vigilat hostis meus. Nonne
laqueos mihi cotidie deceptionis intendit. Non vis conturbem te positum in saeculo.
et peregrinum adhuc a domo dei. Sed spera in deum. Respondit conturbanti animae
suae. et quasi rationem reddenti perturbationis suae propter mala quibus habundat hic
mundus. Interim habita in spe. Spes enim quae videtur non est spes. Si autem quod
non videmus speramus. per patientiam exspectamus. AD LOCUM.

Ex aliqua perturbatione vim patitur homo alloquens animam suam. ut quid tristis es ani
ma mea. et ut quid conturbas me. Anxietas a deo quia difficile purgata vita inve
nitur cui ille iudicat qui novit ad purum et liquidum iudicare. Et terribilis ... vita
quare adhuc tristis es

inter homines ita ut homines qui eum reprehendant iuste non habeant. peccata etiam ab illius
oculis procedit regula ex qua non se fallit. et invenit in homine quod damnet quod reprehendat deus. quae
homines reprehendenda non videbant. nec ille ipse vir qui iudicandus est. Haec timens anima for
te conturbatur. alloquitur eam mens quasi dicens. quid times de peccatis quae non potes omnia devitare?
Spera in dominum quoniam confitebor illi. quod dampnat sanat praesens allocutio. reliqua purgat fidelis con
fessio. plane time si iustum te dicis. si non habes illam vocem psalmo: ne intres in iudicium
cum servo tuo. quare ne intres in iudicium? misericordia tua mihi opus est. Nam si iudicium ex
hibueris sine misericordia quo ibo? si iniquitates observaveris domine domine quis sustinebit? Ne
intres in iudicium cum servo tuo quoniam non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Ergo
si non iustificabitur omnis vivens quicumque hic vivit quantumlibet iuste vivat. vae illi si cum
illo intraverit deus in iudicium. Nam et alio propheta adrogantes et superbos (?) deus sic
obiurgat: ut quid mecum vultis in iudicio contendere? omnes dereliquistis me dicit dominus. Noli
ergo iudicio contendere. da operam esse iustus. et quantumcumque fueris confitere te peccatorem.
semper spera misericordiam. et in ista humili confessione securus alloquere (?) et tu
multa ante adversus te animam tuam. ut quid tristis es anima mea et ut quid conturbas me.
Addidisti abstinentiam (?) noli ieiunium putare sufficere. ieiunium te castigat. non alterum reficit. AD (de ieiunio)
fructuosa erit angustia tua si alteri praestiteris latitudinem. Ecce fraudasti animam
tuam, cui dabis quod tibi abstulisti? ubi ponis quod tibi denegasti? quam multos pauperes sagi
nare potest intermissum hodie prandium nostrum. Sic ieiuna ut in alio manducante prandisse
te gaudeas pro oratione ut exaudiaris. Libenter ad illum eloquentem te dicam ecce adsum si
fregeris ex animo esurienti panem. Quia plerumque sic a tristibus et murmurantibus ut careant
tedio impellantis non ut viscera reficiant indigentis. Hilarem autem datorem diligit deus. Si
panem dederis tristis et panem et meritum perdidisti. Ergo ex animo fac ut ille qui videt te alloquens
te dicat: ecce adsum. quam celeriter accipiuntur orationes bene operantium. Et haec iustitia
hominis in hac vita ieiunium elemosina oratio. Vis orationem tuam volare ad deum? fac illi duas
alas ieiunium et elemosinam. Tales nos inveniat et securos inveniat lux dei et veritas dei.
cum venerit liberare nos a morte qui iam venit subire pro nobis mortem. AD LOCUM
Quidem si ideo colis deum quia dat tibi fundum. non eum culturus es quia tollit tibi fundum. sed forte tu
dicis ideo eum colam quia dabit mihi villam in temporale. Nihil homini corruptam adhuc in te (?).

Amore enim casto non colis, adhuc mercedem expetis. Eadem vis habere in futuro saeculo quae hic necesse est relinquas. Mutare vis voluptatem carnalem, non amputare. Non laudatur in illo ieiunium qui ad luxuriosam cenam servat ventrem suum. Invitantur enim aliquando homines ad cenam magnam, et cum ad eam volunt avidius intrare, ieiunant. Numquid hoc ieiunium est continentiae et non potius luxuriae deputandum est? Noli ergo talia sperare tibi danda a deo, qualia hic te iubet contemnere. Haec enim sperabant videre, ideo turbabantur in illa quaestione. Nam resurrectionem et ipsi sperant, sed ad tales voluntates corporis se sperant resurrecturos quales hic amant.

AD LOCUM

Deus noster refugium et virtus. Sunt quaedam refugia ubi non est virtus, quo quisque cum fugerit magis infirmatur quam firmatur. Confugis verbi gratia ad aliquem in saeculo magnum, ut facias tibi potentem amicum; refugium videtur. Tantarum huius saeculi incertae sunt, et ita potentium ruinae cotidianae crebrescunt, ut cum ad tale refugium confugeris, plus tibi timere incipias. Antea enim tantum pro te timebas; cum ad talem confugeris, et de illo tibi timebis. Multi enim cum ad talia refugia confugissent, cadentibus illis ad quos confugerant, et ipsi quaesiti sunt, quos nemo quaereret si non ad talia confugissent. Non est refugium nostrum tale, sed refugium nostrum virtus est; cum illuc confugerimus, firmi erimus. Adiutor in tribulationibus quae invenerunt nos nimis. Multae sunt tribulationes, et in omni tribulatione ad deum confugiendum est, sive sit tribulatio in re familiari, sive sit in salute corporis, sive de periculo carissimorum, sive de aliqua re ad huius vitae sustentaculum necessaria; omnino aliud refugium non debet esse christiano quam salvator eius, quam deus eius, quo cum confugerit, fortis sit. Non enim ipse fortis erit aut sibi ipse fortitudo erit, sed ille illi fortitudo erit qui refugium eius factus est. Verum tamen, carissimi, inter omnes tribulationes animae humanae nulla est maior tribulatio quam conscientia delictorum. Namque si sibi vulnus non sit, sanumque sit intus hominis quod conscientia vocatur, ubicumque alibi passus fuerit tribulationes, illuc confugiet, ibi inveniet deum. Si autem ibi requiem non habet propter abundantiam iniquitatis, quoniam et deus ibi non est, quid facturus est homo, quo fugiat cum coeperit pati tribulationes? Fugit ab agro ad civitatem, a publico ad domum, a domo in cubiculum, et sequitur tribulatio; a cubiculo iam quo fugiat non habet, nisi in interius cubile suum. Porro si ibi tumultus est, si fumus iniquitatis, si flamma sceleris, numquid illuc potest confugere? Pellitur inde. Et cum inde pellitur, a seipso pellitur. Et ecce hostem suum invenit quo fugerat, seipsum quo fugiturus erat. Quo fugerit, se trahit, se post se; et quocumque talem traxerit, se cruciat de se. Ipsae tribulationes quae inveniunt hominem nimis acerbiores enim non sunt. Tanto non sunt acerbiores, quanto non sunt interiores. Videtis, carissimi, cum ligna deiciuntur et probantur a fabris, aliquando in superficie videntur quasi lepra et putredo; faber autem inspicit tamquam medullam interiorem ligni, et si sana interius ligna

cognoscetur. permittet ea in edificio duratura. Nec ualde enim de sua ficte letitia solidi quan-
do quod interius est sana renuntiat. Porro homini interius est conscientia. non inuenit quid igitur desit
si quod est exterius sanum est. Computrefacta est medulla conscientiae arte iste & uehementer omnino
& sic ipse psalmi ait. nimis tribulationes sunt. tamen & in his auditor factus est dominus dimittendo pec-
cata. Iniquorum enim conscientias non sanat nisi indulgentia. Sicut enim magnas tribulationes habe-
re dicitur debitor fisci conclusus & inueniens angustias rei familiaris suae. cum se uidet non posse
esse soluendo propter imminentes omni anno pulsores. tribulationes magnas se pati dicit
nec umquam respirat nisi in spe indulgentiae regum terrenorum. Quanto magis debitor penarum
de habundantia delictorum quando reddat quod debet de mala conscientia. quando si reddi-
derit ipse perit. hoc enim debitum reddere penas luere est. Restat ergo ut de illius indulgen-
tia securi esse possimus. Si tamen accepta indulgentia non rursus ad debita contrahere redeamus. ANT

Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. In medio populi tui. Qui suscipientes misericor-
diam tuam. Nos suscepimus misericordiam tuam. In sua enim propria uenit & sui eum non receperunt. In medio
tamen eorum quotquot receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri. Sed hic occurrit unicuique
cogitanti & quid iste populus qui in medio populi dei suscepit misericordiam dei. Quantum nu-
merum habet. quam pauci sunt. uix inueniuntur aliqui illos nec in templis dei erant si de tanta multitudine.
Dicunt hoc qui sibi promittunt. quod a deo promittente non audierunt & uere similem ui-
uamus huius mundi deliciis perfruamur. sinistris libidinibus seruiamus pro duritia cordis.
Quotus enim ille qui uolent seruare praecepta dei. uix inuenitur unus uel duos paucissimi ipsos solos
liberaturus est & ceteros damnaturos. Absit inquiunt cum uenerit uidebit cunctam multitudinem
ad sinistram & miserebitur & dabit indulgentiam. Hoc plane etiam serpens ille primo homini
promisit. Nam minatus est deus mortem si gustaret. Ille autem absit inquit non morte moriemini.
crediderunt serpenti. inuenerunt uerum esse quod minatus est deus. falsum quod promiserat diabolus.
Ita & nunc fratres ponite uobis sancti ante oculos ad instar similitudine qui paradisi non
cessat serpens suggerere quod tunc suggessit. Sed casus primi hominis ad experimentum
cauendi nobis debet ualere. Non ad imitationem peccandi suggestionibus. quid respondeat iob.
Nam & ipse per feminam tam qua pena temptauit. & uicit in stercore uictus in paradiso. Ergo
non audiamus tales suo nec pectori paucos esse istos multos. sed in plures latent. Sed per-
sum enim negare plures esse malos. & tam plures ut inter eos prorsus boni non appareant. quo modo

ñ appereNt grana in area. Nā quisq̄s areā uidet̄ pateā putare q̄d palea sola sit. Da hominē &
ptū & putat inanit̄ fieri q̄d boues mittunt̄ q̄d ibi homines sub aestu desudant ut c̄terant paleam
sed ibi ē & massa uentilatione purganda. Tunc pcedet copia frumenti q̄ latebat in copia palearum;
Secundū enī nom̄ tuū d̄s ita & laus tua. N̄ in parte sed in fines t̄re. Iustitia plena **AD LOCUM**
ē dextera tua. Id ē multi & illi q̄ stabunt ad dexterā ñ soli illi multi erūt qui stabunt ad sinistrā sed et ibi erit
plenitudo massae ad dexterā constitute. **AD LOCUM**

Ut quid timebo in die mala iniq̄tas calcanei mei circūdabit me. Ergo ait & iniquitatē calcanei
sui. In calcaneo quisq; labit̄. Intendat caritas ur̄a ad d̄o q̄d dictū ē serpenti; ipsa tuū obseruabit
caput & tu ei seruabis calcaneū; Diabolus calcaneū tuū obseruat. quando laberis ut deiciat te.
Ille obseruat calcaneū tuū tu obserua caput ipsius. Q̄d ē caput ipsius. initiū male suggestionis
quando incipit male suggerere. tunc repelle antequā surgat delectatio & sequat̄ c̄sensio. & tunc uita
bis caput ei. & ñ adp̄hendet ille calcaneū tuū. Quare aut̄ hoc ue dix. q̄ p carnē labit̄ homo. Et uxor nob
interior caro n̄ra ē. Qui diligit inquit uxorē suā seipsū diligit. Quid ē seipsū. Sequit̄ & dicit. Nemo
enī ūquā carnē suā odio habuit. Quia ergo quomodo illū hominē adam per euā subplantauit.
sic diabolus p carnē nos uult subplantare; p̄ceptū ē eius ut obseruet caput diaboli. q̄r diabolus
calcaneū ipsius obseruat. Si ergo iniq̄tas calcanei circūdabit nos. ut q̄d timemus in die mala
cū habemus in potestate ut ñ faciam̄ iniq̄tatē & ñ erit q̄d nos circūdet. & gaudebim̄ in die nouissima
ñ plorem̄. Quis aūt quos circūdabit iniq̄tas calcanei. Qui c̄fidunt in uirtute sua & in habun
dantia diuitiarū gloriant̄. Ergo uitabo ista & ñ iniq̄tas calcanei mei circūdabit me. Quid ē
uitare ista. N̄ c̄fidam̄ in uirtute n̄ra. ñ gloriem̄ in habundantia diuitiarū n̄rarū. sed gloriem̄
in eo q̄ nob p̄misit humilib; altitudinē. & mina t̄ ē elatis dānationē. & ñ nos iniq̄tas calcanei circū
dabit. Q̄ c̄fidunt in uirtute sua & in habundantia diuitiarū suarū gloriant̄. Sunt qui p̄sumunt
in amicis suis. alii p̄sumunt in uirtute sua. alii in diuitiis. ista ē p̄sumptio generis humani n̄ sp̄a
ntis in d̄o. Dix de uirtute. dix de diuitiis. dic̄ de amicis. Frater ñ redimit & redimet homo. Expectas
ut homo te redimat ab ira uentura. Si te frat̄ ñ redimit homo t̄re dep̄turus est. Quis ē frat̄
qui si ñ redemerit nullus homo redep̄turus ē. Q̄ post resurrectionē dixit. Uade dic fratrib
meis. Frat̄ n̄r uoluit eē. & cū d̄o dicim̄ pat̄ n̄r. hoc manifestat̄ in nob. Qui enī dicit d̄o pater. x̄po
dic̄ frat̄. Ergo q̄ patrē d̄m & xp̄m fratrē habet. ñ timeat in die mala. N̄ eū circūdabit iniq̄
tas calcanei ei. q̄r ñ p̄sumit de uirtute sua nec in habundantia diuitiarū gloriat̄. Nec de a

hic liberū sonat arbitriū

micis suis potentib; se iactat. In illo ergo psumat q ppt illu mortuus e. ut ille n in sepit nu
moriret. q ppt illu humiliat e. ut ille exaltaret. quiq; fuit impiu ut a fideli quereretur.
Ergo si ipse n redimat homo redepturus e. Aliqs homo redemit si filius hominis n redimit. Si
xps n redimit adam redimit frat n redimit redimet homo. n dabit do deppitiatione sua. & ptiu
redeptionis anime sue. Ille e fidit in uirtute sua & in habundantia diuitiarum suaru gloriat.
qui n dabit do deppitiatione sua. Id e placatione qua flectat dm p peccatis. Nec ptiu redeptionis
anime sue. q psumit de uirtute sua & de amicis & de uitis suis. Quis aut quidam e ptiu redep
tionis anime sue. quib; ait dns. facite uob amicos de mamona iniquitatis. ut ip si recipiant uos
in etna tabernacula. Illi dant ptiu redeptionis anime sue. qui n cessant elemosinas facere
adeo illos quos monet p timotheu apostolus noluit ee supbos. ne in habundantia diuitiarum suaru
gloriarent. Deinde qd possidebant. noluit apud illos uetterescere. sed aliqd ex eo fieri ut
e ptiu redeptionis anime eoru. Diuitib; huius sci pcipe n supbe sapere. neq; sperare in incerto
diuitiaru sed in do uiuo. q pstat nob omia abundant ad fruendu. Et quasi dicerent. qd ergo facitu
ri sum de diuitiis nris. Diuites sint inquit in operib; bonis. facile tribuant. comunicent & n
illud pdituri. Unde scim. Audi qd sequit. thesaurizent sibi fundamtu bonu in futu
ru ut adphendant ueram uita. Sic dat ptiu redeptionis anime sue. Et dns hoc monet. faci
te uob thesauros n ueterescentes. thesauru n deficientem in celo. quo fur n ascendit neque
tinea corrupit. Noluit ds ut perdas diuitias tuas. sed ut locu illis mutes consilium tibi dedit.
Intellegat caritas ura. modo si amicus tuus intraret in domu tuam & inueniret te in loco
umido frumta posuisse. qui forte sciret naturam corruptionis frumtoru. quatu nescires.
daret tibi huius modi consiliu dicens. frater pdis quod cu magno labore collegisti. In lo
co humido posuisti. pauci diebus ista putrescunt. Et quid facio fr. Leua in superi
ora audire amicum suggerente. ut frumta leuares de inferiorib; in superiora. Non
audis xpm monentem. ut thesauru tuum leues de terra in caelum. ubi non hoc tibi
reddat quod seruas. Sed seruas terra accipias celum. Seruas mortalia accipias se
piterna. feneris xpo. Accipiat in terra parua. reddat tibi in caelo multa. Veru
aut illi quos circudabit iniquitas calcanei sui qui confidunt in uirtute sua & in habun
dantia diuitiaru gloriant. & de amicis hominibus nihil ualentib; prestare presumunt. non
dabit do deppitiatione sua. nec ptiu redeptionis anime sue. AD LOCUM

Poterat de cruce descendere. qui potuit de sepulchro resurgere. sed docuit nos ferre in
sultantes. docuit adversus linguas hominū ēē patientes, Bibere modo calicē amaritudinis.
& postea accipere sempiternā salutē. Bibe æger amarū calicem ut sanus sis. cui nīs sanauis se ccra.
Noli trepidare. q̄ nec trepides prior bibit medicus. Id ē passionis amaritudinē bibit. prior
dn̄s bibit. qui peccatū n̄ habebat. quiq̄ ꝙ in eo sanaret̄ n̄ habebat. Bibe donec transeat amaritu
do huius sc̄li. & ueniat seculū ubi nullū scandalū. Nulla ira. Nulla tabes. Nulla amaritudo.
Nulla febris. Nullus dolus. Nullæ inimicitiæ. Nulla senect̄. Nulla mors. Nulla c̄tentio. labo
ra hic uenturus ad finē laboris. nec cū n̄ uis laborare. uenias ad finē uitæ. & nūquā uenias ad
finē laborū. Qm̄ n̄ uidebit interitū cū uiderit sapientes morientes simul inprudens & insipi
ens peribit. Quis ē inprudens. qui n̄ sibi prospicit in futurū. Quis ē insipiens. qui n̄ intelle
git in quo malo sit. tu uero intellege in quo malo sis modo. & p̄spice ut in bonis sis in posterū.
Intellegendo in quo malo sis. n̄ eris insipiens. p̄spiciendo tibi in futurū n̄ eris inprudens.
Quis ē qui sibi p̄spicit. Seruus ille cui dedit dn̄s ipsius q̄d erogaret. & postea dixit ei. n̄ mihi
potest agere redde rationē actus tui; Et ille. Q̄d facio. Fodere non possū. mendicare ē
fundor. Sedit et de rē dn̄i sui fecit sibi amicos. qui illum reciperent. cū de actu p̄iret̄
& ille fraudem fecit domino suo. ut compararet sibi amicos qui illū susciperent.
Tu noli timere. Ne fraudē facias. ipse dn̄s hortat̄. ut facias ipse tibi dicit. fac tibi
amicos de māmona Iniquitatis; Fortasse ea quę ꝺ qui sisti de iniquitate adquisisti,
aut fortasse ea ipsa ē iniquitas. quia tu habes & alter non habet; tu habundas & alter eget.
De ista mōmona Iniquitatis de diuitiis istis quas iniqui uocant diuitias. fac tibi amicos
& prudens eris.

AD LOCUM

Mortuus ē ille diues & tales funus illi factū est. Ecce quos conuerterunt homines. n̄ aūt
dant quā mala in uitā habuerit cū uiueret. sed quā pompam cum moreretur; o felix
quē tanti plangunt. Ita uero sic uixit ut pauci plangant. Om̄s enī deberent plangere
tam male uiuentē. sed pompa ē funeris. Recipit̄ sepulchro precioso. inuolutus p̄cio
sis uestib; sepelitur unguentis & aromatibus. Deinde memoriā qualē habet. quā
marmoratā. ui uit̄ in ipsa memoria. ille ibi mortuus. Ista putantes bona aberrauerunt a dō. Nec quesierunt uera. et deceptti sunt falsis. A deo uide quid sequitur;
illa qui non dedit p̄ciū redemptionis animæ suæ. qui non intellexit interitū.

quomodo quidam mortui divites non debent

qui audit sapientes morientes. qui fact ē inprudens & insipiens ut simul periret. et quo
modo peribunt. et qui derelinquent alienis diuitias suas. simul inprudens & insipiens peribt.
Adtendite frs̄ & relinquent alienis diuitias suas. quasi eos posuit in maledicto q̄ cū mor
tui fuerint. alieni possidebt res ipsorū. Ergo felices illi qui relinquent filios in possessi
one sua quib; sui succedunt. habuit filios n̄ ē mortuus. Quid filii ipsius & ipsi ser
uant filiis suis illi filius & illi filius. & tertii filius. Quid xp̄o. quid animę tuę. omnia filiis
inter filios suos. quos habent in terrā. ē putent unū fratrē quē habent in c̄lo. cui totū
dare debebant uel diuidant cū illo. AD LO CUM
Quicūq; tibi in tribulatione subuenire n̄ poss. alieni atē facti s̄. Iam adtendam̄ illos diuites
qui male uixer̄ qui sup be egerunt. mortui s̄. relinquer̄ non dico extraneis. filiis suis re
linquer̄ diuitias. & filii ipsorū uiā parentū suorū secunt̄. Sicut illi supbi. & isti. Sicut
illi rapaces. ita & isti. ut illi auari. ita & isti. Alieni ab ris; Nā ut noueritis qđ alieni sunt.
subuenirent illi diuiti. qui ardebat in flāma successores diuitiarū ipsius. sed forte
n̄ habuit qui illi succederent. & alieni posseder̄ diuitias ipsius. inuenim̄ in ipso euan
gelio quid habuit; ait enī; habeo quinq; frs̄. frs̄ ipsius subuenirent illi ardenti in flāma.
quid tibi dicere diues. unū fratrē mihi amicū n̄ fec. qui iacebat ad ianuam. illi mihi frs̄
subuenire n̄ poss. possident diuitias meas. alieni a me facti s̄. uidetis qđ om̄s qui male
uiuunt. alienis relinquunt diuitias suas. Sed plane prestant illi ipsi alieni qui uo
cant̄ sui; audite quid illis p̄stant. Adtendite quomodo. inrideant̄. simul inprudens
& insipiens peribt. & relinquent alienis diuitias suas. Quare dix̄ alienis. qđ nihil eis p̄de ē poss. ADL
n̄ enī coeperit quis q; dō uiuere mundū contēpnere. Iniurias suas non ulcisci. Nolle hic
diuitias. Non hic quęrere felicitatē terrenā. contēnere om̄a. dm̄ solum cogitare. uiā
xp̄i n̄ deserere. n̄ solū a paganis dicit̄ insanis. sed quod magis dolendū ē. qđ & intus
multi dormiunt & euigilare nolunt. a suis xp̄ianis audiunt quid pateris. frāter mi homi
ni uiuenti scđm uiā xp̄i quid dicit. quid pateris. putam̄ quid dicat. Horremus iudeos qđ
dixer̄ dn̄o ihū xp̄o demoniū habes. & quando audiuim̄ recitari euangeliū.
tundim̄ pectora. scelerata rē dixer̄ iudei xp̄o. demoniū habes; Age tu xp̄iane quan
do uideris de corde hominis & pulsū diabolū & inhabitare xp̄m & dicis. quid pateris. de
moniū tibi uidet̄ habere. Dictū ē & de ipso dn̄o. quid insanire & quando loquebat̄ uerba

quid boni sepe reprehendunt̄ a malis

qui illi non caperent, dictum est: insanit, daemonium habet. Et tamen aliqui evigilabant a somno, dicebant: Non sunt ista verba daemonium habentis. Sic et modo fratres, quidam dum ista verba audiunt, et gentes qui inhabitant orbem, et terrigenae et filii hominum, et dives et pauper, id est, et qui pertinent ad Adam et qui pertinent ad Christum, alii dicunt: daemonium habet; alii dicunt: non sunt verba ista daemonium habentis. Alii enim tenent viam sancti, et ista adtentius audiunt; alii frustra audiunt, sed faciunt quod dictum est: auribus percipite qui inhabitatis orbem.

ITEM AD LOCUM

Ne timueris cum dives factus fuerit homo, et cum multiplicata fuerit gloria domus eius. Quare ne timueris? Quoniam non cum morietur accipiet omnia. Vides viventem, cogita morientem; quid hic habeat attendis, quid secum tollat attendam. Quid secum tollit? Multum auri habet, multum argenti habet, multum praediorum, mancipiorum; moritur, remanent illa. Nescit quibus. Etsi enim dimittit quibus vult, non servat quibus vult. Multi enim et non sibi dimissa adquisierunt, et multi sibi in dimissa perdiderunt.

AD LOCUM

Quid ergo fratres? Dicant sibi homines: erogetur ad mortem meam; quare dimitto heredes meos divites? Multa habebunt de meo. Habeam et ego aliquid de meo in corpore meo. Quid habebit corpus mortuum? Quid habebit caro putrescens? Quid habebit caro non sentiens? Si aliquid haberet dives ille cuius lingua siccaverat, tunc habet homo aliquid de suo. Fratres, numquid sic legimus in evangelio quod dives ille cum de loserici et byssinis tegumentis apparebat in igne? Numquid qualis erat in epulis ad mensam, talis erat et apud inferos, cum sitiret et stillam desideraret? Non ibi erant illa omnia. Non ergo secum accipit homo omnia. Nec quod tollit sepultura tollit secum mortuus. Ubi enim sensus, ibi homo; ubi nullus sensus, non est homo. Iacet ubi quod continebat hominem, domus quae habebat hominem. Corpus dicamus domum, spiritum dicamus habitatorem domus. Spiritus torquetur apud inferos; quid illi prodest quod caro iacet in cinnamis et aromatibus involutum pretiosis linteis? Tamquam si domus tuae dominus mittatur in exilium, et tu ornes parietes ipsius. Ille in exilio eget et fame deficit, vix sibi unam cellam invenit ubi somnum capiat, et tu dicis: felix est. Nam ornatae domus ipsius. Quis non te aut locari aut insanire arbitretur? Ornat corpus, torquetur spiritus. Da aliquid spiritui et dedisti aliquid mortuo. Sed quid illi dabis quando unam guttam desideravit et non accepit? Hic enim contempsit mittere ante se aliquid. Quare contempsit? Quia haec ita eorum scandalum est illis. Non putaverunt nisi praesentem, non cogitaverunt nisi quod iam modo pretiosis vestibus obvolutus sepeliretur, ablatum est

ab illo anima ei sicut dicit; Stulte hac nocte auferetur anima tua quę p̄ parasti cuius erunt & impletū ē
in illo qd iste psalmus dicit. Ne timueris cū diues factus fuerit homo. & cū multiplicata fuerit gloria domꝰ ei;
qm̄ non cū morietur accipiet omnia. Neque simul descendet cū eo gloria eius; AD LOCŪ
Non accipiam de domo tua uitulos. pronuntiat testamentū nouum. ubi omnia illa sacrificia uetera
cessauerunt. Erant enim tunc p̄nuntiantia futurū quoddam sacrificium cuius sanguine
mundaremur. Nō accipiam de domo tua uitulos. Neque de gregibus tuis hircos. qm̄ meæ
sunt omnes bestiæ siluę. quid clarę q; tam qd ego ē didi. magis ne ē hoc tuum cui possidere
dedi. quam meū qui feci. qm̄ meæ sunt omnes bestiæ siluę. Sed forte ait ille israel. Bestiæ dī sunt
ille bestię feræ quas non in corte mea. quas non alligo ad p̄sepe meū. Ceterū bos ille & ouis
& hircus mea sunt. hæc pecora in montibus; & boues. Meæ illa q; nō possides. meæ & istaq;
possides. Si enim seruus meus es tu. totū peculiū tuū meū ē. Neque enī ē peculiū dnī qd tibi
seruus comparauit. & non erit peculiū dnī quod ipse dns seruo creauit. Ergo meæ sunt
bestiæ siluę. quas tu non cepisti. meæ & pecora in montibus. q; sunt tua. & boues qui sunt
ad p̄sepe tuū. omnia meæ quia ego creaui ea; ITE AD LOCUM
Ut quid tu enarras iustitias meas. ut quid tibi qd tibi non prodest. iam mone & illū ut au
diat. non ut ponat prædicationē. sed ut adsumat obędientiā. Tu uero ut quid adsumis
testamentū per os tuum. Tu uero odisti eruditionē. odisti disciplinā. Quando pasco
cantas & laudas. Quando castigo murmuras. Quasi quando pasco sim dns tuus. & quando
castigo nō sim dns tuus; Ego quos amo arguo & castigo. Tu uero odisti eruditionē. & p̄iecisti
sermones meos post te. Si uidebas furē concurrebas ei. & cū adulteris portionē tuā po
nebas. Ne forte diceres nō feci furtū. nō feci adulteriū. Quid si placuit tibi quē fecit.
Nonne ipso placito nō curristi. Nonne portionē tuā cū illo qui fecit. laudando posuisti.
Hoc ē enī frs concurrere cū fure & ponere cū adultero partē tuā. quia & si nō facis.
& laudas qd fit. adstipulatores facit. Qm̄ laudatur peccator in desideriis animæ suæ
& qui iniqua gerit benedicetur. Nō facis mala laudas mala facientes. hoc enī paruum ma
lū ē. cū adulteris portionē tuā ponebas. Os tuū habundauit malitiā & lingua tua āplexata
ē dolositatē. maliuolentiā ista & dolositatē frs quorū hominū dicit. qui per adulationē
quā uis sciant mala ēē quę audiant. ne offendant eos a quibus audiunt. nō solū rep̄hen
dendo sed tacendo parū ē. quā nō dicunt male fecisti. sed dicunt & bene fecisti. & nos malū

ł dicunt̄ post p̄iecisti post te. p̄iecisti sermones meos post te.

est sed habundat letitia & lingua eorum amplexatur dolositatem. Dolositas est fraus quedam in uerbis,
aliud promendi, aliud sentiendi. Non ait lingua tua admisit dolositatem, aut perpetrauit
dolositatem. Sed ut ostenderet tibi quandam dilectionem in ipso malo facto amplexata est dolositatem.
Parum est quia facis & delectaris. laudas in promptu, irrides apud te. Precipitas homines
incaute uitia sua praeferentes, etiam si sint uitia nescientes. Tu qui scis uitium esse non dicis
quo inruis. Si illum uideres ambulantem incautum in tenebris ubi tu puteum esse sci
res, & taceres qualis esses. nonne inimicus deputareris anime eius? Et tamen si in
puteum caderet, non anima sed corpore moreretur. Precipitat se in uitia sua, predicat
apud te mala facta sua, tu nosti mala esse, & laudas. & irrides apud te. O si uertatur
aliquando ad dominum ille quem irrides, & quem corripere noluisti & dicat. Confundantur qui
mihi dicunt euge euge. AD LOCUM

Dicatur ergo primo de corpore malo regni terreni. Qui gloriatur in malitia qui potens est.
Adtendite fratres mei gloriam malignitatis, gloriam hominum malorum, gloria. Qui glo
riatur in malitia qui potens est. Id est qui in malitia potens est. Qui gloriatur oportet
potentem esse, sed in bonitate non in malitia. Aliquid magnum est gloriari in malitia.
Edificare domum paucorum est, destruere quiuis ignarus potest. Seminare frumen
ta & colere segetem & expectare donec maturescat, & in eius fructum in quo laborauit
gaudere paucorum est. unam scintillam omnem segetem incendere quiuis potest. Sus
cipere infantem natum nutrire educare ad iuuenalem etatem perducere magnum offici
um est. occidere illum uno puncto temporis quiuis potest. Ergo ea que ad destructionem
fiunt facillime fiunt. Qui gloriatur in domino glorietur, qui gloriatur in bonitate glo
rietur. Gloriaris quia potens es in malo. quid facturus es potens quid facturus es. Multum te
iactas. occisurus es hominem. hoc & scorpius. hoc & una febris. hoc & fungus malus.
Hoc in te redacta est potentia tua, ut malo fungo coequeris. hoc ergo non faciunt boni ciues
hierusalem. qui non in malitia sed in bonitate gloriantur. primo non in se, sed in domino glori
entur. Deinde ut ea que ad edificationem faciunt studiose faciant, & alia faciant que
ualeant ad permanendum. Que autem faciunt ad destructionem faciant propter disciplinam pro
ficientium non propter oppressionem innocentium. AD LOCUM

Dilexisti malitiam super benignitatem, iniquitatem magis quam loqui equitatem. Ante te est edtas.

Funtus

amore iniquitas. unā linguā habes. quā uis oā uertis. Quare ergo potius ad iniquitatē
& ñ ad equitatē cibos amaritudinis ñ das uentri tuo & cibos iniquitatis das linguæ tuæ malignæ.
Sicut eligis quo uescaris. sic elige quid loquaris; preponis er go iniquitatē æquitati & ppo
nis malitiā benignitati; tu quidē ppanis sed sup̃ esse. qđ potest nisi benignitas & equi
tas. Sed tu imponendo te quo dā modo sup ea q̃ necesse ē. ut deorsū cadant. ñ illa facias
eē supra bona sed tu cū eis mergeris in mala. ppt̄ hoc sequit̄ in psalmo. Dilexisti omnia
uerba sum mersionis. Eripe te ergo si potes a sū mersione. Naufragiū fugis & plū blū
āplectens. Si ñ uis mergi tabulā adp̄hende de ligno portare. crux te perducat.
Nunc [illegible] uero quia de hac aridum eos motus & trem. qđ facis? Dilexisti omnia uer
ba sū mersionis linguā dolosā. Expressit uerba sū mersionis. linguā dolosam. Quid ē
lingua dolosa? Ministra fallatiæ. est lingua dolosa. Aliud in corde gestantiū. ali
ud ore pmītiū. Sed in his subuersio. In his submersio; ppt̄ ea destruet te dš in finem.
Et si nunc uideris uiridis tā quā fenū in agro ante æstu solis. omis caro fenū & cla
ritas hominū ut flos feni. fenū aruit. & flos decidit. uerbū autē dñi manet in æt̄nū.
Ecce quod teneas ad quod maneat in æt̄nū. Nā ad fenū flos feni si te tenueris. q̃m fe
nū aret et & flos decidit. Destruet te dš in finē. & si modo non. certe in finē destruet.
quando illud uenti labrū uenerit & acerb; palearū a massa fuerit separat. AD L
Ecce homo qui ñ posuit dm̄ adiutorē suū. Sed sperauit in multitudinē diuitiarū suarū.
Non dicat paup fortemalus. ego non sū de hoc corpore. audiuit enī pphetā dicen
tē sperauit in multitudinē diuitiarū suarū. et continuo si pauperes adtende pan
nos suos. respice iuxta se forte diuitē in populo dī ornatius uestitū & ait in corde suo.
de isto dicit. Nū qđ de me? Noli itaque detexipere. noli separare nisi uideris & timue
ris ut post ea rideas. Nā qđ tibi prodest si eges facultate & ardes cupiditate. Quan
do dñs nr̄ ihs xps abrenuntiare illi diuiti contristato dixerat. uende omā q̃ ha
bes & da pauperib; & habebis thesaurū in celo & ueni sequere me. Et magnā des
sperationē diuitib; p̃nuntiaret ut diceret. Facilius posse camelū intrare per fo
ramen acus. quā diuitem in regnum celorum. Non ne discipuli continuo con
tristati sunt dicentes apud se ipsos. Quis nā poterit saluari? Ergo quando di
cebant quis nā poterit saluari. diuites paucos adtendebant. Latebat eos tanta pauperies

multitudo non sibi poterat dicere si difficile ē. immo inpossibile ut intrent
diuites in regnū cælorū. Sicut inpossibile ē. ut intret camelus per foramē acus omnis
pauperes intrarent in regnū cælorū. Diuites soli excludant. Quot sunt enī diuites.
At uero pauperū milia innumerabilia. Non enī tunicas inspecturi sumus in reg
nū celorū. Sed uestis cuiusq; fulgor iustitiæ deputabit. Erunt ergo pauperes æqua
les angelis dī induti stolis inmortalitatis. fulgebunt sicut sol in regno patris
sui. Quid nob ē de diuitib; paucis sollicitos ee aut laborare. Nō hoc senser
apostoli. sed cū dns hoc dixisset. Facilius camelū intrare p foramē acus quā
diuitē in regno celorū. Illi apud se. quis nā poterit saluari. Quid atten
der. Nō facultates. sed cupiditates. attenderent enī etiā ipsos pauperes &
si n̄ habentes pecuniā. tam habere auaritiā. & ut noueritis n̄ pecuniā in
diuitē. sed auaritia ē dēpnari. aduertite qd dico respicis illū diuitem
stantē iuxta te. forte in illo ē pecunia & n̄ ē auaritia; In te non ē pecunia
& est auaritia; paup ulcero sus. aerū nosus. linctus a canib; n̄ habens opem.
n̄ habens escas. n̄ habens forte ipsam uestē. ablatus ē ab angelis in sinu
abrahe. Ecce tu paup gaudens modo. nū quid nā tibi & ulcera optanda s.
Nō ne patri moniū tuū sanitas ē. Non est in hoc lazaro meritū paupta
tis. sed pietatis; Nā uides qui sublatus ē. n̄ uides quo ablat sit. quis ē sub
lat ab angelis. pauper erūnosus ulcerosus. Quo sublat ē. in sinu abrahæ.
Lege scripturas & inuenies diuitē abrahā. ut noueris q̄ n̄ diuitiæ puniunt.
IIII Qui ergo inuocat dm̄ ut diues fiat. dm̄ n̄ inuocat; hoc inuocat qd uult ADT
ad se uenire. Qid enī ē inuocare. nisi uocare; Nā cū dicit. ds da mihi diuitias.
N̄ uis ut ipse ds ueniat ad te. sed uis ut diuitiæ ueniant ad te. Qd uis ut ad te
ueniant. hoc inuocat. Si aut dm̄ inuocaris. ipse ad te ueniet & ipse erit diuitie
tuæ. Nunc aut uis habere arcā plenā & inanē cōscientiā. Dm̄ imples domū.
sed pect. Quid tibi psunt exteriores diuitiæ si te interior pmit egestas. Ergo isti
q ppt secularia cōmoda. q ppt trena bona. q ppt uitā psentē & trenā felicitatē
inuocant dm̄. n̄ inuocant dm̄. ppter ea qd de illis seqt. Ibi timebt timore ubi n̄ erat
timor. Nū quid enī timor ē. si quis pdat diuitias. n̄ ē ibi timor. & ibi timetur;

si quis autem perdat sapientiam ubi est timor, et ibi non timetur; audi, nosce tales, intellege;
commendat nescio cui sacculum, non vult reddere. pro suo computat. non putat posse repeti.
ita pro suo habebit reddere tractat. videat quid timeat amittere, et quid nolit habere.
in dubium veniunt pecunia et fides. quae pretiosior est, ibi gravius damnum timendum est.
tu autem ut aurum teneas, fidem perdis. graviorem damnum pateris. et tu de lucro gratularis.
ibi timuisti timore ubi non erat timor. Redde pecuniam. parum dico redde. perde pecu
niam ne fidem perdas; tu reddere pecuniam timuisti et fidem perdere noluisti. Martyres
non aliena tulerunt, sed etiam suam fidem ne amitterent contempserunt. et parum fuit reddere
pecuniam quando passi perdiderunt animam suam. Quando persecutis perdiderunt animam suam
ut in vitam aeternam invenirent eam. Ergo ibi timuerunt ubi timendum est. illi vero qui Christum
dixerunt non est deus ibi timuerunt ubi non est timor. Dixerunt enim si eum dimiserimus sic, venient Ro
mani. et tollent nobis et locum et regnum. o stultitia et imprudentia dicentis in corde
suo non est deus. timuisti perdere terram, perdidisti caelum. timuisti ne venirent romani et
tollerent tibi et locum et regnum. Numquid tibi tollerent deum. Quid ergo restat. quid nisi
ut fatearis quae tenere noluisti. et tenendo male amisisti. perdidisti et locum et gentem
occidendo Christum quam perdere locum et gentem Christum timendo occiderunt. sed quare hoc.
Quoniam dissipat ossa hominum placentium. Volentes placere hominibus timuerunt perdere locum;
Christus autem ipsum de quo dixerunt non est deus, maluit displicere hominibus talibus quales illi erant.
filiis hominum non filiis dei. Inde dissipata sunt ossa hominum ipsorum. Illius ossa nemo confregit. ADT
Nam et in deliciis dicitur quidam rogasse deum et non exauditus bono suo. Desideri
a enim secularia incitaverunt illum adorandum et in tribulationibus temporalibus;
optaverant ut transirent tribulationes temporales. et redire flos feni et attendis
dicens ut quid me dereliquisti. Vox ipsa Christi est. sed pro membris suis. verba inquit
delictorum meorum. clamavi ad te per diem nec exaudies et nocte et non ad in
sipientiam mihi. id est et nocte clamavi et non exaudisti. et tamen hoc ipsum quod non
exaudisti non ad insipientiam mihi. Non exaudisti sed magis ad sapientiam. Non ex
audisti ut intellegerem quid ad petere deberem; me enim petebam quem malo meo
fortasse acciperem. petis divitias. o homo quanti eversi per divitias suas.
unde scis utrum tibi sint profuturae divitiae. Nonne multi pauperes tutius latebant divites.

facti mox ut lucē recepˀ ͞pda fortiorib· fuer· Quanto melius laterent. si nesci
rent quicepˀ querī n̄ propt̄ q̄ terant. sed ppt̄ quod habebant. In his ergo tēpo
ralib; fr̄ admonem̄ uos. & ex hortam̄ in dn̄o. ut non petatis aliquid quasi fixū.
sed q̄d nob̄ d̄s expedire sic dicit. Quid enī uob̄ expediat omnino nescitis; Aliquan
do nos q̄d putatis prodesse. obest; & de quo putatis obēē. hoc prodest. Egrient
estis. Nolite me dico dictare que uob̄ male medicam̄ta uelit apponere. Sic
doctor gentiū paulus apostolus dicit. Quid enī orem̄ sicut oportet nescim̄.
quanto magis nos qui tam̄ cum sibi uideret etiam ipse prudent̄ orare ut ab
eo auferret stimulus carnis angelus satane qui eū colafizabat. Ne in mag
nitudine reuelationū extolleret. q̄d audiuit a dn̄o. Nūquid factū ē quod
uolebat ut fieret q̄d expediebat. Quid ergo audiuit a dn̄o. Ter inq̄d dn̄m
rogaui ut auferret eū a me & dix̄ mihi; Sufficit tibi gratia mea; nā uirt̄ in infir
mitate pficit. Ego medicam̄tū ad uul n̄ posui. quando posuerim. noui. quando
auferendū sit. noui; n̄ recedat egrot amanib; medici n̄ de c̄silio medici. AD T.

Contristat̄ sū in exertitacione mea & conturbatus sum. Vbi c̄tristatus ubi c̄tbat
In exertitatione mea inquit. hōmnes malos quos patit̄ cō memorat ē. eadem que p̄s
sionem malorum hominū exercitatione suā dixit. Ne putetis gratis ēē malos
in hoc mundo. & nihil boni de illis agere dm̄. omis malus aut ideo uiuit ut cor
rigat̄ aut ideo uiuit. ut p illū bonus exerceat̄. Vtinam ergo qui nos modo
exercent conuertant̄ & nobis cū exerceant̄. tam quā diu tā exerceant
non eos oderim̄. quia in eo q̄d malus ē. qīs eor utrū usq; in finē pseueraturus sit
ignoram̄; et plerūq; cū tibi uideris odisse inimicū. fratrē odisti & nescis. Dia
bolus & angeli ei in scripturis scīs manifestatis nob̄ q̄d ad ignē ētnū sint desti
nati. Ip sorū tanta disperanda ē correptio. c̄tra quos habem̄ occultā luctā.
Ad quā luctā nos armat apostolus dicens. Nō ē uob̄ c̄ luctatio aduersus carnē
& sanguinē. id ē aduersus homines quos uidetis. sed aduersus principes & po
testates & rectores mundi & tenebrarum harum AD LOCVM

Ergo fr̄s omīs mali cū malis exercent bonos. ecce enī breuit̄ audite & intellegite. Si bo
ni ēs. inimicū n̄ habebis nisi malū. Porro tibi ea bonitatis regula prefixa est.

ut imiteris bonitatem patris tui qui facit solem suum oriri super bonos
et malos et pluit super iustos et iniustos. Neque enim tu habes ini
micum et deus non habet. Tu quidem habes inimicum qui tecum
creatus est. Ille vero eum quem creavit. Inimicos ergo dei malos
et iniquos saepe in scripturis legimus et parcet eis. Ille qui non habet
quod illi imputet inimicus cui omnis inimicus ingratus est. Ab illo enim
habet quicquid boni habet. Ab ipso enim habet misericordiam quicquid
est etiam unde tribulatur. Ad hoc enim tribulatur ne superbiat;
Ad hoc enim tribulatur ut humilis agnoscat excelsum. Tu ergo ini
mico tuo quem intolerabiliter pateris quid praestitisti. Si ille eum
habet inimicum qui ei tanta praestitit et facit solem suum oriri su
per bonos et malos et pluit super iustos et iniustos. Tu qui nec solem
potes oriri facere super terras pluere aliquid unum servare
Non potes inimico tuo ut sit tibi pax in terra hominibus bonae vo
luntatis. Ergo quoniam haec tibi dilectionis regula figitur ut imi
tans patrem diligas inimicum. AD LOCUM

Duos ergo inimicos constituit tibi ante oculos unum apertum alterum occultum;
Apertum hominem. occultum diabolum; homo ille hoc est quod tu secundum natu
ram humanam. Secundum fidem autem et dilectionem nondum quod tu sed potest esse quod tu;
Cum ergo sint duo unum vide alterum intellege. Unum dilige alterum cave. Nam
quem et inimicus ille quem vides hoc in te vult humiliare unde vinceris
Verbi gratia si divitiis tuis vinceris pauperem te vult facere. Si ho
noribus tuis vinceris humilem te vult facere. Ea ergo autem tendit in te vel de
icere vel auferre quibus vinceris. Et ille occultus inimicus illud tibi vult
tollere unde vincitur. Homo enim hominem vincit humana felicitate. Di
abolum autem vincis inimici dilectione. Quomodo ergo homo ambit auferre sibi
et detruncare aut avertere felicitatem qua vincitur. sic et diabolus hominem
vult vincere auferendo unde vincitur. AD LOCUM

Quomodo hic ergo tenetur in galli tenetur in torculari corpus eius id est ecclesia eius

Quidē in torculari in psuris · Sed in torculari fructuosa pressura ē · ū ñ sentit · Inte
gra uidetur · sed nihil inde manat · mittitur in torcular · calcatur · pmitur · iniu
ria uidetur fieri uuę · sed ista iniuria sterilis ñ est · immo si nulla iniuria accederet
sterilis remaneret · Quicquid ergo pssurarū sci paciuntur ab eis qui longe facti sunt
a scis · attendant psalmū istū · agnoscant hic se · ddicant q̄ hic dicit̄ · q paciuntur q̄d
hic dicitur · Certe qui ñ patitur ñ dicat · ñ adstringo ad uocē quē uideo extra passionē ·
sed uide ne cū uult ēē longe a passione · longe fiat a scis · Cogitet ergo unusquisq;
de inimicis suo si xp̄i amicus ē · mundus ipse inimicus ē · priuatas ergo inimicicias nemo cogitet
auditurus uerba psalmi huius · Sciamus quia ñ ē nob̄ colluctatio aduersus carnē
& sanguinē · sed aduersus principes & potestates & spiritalia nequicia · idē aduer
sus diabolū & angelos eius · Quia & quando patimus homines in post nos ille in
stigat · ille inflamat · ille tamquā uasa sua mouet; Attendamus ergo duos hostes
quē uidemus & quē ñ uidem̄ · hominē uidem̄ · diabolū non uidem̄ · Hominem
diligamus · diabolū caueamus · p homine oremus · contra diabolū oremus · & dicamus Mi
serere mei dñe qm̄ conculcauit me homo · Noli timere quē conculcauit te homo · uinū habet
uua factus ē si ut calceris · AD LOCUM
Si putaste ñ habere tribulationē ñ dū coepisti ēē xp̄ianus; & ubi ē uox apli · Sed
& omīs q uolunt in xp̄o pie uiuere psecucionē pacientur · Si ergo ñ pateris ullā p xp̄o
psecucionē · uide ne ñ dū coeperis in xp̄o pie uiuere · Ingressus torcular · pparate ad p̄s
suras · Sed noli ēē arida ne de pssura nihil exeat · AD LOCUM
Si uere ergo iusticiā loquimini recta iudicate filii hominū · Ne sit iusticia labiorū sed
& factor · Si enī alt̄ agis quā loqueris · bona loqueris & male iudicas · Si enī agis quo
modo iudicas · Interrogatus quid sit melius aurū an fides · Nemo usq; adeo peruersus
& deuius ē ab omni ueritate ut aurū melius ēē spondeas · Inuenis ergo interrogat̄
aurū fide locutus es iusticiā · Audisti psalmū · Si uere ergo iustitiā loquimini recta iudi
cate filii hominū · Et ubi pbabo ñ recta ut locutus es iudicare · Iā teneo responsionē tuā p̄po
nentē auro fidē · Ecce nescio unde amicus uenit · & nullo teste aurū commendauit · Solus hoc
nouit & cui quantū ad homines attinet · Et tibi alius testis q̄ ñ uidetur · & uidet & ille tibi
auro insecreto & in cubiculo tuo forte remotis omnib; arbitris commendauit · testis qui adest

similitudo auri commendati

t. uua inuite pressura

in cubiculo paratum sed in cubilibus conscientiarum vestrarum. Commendavit ille atque discessit et nullis suo-
rum notum fecit rediturum se sperans et ab amico quod dederat recepturum. Et ut humana sunt mor-
tuus est. habet heredem reliquit filium. ignorat filius quid pater habuerit. quid tibi commendaverit.
Lex ait redi praevaricator ad cor tibi scripta lex est. Quod tibi fieri non vis alii ne feceris. Te ipsum cogi-
ta commendasse nulli hoc dixisse. Mortuum esse filium reliquisse. quid ei velles a tuo amico
praestari. Responde iudica causam. causam dicis. Tribunal est in mente tua. Sed ibi adest deus accusa-
trix est conscientia cor. Timor in rebus humanis est in societate humana degeneris. Cogita quid
velles praestari filio tuo ab amico tuo. Novi quid tibi respondeat cogitatio. Si iudicas
si audis. Iudica vox erit. vox veritatis non tacet. et labiis clamat. vociferatur ex corde
ad aures. Ibi esto cum filio amici tui. Vides fortasse etiam indigentem vagari. Nescientem
quid pater eius habuerit. ubi posuerit. cui commendaverit. Cogita et filium tuum facillimum vivere quem
et tu prius mortuum cogita [temeritum] ut vivas. Sed aliud iubet avaricia iubet et iam deus. Deus aliud aliud
avaricia. Aliud in paradiso conditor noster. Aliud dicit adversus seductor serpens. Veniat
in mentem prius casus tuus propter eam mortalis. propter eam laboras. propter eam in sudore vultus tui panem
comedens. propter eas spinas et tribulos tibi terra generat. Experimento disce quod noluisti praecepto.
Sed vincit cupiditas. Cur non potius veritas. Et ubi est quod loquebaris. Ecce cogitas aurum ne-
gare. Ecce cogitas hereditatem amici tui prorsus abscondere. Interrogaveram paulo ante quid
sit carius. et quid sit melius aurum an fides. quare aliud dicis. Et intellegis non times vocem hanc si
vere iusticiam loquimini recta iudicate filii hominum. Ecce elocutus es mihi meliorem esse fidem et in iu-
dicio tuo melius dixisti aurum non sic iudicasti ut locutus es. si vere locutus es et falsa iudicasti.

Audite poenam impiorum sic cera in quid liquefacta auferentur. Dixit per concupiscencias suas hoc
eis fieri. est cupiscencia mala quasi ardorem ignis. Et ignis consumit vestem. libido adulterii non
consumit animam. De cogitatu adulterii cum loquitur scriptura ait. Adligavit quis ignem
in sinu et vestimenta sua non combureret. In gestas in sinu prunas perforatur tunica. gestas in
cogitatione adulterium et integra est anima. Sed istas poenas pauci vident. AD LOCUM

Propterea inquid dominus tradidit eos in concupiscencias cordis eorum in inmundicia ut faciant quae
non conveniunt. et non putaret quisquam ipsis poenis tantum se adfligi quibus modo delectatur et non timeret
quod eventurum est in fine commemoravit ultimam poenam. Qui cum intellegerent inquid quoniam qui ea agunt
digni sunt morte. Non solum qui faciunt sed et etiam qui consenciunt facientibus. Quoniam qui ea agunt digni sunt morte.

de cogitatu adulterii

quaeque superius enumeravit in poenis esse. Nam tradidit illos deus in concupiscentia cordis eorum ut faci-
ant quae non conveniunt. Ut adulter sit iam poena est, ut mendax, ut avarus, ut fraudulentus, ut homicida [iam poena est]
Stulti facti sunt ut obscuraretur insipiens cor eorum; dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. AD LOCUM
Parva ista poena est? unde ista poena est? unde ista sola loquamur. Obscuratio cordis, ex-
caecatio mentis parva est poena? Si quis furtum faciens statim oculum perdidisset, et omnes dicerent deum praesente
vindicasse. Oculum cordis amisit, et ei pepercisse putatur deus. AD LOCUM
Dilectio enim carnalis fratrum cum homine nascitur, sed qui bene eruditur cito videt hostem suum
et adgreditur educatus et cito vincit. AD LOCUM
ss Priusquam producant spinae vestrae rhamnum, tamquam viventes tamquam in ira [illegible] eos. Quid est rhamnus?
spinarum genus est; densissime quaedam spinae esse dicuntur. primo herbae sunt, cum herbae sunt molles
et pulchrae sunt. Ibi sunt tamen spinae postea processurae. Modo ergo delectant peccata et quasi non com-
pungunt. Herbae sunt rhamni, et modo tamen est poena priusquam producant spinas rhamnus, priusquam
miseriarum delectationum et voluptatum manifestata mors antecedant. Interrogent se qui aliquid
amant et pervenire non possunt; videant si non cruciantur desiderio; et cum pervenerint ad id quod in-
licite desiderant, attendant si non cruciantur timore. Videant hinc poenas suas antequam veni-
at illa resurrectio cum in carne resurgentes non inmutabuntur. Omnes enim resurgemus sed non omnes
inmutabimur. Habebunt quippe corruptionem carnis in qua doleant, non in qua moriantur; alioquin
et illi dolores finirentur. Tunc spinae illius rhamni, id est dolores omnes et conpunctiones tormentorum
producentur, quales spinas patientur illi qui dicturi sunt: Hi sunt quos aliquando habuimus in risu; Spinas
conpunctionis poenitentiae sedisse et infructuose sicut spinarum sterelitas; penitencia huius tempo-
ris dolor medicinalis est; penitentia illius temporis dolor penalis est. Non vis illas pati spinas, hic te pun-
gere spinis poenitentiae, ut facias quod dictum est: Conversus sum in aerumna cum configeretur spina. Peccatum meum
cognovi et iniquitatem meam non operui. Dixi pronuntiabo adversus me delictum meum domino, et tu remisisti
impietatem cordis mei. Modo fac, modo te pungere, non tibi fiat quod dictum est de quibusdam detestabilibus:
Discissi sunt nec conpuncti sunt. Videns discissos et non videns conpunctos. Ecce praeter ecclesiam sunt et non eos penitet
% postea ut redeant unde discissi sunt; producent spinas eorum rhamni. Nolunt modo habere conpunctionem medi-
cinalem; habebunt postea penalem. AD LOCUM
ss Laetabitur iustus cum viderit vindictam, non illam futuram. Nam vide quid sequitur: Manus suas lavabit
ss in sanguine peccatoris. Quid est hoc? intendat caritas vestra. Numquid quando feriuntur homi-

cide debent illuc innocentes ire et lavare manus suas [illegible]. Sed quidem in sanguine peccatoris lavit manus suas. Iustus quando videt poenam peccatoris, proficit ipse et mors alterius vita est alterius. Si enim spiritaliter sanguis cucurrit de his qui intrinsecus moriuntur, tu videns talem vindictam lava illic manus tuas; de cetero mundius vive. Et quomodo lavabit manus suas si iustus est? Quid enim habet in manibus quod lavetur si iustus est? Sed iustus ex fide vivit. Iustos ergo dixit fideles. Ex quo credidisti iam incipis vocari iustus. Facta est enim dimissio peccatorum. Et si de ista residua vita quaedam peccata tibi quae non possunt nisi tamquam aqua a vitii in sentina influere, tamen quia credidisti, cum videris eum qui omnino adversus est deo occidi in illa caecitate, super cadente illo igne non videre solem. Tu qui iam per fidem vides Christum ut videas per speciem, qui iustus ex fide vivit. Attende impium morientem et purgate a peccatis. Ita lavabis quodammodo manus tuas in sanguine peccatoris. Manus suas lavabit in sanguine peccatoris. Et dicet homo: Ergo est fructus iusto. Ecce antequam veniat quod promittitur, antequam detur vita aeterna, antequam impii praecipitentur in ignem aeternum, hic in hac vita est fructus iusto. Quid fructus? Spe gaudentes, in tribulatione patientes. Quid fructus iusto? Gloriamur in tribulationibus, scientes quia tribulatio patientiam operatur, patientia probationem, probatio spem, spes autem non confundit, quia caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis.

AD LOCUM

Erue me de inimicis meis deus meus et ab insurgentibus super me redime me. Factum est hoc in carne Christi, fit et in nobis. Neque enim cessant inimici nostri diabolus et angeli eius insurgere cottidie super nos et inludere velle infirmitati et fragilitati nostrae et deceptionibus, suggestionibus, temptationibus et quibuscumque laqueis inretire cum in terra adhuc vivimus. Sed vox nostra vigilet ad dominum et clamet in membris Christi suo capiti in caelo constituto: Erue me de inimicis meis deus meus et ab insurgentibus me redime me.

AD LOCUM

Irruerunt super me fortes. Non utcumque transeundum est ab his fortibus; diligenter insinuandum est qui sint fortes insurgentes fortes, super quos nisi super infirmos, super invalidos, super non fortes. Et laudantur tamen infirmi et damnantur tamen fortes. Si intellegantur qui sint fortes, primum ipsum diabolum dominus fortem dixit: Nemo inquit potest intrare in domum fortis et vasa eius eripere nisi prius alligaverit fortem. Alligavit ergo fortem vinculis dominationis suae et vasa eius abripuit et vasa sua fecit. Erant enim omnes

iniqui uasa diaboli qui credentes [illegible] effecti sunt uasa xpi. Quibus apostolus dicit, fuistis enim aliquando
tenebrae nunc autem lux in domino. [illegible] Qui notas fecit diuitias suas in uasa misericordiae
Possis ergo istos fortes intellegi. sed dico et in hominibus; Quidam fortes inreprehensibiles et damnabili
fortitudine qui praesumunt quidem. sed de temporali felicitate. Non uides fuisse fortes diuitem
istum. qui nunc ex euangelio recitatus est cui successit regio in opulentia fructuum; Perturbatus est de
redditione. Inuenit ut destructis ueteribus apothecis nouas extrueret ampliores. et quasi in plenis
animae suae diceret. Habes multa bona anima epulare iucundare saciare. Qualem fortem
uides. Ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. sed sperauit in multitudine diuitiarum suarum
Uides quam fortis sit. Et praeualuit inquid in uanitate sua. Sunt alii fortes non de diuitiis. non de uiribus cor-
poris. nec de aliqua in tempore praecellenti potentia dignitate. sed praesumentes de iustitia sua.
Genus fortium cauendum metuendum auersandum non imitandum; AD LOCUM
Hos maxime fortes aduersari et uideo uerum debellare. praesumendum sit homini quando
ne de iustitia praesumendum est. Iam audistis ubi iacebant praesumentes de diuitiis. de uiribus corporis de
nobilitate generis. de dignitate sua. Si quis de ipsa iustitia quam de sua praesumpserit cadit; In ru-
inas supreme fortes. Ex illis fortibus fuit pharisaeus ille uires suas iactans. Gratias tibi ago quia non
sum sicut ceteri homines. iniusti [illegible] raptores. adulteri. sicut et publicanus iste AD LOCUM
55 Non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem. Hic plane terruit. Quem non terreat
quis ad suam conscientiam rediens aliquid esse sciat etiam iniquitatis. Quicumque enim peccatum
facit et iniquitatem facit. Si enim iniquitates obseruaueris domine. domine quis sustinebit. Et tamen uerius
ne frustra dictum. nec omnino potestas ut poterit. Non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem
Sed ecce misertus est pauli qui primus saulus operabatur iniquitatem. Quid enim fecit
boni unde promereretur deum. Nonne sanctos eius ad mortem trahebat. Nonne epistolas a principibus
sacerdotum ferebat. ut ubicumque xpianos inuenisset ad poenam raperet. Nonne id agens
et ostendens caedens spirans et anhelans sicut de illo scriptura testatur. De caelo uocatus est
uoce sublimi deiectus. excecatus. inluminatus occisus. uiuificatus. perditus
redditus. Quo merito nihil nos dicamus ipsum potius audiamus. Qui prius inquid
fui blasphemus et persecutor et iniuriosus. sed misericordiam consecutus sum. Certe enim misere-
aris omnium qui operantur iniquitatem. Hoc duobus modis intellegi potest. siue quod omnino
ulla peccata inpunita relinquat deus. siue quod est quaedam iniquitas quam operantes omnino deus
non tremescat quis [illegible] sibi esse [illegible] peccatis. Mirum nisi

dominus misereatur. Sed in istos duos modos breuiter quantum tempus sufficit. Aliquid loqua
mur caritati uestrae. Iniquitas omnis parua magna uel sit puniatur. Necesse est aut ab ipso
homine paenitente aut a deo uindicante. Nam et quem paenitet punit seipsum. Ergo fratres puni
amus peccata nostra, si quaerimus misericordiam dei. Non potest deus misereri omnium operan
tium iniquitatem. Quasi blandiens peccatis aut non eradicans peccata. Prorsus aut
punis aut punit. Nam illud fecisti quod inpunitum esse non possit, sed ante puniatur potius
ut facias quod in illo psalmo scriptum est. Praeueniamus faciem eius in confessione. Quid est
praeueniamus faciem eius? Antequam ipse attendat ut puniat, tu praeueni confitendo
et puni ut non ille inueniat quod puniat. Quia cum punis tu iniquitatem, facis aequitatem;
et ideo tui miserebitur deus quia iam te operantem aequitatem inuenit deus. Quid est operan
tem aequitatem? Quia hoc in te odisti quod et ille odit, ut incipias placere deo, de eo quod hoc
in te punis quod displicet deo. Nam non potest inpunitum relinqui peccatum quoniam uerum est: Non
misereris omnibus qui operantur iniquitatem. Sed etiam uideamus alium modum quo haec
sententia possit intellegi. Est quaedam iniquitas quam qui operantur non potest fieri ut misere
atur eius deus. Quaeritis forte quaenam illa sit. Ipsa defensio peccati. Quandoquisque
defendit peccata sua magnam iniquitatem operatur. Hoc defendit quod deus odit. Et uide
quam peruerse quam iniquae; si quid boni fecerit sibi uult imputari, si quid mali deo. Nam hoc
modo defendunt homines peccata ex dei persona quod peius est. Quid est hoc? Nemo est qui
audeat dicere, bonum est adulterium, bonum homicidium, bona fraus, bonum periurium. Nul
lus prorsus hominum. Nam qui etiam illa faciunt, clamant quando patiuntur. Omnino
ergo non inuenitur anima tam peruersa tam extorris a societate generis humani et a participa
tione communis sanguinis ex adam cui uideatur bonum esse adulterium, sicut dixi, fraus,
rapina, periurium. Sed quomodo ea defendunt? Si deus noluisset non id fecissem. Quid
uis faciam? Fatum meum. Nam quaeris quid sit fatum: cursus ad stellas. Quaeris qui fecerit
et ordinauerit stellas: deus. Ergo ad hoc peccatum tuum defendis ut deum accuses. Ideo
excusatur reus ut culpetur iudex. Prorsus talem iniquitatem operantium non mise
retur deus. Non misereris omnium qui operantur iniquitatem. Perquire in quid peccata eg(isti)
puni et punge, conuerte te ante illos sequi seponunt postrem(?). Et erubescant de se ut gaudeant a se;
Laetabor et diuidam sicimam quod deus locuturus sit. Vox docte(?) quod deus locutus est in sancto suo; AD LOCUM

ss Nū verba dicit quę dr̄ locutus ē · sed qm̄ dr̄ locutus ē in scō suo · Nesi enī aliquid potest nisi quē admodū
locutus ē dr̄ ē sequent̄ iste venient · Lætabor & diuidā siccimā & conuallē tabnaclorū metibor ·
siccima humeri (humeri) interpretantur · Secdm̄ istoriā uero iacob rediens a laban socero suo cū omnib; suis abscondit
idola in sima quę habebat desistra ubi diu peregrinatus · tandē aliquando inde ueniebant
Tabernacula aūt fecit ibi ppt̄ oues suas & armenta & appellauit locū illū tabnacula · Et hęc
diuidā inquid ecta · Quid ē hoc diuidā siccimā ? si ad historiā ubi absconditas idola · gentes
significant · Diuido gentes · quid ē diuido ? Nō enī omniū ē fides · quid ē diuido ? alii credunt
alii n̄ credunt · sed n̄ timeant · qui credunt inter illos qui n̄ credunt · diuisi enī nunc deinde
postea diuidentur in iudicio · oues ad dexterā hedi ad sinistrā · Ecce inuenimus quem
admodū ecclam diuidat siccimā · Quomodo diuidit umero ? secdm nominis interpretationē
diuiduntur umeri ut alios grauent peccata sua · alii tollant sarcinā xp̄i · Umeros enim
pios quęrebat cū diceret · iugū meū lene est & sarcina mea leuis ē · Alia sarcina pmittē
xp̄i aūt sarcina subleuatē · Alia sarcina pondus habet · xp̄i sarcina pennas habet · Nā & si aui
pennas detrahas quasi onus tollis · & quo magis onus abstulisti eo magis in terra remanebit · quā
exonerare uoluisti · iacet n̄ uolat quę tulisti onus · redeat onus & uolat · talis ē xp̄i sarcina · portent
illa homines n̄ sint pigri n̄ adtendantur illi qui eā ferre nolunt · ferant illa qui uolunt & in
ueniunt quā sit leuis · quā suauis · quā iocunda · quā rapiens in celū & a terra eripiens AD locū
s Nolite sperare sup iniquitatē · uana ē iniquitas · nihil ē iniqtas · potens n̄ est nisi iustitia ;
Occultari potest ad tēpus ueritas · uinci n̄ potest · Florere potest ad tēpus iniquitas p
manere n̄ potest · Nolite sperare sup iniquitatē · Et in rapinā ne cupiscatis · Nō es
ss diues & rapere uis · quid inuenis · quid pdis · O lucra dānosa · inuenis pecuniā · pdis iusti
tiā · In rapina ne cupiscatis · paup sū n̄ habeo · Ideo rapere uis · quid rapias uides
a quo rapiaris n̄ uides · Nescis circuire inimicū tanquā leonē rugientē & quęrentē quid
rapiat · pda illa quā uis rapere in muscipula ē · tenes & teneris · In rapinā ergo ne
concupiscatis · O paup sed cupisce in dm̄ qui prestat nob omīa habundant ad fruendū
Pascit te qui fecit te · Si pascit latronē · n̄ pascit innocentē · pascit te qui fecit
solē suū oriri sup bonos & malos · & pluit sup iustos & iniustos · Si pascit dānandos
n̄ pascit liberandos · Ergo in rapinā noli concupiscere · dictum est hoc pau
peri fortassis · aliquid necessitate rapturo diues pcedat · & habeo ego inquid

necessitatem rapiendi nihil mihi deest abundant omnia. Et tu audi; divitiae
si affluant ne apponatis cor. Ille non habet iste habet. Ille non quaerat rapere quod non habet
iste non apponat cor in eo quod habet. divitiae si affluant. id est. si exundent tamquam de fonte currant
ne apponatis cor. Noli praesumere. Noli ibi te figere. certe ad hoc time divitiae si affluant
Quid es quod sibi corpus uteris et tu fluens. dives es. Et iam non cupis adhuc habere quod multa
habes. Audi. praecipe divitibus huius mundi non superbe sapere. Et quidem. Neque apponatis cor
neque sperare in incerto divitiarum. Ergo divitiae si affluant ne apponatis cor. Ne de divitiis confi
datis. ne praesumatis. et pereatis. Ne dicatur. Ecce homo qui non posuit dominum adiutorem sibi
sed speravit in multitudine divitiarum suarum et praevaluit in vanitate sua. AD LOCUM

Semel locutus est deus duo haec audivi. quia potestas dei est. et tibi domine misericordia quia tu red
des unicuique secundum opera sua AD LOCUM

Semel locutus est deus. unum verbum habet unigenitum dominum in illo verbo sunt omnia quia per verbum facta sunt omnia
unum verbum habet. ibi omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi. AD LOCUM

Dicat ergo iam quaedam duo. multum enim ad nos pertinet haec duo. quoniam potestas dei est et tibi domine mi
sericordia. Ista sunt duo potestas et misericordia. Ista plana intellegite potestatem dei intel
legite misericordiam dei. His duobus continetur prope omnis scriptura. propter haec duo prophetae.
propter haec patriarchae. propter haec lex. propter haec ipse dominus noster iesus christus. propter haec apostoli. propter haec
adnunciatio omnis et celebratio verbi dei in ecclesia. propter haec duo. propter potestatem dei et
misericordiam. potestatem eius timete. et misericordiam eius amate. Nec sic de misericor
dia praesumatis. ut potestatem contempnatis. Nec sic potestatem timeatis ut de misericordia
desperetis. Apud illum potestas. apud illum misericordia. hunc humiliat. et hunc
exaltat. hunc humiliat potestate. illum exaltat misericordia. Si enim deus volens
ostendere iram et demonstrare potentiam suam. attulit in multa patientia vasa
irae quae perfecta sunt in perditionem. Audisti potestatem quaere misericordiam. Et ut
notas inquid facere divitias suas in vasa misericordiae. pertinet ergo ad dei
potestatem damnare iniquos. Et quis illi dicat. quid fecisti. O tu enim homo
quis es qui respondeas deo. Time ergo et treme eius potestatem. sed spera
misericordiam. diaboli potestas quaedam est. plerumque tamen vult nocere.
et non potest. quia potestas ista sub potestate est. Nam si tantum potest nocere diabolus

quantū uult non aliquis iustorum remaneret. aut aliquis fidelium eēt intra. ipse
ꝑ uasa sua impellet quasi parietem inclinatū. sed tantū inpellit. quantū accipit
potestatem. ut autē ñ cadat paries. dns suscipiet. qm̄ qui dat potestatē temptatori.
Ipse temptato ꝓbet misericordiā. Ad mensurā temptare ꝑmittitur diabolus. Et po
tabis nos inquid in lacrimis in mensura. Noli ergo timere ꝑmissū aliquid facere
temptatorē. habes enim misericordissimū saluatorē. tantū ammittitur ille
temptare quantū tibi prodest. ut exercearis. ut ꝓberis. ut qui te nesciebas. a te
ipso inueniaris. Nam ubi uel unde. nisi in hac dī potestate et misericordia secu
ri eē debemus. Secundum illam apostolicā sententiā fidelis ds qui non ꝑmittit uos temptari supra id
quod potestis. Ergo potestas dei. Non ē enim potestas. nisi a dō. Noli dicere et quare
dat tantā potestatē. et unde dat potestatē. Qui dat potestatē. habet equitatē.
Tu iniq; murmurare potest. ille equitatē ꝑdere ñ potest. Numquid iniqui
tas apud dm̄. absit; Hoc fige in corde. Hoc de cogitatione tua non excutiat
inimicus; facere potest aliquid ds. ut tu nescias quare facit. Iniq; tam face
re ñ potest. apud quem ñ ē iniquitas

AD LOCUM

Qm̄ potestas dei et tibi dne misericordia. Noli timere inimicū tantū facit quan
tū acceperit potestatē. Eum time qui habet summā potestatē. Eum time qui quantū
uult tantū facit. et iniuste nihil fecit. Et quicquid fecerit iustū ē. putabamus
iniustū eē. Nescio quid. Ex hoc quod fecit ds credere iustū eē. Ergo iniquus. Siquis
hominem occidat innocentē iuste facit an iniq;. iniq; sane. Quare hoc ꝑmittit
ds. Vide prius ne illud debeas. Frange esurienti panem tuū. et egenos sine tecto
induc in domum tuam. Si uideris nudū. uesti. haec enim iusticia tua est. Hoc enim
precepit tibi dns. lauamini. mundi estote. auferte nequitias a cordib; uris
atq; a conspectu oculorum meorum. discite bonū facere. iudicate pupillo et uiduę
et uenite disputemus dicit dns. disputare uis antequā facias unde dignus sis
disputare. Quare hoc ꝑmisit ds. Est illud dī dicere tibi homo non possum. Illud tamen
dico quod et iniq; fecit homo qui occidit innocentē. Et non fieret. nisi ꝑmitteret ds.
Et quamuis ille iniq; fecerit. Non tamen hoc iniq; ꝑmiserit ds.

AD LOCUM

Sed opponitur mihi quidam iustus sine controuersia. iustus sine dubitatione. iustus.

quia non habebat peccatum

quia non habebat peccatum; occisus a peccatoribus, traditus a peccatore ipse Christus Dominus. De quo non possumus
dicere quod habuit aliquam iniquitatem, quia ea quae non rapuit exsoluebat. AD LOCUM
Hec tamen opus erat sanguis iusti ad delendum cyrographum peccatorum. Opus erat exemplum pati
entiae, exemplo humilitatis. Opus erat signum crucis ad diabolum et eius angelos debellan
dos. Opus nobis erat passio domini nostri. Nam passione domini redemptus est orbis. AD LOCUM
Deus enim interrogat iustum et impium, et in cogitationibus impii interrogatio erit. Discutiat deus
quid quisque uoluerit, et quid potuerit. Ergo si uoluissent et non occidissent iniqui illi, rema
nerent: ibi Christi passio non praestaretur. Uoluit ergo facere impius ut damnaretur, permissus est
ut tibi praestaretur. Quod uoluit imputatur iniquitati impii, quod permissus est imputatur potes
tati dei. Ille ergo inique uoluit, deus iuste permisit. Itaque fratres mei et Iudas malignus traditor Christi
et persecutores Christi maligni omnes, impii omnes, iniqui omnes, damnandi omnes. Et tamen pater proprio
filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit eum. Dispone si potes, distingue si potes, redde deo uota tua
quae distinxerunt labia tua. Uide quid ibi fecerit iniquus, quid iustus. Ille uoluit, ille
permisit. Ille iniuste uoluit, ille iuste permisit; uoluntas iniusta damnatur, permissio iusta glorificatur.
Psalmus ipsius David cum esset in deserto Idumeae. Per Idumeae nomen intellegitur AD LOCUM
saeculum istud. Idumea enim gens erat quaedam errantium hominum ubi idola colebantur. Non in bono
ponitur Idumea ista. Si non in bono ponitur, intellegendum est istam uitam, ubi patimur tantos labores
et ubi tantis necessitatibus subditi sumus, Idumeae nomine significari. AD LOCUM
Sitiuit tibi anima mea. Ecce illud desertum Idumeae. Uidete quomodo hic sitit. Sed uide
quid hic bonum est: sitiuit tibi. Sunt enim qui sitiunt, sed non deo. Omnis qui sibi uult aliquid praestari
in ardore est desiderii. Ipsum desiderium sitis est animae. Et uidetis quanta desideria sunt
in cordibus hominum. Alius desiderat aurum. Alius desiderat argentum. Alius desiderat
possessiones. Alius hereditatem. Alius amplam pecuniam. Alius multa pecora. Alius
domum magnam. Alius uxorem. Alius honores. Alius filios. Uidetis desideria ista
quomodo sunt in cordibus hominum. Ardent omnes homines desiderio, et uix inuenitur qui
dicat: Sitiuit tibi anima mea. Sitiunt enim homines saeculo, et non se intellegunt in deserto
esse Idumeae, ubi debet sitire anima ipsorum deo. Dicamus ergo nos: Sitiuit tibi anima mea. Omnes
dicamus, quia in concordia Christi omnes una anima sumus. Ipsa anima sitiat in Idumea. Sitiuit
inquid tibi anima mea. Quam multipliciter tibi caro mea. Parum est quod sitiuit anima mea, sitiuit
et caro mea.

Putas si anima sitit deum, quomodo et caro sitit deum? Quando enim sitit caro, aquam sitit. Quando anima
sitit, fontem sapientiae sitit. De ipso fonte inebriabuntur animae nostrae, sicut dicit alius psalmus:
Inebriabuntur ab ubertate domus tuae, et torrente deliciarum tuarum potabis eos. Sicienda ergo
sapientia, sicienda iusticia. Non ea satiabimur, non ea implebimur, nisi cum fuerit finita
vita ista et venerimus ad illud quod promisit deus. Promisit enim deus aequalitatem angelorum. Et modo an-
geli non sitiunt quomodo nos, non esuriunt quomodo nos, sed habent saginam veritatis, lucis,
inmortalis sapientiae. Ideo beati sunt, et de tanta beatitudine qua in illa civitate sunt Hie-
rusalem caelesti, unde nos modo peregrinamur, adtendunt peregrinos nos et mi-
serantur nos et iussu dei auxiliantur nobis, ut ad illam patriam communem redeamus, et ibi cum illis
fonte dominico veritatis et aeternitatis aliquando saturemur. AD LOCUM

Quare sumus christiani? Non enim ad hoc sumus christiani, ut terrenam nobis promittamus felicitatem, quam
plerumque habent et latrones et scelerati. Ad aliam felicitatem nos sumus christiani, quam tunc
accepimus cum vita ista saeculi huius tota transierit. Ergo promittitur nobis et carnis resur-
reccio. Et talis resurreccio carnis nobis promittitur, ut caro quidem ista quam modo portamus
resurgat in fine. Nec incredibile vobis videatur. Si enim deus fecit nos qui non eramus, magnum illi quidem
est reparare quod eramus? Ergo hoc vobis incredibile non videatur, quia quasi videatis putrescere
mortuos, et ire in cineres et in pulverem. Aut si incendatur aliquis mortuus, aut si canes di-
laniant eum, putatis quia inde non erit resurrecturus? Omnia quae discerpuntur et in favillas quas-
dam putrescunt, integra sunt deo. In illa enim elementa mundi eunt, unde primo venerunt. Quando fac-
ti sumus, non illa videmus, sed tamen deus unde fecit produxit illa, quia et antequam essemus unde sciebat
nos produxit. Talis ergo resurreccio carnis nobis promittitur, ut quamvis ipsa sit caro quam modo por-
tamus quae resurrectura est, tamen non habeat corrupcionem quam modo habet. Modo enim propter corrup-
cionem fragilitatis si non manducemus, deficimus et esurimus. Ideo vigilamus. Si diu manducemus
et bibamus, quamvis propter refeccionem manducemus et bibamus, ipsa diuturna refeccio defeccio est.
Si stemus diu, fatigamur. Ideo sedemus. Et si diu sedeamus, et ibi fatigamur. Ideo surgimus. Deinde
videte quia nullus est carnis nostrae status. Quomodo infancia volat in puericiam. Et quaeris
infanciam, et non est infancia, quia iam pro infancia puericia est. Iterum et ipsa migrat in adoles-
cenciam. Quaeris puericiam, et non invenis. Adolescens fit iuvenis. Quaeris adolescentem, et
non est. Iuvenis fit senex. Quaeris iuvenem, et non invenis. Et senex moritur. Quaeris senem.

et iuuenis. Non stat ergo aetas nostra. Ubique fatigatio. Ubique lassitudo. Ubique corruptio. Atten-
dentes qualem nobis spem resurrectionis promittat deus. In istis omnibus multiplicibus defectionibus
nostris sitiamus illam incorruptionem. Et sic caro nostra multipliciter sitit deo. In ista idumea. In isto
deserto. quam multipliciter laborat. tam multipliciter sitit. Quam multipliciter fatigatur.
multipliciter sitit illam infatigabilem incorruptionem. AD LOCUM

Ergo misericordia ipsius melior est super uitas. quas uitas. quas sibi homines elegerunt. Alius elegit
sibi uitam negotiandi. Alius uitam rusticandi. Alius uitam fenerandi. Alius uitam mili-
tandi. Alius illam. alius illam. diuersae sunt uitae. sed melior est misericordia tua super uitas nostras.
Melius est quod das correptis. quam quod diligunt peruersi. Unam uitam donas quae praeponatur omnibus nostris
quascumque in mundo eligere potuerimus. Quoniam melior est misericordia tua super uitas. labia mea lau-
dabunt te. Non te laudarent labia mea. nisi me praecederet misericordia tua. dono tuo te laudo.
per misericordiam tuam te laudo. Non enim ego possem laudare deum. nisi mihi donaret laudare se posse. AD LO

Quoniam probasti nos deus. ignisti nos. sicut ignitur argentum. Non ignisti sicut fenum. Sed sicut argentum.
Adhibendo nobis ignem. non in cinerem conuertisti. sed sordes abstulisti. Ignisti nos sicut ignitur
argentum. Et uide quomodo quasi saeuit deus in illos quorum animam posuit in uitam. Induxisti nos
in muscipulam. Non ut capti moreremur. sed unde liberas ut experiremur. Posuisti tri-
bulationes in dorso nostro. Erecti enim male superbi eramus. male erecti curuati sumus. ut cur-
uati bene erigeremur. Posuisti tribulationes in dorso nostro. Inposuisti homines super capita
nostra. Haec omnia perpessa est ecclesia uariis et diuersis persecutionibus. Passa est hoc et singillatim
et nunc modo patitur. Non enim quisquam est qui se in hac uita ab his temptationibus potest dicere
inmunem. Ergo inponuntur et homines super capita nostra. Toleramus quos nolumus. patimur
superiores aliquando quos nouimus peiores. peccata enim si desint. bene superior est homo.
Quanto autem plura sunt. tanto est inferior. Et bonum est ut consideremus nos peccatores esse. Et sic
toleremus impositos super capita nostra. ut et nos deo confiteamur quia digne patimur.
Quid enim indigne pateris quod facit qui iustus est. Posuisti tribulationes in dorso nostro.
Inposuisti homines super capita nostra. Saeuire uidetur deus cum ista facit. Nemo autem pater est
numquam sic saeuit ut perdat. quando male uiuis. si parcit. plus irascitur. Omnino iste
tribulationes flagellantis corrigentis. Ne sit sententia punientis. Inposuisti homi-
nes super capita nostra. Transiuimus per ignem et aquam. Ignis et aqua utrumque periculosum

in hac enim vita certe videtur et aqua ignem extinguere et ignis videtur aquam siccare. Iste ipse temptationes sunt quibus habundat haec vita. Ignis urit, aqua corrumpit; utrumque metuendum, et ustio tribulationis et aqua corruptionis. Quando sunt res angustae et aliqua quae infelicitas dicitur in hoc mundo, quasi ignis est. Quando sunt res prosperae et habundantia saecularis circumfluit, quasi aqua est. Vide ne te ignis exurat, ne aqua corrumpat. Firmus esto adversus ignem; coqui te oportet, et quasi vas fictile mitteris in caminum, ut firmetur quod formatum est. Vas iam igne formatum aquam non timet; vas autem si solidatum igne non fuerit, tamquam lutum aqua solvetur. Noli festinare ad aquam; per ignem transi ad aquam, ut transeas et aquam. Propterea ut in sacramentis, in cathezizando et in exorcizando adhibetur prius ignis. Nam unde plerumque inmundi spiritus clamant: Ardeo, si ignis ille non est? Post ignem autem exorcismi venitur ad baptismum, ut ab igne ad aquam, ab aqua in refrigerium. Quod autem in sacramentis, hoc in temptationibus huius saeculi: angustia timoris accidit, prima vice ignis; postea ablato timore metuendum est ne felicitas mundana corrumpat. Cum autem te ignis crepare non fecerit, et in aqua non merseris, sed enataveris per disciplinam, transis ad requiem, et transiens per ignem et aquam educeris in refrigerium. Quarum enim rerum signa sunt in sacramentis, ipsae res sunt in illa perfectione vitae aeternae. Iam cum transierimus ad illud refrigerium, fratres karissimi, nullum ibi timebimus inimicum, nullum temptatorem, nullum invidum, nullum ignem, nullam aquam; perpetuum ibi refrigerium erit. AD LOCUM

Reddam tibi vota mea quae distinxerunt labia mea. Quae est distinctio votorum? Haec est distinctio, ut te accuses, illum laudes; te intellegas creaturam, illum creatorem; te tenebras, illum inluminatorem. Cui dicas: Tu inluminabis lucernam meam, domine; deus meus inluminabis tenebras meas. Nam quando dixeris: O anima, quod es tu tibi lux es, non distingues; si non distingues, non reddes vota distincta. Redde vota distincta: te esse mutabilem, illum incommutabilem; te esse sine illo nihil esse, ipsum autem sine te perfectum esse; te indigere illo, illum non indigere te. Clama ad illum: Dixi domino, deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges. Iam et quod in holocaustum assumit deus, non ille crescit, non ille augetur, non ille ditior, non ille instructior fit; tibi est melius quicquid de te propter te facit, non sibi quis facit. Haec si discernas, reddis vota tua quae distinxerunt labia tua.

Non enim soli boni plenas habent domos rebus AD LOCUM necessariis. Aut soli boni sunt salvi et ab aegritudine convalescunt? Aut soli boni filios habent, soli boni pecuniam, soli boni et terram aptam huic vitae temporali atque transeunti habent? haec

et malis. Et aliquando dat bonis et dat malis. Et plerumque illis magis quam illis, aliquando illis quam istis
potius abundant. Permixta ista temporalia deus uoluit. Quia si solis bonis ea daret, putarent mali propter
haec colendum deum. Rursus si ea solis malis daret, timerent boni infirmi conuerti ne ista illis forte dees-
sent. Est enim adhuc anima infirma minus capax regni dei. Nutrire illam debet deus agricola noster. Nam
et quae arbor iam tempestates robore sustinet, cum de terra nasceretur, herba erat. Nouit ergo ille
agricola non solum robustas arbores potare atque purgare, sed etiam teneras in recentiori
tempore sepire. Propterea dilectissimi ut dicere coeperam si solis bonis darentur ista, omnes propter haec accipien-
da uellent conuerti ad deum. Rursus si solis malis darentur, timerent infirmi ne cum conuerteren-
tur amitterent quae soli mali haberent. Permixte dantur et bonis et malis. Rursus si solis bo-
nis auferrentur, idem ille timor esset infirmorum ne conuerterentur ad deum. Rursus si solis malis
auferrentur, ipsa sola putaretur poena qua mali plectuntur. Quod ergo dat ea bonis, consolatur
itinerantes. Quod dat ea et malis, ammonet bonos ut alia desiderent quae non habent cum malis
communia. Rursus bonis aufert ea quando uult, ut interrogent se de uiribus suis et inue-
niant se qui forte latebant se. Utrum iam possint dicere: Dominus dedit, dominus abstulit; sicut domino
placuit ita factum est; sit nomen domini benedictum;

AD LOCUM

Confiteantur tibi populi deus, inueneri uiam tuam; confiteantur. Ipsa cantatio confessio est. — de confessione.
Confessio peccatorum tuorum et uirtutis dei. Tuam iniquitatem confitere, gratiam dei con-
fitere. Te accusa, illum glorifica; te reprehende, illum lauda, ut et ipse ueniens inueniat
te punitorem tuum, ut exhibeat se tibi saluatorem tuum. Quid enim timetis confiteri, o qui
inuenistis hanc uiam in omnibus gentibus? Quid timetis confiteri et in
confessione uestra cantare canticum nouum cum omni terra, in omni terra, in pace catho-
lica? Confiteri timetis deo ne confessos damnet? Si non fueris confessus, damnaberis. Times
confiteri, qui non confitendo esse non potes occultus? Damnaberis tacitus, qui posses libe-
rari confessus. Confiteantur tibi populi deus, confiteantur tibi populi omnes. Et quia ista
confessio non ad supplicium ducit, sequitur et dicit: Laetentur et exultent gentes. Si plangunt
ante hominem confessi latrones, laetentur ante deum confessi fideles. Si homo iudicet,
exigit a latrone confessionem tortor et timor. Immo aliquando confessionem premit ti-
mor, exigit dolor. Et ille qui plangit intus, timet autem occidi confessus,
portat tormenta quantum potest. Et si uictus dolore fuerit, profert ad mortem

uocem suam. Nusquam ergo laetus. Nusquam exultans antequā confiteatur ex aratun-
gulā. Cū confessus fuerit dānatū carnifex ducit miser ubiq; Sed laetentur & exultent
gentes. Unde p ipsā confessionē. "quare." Quia bonus ē. eis confitentur. Ad hoc
exigit confessionē. ut liberet humilē. Ad hoc dānat non confitentē. ut puniat
sup̄bū. Ergo tristis esto antequā confitearis; confessus exulta. iā sanaberis.
Conscientia tua saniem collegerat. Apostema tumuerat. cruciabat tē.
requiescere non sinebat. Adhibuit medicus fomenta uerbo℞ & aliquando
secat. Adhibet medicinale ferrū in correptione tribulationis. Tu agnosce
·l· manū medici. confitere. exeat in confessione. Et defluat omnis sanies. Iā
exulta. iā laetare. quod reliquum est facile sanabitur. AD LOCUM
v. 11 Qm̄ pp̄t te sustinui exprobrationē. operuit inreuerentia faciem meā. Nihil
magnū ē quod dicitur sustinui. Sed quod dicitur. pp̄t te sustinui. Si enī sustines
quia peccasti. pp̄t te sustines. n̄ pp̄t dm̄. Quae enī uob gloria est ait petrus. si
peccantes punimini & suffertis. Si autē sustines. quia mandatū di seruasti. uere
pp̄t dm̄ sustines & merces tua manet in aeternū. Quia pp̄t dm̄ sustinuisti obprobria.
Ideo prior ille sustinuit. ut nos sustinere disceremus. Et si ille qui n̄ habebat quod illi obicie-
batur. Quanto magis nos qui & si n̄ habemus peccatū quod nob obicit inimicus. habemus
tamē alterū quod digne in nob flagelletur. Nescio quis furē te dicit. & n̄ es fur. audis
obprobriū. n̄ tamen sic. n̄ es fur. ut n̄ sis aliquid quod dō displiceat. Porro si ille qui omnino ni-
hil rapuerat. qui uerissime dixerat. Ecce uenit princeps mundi huius & in me nihil
inueniet. dictus est peccator. dictus ē iniquus. dictus ē belzebub. dictus est insanus.
tu dedignaris serue audire p meritis tuis. quod dn̄s audiuit nullis meritis suis; Ille uenit
ut tibi p̄beret exemplū. quasi gratis hoc fecerit. si tu non p̄ficis. Quare enim ille audi-
uit. nisi ut tu cū audires. n̄ deficeres. Ecce tu audis & deficis. frustra ergo ille audiuit.
N̄ enī pp̄t se sed propter te audiuit. Qm̄ pp̄t te sustinui exprobrationē operuit inre-
uerentia faciem meā. Inreuerentia operuit inquid faciem meā. Inreuerentia
quidē. n̄ confundi. Denique quasi uiciū uidetur cū dr̄. Inreuerens homo ē. Magna inre-
uerentia hominis. Nihil illū erubescere. Ergo inreuerentia quasi imprudentia ē. Oportet ut habeat
xp̄ianus inreuerentiā istā. quando uenerit inter homines. quibus displicet xp̄s. Si erubuerit de xp̄o delebitur
(de libro uiuentiū

quomodo quidā xp̄ianis insultant

opus est ut habeas inreuerentiam quando tibi de Christo insultatur · quando dicitur cultor crucifixi · adora
tor male mortui · uenerator occisi · Hic si erubueris mortuus es · Sententiam quippe ipsius
uide qui neminem fallit · Qui de me erubuerit coram hominibus et ego erubescam eum coram
angelis dei · Obserua ergo ut sit in te reuerentia frontosus esto quando audis obpro
brium de Christo · prorsus esto frontosus · Quid times frontem tuam quam signo crucis armasti · Hoc est
enim propter te sustinui exprobrationem · Operuit inreuerentia faciem meam propter te susti
nui exprobrationem · Et quare non dicit erubui quando mihi propter te insultabatur · Operuit inreuerentia faciem meam

AD LOCUM

Deleantur de libro uiuentium · Aliquando enim scripti illic erant fratres?
Non sic accipere debemus · Quemquam quem deus scripsit in libro uitae et delet illum · Si homo dixit ·
quod scripsi scripsi · de titulo ubi scriptum erat rex iudaeorum · deus quemquam scribit et delet? Praescius est
praedestinauit omnes ante constitutionem mundi regnaturos cum filio suo in uita aeterna · hos conscrip
sit · ipsos continet liber uitae · denique in apocalipsi quid ait spiritus dei cum de pressuris ab antichristo
futuris loqueretur · eadem scriptura consentiente · Illi in quibus omnis qui non sunt scripti in libro uitae
proinde sine dubitatione non erant consensuri qui scripti sunt · Isti ergo quomodo inde delentur
ubi numquam scripti sunt · hoc dictum est secundum spem ipsorum · quia ibi se scriptos putabant · Quid
est deleantur de libro uitae et ipsis constet non illos sibi esse · Ex hac locutione dictum est in alio psal
mo · Cadent a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis · Idem multi scandalizabuntur
ex eo numero qui se sperabant sessuros tecum · Et ex eo numero qui se sperabant staturos
ad dexteram non separati ab hedis sinistris · Non quia cum ibi steterit aliquis postea cadet · aut cum
descriptus fuerit cum illo quisquam abicietur · Sed quia multi casuri erant in scandalum · qui ibi se esse
putabant · Idem multi qui se sperauerunt sessuros tecum · Multi qui se sperauerunt staturos ad
dexteram ipsi casuri sunt · Sic ergo et hi illi qui se sperabant tamquam merito iustitiae suae
in libro scriptos dei quibus dicitur · Scrutamini scripturas in quibus putatis uos uitam aeternam habere ·
cum perducta fuerit damnatio eorum · etiam ad cogitationem eorum delebuntur de libro uiuentium ·
Idem non ibi se esse cognoscent · Nam uersus qui sequitur exponit quod dictum est · Et cum iustis non scribantur ·
Dixi ergo deleant secundum spem ipsorum · secundum autem aequitatem tuam quid dico · non scribantur

AD LOCUM

Ait enim et apostolus · fidelis est deus qui non uos sinit temptari super quam potestis · Ecce habes in gres
sum · non dixit non temptemini · Qui enim non temptatur non probatur · Et quare non probatur · Non proficit · Quid ergo optauit ·

de praedestinatione

50.

fidelis deus qui non vos sinat temptari super quam potestis. Audisti ingemitum audi exitum. sed faciat
cum temptatione et iam exitum ut possitis tolerare. Ergo et illi avertantur statim erubescentes qui dicunt
mihi euge euge. Quare enim me laudant? Lauda deum. Quis enim ego sum ut lauder in me, aut quid
ego feci? quid habeo quod non accepi? Si accepisti inquit quid gloriaris quasi non acceperis? Aver
tantur statim et erubescant qui dicunt mihi euge euge. Talis oleo pingue factum est caput he
reticorum. cum dicunt ego sum ego sum. Et dicitur illis tu domine. acceperunt euge euge. Secuti sunt euge
euge. Facti sunt duces caecorum sequentium aptissimis vocibus; donato dicitur istam acantum.
Euge euge dux bone. dux praeclare. Et non dixit ille. avertantur statim. et erubescant qui di
cunt mihi euge euge. Nec eos corrigere voluit. ut Christo dicerent. dux bone. dux praeclare.

Donato

At vero apostolus reformidans euge hominum. ut vere laudaretur in Christo. noluit se laudari
pro Christo dicentibus quibusdam. ego sum pauli. respondet in libertate dicens. Numquid paulus crucifixus est
pro vobis aut in nomine pauli baptizati estis? Ergo dicant martyres in persecutione etiam
adulationum. Avertantur statim erubescentes qui dicunt mihi euge euge. Et quid fiet illis?
avertantur et erubescant omnes. sive qui quaerunt animam meam. sive qui cogitant mihi mala
sive qui perversa et simulata benivolentia lingua volunt emoliri quod feriant. ITEM ALIO

Confundantur et deficiant committentes animam meam. Quod optavit confundantur et defuerunt qua
re optavit. committentes animam meam. Quid est committentes animam meam? Committentes quasi
in rixam aliquam. Committi enim dicuntur qui rixari provocantur. Si ergo ita est. caveamus
committentes animam nostram. Quid est committentes animam nostram? primo provocantes nos ut
deo resistamus. ut in malis nostris deus nobis displiceat. Quando enim rectus es et bonus sit tibi deus
iste bonus rectis corde. Quando rectus es. tu audire. quando in eo bono quod facis deus tibi pla
cet. In eo autem malo quod pateris. deus tibi non displiceat. Videte quid dixerim fratres. Et cavete fratres
ista committentes animas vestras. Omnes enim qui vobiscum agunt. ut in meroribus et tribulationibus
fatigemini id agunt. ut in eo quod patimini deus vobis displiceat. Et quae est contra eos?
Quid est hoc? Quid enim feci? Ita ergo tu nihil mali fecisti. et tu iustus es. Ille iniustus.
peccator sum inquit fateor. iustum me non dico. sed quid? peccator. Numquid tantum quantum
ille cui bene est. quantum gravius? ego scio mala ipsius. ego scio iniquitatem ipsius. a
quibus ego etsi peccator longe absum. et tamen eum video florere omnibus bonis.
Et ego tanta patior. Non ergo ideo dico deus. quid tibi feci. quia nihil omnino mali feci.

Sed quia tantum feci, ut ita dignus sim pati. Iterum tu iustus, ille iniustus. Evigila miser, commissa est a
nima tua. Numquid ego iustum me dixi? Quid ergo dicis? Peccator sum, sed non tanta commisi ut ista
dignus essem pati. Non ergo dicis deo: iustus sum et tu es iniustus. Sed dicis: iniustus sum, sed tu es iniustior.
Ecce commissa est anima tua. Ecce non bellum gerit anima tua quae contra quem? Anima tua contra deum.
Quae facta est contra eum a quo facta est. Vel quia es quae contra illum clamet ingrata es. Redi ergo ad con
fessionem infirmitatis tuae, implora medici manum. Non tibi videantur felices qui florent ad tempus.
Tu castigaris, illis parcitur; forte tibi castigato ut emendato filio hereditas reservatur. Redi ergo
redi praevaricator ad cor. Quo committatur anima tua potentior est multum, cui bellum indixisti. Quan
to in grandiores lapides in caelum mittis, tanto te fortior ruina pressura est. Redi potius, agno
sce te. Deus est quod tibi displicet. Erubesce tu, tibi displicet. Nihil boni faceres, nisi ille bonus esset; nihil
mali patereris, nisi ille iustus esset. Evigila ergo in hanc vocem: Dominus dedit, dominus abstulit; sicut
domino placuit ita factum est, sit nomen domini benedictum.

AD LOCUM

Quoniam non cognovi negotiationes. Ideo inquit tota die salutem tuam. Quoniam non cognovi negotiationes. Quae sunt iste ne
gotiationes? Audiant negotiatores et mutent vitam. Et si fuerunt, non sint. Non cognoscant quod fuerunt,
obliviscantur. Postremo non adprobent, non laudent, improbent, damnent, mutent, si peccatum est negotiatio.
Hinc enim audit ante. Nescio quo acquirendi, o negotiator, quando damnum passus fueris,
blasphemabis, et non erit in te quod dictum est: tota die laudem tuam. Quando autem pro pretio rerum quas
vendis non solum mentiris, verum etiam falsum iuras, quomodo in ore tuo tota die laus dei? Quando
si christianus es, etiam ex ore tuo blasphematur nomen dei, ut dicatur: Ecce quales sunt christiani. Ergo si propterea iste
tota die laudem dei dicit, quia non cognovit negotiationes, corrigant se christiani, ut non negotientur. Sed ait
mihi negotiator: Ecce ego affero quidem ex longinquo merces ad ea loca in quibus non sunt ea quae adtulero,
unde vivam; tamquam mercedem laboris mei peto, ut carius vendam quam emero. Unde enim vivam,
cum scriptum sit: dignus est operarius mercede sua. Sed agitur de mendacio, de periurio. Hoc vitium meum est,
non negotiationis. Neque enim non si vellem possem agere sine isto vitio. Non ergo mea culpa accusator ad ne
gotium transfero. Sed si mentior, ego mentior, non negotium. Possem enim dicere: tanto emi, sed tanto
vendam, si placet emite. Non enim istam veritatem audiens emptor repelleret, et non potius omnes
occurrerent, quia plus fidem quam mercedem diligerent. Hoc ergo inquit me mone, ne mentiar, ne
peierem; non ut abiciam negotium unde me transigo. Quo enim vocas, quando hinc revocas?
Forte ad artem aliquam. Prosutor calciamenta facio hominibus. Mendaces enim ipsi sunt, periuri et ipsi sunt.

Nonne locatis ab alio calciamentis cum acceperint ab alio pretium dimittunt quod faciebant et suscipi-
unt alteri facere et fallunt eum cui promiserant cito se facturos? Nonne saepe dicunt hodie facio
hodie impleo. Deinde in ipsa sutura tantas fraudes non faciunt? Faciunt ista et dicunt ista sed
ipsi mali sunt non ars quam profitentur. Omnes ergo artifices mali deum non timentes uel pro lucro uel pro timo-
re damni aut egestatis mentiuntur peierant. Non est continuati laus meis. Quomodo ergo uocas me a ne-
gotiatione? An ut sim agricola et aduersus deum tonantem murmurem, ut grandinem timens
sortilegum consulam, ut quaeram quid faciat contra caelum, ut optem pauperibus famem, quod possim uendere
quod seruaui? Ad hoc me adducis? Sed non ea faciunt inquis agricolae boni. Nec illa negotiato-
res boni. Quid enim? Etiam et filios habere malum est quia quando eis caput dolet male et infideles ma-
tres ligaturas sacrilegas et incantationes quaerunt. Ista omnia non nostrarum rerum peccata sunt. Potest mihi hoc di-
cere negotiator. Quaere ergo episcope quemadmodum intellegas negotiationes quas legisti
in psalterio. Ne forte tu non intellegas et me a negotiatione prohibeas. Mone ergo quemadmodum uiuam:
si bene, bene mihi erit. Unum tamen scio quia si malus fuero non negotiatio mihi facit sed iniquitas mea.
Quando uerum dicitur non est contra quod dicatur. AD LOCUM

Qui ergo bene uult inimico suo deo similis est. Nec ista superbia sed oboedientia est. Quare? Quia ad ima-
ginem dei facti sumus. Faciamus inquit hominem ad imaginem et similitudinem nostram. Non ergo aliquid ali-
enum est si imaginem dei tenemus in nobis. Utinam eam per superbiam non amittamus. Quia zelaui inquit in pecca-
toribus pacem peccatorum intuens. Attendi peccatores, uidi illos habere pacem. Quam pacem? Tempora-
lem fluxam caducam atque terrenam. Sed tamen talem qualem et ego a deo desiderabam. Vidi illos habere
qui non seruiebant deo quod ego desiderabam ut seruirem deo. Et moti sunt pedes mei et pene effusi gressus
mei. Quare hoc autem habent peccatores dicit breuiter. Quia non est declinatio morti eorum et firmamen-
tum in flagello eorum. In labore hominum non sunt et cum hominibus non flagellabuntur. Iam intellego
quare illi habent pacem et florent in terra. Quia morti eorum non est declinatio. Id est quia certa
mors aeterna eis manet quae nec declinat ab eis nec ipsi ab ea declinare possunt. Quia non est
declinatio morti eorum et firmamentum in flagello eorum. Et est firmamentum in flagello eorum.
Non est enim temporale flagellum eorum sed firmum in sempiternum. Propter haec ergo mala quae illis uen-
tura sunt modo quid? In laboribus hominum non sunt et cum hominibus non flagellabuntur. AD LOCUM

Audite fratres non quomodo transeundum est quod dixit propheta: Et quasi ex adipe iniquitas eorum. Non enim mali
sed macie mali. Ideo mali quia macri, id est graciles, exigui, tabe quadam necessitatis affecti.

ꝑ ꝑximali & dānandi. ferendaē enī omnis necessitas. quā ꝑ ꝑetranda aliqua iniquitas. tam aliud ē
de necessitate peccare. aliud habundantia; pauꝑ mendicus furtū facit. ex macie ꝓcessit iniquitas;
Diues habundans reb; tantis. quare diripit res alienas. illius iniquitas ex macie. huius ex adipe
ꝓcessit. Ideo macro cū dicis quare hoc fecisti. humilit afflict & abiect respondet. necces
sitas coegit. quare n̄ timuisti dm̄. ꝑ egestas cōpulit; Dic diuiti quare hæc fecisti & n̄ times dm̄. si
tam tantus es q̄ possis dicere. uide si uel dignat audire. Uides in̄ etiā in te ipso ꝑ dī & iniquitas.
ex adipe ē. Iā enī ꝑceptorib; et correptorib; suis inimicitias indicunt. & fiunt inimici uerū
dicentib; iam sueti cō ꝑ ꝑ ꝑariuerbis adulantiū aure. molli corde n̄ sano. Quis dicat diuiti.
malefecisti rapere res alienas. Aut si forte ausus fuerit aliquis dicere talis ē cui n̄ possit
resistere. quid respondet. totū in cōtemptu dilo quit. quare. quia sup b; ē. quare. quia pinguis ē.
quare. quia deuot adiuctimā ē; prodi et quasi ex adipe iniquitas eorū. transier in dispo
sitionē cordis. Ibi mt transier. Quid ē transier. ꝑ ꝑ gressi sunt uiā. Quid ē transier. quia
cesser metas humani generis. homines se pares ceteris n̄ putant. transier in quā
metas generis humani. quando dicit tali homini frat tuus ē iste pauꝑ. Ī nos de parentes adā & euā. R
Noli attendere tumore tuū. Noli attendere tp̄lum in quē elatus es. et si tē circūstat familia
et si in̄ numerosū aurū & argentū. & si domus marmorata cōtinet. et si tecta laquata cōte
gunt. simul uos et pauperē cōtegit. tectū mundi cælū. sed diuersus es a paupere reb; n̄
tuis ex trinsecus appositis. te in illis uide n̄ illa bene. Attende te ipsū q̄ sis ad pauperē.
te ipsū n̄ qd habes. Quid enī despicis fratrē. In uisceribus matrū uterq; ambo nudi fuistis.
Certe enī cū de hac uita exieritis & iste carnes exalata anima fuerit. putre facte dinos
cant ossa diuitis & pauperis. De cōditione loquor æquali. de ipsa sorte generis humani
in qua oms nascunt. Et diues enī hic fuit & pauꝑ n̄ sēp hic erit. Et sic diues n̄ uenit diues.
sic nec diues abscedit. Id ē ipse ē utriusq; introit & par exit. addo qd forte mutabit sinces.
Quomodo sciuit ds & si ē scientia in altissimo. Ecce in qt felices & n̄ curat ds AD LOCŪ
res humanas. uere scit qd agam. Uidete quid dicunt. Rogam frs iā a xp̄ianis n̄ dicant
quomodo sciuit ds. et si ē scientia in altissimo. Respondet. Ecce ipsi peccatores &
habundantes in sꝗculū optinuer diuitias. Et peccatores sunt & habundantes diuitias in sꝗclo
optinuer. Certus sū ē qui ideo nolebat ēē peccator. ut haberet diuitias. Carnalis ani
ma uisibilib; reb; & terrenis uendiderat iustitiā suā. Qualis iustitia quā ꝑ ꝑ ꝑ aurū habet.

quasi speciosius sit aurum quam ipsa iustitia. aut cum quis quam negat rem alienam. maius dampnum patitur
qui negat quam ille cui negat. ille perdit uestem. ille fidem. Ecce ipsi peccatores et habundantes in
seculum optinuerunt diuitias. unde dicitur. Ergo nescit deus. et inde non est scientia in altissimo. Et dixi si sine cau-
sa iustificaui cor meum. Quando seruio deo et istam non habeo. non seruiunt illi et his habundant.
ergo sine causa iustificaui cor meum et laui inter innocentes manus meas. Hoc sine causa feci.
ubi est merces bone uite mee. ubi est premium seruitutis mee. bene uiuo ego et iniquus
habundat. et laui in innocentibus manus meas. Et fui flagellatus tota die. A me non recedunt fla-
gella dei. Bene seruio et flagellor. non seruit et ornatur. Magnam questionem sibi fecit. agitatur
anima transitura ad contemnenda terrena et concupiscenda eterna. Transitus est ipsius anime
in hac cogitatione ubi fluctuat in quadam tempestate. peruentura est ad portum. Et quomo-
do solent aegri qui lentius egrotant cum sanitas longe est. sanitate plus aestuant accessi-
one cretica medici uocant. per quam transitur ad sanitatem. Maior [illegible] ibi aestus. sed ducens
ad sanitatem. Maior ibi ardor. sed uicina refectio. sic ergo et hic estuant. Nam peri-
culosa uerba sunt fratres molesta et pene blasphema. Quomodo sciuit deus. hoc est pene
non dixi non est scientia in altissimo. Sed quasi querens hesitans dubitans. hoc est quod ait
paulo ante pene effusi sunt gressus mei. Quomodo sciuit deus et si est scientia in altissimo.
Non affirmat sed ipsa dubitatio periculosa est. per periculum transit ad sanitatem; audiamus
sanitatem. Ergo in uano iustificaui cor meum et laui inter innocentes manus meas. Et fui
flagellatus tota die. et argutio mea in matutinum. Argutio correptio est. qui arguitur
corripitur. Quid est in matutinum. non differtur. differtur impiorum. mea non differtur. Illa
sera uel nulla est. mea in matutinum. AD LOCUM

Egenus et pauper laudabunt nomen tuum. uidetis fratres quam debeat dulcis esse paupertas.
uidetis pauperes et inopes pertinere ad deum. Sed beati pauperes spiritu quoniam ipsorum
est regnum celorum. qui sunt pauperes spiritu. humiles. trementes uerba dei. confitentes pecca-
ta sua. non de suis meritis. nec de sua iustitia superbientes. Qui sunt pauperes spiritu.
qui quando faciunt aliquid boni deum laudant; quando mali se accusant. Super
quem requiescit spiritus meus ait propheta. nisi super humilem et quietum et trementem uerba mea. AMT

Psalmus iste tumoris superbie medicinam humilitatis apportat. humiles autem solatur
in spe hoc agens ut neque quisquam superbe de se presumat. neque quisquam humilis de dei

desperet. Est enim promissio dei rata certa fixa inconcussa fidelis. et omni dubitatione carens.
que solatur afflictos. Tota enim vita super terram sicut scriptum est temptatio est. Nec quasi prospera eli
genda est. et sola adversa devitanda. Sed utraque cavenda est. illa ne corrumpat. illa ne
frangat. Utrumcumque hominum in quocumque statu rerum in hac vita egerit. non sit refugium
nisi dei. nec ullum gaudium nisi in promissis eius. Vita enim hec qualibet redundans feli
citate multos fallit. Deus neminem. Qui a ergo omni homini conversio ad dominum mutatur delec
tatio. mutantur delicie. Non enim subtrahuntur. sed mutantur. Omnes autem delicie nostre in hac
vita nondum sunt in re. sed ipsa spes tam certa est. ut omnibus huius seculi deliciis preponenda sit.
Confitebimur tibi deus confitebimur et invocabimus nomen tuum. Noli te antequam confitearis AD L.
Invocare. Confitere et invoca. Illum quippe quem invocas intro vocas. Quid est enim invocare.
nisi in te ipsum vocare. Si invocatur a te. id est si invocatur in te. ad quem accedit. ad superbum non
accedit. Certe altus est. non eum attingit elatus. Omnia sublimia ut contingamus attollimus nos.
et si attingere non possumus. machinamenta aliqua vel scalas querimus. ut sublimitatis
sublimia contingamus. Contra deus et altus est. et ab humilibus tangitur. Scriptum est. Prope est dominus
his qui obtriverunt cor. Contritura cordis. pietas. humilitas. Qui se conterit. irascitur sibi. Se habe
at iratum. ut illum propitium se habeat iudicem. ut illum habeat defensorem. Ergo invocatus deus
venit. ad quem venit. ad superbum non venit. ITEM AD LOCUM
Confitere ergo et invoca. Confitendo enim mundas templum quo veniat invocatus. Confitere et in
voca. Avertat faciem a peccatis tuis. Non avertat a te. Avertat faciem ab eo quod tu fecisti. De confessione
Non avertat ab eo quod ipse fecit. Te enim hominem ipse fecit. peccata tua tu ipse fecisti. Confitere
ergo et invoca. Dic. Confitebimur tibi deus confitebimur. Ipsa repetitio confirmatio est. Ne te con
fessum esse peniteat. Non enim alicui crudeli confessus es. Non ultori. non insultatori. confi
tere securus. Audi aliam vocem psalmi adhortantem. Confitemini domino quoniam bonus est. Quid
enim quoniam bonus est. Quid timetis confiteri bono est. Ignoscit confitenti. Time confiteri iudi
ci homini. Ne forte confessum puniat. Deo noli. sed fac confitendo propitium. quem negando
non facis nescium. Confitebimur tibi deus confitebimur. et securi iam invocabimus nomen tuum.
et auximus concordantia confessione. Eruisti mundasti. confessio nos humiles fecit. quia neque ab oriente neque ab occidente
Propinqua humilibus qui recedis ab excelsis. ITEM AD LOCUM
Noli ergo cogitare deum in locis. Ille tecum est talis qualis fueris. Bonus si bonus fueris, et malus
tibi est talis qualis fueris tu

si malus fueris; sed copiculator si fueris bonus, ultor si malus fueris. Ibi habes iudicem in secreto tuo. volens facere aliquid mali de publico recipis te in domum tuam, ubi nemo inimicorum videat. De locis domus tuae promptis et in facie constitutis removes te in cubile. Times et in cubiculo aliunde conscium; secedis in cor tuum et ibi meditaris. Ille corde tuo interior est. Quocumque ergo fugeris, ibi est. Te ipsum quo fugies? Nonne quocumque fugeris te sequeris? Quando autem et te ipso interior est, non est quo fugias a deo irato, nisi ad deum placatum. Prorsus non est quo fugere. Vis fugere ab ipso? fuge ad ipsum. ITEM

Factus est in pace locus eius. ps. 75.

D(eu)m vis videre? prius confitere, ut sic in te ipso fit locus dei. Quia factus est in pace locus eius. Quamdiu enim non confiteris peccata tua, quodammodo rixaris cum deo. Quomodo enim non cum illo litigas? Quicquid illi displicet laudas. Punit ille furem, tu furtum laudas. Punit ille ebriosum, tu laudas ebriositatem. Litigas cum deo, non fecisti illi locum in corde tuo. Quia in pace factus est locus eius. Et quomodo incipis pacem habere cum deo? Incipis illi in confessione. Psalmi vox est dicentis: Incipite domino in confessione. Quid est incipite domino in confessione? Incipite adiungi deo. Quomodo? ut hoc vobis displiceat quod et illi displicet. Displicet illi vita tua mala. Si placeat tibi, disiungeris ab illo; si displiceat tibi, per confessionem illi coniungeris. Vide ex quanta parte dissimilis es, quando utique per ipsam dissimilitudinem displices. Factus es enim o homo ad imaginem dei. Per vitam vero perversam et malam perturbasti in te et exterminasti in te imaginem conditoris tui. Factus dissimilis, attendis in te et displicet tibi. Iam ex eo coepisti similis fieri, quia hoc tibi in te displicet quod displicet et deo. Sed quomodo sum similis, inquit, quando mihi adhuc displiceo? Ideo dictum est: Incipite domino in confessione; perficietis in pace. Adhuc enim habes adversum te bellum. Indicitur tibi bellum non solum adversus suggestiones diaboli, adversum principem potestatis aeris huius qui operatur in filiis diffidentiae, adversum diabolum et angelos eius, spiritualia nequitiae. Non solum ergo adversus ipsos tibi bellum indicitur, sed adversus te ipsum. Quomodo adversus te ipsum? Adversus tuam consuetudinem malam, adversus vetustatem vitae malam, quae te trahit ad solitum et refrenat a nova. Indicitur enim tibi quaedam nova vita, et tu vetus es. Novitatis gaudio suspenderis, vetustatis honore gravaris. Incipit tibi esse bellum adversus te. Sed ex qua parte tibi displices, iungeris deo; et qua parte iungeris deo, idoneus eris ad vincendum te. Et ille tecum est qui omnia superat. ITEM AD LOCUM

Ps. 76.

In die tribulationis meae deum exquisivi. Quid est quod facit? In die tribulationis tu vide quid exquiras. Si carcer facit tribulationem, exire de carcere exquiris; si febris facit tribu-

lationem sanitatem quaeris. Si fames facit tribulationem, satietatem quaeris. Si damna faciunt tribula-
tionem, lucrum quaeris. Si peregrinatio facit tribulationem, civitatem tuae carnis quaeris. Et
quid cuncta commemorem? aut quando cuncta commemorem? ut esses transiliens inde tribulationis
tuae dominum quaerere, non propter dominum aliud, sed et tribulationem domini, ut ad hoc dominus removeat tribulationem,
ut securus inhaereas deo.

AD LOCUM

Israhel si in viis meis ambulasset. Dicit enim forsitan iste: peccavi. Ecce peccatum manifestum est, eo post affe- ps. 80. FR. VI.
ctionem cordis mei. Sed quid facio? diabolus hoc facit. Daemones hoc faciunt. Qui est diabolus? quis de-
mones? certe inimici tui. Israhel si in viis meis ambulasset, in nihilum inimicos eius humiliassem. Ergo
si plebs mea audisset me. quare enim mea, si non audit me? Si plebs mea audisset me. Quid est plebs
mea? Israhel. Quid est audisset me? Si in viis meis ambulasset. Queritur et gemit sub inimicis. In nihilum in-
imicos eius humiliassem. et super tribulantes eos misissem manum meam. Nunc vero quid queruntur
de inimicis? Ipsi facti sunt peiores inimici. Quomodo enim? quid sequitur? De inimicis queritur: vos quid estis?
Inimici domini mentiti sunt ei. Renuntias? Renuntio. Et redit ad quod renuntiat. Unde quibus rebus renuntiat?
Nisi factis malis, factis diabolicis, factis a deo damnandis, furtis, rapinis, periuriis, homicidiis,
adulteriis, sacrilegiis, sacris abhominandis, curiositatibus. His omnibus renuntias et rursus his
implexus superaris. Facta sunt tibi posteriora deteriora prioribus. Canis reversus ad vomitum suum,
et sus lota in volutabro caeni. Inimici domini mentiti sunt ei. Et quanta patientia domini! quare non prosternuntur?
quare non trucidantur? quare non terra dehiscente sorbentur? Quare non caelo flagrante incenduntur?
Quia magna patientia domini. Et erunt inpuniti? absit. Non sibi tantum de clementia misericordiae blan-
diantur, ut sibi etiam iniustitiam polliceantur. Ignorans quia patientia dei ad paenitentiam te
adducit. Tu autem secundum duritiam cordis tui et cor inpaenitens thesaurizas tibi iram in die
irae et revelationis iusti iudicii dei. Qui reddit unicuique secundum opera sua. Et si modo non
reddit, tunc reddet. Si enim modo redderet, ad tempus redderet. Non conversos autem nec cor-
rectos in aeternum reddet. Vide ergo quia non erunt inpuniti. Attende quid sequitur. Inimici
domini mentiti sunt ei. Dicturus erat: et quid eis fecit? Non vivunt? non auras carpiunt? non lucem vi-
dent? non fontes potant? non fructus terrae edunt? Et erit tempus eorum in aeternum. Nemo sibi
ergo blandiatur, quia quasi a torculari praetermittitur, bonum est illi si ad oleum in torcularis per-
tineat. Non sibi polliceatur unusquisque habens facta nefaria quae regnum dei non possi-
debunt, et dicat sibi: Quia habeo signum Christi et sacramentum Christi, non delebor in aeternum.

ecce purgor per ignem salvus ero. Nam quid dicit apostolus. De his qui habent fundamentum. Fun-
damentum enim aliud nemo potest ponere preter id quod positum est quod est Christus Iesus. Quid est inquiunt
quod sequitur. Unusquisque autem super fundamentum videat quid superedificat. Alius enim superedificat aurum ar-
gentum lapides pretiosos. alius ligna fenum stipulam. unius cuiusque opus quale sit ignis probabit
quia in igne revelabitur. Si cuius opus manserit quod superedificavit mercedem accipiet. Hoc est
qui super fundamentum iusta opera aedificat. aurum argentum lapides pretiosos. Si autem peccata
ligna foenum stipulam. tamen propter fundamentum ipse salvus erit. sic tamen tamquam per ignem. Fratres mei
tacere et nolo. melius est non vobis dare securitatem malam. Non dabo quod non accipio. timens terreo se
caros suos facere. si securus fieri. Ego ignem aeternum timeo. et rettte pus eorum in aeternum. Non
accipio nisi ignem aeternum. de quo alio loco scriptura dicit. Ignis eorum non extinguetur. et vermis
eorum non morietur. Sed de impiis dixit. ait aliquis. non de me. Quicquid enim peccator sim. quam-
vis adulter. quamvis fraudator. quamvis raptor. quamvis periurus. habeo tamen fundamentum
Christum. Christianus sum. baptizatus sum. ego per ignem purgor. et propter fundamentum non pereo. Dic mihi
iterum quid est christianus. inquit. Interim transi. Quid aliud. Raptor adulter et cetera. De quibus
apostolus dicit. quoniam qui talia agunt regnum dei non possidebunt. Certe ergo a talibus non correcti
de talibus commissis paenitentiam non agens regnum caelorum sperans. non opinor. quoniam qui talia agunt
regnum dei non possidebunt. Et ignoras quia patientia dei ad paenitentiam te adducit. Tu nescio
quid tibi pollicens. secundum iustitiam tuam et cor inpenitens thesaurizas tibi iram in diem irae
et revelationis iusti iudicii dei. qui reddet unicuique secundum opera sua. Attende ergo
ipsum iudicem venientem. Bene deo gratias. Non tacuit sententiam definitivam. Non misit fo-
ras reos. et duxit velum. Ante voluit pronuntiare quid disposuit pronuntiare. Nempe con-
gregabuntur ante eum omnes gentes. quid de illis faciet. Separavit eos. et alios ponet
ad dexteram. alios ad sinistram. Numquid medius locus servatus est. quid dextris dicturus
est. Venite benedicti patris mei percipite regnum. quid sinistris. Ite in ignem aeternum
qui paratus est diabolo et angelis eius. Si non times mitti quo vide cum quo. Si ergo ope-
ra illa omnia regnum dei non possidebunt. Immo non opera. sed qui talia agunt.
Non opera talia in igne non erunt. Non enim illo igne ardebunt furatoris & adultera-
ri. Sed qui talia agunt regnum dei non possidebunt. Non ero ego ad dexteris cum illis qui-
bus dicetur. Venite benedicti patris mei percipite regnum. quia qui talia agunt.

Si ergo ad dexteram non erunt, non restat nisi ut sint a sinistris. Sinistris quid dicetur? Ite in ignem aeternum. Et erit tempus
eorum in aeternum. Expone ergo, inquit, nobis ligna, fenum, stipulam, quae aedificant super fundamentum, quomodo non
pereant, sed salvi fiant sic tamen tamquam per ignem. Obscura quidem illa quaestio, sed ut possum breviter dico. Fratres,
sunt homines omnino contemptores saeculi huius, quibus non est totum quicquid temporaliter fluit. Non haerent dilecti-
one aliqua terrenis operibus; casti, sancti, continentes, iusti, fortassis et omnia sua vendentes et pauperibus distri-
buentes, aut possidentes tamquam non possidentes, utentes hoc mundo tamquam non utentes. Sunt autem alii
qui rebus infirmitati concessis inhaerent aliquantum dilectione; non rapit villam alienam, sed sic amat
suam, ut si perdiderit contristetur; non appetit uxorem alienam, sed hanc inhaeret; sic miscetur suae ut modum ibi non
teneat rescriptum tal liberorum procreandorum causa; non tollit aliena, sed repetit sua, et habet
iudicium cum fratre suo; talibus enim dicitur: Iam quidem omnino delictum est quia iudicia habetis vobiscum;
verum ipsa iudicia in ecclesia iubet agi, non ad forum trahi. Tamen delicta esse dicit. Contendunt enim
christiani pro rebus terrenis amplius quam decet eum cui promissum est regnum caelorum. Non totum cor sursum levat,
sed aliquam eius partem trahit in terra. Denique si veniat temptatio dicendi martyrii, illi qui habent
in fundamento Christum et aedificant aurum, argentum, lapides pretiosos, qui dicunt et hac oppor-
tunitate: Bonum est mihi dissolvi et esse cum Christo, alacres currunt, aut nihil aut modico de terrena
fragilitate contristantur. Illi autem amantes res proprias, domos proprias, gravati contristabantur; fe-
num et stipula et lignum ardet. Habent ergo ligna, fenum, stipulam super fundamentum, sed re-
rum concessarum, non illicitarum. Dic enim, frater, possides fundamentum et recolo calcatram. Si talis es,
non aedificas nisi aurum, argentum, lapides pretiosos. Cum autem dixeris: Amo possessionem istam,
timeo ne pereat, et imminet damnum, et tunc tristaris: non quidem praeponis eam Christo. Nam
sic amas possessionem istam ut si dicatur tibi: Ipsam vis an Christum? et tu tristis eam perdas, plus tamen
amplecteris Christum, quem posuisti in fundamento, salvus eris tamquam per ignem. Aliud audi:
non potes tenere possessionem istam nisi dixeris falsum testimonium; et hoc est facere Christum
in fundamentum non ponere. Veritas enim dixit: Os quod mentitur occidit animam. Ergo si possessio-
nem tuam diligis, non tamen propter illam facis rapinam, non propter illam dicis falsum testimonium, non propter illam
facis homicidium, non propter illam falsum iuras, non propter illam Christum negas; eo quod non propter illam facis
haec, Christum habes in fundamentum; sed tamen quia diligis illam et contristaris si perdas illam,
super fundamentum posuisti non aurum, argentum aut lapides pretiosos, sed
ligna, fenum, stipulam. Salvus ergo eris cum ardere coeperit.

quod edificasti. uitam tamquam per ignem. Nemo ergo super fundamentum hoc edificet adulteria.
blasphemias sacrilegia. idolatria. periuria. & putet se saluum per futurum ignem. Quasi ista
sint ligna. foenum. stipula; sed si edificat amorem terrenum. super fundamentum regni celorum id est super
xpm. ardebit amor rerum temporalium. et ipse saluus erit per idoneum fundamentum. AD LOCUM

ps. 85. die tribulationis meae clamaui ad te.

Porro si deum propterea inuocas ut ueniat ad te pecunia. ut ueniat ad te secularis dignitas. illam
inuocas quam uis ut ueniat ad te. sed deum tibi adiutorem ponis cupiditatis tuae non exauditorem desi
deriorum. Deus bonus est si das quod uis. quod si male uis. non erit magis in non dando misericors. Porro si
non dederit. iam nihil tibi deus est. & dicis: Quantum rogaui. quam sepe rogaui. & non sum exauditus. Quid enim
petebas? forte mortem inimici tui. quid si et ille petat tuam? Qui te creauit. ipse & illum. Homo et homo
est ille. Deus autem iudex est. Audit ambos. sed non exaudit ambos. Tristis es quia non es exauditus contra
illum. gaude quia non est exauditus contra te. Ego inquit non hoc petebam. Non inimici mei petebam mortem. sed
uitam petebam filii mei. Quid mali petebas? Nihil mali petebas. sic tu sentis tamen. Numquid si ille
raptus est. ne malitia mutaret intellectum illius. sed peccator inquis erat. Ideo eum uolebam ui
uere ut corrigeretur. Tu uolebas eum uiuere ut melior fieret. Quid si deus nouerat si uiueret pe
iorem futurum. unde ergo nosti quid illi proderat mori an uiuere. Si ergo non nosti. redi ad cor tuum.
Dimitte deo consilium suum. Quid ergo inquis faciam quid orem? quod te docuit dominus. quod te docuit celestis
magister. Inuoca deum. tamquam deum. Ama deum tamquam deum. illo melius nihil est. ipsum desidera. ipsum concupisce. AD LO(CUM)

ps. 85. quoniam tu domine suauis et mitis ... consolatus es me.

Omnes martyres qui cum illo sunt interpellant pro nobis. non transeunt interpellationes eorum. nisi cum transie
rit gemitus noster. Cum autem transierit gemitus noster. omnes una uoce in uno populo. in una patria
milia milium coniuncta psallentibus angelicis choris celestium potestatum. In una ciuitate ui
uentium. Quis ibi gemit? quis ibi suspirat? quis ibi laborat? quis ibi eget? quis ibi moritur? quis ibi
misericordiam prebet? quis frangit panem esurienti ubi omnes pane iustitiae saginantur? Nemo
tibi dicit. hospitem suscipe. peregrinus ibi nemo erit. omnes in patria sua uiuunt. Nemo tibi
dicet. concorda amicos tuos litigantes. In pace sempiterna dei uultu perfruuntur. Nemo tibi dicet uisi
ta egrum. sanitas immortalitas ibi permanet. Nemo tibi dicet sepeli mortuum. omnes in uita
eterna erunt. cessant opera misericordie (forte) quia miseria non inuenitur. & quid ibi faciemus? dormiemus for
tasse? Si modo pugnamus contra nos quamuis geramus domum omnem carnis et uigilamus
In his luminaribus & solemnitas ista dat nobis animum uigilandi. Dies ille quales
uigilias nobis dabit. Ergo uigilabimus. non dormiemus. Quid agemus? opera [illegible]

ista non erunt. quia nulla miseria erit. Forte opera necessitatis erunt ista quae hic modo. seminandi. arandi.
coquendi. molendi. texendi. Nihil horum quia necessitas non erit. Sic non opera misericordiae. quia transit mi
seria. ubi necessitas non erit. Nec miseria. opera necessitatis et misericordiae non erunt. Quid ibi erit. quid negotium
nostrum. quae actio nostra. An nulla actio. Quia quies. Sedebimus ergo et torpebimus. et nihil agemus. Si re
frigescat amor noster. refrigescit actio nostra. Amor ergo quis erit in illud quem modo desideramus.
cui suspiramus. cum ad eum venerimus. quomodo nos accendet. in quem nondum visum sic suspiramus. cum
ad eum venerimus. quomodo illuminabit. quomodo nos mutabit. quid de nobis faciet. Quid ergo
agemus fratres. psalmus nobis dicat. Beati qui habitant in domo tua. unde? in saecula saeculorum laudabunt te.
Haec erit actio nostra laus dei. amas et laudas. Desines laudare. si desines amare. Non autem de
sines amare. quia talis est quem laudas. qui nullo taedio offendat fastidio. et satiat te. et non te satiat.
Mirum est quod dico. Si dicam quia satiat te. timeo ne quasi satiatus velis abscedere. quomodo de prandio.
quomodo de coena. Ergo quid dico. non te satiat. timeo rursus ne si dixero non te satiat. Indigens
videaris. Et quasi inanior [illegible] et minus in te sit aliquid quod debeat impleri. Quid ergo
dicam. Nisi quod dici potest. cogitari vix potest. et satiat te. et non te satiat. Quia utrumque invenio
in scriptura. Nam cum diceret. beati esurientes. quia ipsi saturabuntur. Et rursum dictum est de sapientia.
Qui te manducant. iterum esurient. Et qui te bibunt. iterum sitient. vel immo vero non dixit iterum.
sed dixit adhuc. Nam iterum sitiens. quasi primo saginatus discesserit. et discesserit et redierit
bibere. Tale est quod edunt. adhuc esurient. Sic comedunt. esurient. Et qui te bibunt. sic biben
do sitient. Quid est bibendo sitire. Numquam fastidire. Si ergo ista ineffabilis sempiterna dulcedo
erit. modo quid a nobis petit fratres. nisi fidem non fictam. spem firmam. caritatem puram. et ambulet homo
in via quam deus dedit. ferant temptationes et suscipiant consolationes conversi ad dominum. IT ANT
Sp(erabo) in eum quoniam ipse eruet me. et non ego me. Videsne aliquid dicit. nisi tota spes nostra sit in nob. Psal. 90.
non sit in homine. Unde te eruet. De muscipula venantium. et a verbo aspero. De muscipula venan
tium magnum aliquid est. a verbo aspero quid magnum. Multi in muscipula venantium
per verbum asperum ceciderunt. Quid est quod dico. Tendit diabolus et angeli eius tamquam venantes.
Tendunt muscipula et longe ab ipsis muscipulis ambulant homines qui in Christo ambulant.
Non audent enim in Christo tendere muscipula. hic circa viam ponit. in via non ponit. Via autem
tua Christus sit. et non cades in muscipula diaboli. Aberrantibus a via iam ibi est muscipula. Hinc
atque hinc ponit laqueos. inter laqueos ambulas. Sed si vis securus ambulare. noli declinare.

dextera aut sinistra. sed s(e)c(un)d(u)m tibi in ille qui tibi fact(us) ē o(mn)ia. ut p(er)ducat te ad se ip(s)e. & n(on) timebis laque
os uenantiū. sed q(ui)d ē a uerbo aspero. Multos p(er) uerbū asperū misit in muscipula diabolus.
Verbi gratia q(ui) uoluer(in)t ee xpiani int(er) paganos. Insultatores patiunt(ur). paganos erubescunt.
int(er) insultatores & a uerbo aspero recedentes de uia. Incedunt in laq(ue)os uenantiū. Et q(ui)d tibi
facturū ē uerbū asperū. Nihil. Nū q(ui)d nihil tibi facturus ē laqueus quo c(a)pell(a)t Inimicus
p(er) uerbū asperū. Quomodo retia pleruq(ue) tendunt(ur). Ad caput sepis tendunt(ur) auib(us). et lapides
mittunt in sepe. Lapides illi nihil s(un)t facturi auib(us). Quando en(im) ferit auem. auis in ma(n)ē for(m)ū
cad(it) & in retia. sic homines timentes insultatorū uerba uana & inania. & erubescentes c(on)
uitiis sup(er)fluis cadunt in laq(ue)os uenantiū. & captiuant(ur) a diabulo. Sed quur n(on) dico fr(atre)s. q(uo)d
n(on) ē tacendū. q(uo)d me cogit d(eu)s dicere. Quomodo lib(en)t(er) hoc accipiatis. cogit me d(eu)s dicere. Et si
n(on) dixero. Ego cado in laqueos uenantiū. Si en(im) detractiones hominū timeo ut n(on) dicā. Ego
ipse a uerbo aspero. cado in la queos uenantiū. qui uos moneo ut n(on) timeatis uerba hominū.
Q(ui)d ē ergo q(uo)d dicturus sū. Quomodo int(er) paganos qui sunt xpiani. a paganis audit uer
ba aspera. quib(us) si erubuerit. cadit in muscipula uenantiū. Sic int(er) xpianos qui uolue
rint ee diligentiores et meliores. ab ipsis xpianis audit uerba insultationes. Et quid
p(ro)dest fr(atre)s. q(uo)d aliquando inueni securitate. ubi nullus ē pagan(us). Nemo ibi insultat xpi
anis. q(uo)d xpiani ē. q(ui)a n(on) ibi inuenit(ur) pagan(us). Sed s(un)t multi male uiuentes xpiani. int(er) quos
qui uoluerit bene uiuere. & int(er) ebriosos sobrius ee. et int(er) fornicarios castus ee. in
t(er) insultatores mathematicorū d(eu)m sincerū colere. & nihil tale requirere. & int(er)
spectores nugantiū theatrorū nolle ire nisi ad ecclesiā. patit(ur) insultatores ipsos
xpianos. et pat(i)t(ur) uerba aspera. & dicunt. Magn(us) iust(us). tu es helias. tu es petrus. de
caelo uenisti. insultant quocūq(ue) se uerterit. audit hinc atq(ue) inde uerbū asperū.
Q(uo)d si timet & recesserit a uia xpi. cadet in laq(ue)os uenantiū. Quomodo aut(em) cū audiunt
hec uerba recedit(ur) a uia. quando audit uerba aspera. unde sibi hab(e)t facere
solatiū. ut n(on) cur(et) uerba aspera. nec recedat a uia & intret p(er) ianuā. Dicat qua
lia uerba audio seruus peccator. D(omi)n(u)s m(eu)s audiuit demoniū habes. Modo au
disti uerbū asperū q(uo)d dictū ē in d(omi)no n(ost)ro. opus erat ut d(omi)n(u)s hoc audiret.
Sed te monuit aduersus uerba aspera ne incidas in laq(ue)os uenantiū. AMEN.
Scuto circū dabit te ueritas ei. n(on) timebis a timore nocturno. temptaciones ignorancie

in uo(ce) Machab(eorum) e(t) de Malige.

quomodo q(ui)dā insultant

timor nocturnus. peccata scientiae sagitta uolans per diem. in nocte enim ignorantia intellegitur.
in die manifestatio. Sunt qui ignorantes peccant. sunt qui scientes peccant. Qui ignorantes peccant a timore
nocturno subplantantur. qui scientes peccant a sagitta uolante per diem percutiuntur. Haec autem cum in grauioribus persecutionibus fiunt. quousque perueniatur tamquam a meridie. Quicumque illo calore ceciderit. tamquam a demonio
meridiano cadet. Et multi in illo calore ceciderunt. sicut iam exposuimus. caritatem. quae feruente persecutione dictum est. torquebantur christiani. donec negarent quod christiani essent. cum antea solerent esse confessi. percutiebantur ad hoc
postea torquebantur ut negarent. Et cum omnes reos tam diu torqueat. quam diu negat christianorum confessio
torquebatur. negotiatio dimittebatur. Erat ergo tunc magnus aestus persequentium. quicumque in illa temptatione ceciderunt. tamquam a demonio meridiano ceciderunt. Et quanti ceciderunt. multi qui se sperabant
sessuros cum domino et iudicaturos. illi a latere ceciderunt. Item multi qui se sperabant ad dexteram futuros.
In plebe sancta stipendiaria. tamquam prouinciales qui annonam militibus quibus dicit habet. Esuriui et non
dedistis mihi manducare. ad dexteram enim erunt. multi et de ipsa spe ceciderunt. et plures inde quam plures
ibi. pauciores enim qui cum domino iudicabunt. et plures qui stabunt ante illum. sed non a nam dicto eorum alii
ad sinistram. alii ad dexteram. alii ut puniantur. alii ut audiant. uenite benedicti patris mei. percipite regnum. alii ut audiant. ite in ignem aeternum qui paratus est diabulo et angelis eius. Ergo
a ruina et demonio meridiano. cadent a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis. Ad te autem non adpropinquabit. Quid dixit de demonio meridiano et non dicit. Quid mirum si caput non dicit et illos
qui cohaerent capiti. quomodo ait apostolus. Nouit dominus qui sunt eius. Sunt enim quidam ita praedestinati ut
nouerit dominus quod pertineat ad corpus ipsius. Cum ergo ad hos non accedit illa temptatio. istis intellegantur in eo quod scriptum est. ad te autem non adpropinquabit. AD LOCUM

Cum ipso sum in tribulatione. Noli timere quando tribularis. neque quasi non sit tecum deus putes. fides sit tecum. ps. 90. 5
et tecum est deus in tribulatione. Fluctus est maris. et turbaris in nauigio. quia dormit christus. Dormiebat in naui christus. et perierant homines. Si fides tua dormit in corde tuo. tamquam in naui tua dormit christus. quia christus per fidem in te habitat. Cum turbari coeperis. excita christum dormientem. Erige fidem tuam et nouerit quia non te deseret. Sed ideo putas te deseri. quia non quando uis eripit. Eripuit tres pueros de igne. Qui eripuit
tres pueros. deseruit machabeos. Absit. et illos eripuit et illos. illos corporaliter ut infideles confunderent. illos spiritaliter ut fideles imitarent. Cum ipso sum in tribulatione. eximam eum. 5 R
et glorificabo eum longitudine dierum replebo eum. Quae est longitudo dierum. fratres nolite putare longitudinem dierum dies. sicut sunt dies aestatis dies maiores. tales dies nobis habet dare. Longitudo 5

illa est quae non habet finem. et nam ita quae nobis promittitur in diebus longis vivere quae sufficit. Non invenis
ea dicit: replebo eum. Non nobis sufficit quicquid longum est in tempore si habet finem. Et ideo nec longitudo
dierum est. Et si avari sumus, vitae aeternae debemus esse avari. talem vitam desiderate quae non habet finem. Ecce exhi-
betur. Dat avaritia nostra argentum vis sine fine. vitam aeternam desidera sine fine.
Non vis ut habeat finem possessio tua? vitam aeternam quaere. AD LOCUM

Triticum non audes ponere in humida terra ne putrescat. Quod laborasti et messuisti, triturasti, venti-
lasti. Quaeris locum tritico tuo. Et non quaeris locum cordi tuo? Non quaeris thesauro tuo? Fac quem quo po-
tes intra. Ergo an perdes? sed recedes. Et quis servat? Christus qui et te servat. Te novit servare,
et thesaurum tuum non novit servare? Quare autem vult ut locum mutes thesauro tuo, nisi
ut locum mutes cordi tuo. Nemo enim cogitat nisi thesaurus auro suo. Quam multi hic sunt qui me modo
audiunt, et tamen est cor eorum nisi in macellis suis. Intra parietes quae intra est quod amatis. Mittatur in caelum
et erit ibi cor tuum. Ubi enim est thesaurus tuus, ibi erit et cor tuum. AD LOCUM

Bonum est confiteri domino, et psallere nomini tuo altissime. Titulus psalmi habet: psalmus cantici
in die sabbati. Ecce et hodiernus dies sabbati est. ITEM AD LOCUM

Multi enim vacant membris et tumultuantur conscientia. Omnis homo malus sabbatum habere non potest. Nun-
quam enim illi quiescit conscientia. Necesse est in perturbationibus vivat. Cui autem bona est conscientia, tran-
quillus est, et ipsa tranquillitas sabbatum est cordis. AD LOCUM

Quid agimus de illis qui male vivunt et florent? Hinc enim perturbatum animum habet qui custodit sabba-
tum. Videt se in bonis operibus cotidie versantem et laborantem in angustia rerum, forte in inopia
rei familiaris, forte in fame et siti et nuditate, forte etiam in carcere bona faciendo, et illum quo in carcerem
missus est mala facientem et exaltantem. Et subintrat cor pessima cogitatio adversus deum, et dicit:
Deus quare tibi servio? quare obedio verbis tuis? Non rapui aliena, non furtum feci, non hominem occidi,
non cuiusquam rem concupivi, non falsum testimonium adversus aliquem dixi, non patri et matri in-
iuriam feci, non ad idola inclinatus sum, non accepi nomen domini in vanum. Servavi me a peccato. Enu-
merat decem cordas. Id est decem praecepta legis, et interrogat se secundum singula, et videt se non peccasse in
uno, et contristatur quia talia mala patitur. Et illi quos non dico aliquas cordas tangunt, sed nec tangunt ipsum
psalterium, et nihil boni operantur, et colunt idola, et forte eo videntur christiani quando nihil mali
patitur domus eorum. Quando aliqua tribulatio est, currunt ad plutonem, aut sortilegum aut mathe-
maticum. Dicitur illi nomen Christi, subsannat, torquet os. Dicit illi fidelis: Est talis mathematicus

quibus operantibus et male pati F

et ille recedere nunc. ipse mihi perdidit res meas. nam perdidissem. et in planctu re-
mansissem. Homo. bene nonne signasti te signo crucis Christi. et lex omnia ista
prohibet. gaudes quia res tuas invenisti. Non es tristis quia tu peristi. quanto melius tunica tua
periret. quam anima tua. Subsannat in his omnibus contumeliosus est parentibus; Odit
inimicum. insectatur usque ad mortem. furatur ubi occasionem invenerit. a falso testimonio
non cessat. insidiatur matrimonio alieno. concupiscit res proximi sui. facit haec omnia
et floret et induitur. in honoribus in excellencia mundi huius. videt eum ille miser bene
operans. et mala paciens. perturbatur et dicit. Deus puto mala tibi placent. et bonos
odisti. Amas eos qui faciunt qui operantur iniquitatem. Si commotus fuerit et illi cogita-
cioni consenserit. perdet sabbatum de corde. Iam incipit ad psalterium hoc non adtendere.
Deviavit inde. sine causa cantat. Bonum est confiteri domino et psallere nomini tuo altis-
sime; Iam perdito sabbato ab interiore homine. et exclusa quiete cordis. et bona
cogitacione repulsa; Incipit iam imitari illum quem videt in malis florentem. et convertit
se ille ad facienda mala. Deus autem paciens est. quia aeternus est; Novit diem iudicii sui
ubi omnia examinat. AD LOCUM

Et non te moveant. qui faciunt mala et in isto seculo florent. Nimis profundae factae sunt
cogitaciones dei. ibi est cogitacio dei presens. Habenas laxat. sed postea astringit.
Noli gaudere ad piscem. qui in esca sua exaltat. Nondum traxit manum piscator. Nam iam ille
hamum habet in faucibus. et quod tibi longum videtur breve est. omnia ista cito transeunt. AD LOCUM

Duos filios habet homo. alterum castigat et alterum dimittit. Facit unus mala et non corripitur
a patre. alter mox ut se moverit. colaphis ceditur. flagellatur. Unde ille dimittitur. iste ille ceditur.
Nisi quia huic certo hereditas servatur. Ille autem dimissus. exheredatus est; videt eum
non habere spem. et dimittit eum ut faciat quod vult; puer autem qui flagellatur. si cor non habu-
erit. et inprudens fuerit et stultus. gratulatur fratri suo qui non vapulat. et gemit
dolens et dicit in corde suo. Tanta mala facit frater meus. quae quidvult facit contra prae-
cepta patris mei. et nemo illi facit verbum durum; Ego mox ut me movero ceedor;
stultus est. inprudens est. adtendit quid patitur. non adtendit quid illi servatur; Ideo cum dixisset.
Et nimis profundae factae sunt cogitaciones tuae. subiecit statim. Vir inprudens non cognoscit.
et stultus non intellegit haec; Quae sunt quae non intellegit stultus. et quae non cognoscit inprudens

quare alter filius castigatur et alter dimittitur.

cum exorirentur peccatores sicut fenum quid de hoc? Sic fenum virent hiemis tempore, sed arescent aestate; attendis florem feni. quid citius transit? quid lucidius? quid viridius? sic te delectet viriditas ipsius. Sed time ariditatem ipsius. Audistis peccatores sicut fenum. audite et iustos quomodo. Ecce interim videte peccatores sicut fenum florent bene. Sed quis quid non cognoscunt? Stulti et inprudentes. Cum exorirentur peccatores sicut fenum. et prospexerint omnes qui operantur iniquitatem. Omnes qui in corde suo non recta sentiunt de deo, prospiciunt peccatores orientes sicut fenum. id est florentes usque ad tempus. quare illos prospiciunt? ut intereant in seculum seculi. Attendunt enim florem ipsorum temporalem. Imitantur illos. et volentes cum illis florere ad tempus. intereunt in aeternum. Hoc est ut intereant in seculum seculi. AD LOCUM

qd in malor prosperitate qdã turbantur

Quoniam rectus dominus. et non est iniquitas in eo. Intendite fratres. si plantati estis in domo domini. simul tu florere sicut palma. et multiplicari sicut cedrus libani. et non arescere sicut fenum sole cadente. Sic hi qui videntur florere sole absente. Si ergo non vultis esse fenum. sed palma et cedrus. quid adnuncietis? quoniam rectus dominus et non est iniquitas in illo. Quomodo non est iniquitas? tanta mala facit sanus est. filios habet plenam domum; abundat gloria exultat honoribus. De inimicis vindicat. et omnia mala committit; Alius innocens sine negotii. non rapiens aliena. non contra quemquam faciens. laborat in vinculis. in carceribus. in inopia aestuat. et suspirat. Quomodo non est iniquitas in eo? Esto tranquillus et intelleges. Non perturbaris. et in cubiculo tuo obscuras tibi lucem. Radiare tibi vult aeternus sol. Noli tibi facere nubilum de perturbatione; Esto tranquillus in te. unde quid tibi dicam. quia deus aeternus est. quia modo parcit ut malos adducens illos ad penitenciam. flagellat bonos erudiens illos ad regnum caelorum; Non est iniquitas in eo. Nolite timere. ecce ego flagellatus sum tantum manifestum est et fateor. peccavi. non enim dico meruisse. Hoc enim dicunt plerique, quod est. Forte quisque in aliqua miseria in doloribus intras consolari illum. et ille peccavi fatetur. sunt peccata mea agnosco illa. Sed numquid tanta peccavi quanta ille? Ego novi quae fecit ille. ego novi quanta commisit peccata mea fateor illa deo. Sed minora sunt quam illius. et ecce ille nihil mali patitur. noli turbari. tranquillus esto. ut scias quoniam rectus dominus et non est iniquitas in eo. Quid si te propterea flagellat modo quia non tibi servat ignem sempiternum? Quid si illum propterea dimittit quia modo non auditurus est in ignem aeternum? Sed quando? cum tu positus fueris ad dexteram. tunc dicetur positis ad sinistram; Ite in ignem aeternum qui preparatus est diabolo et angelis eius; Non te ergo ista moveant. tranquillus esto. Sabbatiza et adnuntia. quoniam rectus dominus deus noster. et non est iniquitas in eo. AD LOCUM

Diximus quia quisque praecingit. ante se ponit quod sibi adiungit. ut se cingat; Quia ergo illi

qui detrahunt nobis. aliquando nobis absentibus faciunt. tanquam post dorsum;
Aliquando coram in faciem. sicut domino faciebant pendenti in crucem; si filius dei es.
descende de cruce; Non opus habet fortitudinem quando tibi aliquis detrahit
absenti. qui non audis nec sentis. Si autem in faciem tibi dicat. opus est ut fortissimus
ut feras. ne forte ideo te putes fortem cum audieris. Qui a percutis pugno victus
convicio. non est ista fortitudo sicut tu putas. cum ab ira victus es; et valde
stultum est hominem victum fortem dicere. cum dicat scriptura. Melior est
qui vincit iram. quam qui capit civitatem. Meliorem dixit irae victorem. quam civitatis
captorem. Habes ergo adversarium magnum in te ipso. cum audito convicio
ira ceperit suggerere. ut reddas malum pro malo. Recordare verba apostoli.
non reddentes malum pro malo. neque maledictum pro maledicto. His verbis recorda
tis frangis iram. tenes fortitudinem. Et quia coram te ille maledixit. non post dorsum tuum percutientes;
Deus ultionum dominus deus ultionum libere egit. Tu putas quia non vindicat. AD LOCUM
vindicat deus ultionum; quid est deus ultionum. Deus vindictarum. Ideo certe murmuras.
quia non vindicatur in malos. noli murmurare. ne inter illos sis in quo vindicatur.
Fecit ille furtum et vivit. Tu murmuras adversus deum. quia non moritur qui tibi
furtum fecit; Si iam non facis furtum. si enim iam non facis. vide ne aliquando fecisti.
Si iam dies es. recole noctem tuam. Si iam in caelo fixus es recole terram tuam.
Invenisti te forsan forte fuisse. aliquando et aliquem alium. forte stomachum quia
et tu furtum faciens vixisti. ut postea non faceres. Noli quia tu transisti velle
misericordiae dei pontem subvertere. Nescis illuc multos transituros quia et tu
transisti. Esses modo qui murmurares si adversus te audiretur. qui a prior
de te murmuraverit. Etiam et nunc optas vindictam dei in malos. quia fur non moritur.
Tu murmuras adversus deum. quia fur non moritur. Appende in statera aequitatem.
furem et blasphemum. Iam dicis quia fur non es. sed murmurando adversus deum
blasphemus es. Ille captat somnum hominis. ut aliquid involet. tu dicis quia
dormit deus et hominem non videt. Ergo vis ille ut corrigat manum. prior tu linguam corrige.
Vis ille ut corrigat cor adversus hominem. tu corrige cor adversus deum. ne forte cum optas
tu vindictam dei. Si venerit te priorem inveniat. Nam ille veniet. venit et iudicabit.

+ h Non es maturus. Quomodo autem tu quando faciebas. Ideo vixisti

perseuerantes in nequicia sua. Ingratos pro gracia nimia ipsius. Ingratos paciencie ipsius. Thesaurizantes sibi iram in die ire. et reuelacionis iusti iudicii dei qui reddet unicuique secundum opera sua;

AD LOCUM

Adtendite fratres qui sint inopes et pauperes. non omnino pauperes qui nihil habent uidentur dici. et scriptura quando laudantur pauperes. Inuenis enim pauperem hominem quando patitur aliquam iniuriam non adtendit nisi patronum suum. In cuius forte domo manet. cuius inquilinus est. cuius colonus est. cuius cliens est. Et ideo se indigne pati quia ad illum pertinet cor ipsius in homine. spes ipsius in homine. cinis in cinere. Sunt autem aliqui opulenti sunt et honoribus et secundum tempus humanis fulciuntur. Et tamen nec in pecunia sua spem ponunt ✝nec in claritate transitoria dignitatis. sed totam spem in illo ponunt cui non succedit. qui mori non potest. qui falli et qui fallere non potest; Tales et si multa uidentur habere secundum seculum. bene ea tamen gubernant ad refeccionem indigencium. Inter pauperes dei numerantur. Uident enim periculose seruire in hac uita. sentiunt se esse peregrinos. sic de uersantur in opulencia diuiciarum suarum. quomodo uiator in stabulo transiturus non possessurus

AD LOCUM

Beatus uir quem tu erudieris domine. et ex lege tua docueris eum; ut mitiges eum a diebus malis. donec fodiatur peccatori fouea. Ecce habes consilium dei quare parcat malis. fodiatur fouea peccatori. tu uis amicus illum sepelire. adhuc fouea illi foditur; Noli festinare sepelire. quidem donec fodiatur fouea peccatori. aut quem putat peccatorem unum hominem. non. quid ergo. Omne genus hominum peccatorum. sed superborum tamen premisit; Reddere retribucionem superbis. Nam ille peccator fuit publicanus qui oculos leuare non audebat in celum. et percuciebat pectus suum dicens; Deus propicius esto mihi peccatori. sed quia non superbus erat. Deus autem reddet retribucionem superbis. non illi. sed talibus fodit foueam donec reddat retribucionem superbis; Ergo quod ait. donec fodiatur peccatori fouea. superbos intellige. quidem superbus. qui non confessione peccatorum agit penitenciam. ut sanari per humilitatem possit. quid est superbus. qui illa ipsa pauca que uidetur habere bona sibi uult arrogare. et derogat misericordie dei. qui est superbus. qui et si deo tribuit bona que facit. insultat tamen eis qui illa non faciunt et extollit se super illos. Nam et ille phariseus. gracias tibi ago inquid. non dixit ego facio De his que faciebat. gracias deo agebat. Senciebat ergo et bene se facere. et ubi illos se fuisse

✝ nec in fundis suis spem ponunt nec in familia sua spem ponunt

Unde ergo improbatus est? quia insultabat publicano. Ut perficiamini, attendite.
primo praecedere debet, sive virum sive feminam, confessio peccatorum, salubris penitentia,
que valeat ad corrigendum hominem, non ad irridendum deum. Cum autem post penitentiam bene
vivere coeperit, habet adhuc quod cogitet, ne sibi tribuat quod bene facit, sed illi agat
gratias, cuius gratia factum est ut bene viveret, quia ille illum vocavit, ille illuminavit.
Ergo iste iam perfectus est? Non adhuc. Deest illi aliquid. Quid illi deest? Ut non superbiat
super eos qui necdum sic vivunt quomodo ipse vivit. Qui talis fuerit, securus sit.
Non illi reddetur retributio de qua dictum est: reddere retributionem superbis. Non enim est in
illis quibus foditur fovea. Nam videte illum qui dicebat: gratias tibi ago quia non
sum sicut ceteri homines, raptores, adulteri, sicut et publicanus iste. Ille autem a longe
percutiebat pectus suum dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. Ille superbus erat in bonis factis,
ille humilis in malis factis. Videte fratres: placuit deo magis humilitas in malis factis
quam superbia in bonis factis. Sic odit deus superbos. Et ideo sic concludit: Amen dico
vobis, descendit iustificatus publicanus magis quam phariseus. Et dicit quare: quia
omnis qui se exaltat humiliabitur, et omnis qui se humiliat exaltabitur. AD LOCUM

Quia non repellet dominus plebem suam, et hereditatem suam non derelinquet, quoadusque iustitia,
inquit, convertatur in iudicium, et qui habent eam omnes qui recto sunt corde. Attende
modo et habe iustitiam, quia iudicium nondum potes hic habere. Prius est ut habeas iustitiam,
sed ipsa iustitia tua convertetur in iudicium. Habuerunt hic iustitiam apostoli,
et pertulerunt iniquos. Sed quid illis dicitur? Sedebitis super duodecim sedes, iudican-
tes duodecim tribus Israel. Ergo iustitiam ipsorum convertet in iudicium. Modo enim
iustus quisquis hic fuerit, ad hoc est ut patiatur mala et toleret. Patitur tempus
passionis, et veniet dies iudicationis. Sed quid dico de servis dei? Ipse dominus qui iudex est
omnium vivorum et mortuorum, primo iudicari voluit, et sic iudicari. Quousque iustitia
convertatur in iudicium, et qui habent eam omnes recto sunt corde. Qui habent modo iustitiam,
nondum iudicant. Primo oportet enim habere iustitiam, et postea iudicare. Primo patitur malos,
et postea iudicat malos. Modo iustitia est, post convertetur in iudicium. Etiam
diu patitur homines malos quamdiu vult deus, quamdiu illos perferet ecclesia dei, ut
erudiatur per malitiam ipsorum. Non tamen repellet dominus plebem suam, quousque iustitia

Quantum se extulit eum dicit quia non sum sicut et publicanus iste

convertatur in iudicium. Et qui habent eam omnes recti corde. Qui sunt recti corde? Qui hoc volunt quod deus vult. Parcit peccatoribus; tu vis ut perdat peccatores. Distorti cordis es et pravae voluntatis, quando aliud vis malis, aliud vult deus. Vult enim deus parcere; tu non vis parci. Patiens deus peccatoribus; tu non vis tolerare peccatores. Sed ut dicere coeperam, aliud vis tu, aliud deus. Converte cor tuum et dirige ad dominum, quia et dominus infirmis compassus est; vidit in corpore suo, id est in ecclesia sua infirmos, qui primo voluntatem suam sequi temptarent. Sed cum viderent voluntatem dei aliam esse, dirigentes se et cor suum ad suscipiendam et sequendam voluntatem dei; Ne voluntatem dei velis torquere ad voluntatem tuam, sed tuam corrigere ad voluntatem dei. Voluntas dei sic est quomodo regula; ecce puta torsisti eam. Numquid regula unde habes corrigi? Illa autem integra manet. Regula est enim incommutabilis. ITEM AD LOCUM

De mala persuasione. Quis exsurget mihi adversus malignantes, aut quis consistet mihi adversus operantes iniquitatem? Persuadent multi multa mala; susurrare serpens non desinit ut facias iniquitatem. Quacumque converteris forte, si profeceris, quaeris cum quo bene vivere, et vix invenis. Multi mali te circumdant, quia pauca grana multa palea. Habet haec area grana sua, sed adhuc laborant. Separata ergo a palea tota massa grandis erit. Pauca grana sunt, sed in comparatione palearum. Multa sunt in se. Ergo cum undique mali perstrepant et dicant: Quare sic vivis? Tu solus es christianus? Quare non facis quod faciunt et alii? Quare non spectas quemadmodum et alii? Quare non remedia et ligaturas adhibes? Quare non mathematicos et aruspices consulis sicut alii? Et tu signas te et dicis: christianus sum, ut repellas istos nescio quos. Sed adversarius premit, urget. Quod peius est, exemplo christianorum suffocat christianos. Sudatur, aestuatur, tribulatur anima christiana. Vincere habet tamen, sed nunc quid desit? Ideo vide quid dicat. Respondit enim: Quid mihi prodest quia modo facio remedia et lucror paucos dies? Exacerbo illum ad dominum meum et mittet me in ignem, quia praeposui paucos dies vitae futurae; mittet me in gehennas. Quas gehennas? Aeterni iudicii dei ultricis. Si putas quia deus curat quomodo vivant homines. Et hoc forte non in platea tibi dicit amicus, sed in domo uxor; aut forte maritus uxori fideli bonae et sanctae deceptor ipsius. Si mulier marito eva est illi, si vir uxori diabolus est illi. Aut ipsa tibi eva est, aut tu illi serpens. Et aliquando vult.

conuertere pater cogitationes suas. et ad filium inuenit et ipsum malum nequissimum. aestuat fluctuat
quaerit quomodo uincat. propterea sorbet quod percepit. sed adsit deus. Audite ergo psalmum.
quis exsurget mihi inquit aduersus malignantes. Tam multi sunt. quacumque respiciunt ipsi occurrunt
quis occurret principi iniquitatis diabolo et angelis eius. et hominibus seductis ab eo.
Nisi quia dominus inquit adiuuit me. paulominus habitauerat in inferno anima mea; propemodum
ueram in illam fossam quae paratur peccatoribus; hoc est paulominus In inferno habitauerat anima
mea; quia iam nutabat. iam prope esse sentiebat. Respexit ad dominum. et putauerbi gratia.
insultabat illi ut faceret iniquitatem. Aliquando enim congregant se mali et insultant bonis.
Maxime si fuerint illi plures. et coeperint illum unum. Quomodo aliquando multa palea est
circa unum granum. Tunc non est simul. cum fuerit massa uentilata. Capit inter multos in quos
ille insultat; illi circumuenit superponere se uolunt illi. Exagitant quasi iustum. et insultant
quasi de ipsa iustitia. Magnus apostolus in caelum uolasti quo. quomodo helias. faciunt homi
nes ista. ita ut aliquando attendens ad linguam humanam. erubescebat esse bonus inter malos.
Resistat ergo malis. sed non de uiribus suis. Ne efficiatur superbus. cum uult euadere superbos. et augere
numero superborum; sed quid dicat Quis exsurget mihi aduersus malignantes. aut quis consistet
mihi aduersus operantes iniquitatem. Nisi quia dominus adiuuit me. paulominus habitauerat in in
ferno anima mea. Si dicebam motus est pes meus. misericordia tua domine adiuuabat me; uide quomodo confessionem
amat deus. Mouetur pes tuus. et non dicis. mouetur pes meus sed stare te dicis cum iam ruas; immo si iam coepisti
moueri. si iam coepisti fluctuari confitere motum. ne plangas ruinam. ut adiuuet te ille. Ne in inferno
sit anima tua. Confessionem uult deus. humilitatem uult. Motus es et homo adiuuat ille deus. AD LOCUM

Attendite quodam modo deus proposuit uenale regnum caelorum. Dicis illi quantum ualet. pretium ipsius labor est.
Quomodo si diceret pretium ipsius aurum. non sufficiebat hoc solum dicere. sed quaereres quantum aurum,
quia et solidum aurum est. et semis uncia et libra et tale aliquid. Ideo dixi pretium. Ne laborares quaereres quam
diu inuenires. Huius rei pretium laborem. Quantus labor est. Iam quaere tu quantum laborandum sit. Non
dum dicet tibi quantum futurum sit labor iste. uel quantum laboris deterreigatur. Illud tibi dicit deus.
Ego ostendo quanta sit illa requies. tu iudica quanto labore emenda sit. Dicat ergo deus. quanta futu
ra sit ipsa requies. Beati qui habitant in domo tua in saecula saeculorum laudabunt te. Haec est
requies sempiterna sine fine erit requies ista; sine fine erit gaudium hoc sine fine erit laetitia
ista sine fine erit incorruptio. Uitam aeternam habebis requiem quae non habet finem. AD LOCUM

Dignam quidem omni labore pro perpetuo sed necesse est ut labore temporali ematur. Certe tantus deberet esse idem
sempiternus labor pro requie sempiterna. Decies centena milia. Decies centena milia annorum in labore quid
(decies centena milia) valent. Decies centena milia annorum habent finem. Quod tibi dabo dicit deus non habet finem. Qualis munera
di. Nec dicit decies centena milia labora. Nec dicit vel mille annos labora. Non dicit quingentos
annos labora. Cum vivis labora in paucis annis. Inde iam requies erit et finem non habebit. AD LOCUM
Gaudes ad tempus noli ibi fidere. Tristis es ad tempus noli desperare. Non te corrumpat felicitas
et non frangit adversitas. Ne forte dicas in animo. Non potest fieri ut deus admittat ad se iniquos.
Qui iustos ipse emendat ut salvet. Qui ideo emendat ut erudiat. AD LOCUM
[R] Bonus est deus si cessaret deus et non misceret amaritudines felicitatibus saeculi obliviscеremur
eum. Sed ubi languores molestiarum faciunt fluctus animae. Fides illa quae tibi dormie-
bat excitetur. Tranquillum enim erat quando dormivit Christus in mari. Illo dormiente tempestas
horta est et coeperunt periclitari. Ergo in corde christiano et tranquillitas erit et pax. Sed quia
diu vigilat fides nostra. Si autem dormit fides nostra periclitamur. Hoc enim significat dormiens
Christus quiaquidem obliviscuntur fidem suam et periclitantur. Sed quomodo illa navis cum fluc-
tuaret. Excitatus est Christus a fluctuantibus et dicentibus, Domine perimus, surrexit ille impe-
ravit tempestatibus, imperavit fluctibus, cessavit periculum facta est tranquillitas, sic et te cum
turbant concupiscentiae mali persuasiones malae fluctus sunt. Tranquilla-
bantur. Iam desperas et putas te non pertinere ad deum? Evigilet fides tua.
Excita Christum in corde tuo. Surgente fide iam agnoscis ubi sis. Et si forte temp-
tant fluctus concupiscentiae. Intueris quid promisit deus. Et dulcedo promissorum
facit te contemptorem dulcedinem saeculi. Et si forte multe urguent minae
potentiam malorum et ipse te expellunt de iustitia. Attendis quod minatur
deus item ignem aeternum qui paratus est diabolo et angelis eius. Et non dimittis iusti-
tiam. Timens ergo ignem sempiternum contempnis dolores temporales. Et pro eo quod pro-
misit deus contempnis temporales. Et pro eo quod promisit deus contempnis tempo-
rales felicitates ITEM AD LOCUM

Confundantur omnes qui adorant sculptilia. Nonne factum est, nonne est factum?
Nonne cotidie confunduntur sculptilia? Omnes sunt manufactum idola. Quare tam
confundantur omnes qui adorant sculptilia. Quia videt omnis populi gloriantur

Simulacrorum cultoribus

Qui gloriantur in simulacris suis. Sed exsistit nescio quis disputator AD LOCUM
qui sibi doctus uidebatur et ait: Non ego illum lapidem colo, nec illud simulacrum quod est
sine sensu. Non enim propheta uester potuit nosse quia oculos habent et non uident,
et ego nescio quia illud simulacrum nec animam habet, nec uidet oculis, nec au
dit auribus. Non ego illud colo, sed adoro quod uideo, et seruio ei quem non uideo.
Quis est iste? Quoddam inquit numen inuisibile, quod praesidet illi simulacro.
Hoc modo reddendo rationem de simulacris suis, disertos sibi uidentur, quia non
colunt idola, et colunt daemonia. ITEM AD LOCUM
Quomodo daemones si non colantur, sic angeli indignantur si pro deo colantur. Sed ne forte dicat
sibi cor infirmum, cor trepidum: Ergo si irascuntur daemonia quia non coluntur, timeo offen
dere daemonia. Quid tibi facturus est uel princeps ipsorum diabolus, si posset aliquid nullus
nostrum remaneret. Nonne cottidie tanta in illum dicuntur ore christianorum et crescunt leges christianorum.
Quando irasceris nequissimo seruo tuo, hoc nomen illi imponis, Satanas diabole hoc illi dicis.
Fortasse hoc erras quia homini hoc dicis, et immoderata ira aperis adhuc uitium maledicti.
Tamen hoc eligis quod ei dicis, quod ualde detestaris, si posset ille non se uindicaret, sed non per
mittitur, et tantum facit quantum permittitur. Nam et obtemptare uoluit et non nisi potestatem quaesiuit,
et nihil faceret nisi potestatem accepisset. Quare non ergo securus dominum adoras, quo nolente
nemo tibi nocet, et quo permittente emendaris non euerteris. Si enim placuerit domino deo tuo
permittere ut aliquis homo tibi noceat aut aliquis spiritus tibi noceat, emendauit te ut
clames ad eum. Emendans emendauit me dominus, sed morti non tradidit me. Ergo confundantur
omnes qui adorant sculptilia, qui gloriantur in simulacris suis. AD LOCUM
Qui diligitis dominum, odite malum. Non est christus dignus cum quo diligas auaritiam, amas illum, debes
odisse quod odit. Homo est inimicus tuus, hoc est quod tu, creati estis ab uno creatore
(interlinear: peccasti)
in una conditione. Et tamen si filius tuus loquatur inimico tuo, et ueniat ad domum
inimici tui, et assiduas locutiones habeat cum illo, exheredare illum uis, quia loquitur cum ini
mico tuo. Et quomodo quam iustam uocem tibi uideris habere. Amicus et inimicus meus, ne te quae
ris aliquid de re mea. Ergo attende: diligis christum, inimica christi est auaritia, quare cum
illa loqueris. Non dico loqueris cum illa, quare illi seruis. Nam multa iubet christus et non facis,
iubet ipsa et facis, iubet christus ut uestias pauperem et non facis, iubet auaritia ut fraudem facis.

Et hoc potius facis. Si haec ita est. si talis es non tibi multum promittere hereditatem Christi. Sed dicis. diligo Christum. Qui diligitis dominum odite malignum. Hinc apparet te diligere quod bonum est; si inventus fueris odisse quod malum est. AD LOCUM.

Iocundamini ait iusti in domino. & confitemini memoriae sanctitatis eius. Iam iocundati in domino. iam gaudentes in domino. illi confitemini. Quamvis si vellet non in illo gauderem. Attende ipse dominus. Haec locutus sum vobis. ut in me pacem habeatis. in mundo autem pressuram. Si Christi amici estis pressuras in isto mundo sperate. Tranquilliora et meliora nolite sperare. Fratres fallitis vos. quod vobis evangelium promittit. Nolite vobis promittere. Quid dicat evangelium scitis. Christiani loquimur. fidei praevaricatores esse non debemus. Evangelium hoc dicit. Quia in novissimis temporibus multa mala. multa scandala. Multae pressurae. multae iniquitates habundabunt. Sed qui perseveraverit usque in finem. hic salvus erit. Refrigescet inquit caritas multorum. Qui ergo perseveranter spiritu ferverit. secundum apostolum quia ait. spiritu ferventes. ei caritas non frigescet. Quia ipsa caritas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis. Nemo ergo sibi promittat. quod evangelium non promittit. Ecce venient laetiora tempora et facio illud & emo illud. Bonum est tibi ut attendas illum qui non fallit. Nec fefellit aliquem qui tibi promisit; Non hic laetitiam. sed in se. Et cum transierint ista speres quia cum illo regnabis in aeternum. Nec cum his vis regnare. Neque hic habeas iocunditatem. Neque illic invenias. ITEM AD LOCUM.

VII. Fratres nolite insultare fratribus; quos nondum convertit misericordia dei. Noveritis quia quamdiu haec facitis. carnem sapitis. Tuba non est illa quae delectat aures dei. Insultationis tuba infructuosum bellum facit. tuba cornea te erigat adversus diabolum. Non tuba cornea adversus fratrem tuum. AD LOCUM

Ergo fratres quamdiu habemus tempus misericordiae. Non nobis blandiamur. Non nos dicamus semper parcet deus. Ecce feci heri et pepercit deus. facio et hodie & parcit deus. faciam & cras quia parcit deus. Attendis ad misericordiam. et non times iudicium. Si vis cantare misericordiam & iudicium. intellege quia ideo parcit ut corrigaris. ut non in malignitate permaneas. Noli tibi thesaurizare iram in die irae & revelationis iusti iudicii dei. Quia tempus est misericordiae. In alio psalmo dicit. Peccatori autem dixit deus. ut quid tu enarras iustificationes meas. et adsumes testamentum meum per os tuum. ITEM AD LOCUM.

Vide tēpus miāe · quid ē tacui · nū quid ñ corripui · sed ñ iudicaui · Quomodo enī tacē ·
qui cotidie clamat in scripturis · in euangelio · in p̄dicatorib; suis · tacuit supplicio ñ a uerbo ·
Haec fecisti et tacui · Et quia tacuit d̄s · idē non iudicauit · quid sibi dix̄ peccator in corde ·
Audi · suspicatus es iniquitatē quod ero tibi similis · id ē parū ē · quia tu talis eras · et me
talem putasti · Et cū ostendisset tempus miāe · terruit de tēpore iudicii · Arguā te et
statuā illā contra faciem tuā · Tu te ponis post te · ego te ponā ante te · omnis enī qui ñ
uult uidere peccata sua · post dorsū se ponit · & aliorū peccata a te ostendit · non p dili
gentiā · sed p inuidiā · non uolens sanare · sed accusare ; se aut obliuiscitur · Unde talib;
dñs dicit · Stipulā in oculo fratris tui uides · trabē in tuo ñ uides ; AD LO CV̄

Quid queris multa uerba innocens esto ; & p fecisti iusticiā · sed quid est innocentē · Duob;
enī modis nocet homo · quantū in ipso ē · aut faciendū miserū · aut deserendo miserū ·
quia et tu ñ uis ab alio fieri miser · & non uis deseri ab alio si miser fueris · Quid est quid
facit miseros · qui infert uiolencias uel insidias · Rapit res alienas · opprimit pauperes ·
furat̄ · coniugia aliena sollicitat · calūmniosus est · Vult inferre hominib; quod doleant
studio maliuolenciae · quis ē qui deserit miseros · qui uidet inopem aliquo auxilio
egentē · ut eū habeat quomodo prestet contēpnit · Despicit · alienat cor suum · Quod si iā
omni^no talis eēt · ut ñ opus habere& aliqua misericordia sup bus eēt · se deserere& miserū ·
Adhuc in tribulatione carnis constitutus ē · Nesciens quid sibi possit · cras accidere ·
et despicit lacrimas miserorū ñ est innocens · Sed quis ē innocens · Qui cū aliū ñ no
cet + non ē innocens · At aliquis · Ecce non tuli alicui · Nec pressi aliquē · De rē mea ·
De iusto labore meo · bene mihi faciā · e ui uiū ad paratū habere uolo · erogare uolo
quantū me delectat · bibere cū quib; uolo quantū me delectat · Cui aliquid tuli · quē
pressi · quis de me questus ē · Innocens uidet · sed si se ipsū corrūpit · si te pludi in
se euertit · quid expectas ut in alios facias misericordiā · et parcat miseris · qui in
se ipsū crudelis ē · ee · in aliū misericors potest · Tota ergo iustitia · ad unū uerbū
innocentiae redige · Qui aut diligit iniquitatē odit animā suā · Quando amabat
iniquitatē · putabat quod aliis nocebat · Sed uide si maliis nocebat · Qui diligit
inquit iniquitatē · odit animā suā · Sibi ergo prius nocet · qui uult aliis nocere ·
Nec de ambulat · quia ñ ē · ubi angustias enī patit̄ omnis malitia · Sola innocencia latat̄ · ħ
ɔ ibi deābulet ·

+ ...si sibi nocet · deni & sibi nocet

de duob; modis nocendi

55 Uides aliquem male uiuere: tolera illum. Nescis enim qualis erit. Ad locum
qui noxerit. utrum qui hodie male uiuit, cras bene uiuat. et utrum qui hodie bene uiuit
cras bene uiuit. cras malus sit. Nox est enim. et omnis tolerat deus. quia longanimis est.
Tolerat ut conuertantur ad illum peccatores. Sed qui non se correxerint in isto tempore
miae. interficientur. Et quare interficientur. ut disperdantur de ciuitate domini. de societate
hierusalem. de societate sanctorum. de societate ecclesie. Quando autem interficientur. in matu
tinis. Quid est in matutinis. Cum nox transacta fuerit. Quare modo parcit. Quia
tempus est misericordiae. Quare non semper parcit. Quia misericordiam & iudicium canta
bo tibi domine. fratres nemo sibi blandiatur. interficientur omnes operantes iniquitatem. interficiet eos
xpistus in matutinis & disperdet eos de ciuitate sua. Sed modo cum tempus misericordiae est. audiant nos.
ubique clamat per legem. per prophetas. per psalmos per epistolas. per euangelia. Videte
quia non tacet & quia parcit. quia erogat misericordiam. Sed cauete quia uenturum est iudi
cium. Ipse qui uiuit & regnat in secula seculorum. Amen. Ad locum
35 A facie ire et indignacionis tuae. quoniam eleuasti & elisisti me. Ipsa est illa ira tua domine
53 in adam. Ira qua omnes nati sumus. cuius nascendo coepimus. ira de propagine iniqui
tatis. Ira de massa peccati. secundum quam dicit apostolus. Fuimus enim & nos ali
quando natura filii ire sicut ceteri. & unde dicit dominus. ira dei manet super eum. qui non
credidit in unigenitum filium dei. non enim ait; ira dei ueniet super eum sed manet super eum.
quia non tollitur inquinatus est. Quare ergo et quid sibi uult uox ista quoniam eleuasti
& elisisti me. Ideo elisisti quia eleuasti. unde hoc est. Homo in honore positus
factus ad imaginem dei. leuatus in hunc honorem. erectus a puluere. erectus a terra
accepit animam racionalem. prepositus est racionis ipsius uiuacitate omnibus
bestiis. pecoribus. uolatilibus. piscibus. Quis enim horum habet intellegenciae raci
onem. quia nullum horum factum est ad imaginem dei. Quomodo nullum horum habet
hunc honorem. sic nullum horum hanc miseriam. quid enim pecus plangit de pec
cato. quae autem timet & gehennam ignis aeternum. quia nulla ei participacio
beate uite. Nullis stimuli miseriarum. Homo autem qui factus est qui sit
in beata uita. si bene uixerit. ergo quia eleuasti & elisisti me. Ideo sequitur
me pena. quia dedisti mihi liberum arbitrium. et per hanc racionem pecoribus

liberum arbitrium

me non facteres meliorē non [m] te sequere t̄ dampnacio iusta. peccantem ergo p arbitriū liberum leuasti me. & per iusticiae iudiciū elisisti me;

ADLOCŪ

Benedic inquit anima mea dn̄m. Repeticio hoc expressius dicit. quid dixerit benedic anima mea dn̄m; et omnia interiora mea nomen s̄cm eius. Puto quia non ad interiora corporis loquitur. puto eū non hoc dicere ut pulmoni. et iecur; et si qua sunt intestina carnis erumpant in uoce benediccionibus dn̄i. Est quidē pulmo pectoris nr̄i. quasi follis quidam anhelantis. sp̄s recipcus. qui sp̄s conceptus [a]eris in uocē et sonū exprimit. cū uerba digerimus. nec potest aliquid uocis sonare ab ore nr̄o. nisi qđ pulmo expressus emiserit. Sed non hic agit̄ hoc totū ad aures hominū. hʒ [h]abet aures dr̄. ab& sonū cor. interiora sua adloquit̄ homo. ut benedicat dn̄m et dicat eis; omnia interiora mea nomen s̄cm ei benedicite. Quęris quae sunt interiora tua ipsa anima tua. qđ ergo ait benedic anima mea dn̄m. hoc est omā interiora mea. subaudit̄ enim benedicite. Clama uoce si ē homo qui audiat. sile uoce quando non ē qui audiat. Interiora tua nūquā deest qui audiat. Itaq; sonabat iādudū benediccio deo re nr̄o. et haec ipsa uerba cantabamus. Benedic anima mea dn̄m. et omā interiora mea nomen s̄cm eius. Quantū satis fuit tempori cantauim; et siluimus. nūquid interiora nr̄a silere debent a benediccione dn̄i. Alternet pro tempore sonū suo cū pp̄&uasit uox interiorū. Cū conuenis ad ecclesiā ÿmnū dicere; sonat uox tua laudes di̅; Dixisti quantū potuisti. discessisti sonet anima tua laudes di̅. Negotiū agis. laudet [dn̄] anima tua. Cibū capis. uide quid ait apostolus. siue manducatis. siue bibitis. omā in gloria di̅ facite. Audeo dicere. cū dormis benedicit anima tua dn̄m. [t] non te excit& condita forte corrępcio. Innocencia tua etiam in dormiente. uox est animae tuae;

IT. ADLOCŪ

Quid debebat̄ peccatori. nisi subpliciū; quid debebat̄ blasphemo. nisi gehenna ignis ardens. non ip̄ā retribuit; ne ex p̄a uescas. ne exhorrescas; Ne sine amore timeas; noli obliuisci omīs retribuciones eius bonas. et mutare iam ne experiaris retribuciones. quid dicā malas; si iustus non malas. a te ergo malas; A dō autē nec haec quae pateris male sunt. si enim iustas bona sunt. sed tibi pacienti haec malas. non uis ut malas. ne tibi que iustas di̅. non sit mala in [tu] specie di̅ iniquitas tua; non enim cessauit uocare aut uocatū neglexit instruere. aut [m] structū cessauit p ficere

h… excit… cogitacio flagiti… non excitet disputacio…

· aut pfectũ neglegit coronare · quid dicis · quia es peccator · Conuertere et accipe
retribuciones istas · Propicius sit omnib; iniquitatib; tuis · post remissionẽ peccatorum
corpus infirmũ geris · necesse ẽ sint quaedam desideria carnalia quae titillent que tibi sug
gerant · Delectationes inlicite · de languore tuo ueniunt · Adhuc enĩ infirmã carnẽ
geris · nondũ ẽ · absorta mors in uictoria · nondũ corruptibile hoc induit incorruptionẽ ·
Adhuc quib; dã perturbacionib; etiam ipsa anima quatitur · post remissionẽ peccatorum ·
h dã suggestionib; Adhuc in periculis temptacionũ uersatur · quib; delectat n reliqua quib; dã consentit capit
Languor est · sanat et omnes languores tuos sanabuntur; languores tui noli timere · Magnus
inquies · sed maiorẽ medicus · Omnipotenti medico nullus languor insanabilis
incurrit · tantũ tu cũ ritate sine manus ei ne repellas · Nouit quid agat · non tan
tũ delecteris cũ fouet · sed etiam toleres cũ secat · tolera medicinalẽ dolorẽ futurã co
gitans sanitatẽ · ITEM AD LOCUM

s misericordie ... Ergo et quod coronaris · nũs quã sis supbus · semp lauda dnm · omnes retributiones ei noli
obliuisci · Retributiones · cũ peccator et impius uocatus es ut iustificeris · retribu
ciones cũ erectus et gubernatus es ne caderes · Retribuciones cũ tibi uires subministrates
ut usq; in finẽ pseuerares · Retribuciones ut etiã caro ista tua qua premebaris resur
gat · et ne capitis tui capillus intereat · Retribuciones ut post resurrectionẽ coro
neris · Retribuciones · ut in aeternũ dm̃ ipsũ sine defectu laudes · omnes retribucio
nes ei noli obliuisci si uis ut benedicat anima tua dnm · qui coronat te in miseratio
ne et misericordia · Et quid agã coronat · Ecce adiuuabar cũ luctarer finito
certamine coronabor · Iã nulla residua erit inimica suggescio uel corruptio cũ
qua luctẽ sẽpe nũ in hac uita luctamur cũ corruptione ista · sed quia scriptũ ẽ · Nouissima
R absorta mors · inimica destruetur mors · post destructionẽ mortis · nullũ tunc bis inimicũ · inde ẽ · absor
ta mors in uictoria · IT AD LOCUM

Miserator et misericors dns longanimis et multae misericordiae · Quid tã longanimũ quid
tã multũ in mĩa · Peccatur et uiuitur · accedunt peccata · augetur uita · Blasphematur cotidie et
facit solẽ suũ oriri sup bonos et malos · Uocat undiq; ad correptionẽ · uocat undiq; ad paeni
tenciã · uocat beneficiis creaturę · uocat impertiendo tẽpus uiuendi · uocat p lectorẽ · uocat p
tractorẽ · uocat p intima cogitationũ · uocat p flagellũ correptionis · uocat p mĩam consolationis ·

h qb; dã n delectat · & miris qb; delectat

longanimis et multæ misericordiæ. Sed ob serua ne longitudine misericordię di male utendo
tu tibi thesaurizes quod ait apostolus. irā in die iræ. Nā hoc apostolus ait. An diuitias bonitatis
et longanimitatis ei҃ ͨtē mīs. ignorans qm̄ patientia dī ad pęnitentiā te adducat. Quod tibi
parcit. putas quia places ei. Hæc fecisti inquid et tacui. suspicatus es iniquitatē quod ero tibi si
milis. Non mihi placent peccata. sed longanimitate que ro recte facta; si punire peccatores
ñ inuenirē ͨfessores. Ergo te dīs longanimitate sua parcendo ad pœnitentiā adducit. Tu
aūt cū cotidie dicis finit hodiernī dies. et sic ero crastino die. Nos eñ cras erit ultimi. et ē ̄ cotidie.
et subito uenit ira eius; frs ñ tardes ͨuerti ad dnm. Sunt eñ qui pparant ͨuersatione et differ
et sit in illis uox coruina. cras. cras. coruus de arca missus ñ ē reuersus. Nō querit dīs dilatatione
in uoce coruina. sed ͨfessione in gemitu colūbino. Missa colūba reuersa ē. Quā diu cras.
cras. obserua ultimū cras. quia ignoras quod sit ultimū cras. Sufficiat. uix ista usq; ad ho
diernū. Audisti saepe solesaudire. audisti et hodie. quā cotidie audistā cotidie ñ corrigeris.
Tu eñ secundū duritiā cordis tui et cor inpenitens thesaurizas tibi irā in die irę et reuela
tionis iusti iudicii dī. qui reddet unicuique secdm opera sua. Nō tibi sic uideat iustus dīs
misericors ut ñ uideat iustus. Misericors et miserator dns audio et gaudeo. tadicis
Audi et gaude. Adhuc addidit. longanimis et multū misericors et in extremo uerax.
Gaudens ad uerba superiora ad ultimū treme. sic misericors et longanimis ut sit et uerax
cū tibi thesaurizaueris irā in die iræ. Ñ e quaeris iustū quē ͨtēpsisti benignū. AD LOCŪ
Non in finē irascet neq; in æt nū indignabit. Quia & quod uiuimus in flagellis et correp ||
tione mortalitatis. de indignatione ipsius ē. De poena hoc habem primi peccati. frs
mei ñ solū cogitare debem ut futuras minas ipsius euadam. sed et psentē irā. Quia &
ista ira ipsius ē. cuius et nos ēē fuisse dicit filios. apostolus ait. quippe fuim enī et
nos aliquando natura filii iræ sicut & ceteri. Ergo ex ira ipsiū ē. quod hic homo pe
regrinat quod laborat. Ñ ē ex ira ipsius frs mei in sudore et labore edes panē tuū
et tra spinas et tribulos pariet tibi. Auctori nrō dictū ē. aut si ē aliud uita nunc si potes
currere ad aliquā uoluptatē ubi spinas ñ sentias. Elige qd uolueris. auarus. luxori
osus. ut duo ista dicam. adde et terciū ambiciosus. In honorū cupiditate quantæ
cupiditate. In ardore auaricię quantę spinæ. In luxuria libidinū quantæ spinę
Amores ē per. quantas molestias solitudines. hinc in ista uita. omitto gehennas. ⸸
⸸ uidenciā ipse tibi gehenna sis.

Hoc ergo to tū frs mei dei ra ipsius ē. ut cū tē ō uerteris ut iniuste agas n̄ po
teris. nisi laborare intra, et n̄ fit labor nisi cū finita fuerit uita. ergo ē sola t̄ p
missione sua laborē tuū sudorē tuū molestias tuas et dicit tibi n̄ in finē iras
cet̄. Neque in aet̄nū indignabit̄. Nō secundū peccata nr̄a fecit nob. Dō gratias
qui hoc uoluit n̄ quod merebamur accipim̄. N̄ sedm peccata nr̄a fec̄ nob
Neq; sedm iniquitates nr̄as retribuit nob. Qm̄ sedm altitudinē cęli a t̄ra ē fir
mauit mīām suā sup timentes se. Confirmauit dn̄s mīām sua sup timentes eū. sedm quod
sedm altitudinē cęli a t̄ra. Quid dix̄. Si aliquando potest cęlū abscondere a prec
tione t̄rā aliquando poterit dn̄ n̄ ptegere timentes se. Adtende et celū ubiq; et undiq;
ptegit t̄rā. et nulla pars t̄rę ē. quia n̄ cęlo protegatur, peccant homines
sub cęlo. faciunt om̄a mala sub cęlo. tam̄ ptegunt̄ cęlo. Inde lux ad oculos. inde
aer. inde sps̄. Inde pluuia ad t̄rā ppt̄ fructus. Inde omnis mīa a cęlo. Tolle auxi
liū cęli a t̄ra statī deficiet. Sicut ergo ptectio cęli pmanet sup t̄rā. sic ptectio dn̄i p
manet sup timentes eū. Times dn̄m supra te ē ptectio ipsius. sed forte flagellaris
et putas quia deseruit te dr̄. Deseruit tē si deseruit ptectio celi t̄rā. qm̄ sedm altitu
cęli a t̄ra ē firmauit dn̄s mīām suā sup timentes eū. et quid fecit. qui n̄ sedm pec
cata nr̄a retribuit nob. Quantū distat oriens ad occidentē. longe fec̄ a nob pec
cata nr̄a. Sedm altitudinē cęli a t̄ra ē firmauit dn̄s mīām suam dixi. Quare. propt̄
ptectionē. Unde quantū distat oriens ab occidente. loge fecit ēē a nob peccata nr̄a
Nouerū qui sacramenta sciunt. tam̄ qđ om̄s audire pos sunt. dico quando peccatū
remittit̄. occidunt peccata tua. orit̄ gratia tua, peccata tua quasi in occasū sunt.
gratia qua liberaris in ortu ē. ueritas de t̄ra orta ē. gratia tua occidunt pecca
ta tua, Innouaris quodā modo ad ortū. adtendere debes ab occasu ā uerti debes
A uerte a peccatis tuis. ē uertere ad gratiā dī. Illis occidentib; surgis et pficis.

Quare aūt quantū distat oriens ab occidente. tantū a nob longe fecit **AD LOCŪ**
peccata nr̄a. ut illa occidente gratia oriatur, **IT AD LOCUM**

Unde plangis medicina ē n̄ poena castigatio ē n̄ dānatio. Noli repellere flagellū si
n̄uis repelli ab hereditate. Noli adtendere quā poenā habeas in flagello. sed quē locum
testamto. Sic miseret̄ pat filiis. ita misert̄ ē dn̄s timentib; eū qm̄ ipse cognouit figm̄tū nr̄m

id est infirmitatem meam non novit quid feci, quo modo lapsus sit, reficiendus sit; AD LOCUM

Illic passeres nidificabunt. Fulicae domus dux est eorum. Ubi passeres nidificabunt? In cedris
Libani. Iam audivimus quae sint cedri Libani, nobiles saeculi, excelsi ex genere, opibus, honoribus; et ipsae
cedri saturabuntur. Ille tamen quasi ipse plantavit; in his cedris passeres nidificabunt.
Qui sunt passeres? Aves quidem et volatilia caeli passeres; sed minuta volatilia solent dici passeres.
Sunt ergo quidam spiritales nidificantes in cedris Libani. Id est, sunt quidam servi Dei audientes
in evangelio: Dimitte omnia tua; vel: Vende omnia tua et da pauperibus, et habebis thesaurum
in caelis, et veni, sequere me. Et non tantum hoc audierunt magni, sed audierunt et parvi;
et voluerunt et hoc facere et parvi, et esse spiritales. Non iungi uxoribus, non macerari cura filiorum,
non habere proprias sedes quibus deligarentur, sed uti vita quadam communi. Sed quid dimiserunt
isti passeres? Minutioni saeculi huius passeres videntur. Quid dimiserunt? Quid magnum dimiserunt?
Aliquis secutus est, dimisit casellam patris sui inopem, ac unum lectum et unam arcam. Conversus est
tamen, factus est passer, quaesivit spiritalia. Bene, optime. Non illi insultemus, non illi dicamus:
Nihil dimisisti. Non superbiat qui multa dimisit. Petrus ut Dominum sequeretur,
novimus quod piscator erat. Quid potuit dimittere vel frater eius Andreas, vel filii
Zebedaei Iohannes et Iacobus, etiam ipsi piscatores? Et tamen quid dixerunt? Ecce nos
dimisimus omnia et secuti sumus te. Non eis dixit Dominus: Oblitus es paupertatem tuam; quid dimi-
sisti, ut totum mundum acciperes? Multum dimisit, fratres mei, multum dimisit qui non solum
dimisit quicquid habebat, sed etiam quicquid habere cupiebat. Quis enim pauper
non turgescit in spe saeculi huius? Quis non cotidie cupit augere quod habet? Ista cupiditas
praecisa est. Illa et immensum acceperat modum, et nihil dimissum est. Prorsus totum dimisit Petrus,
et totum mundum Petrus accepit. Quasi nihil habentes et omnia possidentes. Faciunt
hoc multi, isti faciunt qui parum habent, et veniunt et fiunt passeres utiles. Mi-
nuti videntur, quia non habent altitudinem dignitatis saecularis; nidificant in cedris Libani.
Etenim et cedri Libani, nobiles et divites et excelsi huius saeculi, qui in timore audiunt:
Beatus qui intellegit super egenum et pauperem, attendunt res suas, villas suas, et omnes
superfluas copias quibus videntur excelsi, et praebent illas servis Dei. Dant agros, dant
hortos, aedificant ecclesias, monasteria, colligunt passeres, et in cedris Libani
nidificent passeres. Ergo saturabuntur cedri Libani quas plantavit Dominus, et illic passeres
nidificabunt

Adtendite totam terram sin ita est ut loquerer istam solum credidi sed et uidi. Dedit mihi
intellectum ipsum experimentum. interrogate latissimas terras qui nostis et uidete in quam
multis cedris libani passeres illi de quibus locutus sum nidificant. Sed tamen fratres mei ipsi
passeres spiritales sunt. quamuis nidificent in cedris libani. Non quasi magno habere debent
caedros libani et putare illos esse superiores. a quibus eorum necessaria complentur. passeres enim
ille autem cedri libani sunt. Ergo fulice domus dux est passerum. Quamuis in cedris libani
nidificant passeres. non tamen cedri libani duces passerum. Ecce saciabuntur ligna campi
omnes populi. Et cedri libani saciabuntur quas plantauit dominus omnis nobiles et excelsi.
fideles illic. id est in cedris libani passeres nidificabunt. prebebunt ramos facul
tatum suarum colligendi minutis. spiritalibus prebent ista. Faciunt haec cedri libani
quas plantauit dominus. faciunt et libenter. faciunt nouerunt quid faciunt. nouerunt
ss quid accipiunt. sed passeres quamuis in cedris libani aedificabunt fulicae domus
dux est eorum. Quae est fulice domus. fulica sicut omnis nouimus marina auis est. uel
in stagnis uel in mari est. Habet quandam domum non facile in litore terrae. aut numquam
sed in his quae in media aqua sunt. plerumque ergo in petris quas aqua circumdant.
Intellegimus ergo petram esse idoneam fulicae domum. nusquam firmius et forcius habitat
quam in petra. In quali petra in mari constituta. et si tunditur fluctibus frangit tamen fluctus.
non franguntur hoc habet magnum petra in mari constituta. quanti fluctus contunderunt
petram dominum xpm et lesi sunt in eum iudaei. illi fracti sunt ille integer mansit. et quisque
imitans xpm istas et in isto seculo. id est in isto mari ubi non potest nisi procellas tempestates
que sencire. nulli uento cedat. nulli fluctui sed omnia excipiat et integer maneat.
Ergo fulice domus est forcius et humilius est. non habet domum fulica in excelsis. nihil illa domo
firmius est. nihil humilius. in cedris quidem nidificant passeres propter presentem
necessitatem. sed petram illam habent ducem que fluctibus tunditur et non frangitur. inmitatur
enim xpi passione. et si forte cedri libani irati fuerint et aliquid molestiae
uel scandali seruis dei in ramis suis commouere uoluerint uolabunt quidem passeres se uae
cedro remanenti sine nidis passerum. passeres enim non naufragiunt et non peribunt
quia fulicae domus dux est eorum.

AD LO CUM

Sol agnouit occasum suum. et hic qui sol. nisi sol ille iusticiae quem sibi non orta

impii plangent et in fine iudicii: qui dicturi sunt in illo die · Ergo erravimus a via veritatis
& iustitiae lumen non luxit nobis · & sol non ortus est nobis et sol iste oritur quem intellegit xpm
recedit autem ab intellectu cuius xps qui sic iratus fuerit fructu suo ut teneat odium ·
itaque irascimini & nolite peccare ; Caritas et si irascitur aliquando ut corrigat non teneat
iracundiam non invertatur ira autem invertetur in odium · Si autem ira conversa fuerit in odium, occidet
sol super iracundiam vestram · ne igitur occidat sol super iracundiam vestram · nec putetis fratres ideo non nullis
solem esse adorandum · quia sol in scripturis aliquando xpm significat · Talis est enim dementia
hominum quasi adorandum aliquid dicatur: cum dicitur sol xpm significat · Adora ergo
petram quia xpm significat · Sic ovis ad victimam ductus est: adora ovem quia xpm significat ·
Vicit leo de tribu iuda: adora leonem quia xpm significat · videte quam multa xpm significent
omnia ista xps in similitudine · non in proprietate xpi · In principio erat verbum et verbum
erat apud deum · ecce proprietas xpi per quam factus es ut audire et proprietate per quem refectus es
et verbum caro factum est · et habitavit in nobis: cetera similitudines sunt; AD LOCUM

Beati inmaculati in via qui ambulant in lege domini · tamquam diceret · scio quid velis · beatitu
dinem quaeris si ergo esse vis beatus: esto inmaculatus · illud enim omnes · hoc autem pauci volunt ·
sine quo non pervenitur ad illud quod omnes volunt · Sed ubi erit quisque inmaculatus · nisi in via
in qua via est nisi in lege domini · Ac per hoc beati inmaculati in via qui ambulant in lege domini ·

Non enim qui operantur iniquitatem in viis eius ambulaverunt · Si ergo ambulantes AD LOCUM
in mandatis in lege domini ipsi sunt scrutantes testimonia eius & in toto corde exquirentes
eum · qui operantur iniquitatem non scrutantur testimonia eius · etiam novimus operarios
iniquitatis ad hoc scrutari testimonia eius, quia malunt doctiores quam iusti; novimus
& alios ad hoc scrutari testimonia domini non quia iam recte vivunt, sed ut sciant quemadmodum
vivere debeant · tales ergo nondum inmaculati ambulant in lege domini · ac per hoc nondum
beati · Quomodo ergo intellegendum est · Beati qui scrutantur testimonia eius · cum videamus
homines eius scrutari testimonia non beatos quia non inmaculatos · Nam scribae et pha
risaei cathedram moysi sedentes · de quibus dominus ait, quae dicunt facite, quae autem
faciunt, facere nolite · dicunt enim & non faciunt · utique scrutabantur testimonia domini
ut haberent quae dicerent bona quamvis facerent mala · sed hos obmittamus · Rec
te quippe respondebitur nobis, quod isti non scrutantur testimonia domini · non enim quaerunt

ipsa. sed aliquaerunt per ipsa, id est ut glorificentur ab hominibus, uel ditentur; non hoc est scrutari
testimonia dei, non diligere quod ostendunt, et nolle peruenire quod dicunt. id est ad deum. Isti
et ipsi scrutantur testimonia dei, quamuis non ut ipsum, sed ut aliud ex his inueniant et adquirant.
certe non in toto corde exquirunt eum; ITEM AD LOCUM.

Multi persequentes me et tribulantes me: a testimoniis tuis non declinaui. Factum est no
uimus recolimus. Agnoscimus purpurata est uniuersa terra sanguine martyrum. Floret
caelum coronis martyrum. ornatae sunt ecclesiae memoriis martyrum. Insignita sunt tempora
natalibus martyrum. Crebrescunt sanitates in meritis martyrum. unde hoc, nisi quia impletum est
quod praedictum est de homine isto toto terrarum orbe diffuso. Multi persequentes me et tri
bulantes me: a testimoniis tuis non declinaui. Agnoscimus et gratias agimus domino domi
tuna quoque homo: tu in alio psalmo tu ipse dixisti. nisi quia dominus erat in nobis forte uiuos
absorbuissent nos. Ecce quare a beius testimoniis non declinasti et ad palmam superne
uocationis inter manus multorum persequentium tribulantiumque uenisti. AD LOCUM.

Heu me quia incolatus meus longinquus factus est. multum a te recessi, peregrina
tio mea facta est longinqua. nondum ueni in patriam illam ubi cum nullo malo uicturus
sum. nondum ueni ad illam societatem angelorum ubi scandala non timebo. quare autem nondum
ibi sum? quia incolatus meus longinquus factus est. Incolatus peregrinatio est, incolae dicuntur
qui habitant in terra aliena. non in ciuitate sua. longinquus inquit factus est inco
latus meus, et ubi longinquus est? Aliquando fratres mei cum peregrinatus est homo in meliore
res uiuit quam in patria sua forte uiuere. Sed non sic est. quando de illa hieru
salem caelesti peregrinamur. mittat enim homo patriam. et aliquando in peregrinati
one illi bene est, inuenit amicos fideles peregrinando quos in patria inuenire non po
tuit, inimicos habuit ut de patria pelleretur et peregrinaretur. inuenit quod non habebat
in patria. non sic est illa hierusalem ibi omnes boni cumque inde peregrinatur inter malos est. nec re
cedere a malis potest nisi cum redierit ad societatem angelorum ut ibi sit unde peregri
natur. ibi omnes iusti et sancti perfruuntur uerbo dei. sine lectione sine litteris. quod enim nobis
per paginam scriptum est. per faciem dei illi cernunt. qualis patria. magna patria. et miseri sunt
peregrini ab illa patria. sed quid ait iste? longinqua facta est peregrinatio mea.
Maxime eorum uox est. id est ipsius ecclesiae quae laborat in hac terra. illius uox est

quae clamat a finibus terrae. In alio loco psalmi dicentis: a finibus terrae ad te clamavi.
quis enim clamat a finibus terrae? Nec ego nec tu nec ille. sed a finibus terrae ipsa tota
ecclesia hereditas Christi clamat. quae ecclesia hereditas eius. Ideo ecclesiae dictum est: postula a me
et dabo tibi gentes hereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terrae. Si ergo
possessio Christi usque ad fines terrae, et possessio Christi omnes sancti, et omnes sancti unus homo in Christo
quoniam unitas sancta est, ipse unus homo dicit: a finibus terrae ad te clamavi cum angeretur cor meum.
Huius ergo hominis longinqua peregrinatio facta est inter malos. Et tamquam diceretur illi:
cum quibus ergo habitas, et gemas peregrinationem longinquam factam? sed quid sic ubi bonis
est dicere heu me. Heu vox est miseriae, vox est calamitatis et infelicitatis, sed tamen in spe
quia vel gemere didicit. multi enim et miseri sunt et non gemunt, et peregrinantur et redire nolunt;
et tamen si vellent redire, cognoscit infelicitatem peregrinationis suae. qui cognovit illam,
redit et ascendere incipit, quia canticum graduum coepit cantare. AD LOCUM

Cum his qui oderant pacem eram pacificus. verum ita audiatis fratres karissimi non poteritis probare
quia vera cantetis, nisi coeperitis facere quod cantetis. quantumlibet illud dicam, quomodo
libet exponam, qualibet cumque verbis versem, non intrat in cor eius in quo non est opus eius. Incipite
agere, et videte quid loquimur. tunc ad singula verba lacrimae profluunt. tunc
psalmus cantatur et facit cor quod in psalmo cantatur. quam multi enim sonant voce et corde
muti sunt, et quam multi tacent labiis et clamant affectu, quia ad cor hominis aures dei.
Sicut aures corporis ad os hominis, sic cor hominis ad aures dei. Multi clauso ore exaudiuntur,
et multi in magnis clamoribus non exaudiuntur. Affectibus cum exorare debemus et dicere:
multa peregrinata est anima mea. Cum his qui oderunt pacem eram pacificus. quid enim
aliud dicimus istis hereticis nisi cognoscite pacem, amate pacem. Iustos vos dicitis.
si iusti essetis, inter paleam grana gemeretis. Nam qui sunt grana in catholica
et vera grana sunt, ideo tolerant paleam donec ventiletur area. quia inter paleam clamant:
heu me quod incolatus meus longinquus factus est. inhabitavi cum tabernaculis cedar. 5
Inquit cum palea. Sed quomodo de palea multus fumus exit, sic cedar tenebrae.
inhabitavi cum tabernaculis cedar. multa peregrinata est anima mea.
fratres nostros voce inter palea gemitum. Haec loquimur illis qui oderunt pacem
et dicimus cum eis qui oderunt pacem eram pacificus. qui sunt qui oderunt pacem? qui scindunt

Inhabitavi

unitatem. Si enim pacem non odissent, in unitate mansissent. Sed videlicet propterea se separaverunt, ut iusti
essent, ut non haberent mixtos iniustos. Aut unitatis ista vox, aut illorum; elige cuius sit. Catholica dicit
non est dimittenda unitas, non est praecidenda ecclesia dei. Iudicabit deus de malis et bonis postea; si nunc
a bonis separari non possunt, ferendi sunt ad tempus mali. In area nobiscum esse possunt, in horreo non possunt.
Et forte hodie qui mali apparent, cras boni erunt. Et qui hodie de bonitate superbiunt, cras mali
inveniuntur; quisquis ergo malos ad tempus fert, ipse pervenit ad requiem sempiternam. Haec vox
catholica est. Illorum autem vox qualis est? non intellegentium neque quae loquuntur, neque de quibus adfirmant.
Ne tangas inmundum, et qui tetigerit inmundum inquinatur; separemus nos nec commisceamur
malis, et nos illis; amate pacem, diligite unitatem. Nescitis a quam multis bonis separamini,
dum quasi malis calumniamini; furiunt, saeviunt, quando ista dicimus. Nam quaerunt et mortificare
nos. Apparuerunt saepe impetus eorum, apparuerunt insidiae. Cum ergo inter insidias eorum vivimus,
et quibus dicimus, amate pacem, adversantur nobis. Nonne vox ista nostra est? Cum his qui oderunt
ss pacem eram pacificus; cum loquerer illis, debellabant me gratis. Quid est enim: gratis debellabant me?
ss et parum erat, si non adderet gratis; quibus dicimus pacem amate, Christum amate. Numquid dicimus
ss honorate nos? Sed honorate Christum. Nos nolumus honorari, sed ille. Nam nos quid sumus? sed
paulus apostolus, qui tamen dicebat illis parvulis quos mali homines et mali suasores
praecidere ab unitate in scismate volebant, quid eis dicebat ille? Numquid paulus pro vobis
crucifixus est? Aut in nomine pauli baptizati estis? Hoc et nos dicimus: amate pacem,
amate Christum. Si enim amarent pacem, Christum amarent. Cum ergo dicimus, amate pacem, hoc dicimus,
amate Christum. Quare? Quia de Christo ait apostolus: Ipse enim pax nostra, qui fecit utraque unum.
Fx Quare vos de uno fecistis duo? Quomodo ergo pacati estis, ut cum Christus faciat unum de duobus,
vos faciatis de uno duo? Sed quia haec dicimus cum his qui oderunt pacem, sumus pacifici; et tamen
illi qui oderunt pacem, cum loquimur eis, et debellant nos gratis. AD LOCUM

Ne des ad movendum pedem nostrum. Unde moventur pedes? Unde motus est pes illi qui erat
in paradiso? Sed prius attende motus est ille qui erat inter angelos, et moto pede
cecidit, et de angelo factus est diabolus. Moto enim pede cecidit. Quare unde cecidit?
superbia cecidit. Non ergo movet pedem nisi superbia. Ad ruinam non movet pedem nisi superbia;
ad ambulandum et proficiendum caritas movet. Ad cadendum superbia movet. Et ideo ille
quid dicit in psalmo? Filii autem hominum sub tegmine alarum tuarum sperabunt.

ti si ergo Christus ideo pax quia fecit utraque unum

si sub tegmine. sub humiles semper deo sperantes semper de se non praesumentes. sub tegmine alarum tuarum
sperab[illegible]unt. Non enim a se faciant ut beati sint. Sed quid sequitur. Inebriabuntur ab ubertate domus tuae.
[illegible]rente [illegible] uoluptatis tuae potabis eos. Ecce sitientes. ecce inebriati. ecce sitiunt.
[illegible] bibunt. sed non a se bibunt. nec ipsi sibi sunt fons. Sed unde bibunt? Sub
[tegmi]ne alarum tuarum sperabunt. Si sub alis humiles sunt. quare? quia apud te inquid fons uitae;
Vides [illegible] felices aliquos in isto saeculo ridentes iactantes se non **AD LOCVM**
uapu[illegible]lant immo peius uapulant. hoc ipso grauius caeduntur quo sensum iam perdiderunt.
euigilent et uapulent sentiant quia uapulant sciant quia uapulant. et doleant quia
uapulant. quoniam qui adponit scientiam apponit dolorem. Hoc scriptura dixit. Ideo dominus
in euangelio. Beati qui lugent. quoniam ipsi consolabuntur. Audiamus uocem hominis qui ua
pulat et sint iste unius cuiusque nostrum uoces. Et quando nobis bene est. Nam quis non
intellegat uapulare se quando egrotat. quando in carcere est. quando forte in catena.
quando forte latrones patitur. quando ab aliquibus improbis ei aliquae molestiae irrogantur;
Sentit uapulare se. Magnus sensus est uidere quia uapulat et quando illi bene est. Non enim ait
scriptura in ob temptacionibus habundat uita humana super terram. sed ait. Numquid non temp
tacio est uita humana super terram? Totam ipsam uitam temptacionem dixit. Omnis ergo uita tua
super terram plagae tuae sunt. Plange quamdiu uiuis super terram. Siue feliciter uiuas siue in mali
qua tribulacione constitutus sis clama. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in caelo.
Ad manus domini qui sub ea fuisset caedi cui dicit in alio psalmo. Propter iniquitatem erudisti hominem.
Et tabescere fecisti sicut araneam animam meam. Clama ad manus caedentis et dic. Miserere
nostri domine miserere nostri. quoniam multum repleti sumus dispectione. In plurimum repleta est
anima nostra obprobrium eis qui abundant. et dispectio superbis. Qui despiciunt christianos. Omnis
qui secundum christum pie uolunt uiuere. necesse est ut paciantur obprobria. necesse est ut contemnantur
ab his qui uolunt impie uiuere quorum felicitas tota terrena est; Inridentur illi qui felici
tatem uocant quam oculis suis uidere non possunt. et dicitur eis. Quid credis insane? Uides
quod credis? Reuersus est aliquis ab inferis et retulit tibi quid ibi agatur. Ecce ergo quod
ammodo uideo et fruor. despiceris quia speras quod non uides. et despicit te ille quasi
tenet quod uidet. Attendat ipse si tenet. noli turbari. uide tu ipse si tenes et. non tibi insultet.
ne cui putas eum felicem in praesenti. amittas ueram felicitatem futuram. Noli turbari attende.
Istae uoces uapulantis. Miserere nostri domine miserere nostri

si tenet. labitur hoc ab illo quod tenet. vel ipse ab eo quod tenet. necesse est. transeant aut ipse pres
suas aures ipsius pillam. Per quem transeant res suas. qui vivus labe factus erit
qui transit per res suas quamdiu vivit moritur. quas cum morte non as se cum aufe ... rt
ad inferos. Domum meam habeo iacta vitae. queris qua domus tua. qua ... mihi
dimisit pater meus. Et ille unde habuit hanc domum. avus mihi illic dimi ... sit
Recurrere ad proavum inde ad atavum. etiam nomina non potest dicere. ... non inde
potius terreris quam multos adtendis transisse per illam domum et neminem ipsorum ... secum illa
tulisse ad aeternam domum. Pater tuus hic eam dimisit transiit per illam. sic et tu transibis. Si ergo
transitum habetis in domo vestra. stabulum est itinerantium. non habitatio commanentium. Et tamen
quia nos ea quae futura speramus et in futuram felicitatem suspiramus. & nondum apparuit quod erimus
quamvis iam filii dei simus quia vita nostra abscondita est cum Christo in deo. AD LOCVM

Torrentem pertransivit anima nostra. forte pertransivit anima nostra aquam sine substantia. +
Ecce quale aquam dicebat. forsitan aqua demersisset nos. qualis autem est sine substantia
non peccata enim habent substantiam. inopiam habent non substantiam. Egestatem habent non substantiam
in ista aqua sine substantia perdidit minor filius totam substantiam suam; AD LOCVM

Considerent ergo omnes peccata sua videant si habent substantiam ipsa peccata. propter
quid irritavit dominum peccator. Si non vides peccatum tuum antequam facies vel iam fecisti. Consi
dera dulcedo huius saeculi ad tempus fauces indulcat in magnam amaritudinem postea
convertet. Ecce peccasti et lucrum fecisti. quidem quod fecisti lucrum est. ut lucrum faceres perdidisti
dominum ut augeres pecuniam. fides diminuta est et aurum crescit; quid perdidisti et quid adquisisti.
Compara fidem auro — Quod adquisisti aurum vocatur. quod perdidisti fides vocatur; compara fidem auro. si venalis esset in mun
dinis fides habere potuisti. Lucra tua cogitas. damna tua non cogitas. de arca gaudes. de corde
non plangeres. habundans nescio quid in arca tua. sed vide quid diminutum sit in corde tuo;
R Cum aperueris arcam invenies solidos qui non erant. Bene quia gaudes esse ibi quod ibi non erat.
Adtende arcam cordis et erat ibi fides sed non est. Si hac gaudes. quare hac non plangis.
plus perdidisti quam adquisisti; Videre quid perdideris nec naufragium tibi possit auferre.
Nam aliquando perdunt omnia homines in mari. nudi exeunt. multi naufragaverunt
cum paulo amatores huius saeculi. passi naufragium et nudi omnes exierunt illi. et quod foris
habebant amiserunt. et domum cordis sui inanem invenerunt. Paulus autem in corde ferebat

+ hoc quod est aqua sine substantia. Nisi aqua peccatorum sine substantia

patrimonium fidei suae nullis fluctibus, nullis tempestatibus potuit auferri. nudus exiit et dives exiit.
Tales divitias quaerere debemus. Sed non eas video. dic mihi. Stulta anima non eas vides oculis
carnis tuae. habeto oculum cordis et vide eas. Sed non vides fidem. Quare illam vides in altero
quare clamas quando tibi frangitur si non eam vides. Frangit tibi aliquis fidem clamas. vides ergo tibi exhiberi.
Et tunc vides cum petit ut exhibeas. tunc non vides quod clamas alium habere. Ergo tace plange te non habere
ergo alium te vide quia peccatum quod facis sine substantia est. Quid enim adquiris de peccato unde tu re esse
substantia. Sed et hoc non adquiris. Ille enim habet aurum qui novit uti auro. Qui autem auro uti non novit
habet et non habet. possidet et non possidet. Esto dominus auri et non servus auri. quia et aurum deus fecit et te super
aurum ipse fecit. aurum fecit ad subsidium tuum. te ad imaginem suam. Vide quid supra te est et calcas
quod infra te est. Quid ergo adquisisti. Vis videre quam aqua sine substantia sit. Tolle tecum ad in
feros quod adquisisti quid facturus es. adquisisti aurum perdidisti fidem. post paucos dies existi de hac
vita. aurum quod adquisisti perdita fide auferre tecum non potes. Cor tuum inane fidei ad poenas exit
quod plenum fide ad coronam exiret. Et tamen nihil est quod fecisti. et propter nihil deum offendisti. Aqua sine
substantia est quae te demersit. AD LO CVM

Qui sunt recti corde qui voluntatem suam ad voluntatem dei dirigunt. non voluntatem dei ad vo
luntatem suam curvare conantur. Breve praeceptum est ut homo dirigat cor suum. Vis habere rectum
cor tu fac quod vult deus. Nolli deum facere quod tu vis. Pravi corde sunt ergo isti. id est qui rectum cor non habent.
qui sedent et disputant quomodo debuit facere deus. non laudando quod fecit. sed reprehendendo corri
gere illum volunt. parum est quia corrigere a deo nolunt et dicunt. Non debuit deus facere pauperes. sed
omnes divites esse debuerunt. et ipsi soli vivere. ut quid factus est pauper. ut quid vivit. reprehendit deum
pauperum. quanto melius esset pauper cum deo et dives esset de deo. hoc est sequi rectam voluntatem dei. et videre
paupertatem suam temporalem esse et transituram. Divitias autem sibi spe plenas sitas venturas. ut nullo
pacto possent perire. et habere in divitiis cor diffidere. Si non contigit aurum habere
marcam quasi aurum habere et marcam furem timere. Aurum de arca etiam nolens per
dere. fidem autem de corde non perdit si ipse illam non inde expulerit. Cito autem respondere potest
homini. fecit deus pauperem ut probaret hominem et fecit deus divitem ut probaret illum de paupere.
Homo quod fecit deus recte fecit. et si non possumus videre consilium ipsius quare illum fecit
Et illuc sic bonum est nobis ut subdamus nos sapientiae ipsius et credamus quia bene fecit.
Et in vinculum non eamus quare fecit. et habebimus correctum ut perfirmamus et fidamus in domino
et non movebunt pedes nostri.

Quoniam non derelinquet dominus uirgam peccatorum super sortem iustorum. Sentit ad tem- AD LOC. V
pus uirgam peccatorum super sortem iustorum. Sed tamen non ibi relinquet; non erit in aeternum. Ue-
niet tempus quando Christus in claritate sua apparens congregabit ante se omnes gentes
et diuidat eas sicut diuidit pastor hedos ab ouibus. Oues ponat ad dexteram, hedos
ad sinistram. Et uidebis ibi multos seruos inter oues, multos dominos inter hedos
et rursum multos dominos inter oues, multos seruos inter hedos. Non enim quia sic consolati
sumus seruos, omnes serui boni; aut quia sic repressimus superbiam dominorum, ideo omnes
domini mali sunt. Sunt autem fideles domini et sunt mali; sunt boni fideles serui et sunt mali.
Sed quamdiu serui boni seruiunt malis dominis, ferant ad tempus. Quoniam non derelinquet
dominus uirgam peccatorum super sortem iustorum. Quare hoc? est ut extendant iusti in iniquitatem
manus suas. Ut ad tempus ferant iusti iniquos dominantes, et intellegant non esse hoc sempiternum
sed parent se ad possidendam hereditatem sempiternam. Quam hereditatem? ubi destruetur
omnis potentatus et omnis potestas, ut sit deus omnia in omnibus. Ad hoc se seruantes
et hoc corde contemplantes, et adhuc in fide retinentes, et ut uideant perdurantes non
extendunt manus suas in iniquitatem. Nam si uideant quia saepe uirga peccatorum cogitant
apud se et dicunt: Quid mihi prodest quia iustus sum? semper mihi dominatur iniquitas, et semper seruus
ero. Faciam ergo et ego iniquitatem, quia nihil prodest tenere iustitiam. Ne autem hoc dicat, insinuauit
illi fides quia tempus potestatis est uirga peccatorum super sortem iustorum. Non autem derelinquet dominus super sortem
iustorum, ut non extendant iusti in iniquitatem manus suas; sed teneant ab iniquitate manus suas
et ferant iniquitatem, non faciant; melius est enim iniustitiam ferre quam facere. Unde non semper,
quia non derelinquet uirgam peccatorum super sortem iustorum. Hoc cogitant qui recti sunt corde, quibus paulo
ante dixi quia uoluntatem dei sequuntur, non uoluntatem suam. AD LO. CVII

quod elemosina de corde procedat

Insultabant enim iudaei domino quod discipuli eius non lotis manibus manducabant. Illi insultabant
qui munditiam foris habebant, et intus maculis pleni erant. Illi insultabant quorum iustitia
non erat nisi in oculis hominum. Dominus autem quaerebat munditiam nostram interiorem, quae si fuerit,
necesse est ut et quae foris sunt munda sint. Mundate inquit quae intus sunt, et quae
foris sunt munda erunt. Ipse dominus dicit alio loco: Uerum date elemosinas, et ecce omnia munda sunt
uobis. Unde autem procedit elemosina? de corde. Si enim manu porrigas, nec in corde
miserearis, nihil fecisti. Si autem in corde miserearis, etiam si non habeas
[illegible] tempus quando [illegible] agnoscat deus

quod porrigas manu, acceptat de elemosina tua; ille pharisaeus qui inuitauerat dominum
quando accessit mulier quae in ciuitate peccatrix erat & famosa quae lacrimis lauit pedes
domini et tersit capillis & unxit unguento. pharisaeus ergo qui inuitauerat dominum & munditiam habebat
nisi forinsecus corporis, corde autem plenus erat rapina et iniquitate. AD LOCUM

Nam ipsa uita humana quam ingressi sumus miserae laboribus, plena doloribus, periculis,
erumnis, temptationibus; Nolite seduci gaudia rerum humanarum flenda. In rebus humanis
aduertite. poterat ridere prius puer quam plorare. quare a fletu incipit uiuere?
ridere nondum nouit, quare plorare iam nouit? quia coepit ire in istam uitam. Sed si de
illis captiuis est, hic flet & gemit. sed ueniet & gaudium. Sed tamen qui seminant in lacri
mis in gaudio metent. In ista uita quae plena est lacrimis seminemus; quid seminemus? opera bona. opera
misericordiae seminaria sunt. De quibus seminibus ait apostolus. Bonum autem facientes non deficiamus. tempore enim proprio
metemus infatigabiles. Itaque dum tempus habemus operemur bonum ad omnes. maxime ad domesticos fidei.
Loquens itaque de ipsis elemosinis quid ait. hoc autem dico. qui parce seminat parce & metet. Ergo qui mul
tum seminat multum metet. qui parce seminat parce & metet. qui nihil seminat nihil metet. Quare
desideratis latos fundos ubi semina multa seminetis? latior uobis non est ubi seminetis.
quam Christus qui in se uoluit seminari. Terra uestra ecclesia est. seminate quantum potestis.
Sed parum habes unde facias. habes uoluntatem. Quomodo nihil erit quod habes si non adest
bona uoluntas. Sic et quod non habes noli esse tristis. si est tibi uoluntas. quid ibi seminas? misericordiam
et quid metes? pacem. numquid autem dixerunt angeli pax in terra diuitibus hominibus; sed pax in terra
hominibus bonae uoluntatis. In zacheo magna uoluntas. in zacheo caritas magna
suscepit dominum hospicio gaudens suscepit. et dimidium patrimonii sui pauperibus promisit se daturum.
& si cui aliquid abstulerat quadruplum redditurum. Ut intellegas propterea sibi eum tenuisse dimidium
non ut haberet quod possideret. sed ut haberet unde debita redderet. magna uoluntas. multum
dedit. multum seminauit. ergo uidua illa quae duo minuta misit parum seminauit. Immo
tantum quantum zacheus. Minores enim facultates ferebat sed parem uoluntatem. misit duo
minuta de tanta uoluntate. de quanta zacheus dimidium patrimonii sui. Si attendas quae dederunt
diuersa inuenies. si attendas quanta dederunt paria inuenies. quicquid habuit dedit illa. & quod
habuit dedit ille. est aliquid uilius quod seminemus ut metamus illam messem? est calicem aquae frigi
dae qui dederit discipulo non perdet mercedem suam. calix aquae frigidae non duobus nummis. sed gratis constat.
Illi autem iniqui foris quaerebant munditiam. de talibus erat etiam

tam aliquando sic gratis est ut habeat illum calicem. & alter non habeat. sic ergo ille qui illum habet
det illi qui non habet. tantum dedit quantum de plena caritate dedit: quantum illa in duobus minutis. quantum
zacheus in dimidio rerum suarum; Nam sine causa enim addidit frigidae ut pauperem ostenderet.
Ideo dixit calicem aquae frigidae ne quis uel inde causetur quod lignum non habuerit unde calefaceret aquam.
Calicem aquae frigidae qui dederit uni ex minimis non perdet mercedem suam. Qui sine hoc habet securus
et si nec hoc habet: pax in terra hominibus bonae uoluntatis. Tantum illud timeat ne habeat et non faciat
sicut ab austro. quia uoluntas frigida est. Quid ualet tanta bona quae possidentur. accidit uoluntas feruen
ta soluta calore austri: et si nihil habebat totum illi computatur. Quanta sibi praestant mendici in mendac
caritas sua quomodo fiet elemosina. Certe mendici sunt in quo facis elemosina. mendici egent

de generibus elemosinarum.

Adtenditis forte fratres uos si aliquo egent tributis si est in uobis Christi species externis. Sed et illis mendici
qui professionem habent petentium inheretina: et ipsi habent quod sibi praestant inuicem. non illos deseruit deus unde
perueniunt quae faciunt elemosinas. Iste non potest ambulare: qui potest ambulare pedes suos accomodat
claudo. qui uidet oculos suos accomodat caeco. et qui iuuenis est et sanus uires suas accomodat
uel seni uel aegroto portat illum. ille indiget. ille diues est. Aliquando et diues inuenitur pauper
& pauper praestat illi aliquid. Venit nescio quis ad flumen tanto delicatior quanto ditior transire non potest
si nudatis membris transierit rigescit aegrotabit morietur. accedit pauper exercitatior corpore
traicit diuitem elemosinam fecit indutem. Ergo nolite eos tantum putare pauperes qui non habent
pecuniam. In quo quisque pauper est. ibi illum uide: quia forte tu ibi es diues in quo ille pauper
& habes unde accomodas. Forte membra tua accomodas. & plus est quam si pecuniam
accomodares. Consilio indiget & tu plenus es consilio. In consilio ille pauper tu diues es. ecce nec laboras
nec aliquid perdes. das consilium. et fecisti elemosinam. Modo fratres mei cum loquimur. quasi
pauperes ad nos estis. et quia nobis deus dignatus est dare damus et inde uobis. & omnes ab illo accipimus
qui solus est diues. Sic ergo tenet corpus Christi. membra sociata sic conpinguntur et adunantur
in caritate et in uinculo pacis. cum quisque id quod habet praestat ei qui non habet. in eo quod habet diues est.
in eo quod ille non habet pauper est. Sic uos diligite. sic uos amate. nolite ad uos solos adtendere.
sed adtendite indigentes circa uos. Sed quia cum laboribus exercentur fiunt ista in ista uita nolite
deficere in lacrimis seminatis. in gaudio metetis. Quid enim fratres mei ipse agricola quando procedit
cum aratro et portat semen nonne aliquando frigidus est. uentus et imber deterret. Attendit caelum
uidit triste tremit frigore et tamen procedit et seminat. Timet enim ne cum triste attendit et ex
tt habet et non facientes gelauit. nondum solutas peccata ei sic tamen ens

pectat diem laetum tempus transeat et non inueniat quod metat. Nolite differre fratres mei seminare
in hieme seminate bona opera et cum ploratis quae cum seminant in lacrimis in gaudio metent. mittunt
semina sua bonae uoluntatis et bona opera. Euntes ibant et flebant: mittentes semina sua.
quare flebant? quia enim miseros erant et miserierant. Melius est fratres mei ut nullus sit miser
quam ut tu facias misericordiam. Qui enim ut facias misericordiam optat esse miseros crudelem habet misericordiam. Quomodo
si medicus ut exerceret artem suam optaret esse multos egrotos crudelis medicina esset. Melius est
ut omnes sani sint quam ut exerceatur ars medici. Melius est enim ut omnes beati regnent in illa patria
quam ut sit quibus inpendatur misericordia. Ta[illegible]men quamdiu est quibus inpendatur non deficiamus in ista
aerumna mittere semina. et si cum fletu seminamus tamen cum gaudio metemus. In illa enim resurrectio
ne mortuorum recipiet quisque manipulos suos. id est fructum seminis. id est coronam gaudii
et exultacionis.

AD LO CXII

Ad custodiam pertinet quod dicit apostolus. timeo ne sicut serpens euam seduxit astucia sua:
sic et uestrae mentes corrumpantur a castitate quae est in Christo. custodiebat custos erat uigilabat quan
tum poterat super eos quibus praeerat. et episcopi hoc faciunt. Nam ideo altior locus positus est
episcopis ut ipsi superintendant et tamquam custodiant populum. Nam et grece quod dicitur episcopus
hoc latine superintentor interpretatur: quia superintendit quia desuper uidet episcopus. Quomodo
enim uinitori altior fit locus ad custodiendam uineam: sic episcopis altior locus factus est. Et de isto
alto loco periculosa ratio redditur: nisi eo corde stemus hic ut humilitate sub pedibus
uestris simus et pro uobis oremus: ut qui nouit mentes uestras ipse custodiat: quia nos intrantes
uos et exeuntes possumus uidere. usque adeo autem non uidemus quid cogitetis in cordibus uestris
ut nec quid agatis in domibus uestris uidere possimus. quomodo ergo custodimus? quomo
do homines quantum possumus quantum accepimus. et quia nos sic homines custodimus: et perfecte
custodire non possumus. Ideo sine custode manebitis? Absit nam ubi est ille de quo dicitur
nisi dominus custodierit ciuitatem: in uanum laborauit qui custodit. Laboramus in cus
todiendo: sed uanus est [illegible] labor noster. nisi ille custodiat qui uidet cogitaciones
uestras. custodi[illegible] ille cum uigilatis: custodit et cum dormieritis. ille enim
dormiuit [illegible] semel in cruce et surrexit iam non dormiuit. Estote israhel quia non
dormitabit [illegible] neque dormitabit qui custodit israhel. Hec fratres si uolumus
sub u[illegible]bra alarum domini custodiri. custodimus enim nos ex officio dispensacionis

[illegible]

sed custodiri uolum(us) uobiscu(m). tanqua(m) uobis ex hoc loco doctores sum(us). sed sub illo uno
magistro. in hac scola uobiscu(m) condiscipuli sum(us). Si uolum(us) custodiri ab illo q(ui) humiliat(us)
p(ro)p(ter) nos. et exaltatus e(st). ad custodiendos nos. humillimus nemo sibi arroget aliquid. nemo hab(et)
aliquid boni nisi ab illo acceperit. qui solus e(st) bon(us). Qui aut(em) sibi uoluerit arrogare sapien
tiam stultus e(st). sit humilis ut ueniat sapientia et inluminet illu(m). Si aut(em) antequa(m) ueniat
sapientia in illu(m) putat se e(ss)e sapiente(m). ante lucem surgit. in tenebris ambulat. et quid
audit in isto psalmo. Inuanu(m) e(st) uob(is) ante luce(m) surgere. AD LOCUM

Beati om(ne)s qui timent d(omi)n(u)m qui ambulant in uiis eius. Labores fructuu(m) tuoru(m). Quos o tu
uos multi qui uiui estis. labores fructuu(m) tuoru(m) manducabis. Quasi ipse uidet(ur) dicere non
intellegentib(us). debuit eni(m) dicere fructu(m) labo(rum) tuoru(m) manducabis. Multi manducant
sed q(uo)d de labore ipsoru(m) nascit(ur) manducant. laborant circa arbores pomiferas. Quis man
ducat labores. sed quod ille arbores attuler(un)t fructus laboris. et ipse iocundat agricola(m). Quid sibi
uult labores fructuu(m) tuoru(m) manducabis? modo labores habem(us) fruct(us) p(ost) erit. sed q(uia) et ipsi
labores n(ost)ri sine gaudio p(ro)p(ter) spem de qua paulo ante dixim(us) Spe gaudentes in tribulatione
patientes. modo nos ipsi labores n(ost)ri iocundant. & laetos nos faciunt de spe. Si ergo labore(m)
potuit manducare. et potuit iocundare. Manducat(us) e(st) fruct(us) ipsius laboris. qualis erat
manducans labores suos? qui euntes ibant. et flebant. mittentes semina sua. Quando
iocundius manducabant fructu(m) labo(rum) qui uenientes uenient cu(m) exultatione portantes
manipulos suos. Et ut noueritis fi(eri) q(uo)d manduca(re)t labor iste. In superiore psalmo audistis
dictu(m) superbis q(ui) ante luce(m) uolebant surgere. id (est) ante xp(istu)m. non p(er) humilitate(m) q(ua) surrexit xp(istu)s
Dictu(m) e(st) illis. surgite p(ost)ea qua(m) sederitis. id (est) humiliamini. et inde surgite. q(uia) et ille humilis
uenit q(ui) exaltat(us) e(st) p(ro)p(ter) uos. et quid dictu(m) e(st). q(ui) manducatis pane(m) doloris. Iste e(st) labor fructuu(m)
panis doloris. nisi eni(m) manducare(tur) n(on) diceret(ur) panis. Nisi aut(em) habere(t) aliqua(m) suauitate(m)
panis iste. nemo illu(m) manducaret. cu(m) tanta suauitate. plorat ingemit u(e)l orat. dulc
ores s(unt) lacrimę orantiu(m) quam gaudia theathroru(m). AD LOCU(M)

(margin: mala la tera hab&)

Non eni(m) sine causa et in sermone cotidiano de aliquo q(ui) [hole] forte male agit cu(m) aliq(uo)
e(st) filius amico(rum). de illo dicim(us) mala latera hab&. quid e(st) mala [hole] latera hab(et)
bonis e(st) filius uiuit. quid e(st) hoc bonis e(st) filius regit. ergo latera [hole] dom(us) ille
q(ui) inherent xp(ist)o. nec sine causa et ipsa e(st) mulier de latere facta e(st) [hole] dormient(is)

tanqua(m) uob(is) pastores sim(us). sed sub illo pastore uobiscu(m) oues sum(us)
Fructu(m) labo(rum) suo(rum). Laborant in uinea. Ipsi(us) labore(m) n(on) manducant ...
mali illi erant. ergo & de alio bona latera hab(et)

eius facta est moriente ecclesia. Et illa de latere viri cum costa detracta est. Et ista de latere viri quando
latus lancea percussum est et sacramenta profluxerunt. Ergo uxor tua ut vinea fertilis. Sed in quibus? In lateribus
domus tuae. In aliis qui non adherent Christo steriles; sed nec illos in vinea computabo. AD LOC V
Cum videris aliquem blasphemum habere uxorem, filios, nepotes, et te forte non habere, noli zelare.
Vide quia et in te completum est, sed spiritaliter. An forte non es in membris? Si non ibi es, plange,
quia nec hic nec ibi. Si autem ibi, securus esto, quia et si ibi et non hic, fructuosius ibi quam hic. Si ergo habe-
mus, quare habemus? Quia timemus dominum. Ecce sic benedicetur homo qui timet dominum. Ille est homo
qui est homines, et ipsi homines homo, quia multi unum, quia Christus unus. Benedicat te dominus ex Sion.
Corporas enim attendere. Ecce sic benedicetur homo qui timet dominum. Iam forte oculi tui ibant
per illos qui non timent dominum, et videbant ibi uxores fecundas, filios habundantes circuire mensam
patris sui, nescio quibus. Benedicat te dominus ex Sion. Noli querere illas benedictiones
quae non ex Sion. Si benedixit dominus tales, si forte mea benedictio ista domini est, aut si non est a domino, quis ducit
uxorem si non vult dominus? Quis possit esse sanus si non vult dominus? Aut quis possit esse dives si non vult dominus? Dat illa,
sed non vides quia et peccatoribus dedit. Non ergo de Sion est ista benedictio. Benedicat te dominus
ex Sion, et videas quae bona sunt Hierusalem. Nam illa bona non sunt Hierusalem. Vis dere quae non sunt bona Hierusalem?
Animalibus dictum est: Crescite et multiplicamini. Pro magno vis habere quod animalibus donatum est. Et
voce quidem dei donatum est, quis nesciat? Sed utere bonis istis. Sic accipis magis; cogita quomodo
nutrias quos natis quam ut nascantur. Non enim iam felicitas est habere filios, sed bonos habere. De nutriendis
laboras si nati fuerint. Si autem non nati, age gracias deo; forte minus sollicitus eris. Et tamen sterelis non
remansisti. Illius matris forte pertinas cuius spiritaliter de ista matre, quae es in novellis
olivarum circuientes mensas domini. Et solet ergo te deus ut videas bona Hierusalem. Illa enim
bona quae aeterna quaeris? Quia ibi est rex: Ego sum qui sum. Ista vero bona et non sunt.
Non enim stant. Labuntur, fluunt. Filius parvuli blandiris parvulis, blandiuntur parvuli.
Numquid stant in eo? Sed optas ut crescant, ut accedat aetas optas. Sed vide
quia cum accedit una, altera moritur. Veniente pueritia moritur infancia.
Veniente adulescencia moritur puericia. Veniente iuventute moritur
adulescencia. Veniente senectute moritur iuventus. Veniente morte
moritur omnis aetas. Quod optas gradus aetatis, simul optas et mortes aetatum.
Non sunt ergo ista. Deinde nati sunt tibi filii in terra tecum victuri?

ante potius exclusuri et successuri. adeo gaudent qui nati sunt ut excludant.
Nati enim pueri tamquam hoc dicant parentibus suis. Heia cogitate ire hinc agamus et nos
mimum nostrum. Minus est enim generis humani tota uita temptationis. quia dictum est. uniuer-
sa uanitas omnis homo uiuens. et tamen si gaudet ad filios successores. quando gauden-
dum est ad filios cum quibus permanebimus. et ad illum patrem cui nati sumus non morituri.
sed ut nos semper cum illo uiuamus. ITEM AD LOCUM

Saepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Quasi iam aliquid loquebatur unde te enim non
coepisse sed respondisse. Respondet autem quibus? cogitantibus et dicentibus quanta mala
perferimus quanta scandala contremescunt cotidie quando iniqui intrant ecclesiam et
portamus eos. Respondeat ecclesia de quibus dictum. id est de fortiorum uoce respondeat. quae per
illos infirmos et confirment firmi infirmos. et grandes paruulos. et dicat ecclesia. saepe expug-
nauerunt me a iuuentute mea. dicat uero istud. saepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Dicat
illud non illud timeat. quo enim ualet quod cum dixisset. saepe expugnauerunt me. addidit a iuuen-
tute mea. Iam modo ecclesia senectute expugnatur. sed non timeat dicat. saepe expugnauerunt me
a iuuentute mea. Numquid ideo non peruenit ad senectutem. quia non cessauerunt expugnare.
numquid delere potuerunt. Dicat uero istud. et consoletur se istud. consoletur se ipsa ecclesia de priorum
exemplis et dicat. saepe expugnauerunt me a iuuentute mea. quare expugnauerunt? quia
etenim non potuerunt mihi. Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores. longe fecerunt iniusticiam suam. Quare
expugnauerunt? quia non potuerunt mihi. quid non potuerunt? non potuerunt mihi fabricare. quid est
non potuerunt mihi? non illis consensi ad malum. Omnis enim malus propterea persequitur
bonum. quia non illi consentit bonus ad malum. Faciat aliquid mali non obiur-
get episcopus. bonus est episcopus. obiurget episcopus. malus est episcopus. Rapiat aliquid taceat cui
rapit. bonus est. Saltim loquatur et reprehendat. etsi non repetat malus est. Malus
est qui reprehendit raptorem. et bonus qui rapit. ambulet manducemus et bibamus.
cras enim moriemur. Et contra apostolus. corrumpunt mores bonos conloquia
mala. sobrii estote iuste et nolite peccare. sonat uerbum sonat sermo contra-
dictor libidinis. At ille amicus libidinis suae et inimicus sermoni contradicenti amico suae infestus est
et odit sermonem dei. AD LOCUM

Et quomodo dixisse ceperit. Incipit uelle criminari eos a quibus audit bona praecepta et uelle ipsum

pmentis suae crimina quaerere servos dei. Qui nobis ista dicunt, ipsi non faciunt ista et ista, sive quae fiunt sive
quae non fiunt. Et quae non fiunt dicunt fieri, et quae fiunt bene dicunt male fieri, et quae toleramus ad culpam
nostram applicant. Nos quid respondemus? Noli me attendere. Sermonem istum attende. Ipse tibi loquitur
per quemlibet. Huic inimicus es. Esto autem consentiens adversario tuo cum es cum eo in via. Adversarium tuum sermo-
nem dei fecisti. Noli attendere quis ille tibi loquitur. Malus est per quem tibi loquitur, sed non est malus qui tibi loquitur.
Sermonem dei accusa, deum accusa, si potes. Credetis fratres hoc usque pervenisse eos de quibus dicitur: Saepe expug-
naverunt me a iuventute mea, ut etiam ipsum deum accusare non dubitent. Accusas avarum, et ille accusat
deum qui fecit aurum. Noli avarus esse et non faceret deus aurum. Iam hoc restat, quia tua opera mala cohibere non potes,
accusas opera bona dei.

AD LOCUM

Dicit scriptura: Peccator cum venerit in profundo malorum contemnit. Iam videte fratres quale profundum sit ubi contemnitur deus. Cum
quisque viderit se cotidianis peccatis obrutum, acervis quibusdam et molibus quibusdam iniquitatum premi, si dictum illi fuerit ut deum
roget, inridet. Quibus modis? Primo dicit: Si deo displicerent facinora, ergo non vivere. Si curaret deus res huma-
nas, ad tanta scelera quae feci non solum vivere sed et bene mihi esset. Solet enim hoc illis evenire qui multum in
profundos et prosperantur in iniquitatibus suis, et tanto magis in profundo merguntur quanto magis vident felices.
Fallax enim est ipsa felicitas, maior infelicitas. Deinde et hoc solent homines dicere: Iam quam multa feci et damnatio mi-
nus hoc perdo quod non facio quicquid possum. Quomodo solent desperati dicere latrones: Sic me occisurus est iudex pro [x homicidiis]
quomodo pro duobus, quomodo pro uno. Quare non etiam quicquid mihi occurrerit facio? Hoc est: peccator cum venerit in profundum
malorum contemnit. Sed dominus Christus qui nec profundam contempsit, qui usque ad istam vitam venire dignatus est, promittens remissionem om-
nium peccatorum, et iam de profundo excitavit hominem ut clamaret de profundo sub molibus peccatorum. Et pervenit vox peccatoris
ad dominum. Unde clamat? Nisi de profundo malorum. Et videte quia vox peccatoris clamantis de profundo: De profundis clamavi ad te
domine, domine exaudi vocem meam. Fiant aures tuae intendentes in vocem deprecationis meae. Unde clamat? De profundo. Quis ergo
clamat? Peccator. Et qua spe clamat? Quia qui venit solvere peccata dedit spem etiam in profundo posito peccatori.
Quid clamat? Hoc quod sequitur pisitas voces: Si iniquitates observaveris domine, domine quis sustinebit? Ecce aperuit de quo profundo
clamaret. Clamat enim sub molibus et fluctibus iniquitatum suarum. Circumspexit se, circumspexit vitam suam, vidit
illam undique flagitiis et facinoribus coopertam, quacumque respexit nihil in se bonum invenit. Nihil illi iusti-
tiae serenum potuit occurrere. Et cum tanta et multa peccata undique et catervas scelerum suorum
videret, tamquam expavescens exclamavit: Si iniquitates observaveris domine, domine quis sustinebit? Non dixit:
Ego non sustinebo, sed quis sustinebit? Vidit enim prope totam vitam humanam circumlatrari peccatis suis, accu-
sari omnes conscientias cogitationibus suis, non inveniri cor castum praesumens de iustitia sua. Si ergo castum cor

peccator ci
cu uenerit
in profun
malor c
tepnit

non potest inveniri qui praesumat de iusticia sua. praesumat omnium cor de misericordia dei et dicat deo. Si iniquitates ob
servaveris domine domine quis sustinebit. Quae ergo spes est. quoniam apud te propitiatio est. Et quae est ista propitiatio
nisi sacrificium. et quod est sacrificium nisi quod pro nobis oblatum est. Sanguis innocens fusus delevit omnium
peccata nocentium. pretium tantum datum redemit omnes captivos de manu captivantis inimici. Ergo
est apud te propitiatio. Nam si non esset apud te propitiatio si iudex solum esse velles et misericors esse nolles
observares omnes iniquitates nostras et quaereres eas quis sustineret. Quis ante te staret et diceret in
nocens sum. quis staret in iudicio tuo. Spes ergo una est. quoniam est apud te propitiatio. propter legem tuam susti
nui te domine. qualem legem. quae reos fecit. Data est enim lex sancta iusta et bona iudeis. sed reos potuit facere.
non data est lex quae posset vivificare. sed quae ostenderet peccata peccatori. Peccator enim oblitus
erat se nec videbat se. data est illi lex ut videret se. fecit reum lex liberavit lator legis.
Lator enim legis imperator est. lex data est quae terreat et constringat in reatum. et non solvit lex
a peccatis sed ostendit peccata. Et forte sub ipsa lege positus animadvertit iste in pro
fundo quanta fecerit contra legem et sic exclamavit dicens. Si iniquitates observaveris domine
domine quis sustinebit. Est ergo lex misericordiae dei lex propitiationis dei. illa timoris fuit. ista lex
caritatis. lex caritatis dat veniam peccatis. delet praeterita admonet de futuris. in via
non deserit comitem. Comes fit ei quem ducit in via. sed concordandum est cum adversario dum es in via
cum illo. Est enim sermo dei adversarius tuus quamdiu cum illo non concordas. Concordas autem cum coeperit te
delectare facere quod dicit sermo dei. Iam qui erat adversarius fiat amicus. Sic finita via non
erit qui te tradat iudici. Ergo propter legem tuam sustinui te domine. quia dignatus es legem misericordiae
afferre mihi dimittere omnia peccata mea. dare mihi de cetero monita ne te offendam in
ipsis monitis si quid forte titubavero. Dedisti mihi remedium quo te orem di
cens. Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Hanc legem
statuisti mihi ut quomodo dimitto dimittatur mihi. propter hanc legem sustinui
te domine. expectavi quando venias et liberes ab omni necessitate. quia in ipsa
necessitate non deseruisti legem meam. Audi quam legem dicat. Si non
dum intellexisti quia legem dicit modo caritatis. Apostolum
audi. Invicem onera vestra

portate et sic implebitis legem Christi. Qui portant invicem onera sua?
Nisi qui habent caritatem. Qui non habent caritatem, graves sunt sibi. Qui autem
habent caritatem, portant se. Lesit te aliquis, petit veniam; si non dimittis, non por-
tas onus fratris tui. Si dimittis, portas infirmum. Et tu si forte in aliquam
infirmitatem ceciderit, quasi homo oportet ut sic te portet et ille quem-
admodum et tu.

AD LOCUM

Spera ergo et in te futurum quod praecessit in primitiis tuis. Ergo quia ille
a vigilia matutina resurrexit, caepit anima mea ex hoc sperare et quousque
usque in noctem, quousque moriamur. Omnis enim mors nostra carnalis quasi
somnus est. Caepisti sperare ex quo resurrexit dominus. Noli deficere sperare
quousque exeas ab hac vita. Nam si non usque ad noctem speraveris, deletur
totum quod speraveras. Sunt enim homines qui incipiunt sperare sed non
speraverant usque ad noctem. Incipiunt pati tribulationes aliquas, incipi-
unt pati temptaciones, vident homines malos et iniquos felicitate tem-
porali pollere; et qui talia sperabant de domino ut hic essent felices, ad-
tendunt eos qui scelera fecerunt habere quod ipsi desiderabant, et de-
ficiunt pedes eorum et desinunt sperare in domino. Quare? Quia non a vigi-
lia matutina caeperunt sperare. Quid est hoc? Non hoc ceperunt sperare de
domino quod praecessit in domino ab illa vigilia matutina; sed sperabant de domino ut
fierent Christiani, haberent plenam domum suam frumento vino et oleo auro argento;
Nullus eorum moreretur inmaturus; si quis non haberet filios acciperet; si uxo-
rem non duxisset duceret; non aborti(r)et non solum aliqua mulier in domo eius
sed nec pecus eius; non acescerent cupae eius, non grandinaretur vinea ei.
Qui sic sperabat in domino, animadvertit his rebus habundare eos qui non colebant dominum,
et defecerunt pedes eius, et non speravit usque ad noctem, quia non caepit a vigilia ma-
tutina.

AD LOCUM

Et ipse redemit Israhel ab omnibus iniquitatibus eius. Quia Israhel vendere se potuit et fieri 5
venundatus sub peccato, redimere se ab iniquitatibus non potest. Ille potuit
redimere qui se non potuit vendere, qui non commisit peccatum. Ipse est.

De his qui terrena sperant de domino

redeptor a peccato. Ipse redemit isrl. unde redemit? ab illa iniquitate et ab il
la et ab omnib; iniquitatib; suis. Non ergo timeat accessurus ad dnm aliquas ini
quitates suas. tantummodo accedat pleno corde & desinat iā facere quę faciebat.
& non dicat illa iniquitas non mihi dimittitur. Si enim hoc dixerit ppt ipsā quā putat
sibi non dimitti non se conuertit. & faciendo cetera non illi dimittitur. et illud qd
non timebat. quia feci inquid scelus magnū & non potest mihi dimitti. iā faciā
et cetera. hoc enī p do qd n facio. Noli timere in profundo & noli contemnere de profun
dis clamare ad dnm & dicere. Si iniquitates obseruaueris dne dne quis sustinebit.
obserua illū & expecta illū & sustine ppt legem ipsius quā legē tibi dedit. dimitte
nobis debita nrā sicut & nos dimittim debitorib; nris. Sperate resurrecturū
et tunc futurū omnimodo sine peccato. Quī ille resurrexit qui primus fuit sine
peccato. a uigilia matutina spera. Noli dicere ego non sū dignus ppt peccata.
Non es dignus? sed multa apud illū redeptio. Et ipse redemit isrl ex omnib; iniqui
tatib; eius AMEN.

AD LOCUM

Propter magnitudinem inquid reuelacionū ne extollar. datus est mihi stimulus car
nis meae angelus satanę qui me colafizet. Quid est hoc si ne extolleret̄ tāquā iuue
nis. colafizabatur tāquā puer. et a quo? ab angelo satane. quid est hoc? Dolore
quodā corporis traditur. exagitatur uehementer. Dolores aut corporū plerūq;
Inmittunt̄ ab angelis satanę. sed hoc nō ps sunt nisi p missi. Nā iob sic pbatus est
p missus ē ad eum probandū satanas. & p cussit eū uulnere. ut uermib; putres
ceret. Inmundus enī p mittebat̄. sed sic probatur. Nescit diabolus quanta bona
de illa fiant etiā cū saeuit saeuiens. intrauit in cor iudę saeuiens tradidit xpm.
saeuiens crucifixit. & crucifixo xpo. redeptus est orbis terrarū. Ecce saeuit iā dia
boli. diabolo obfuit. nobis aut pfuit. Saeuiendo enī quos tenebat amisit. redep
tor sanguine xpi quē cū saeuiret effudit. Si sciret tantū damnū se passurū fundere
in terrā p cui quo redeptus est genus humanū. Si ergo angelus ille satanę qua si li
benter p missus ē colafizare apostolū. sed tamē apostolus curabatur. Et quia
illud quod medicus apposuerat molestū erat infirmo. rogauit medicū ut auferret.
quomodo cū medicus apponit uiscerib; aliquid forte epithema molestū.

ardens. Inde tamen curandus est ille cuius uiscera tumebant. Cui ille ardere ceperit & cruciari medicamento, rogat medicum ut auferat; medicus autem consolatur mon& pacientiam quia nouit quia misit ut ille quod adposuit. Ita & apostolus sequitur et dicit cum dixisset: datus est mihi stimulus carnis meae angelus satane qui me colafizet. Praedixit autem quare: ne magnitudine reuelationum extollar. Datus est mihi stimulus carnis meae angelus satane qui me colafizet. Propter quod ter dominum rogaui ait ut auferret eum a me. hoc est dicere rogaui medicum ut auferret a me molestum epithema quod mihi apposuerat. Sed audiui uocem medici. & dixit mihi. Sufficit tibi gracia mea. Nam uirtus in infirmitate perficitur. Ego noui quid adposuerim. Ego noui unde egrotes. Ego noui unde saneris. Si ergo carissimi paulus potuit apostolus extolli magnitudine reuelationum nisi acciperet angelum satanae qui se colafizaret. Quis de se possit esse securus. Tutius unde tamen ambulare qui minus accepit. sed si non peruerse quaerat quod recte non accepit. quaerat sine quo non potest in corpore Christi aut sine quo male est illi. Tutior est enim in corpore digitus sanus quam lippiens oculus. Digitus exigua quedam res est. oculus magnifica. Multum potest & tamen melius est digitum esse & sanum esse. quam oculum esse et perturbari lippire excecari. Non ergo quaerat quisque in corpore Christi nisi sanitatem secundum sanitatem habeat fide ex fide mundantur cor eius. Ex mundatione cordis uidebit illam faciem de qua dictum est. Beati mundo corde quoniam ipsi deum uidebunt.

AD LOCUM

Estote ergo pauperes; estote in membris illius uiduae. Non sit auxilium uestrum nisi in uno deo. pecunia nihil est. Non inde auxilium habebitis; multi per pecuniam precipitati sunt. Multi propter pecuniam multa que sunt a raptoribus; Tuti essent. si non haberent quare quererentur. Multi de amicis potentioribus praesumpserunt. ceciderunt de quibus praesupserunt & inuoluerunt illos qui de se praesupserant. Respice exemplum generis humani quid magnum est quod uobis dicit. Non solum de scripturis ea loquimur. legite ea in orbe terrarum. Adtendite. Non praesumere de pecunia. de amico. de homine. de honore & iactancia seculi. Tolle ista omnia sed habes illa. age deo gratias si contemnis illa. Si autem inflatus es, inde noli adtendere quando eris praeda hominum tamen diabolo praedaeris. Si autem debitores non praesupseris, feris in membris illius uiduae quae est ecclesia. De qua dictum est uiduam eius benedicens benedicam. Eris & pauper de qua alibi dictum est & pauperes ei saturabo panibus. Aliquando

qui praesumit de homine

Aut quod non ē p̄t mittendū dicere inuenis pauperē sup̄bū & diuitē humilē cottidie pa
timur. Audis pauperē quasi gemitē sub diuite. & quando potentior premit. tunc il
lū humilē uides. Aliquando nec tunc sed & tunc superbū unde uides quid eēt si ali
quid haber&. Ergo pauper dī in animo ē non in sęculo. Procedit aliquando homo
habens plenā domū uberes terras. multa p̄dia multū auri & argenti. Nouit
quia in ipsis non ē p̄sumendū humiliat se dō. facit inde bene. Ita cor ipsius eri
gitur ad dm̄ ut nouerit quia non solū nihil illi p̄s diuitię ipsę. sed impediunt
pedes ipsius nisi ille regat. & ille subueniat & numeratur int̄ pauperes qui saturan
t̄ panib;. Inuenis aliū mendicū inflatū quia nihil hab& querentē tam̄ unde
infle&. Non adtendit dš facultatē sed cupiditatē. et iudicat eū secundū cupidi
tatē quia inhiat t̄poralib; rebus. Non secundū facultatem quā non ei contigit ad
ipisci. Unde de diuitib; dicit apostolus. Diuitib; huius sęculi p̄cipe n̄ sup̄be sapere
Neq; sperare in incerto diuitiarū sed in dō uiuo. qui nob̄ prestat omia habundanter
ad fruendū. quid ergo faciant de diuitiis suis sequit̄ & dicit. Diuites sint in o
perib; bonis. facile tribuant. communicent. Et uide quia hic pauperes sunt.
thesaurizent in quid sibi fundamtū bonū in futurū ut adp̄hendant uerā uitā cū
adp̄henderint tunc erunt diuites. Quando aut̄ adhuc n̄ eā habent. Nouer̄ se pau
peres. Ita sit ut om̄s humiles corde & in caritate germana constitutos. quicquid
habuerint in hoc sęculo int̄ pauperes suos numerat dš quos saturat panib;. AD LOCU̅

Ex uoce huius psalmi appellati s̄ & monachi ne quis uobis de isto nomine insult& ca
tholicus quando uos recte hereticis de circūcellionib; insultare ceperitis ut eru
bescendo sanent̄. Illi uobis insultant de monachis primo si cōparandi s̄ uos uidete
si cū uerbis uris opus ē. tā laboratis. Non op̄ ē in si ut admoneas unūquēq; ut
adtendas. solū adtendat & cōpar&. Quid op̄ est ut uerbis nr̄is cōparentur ebri
osi cū sobriis. precipites cū consideratis. furentes cū simplicib;. uagantes cū
congregatis. Sed tam dicere consuer̄. Quid sibi uult nom̄ monachorū quan
to melius dicim̄. Quid sibi uult nom̄ circūcellionū. sed n̄ inquiunt uocant̄ cir
cūcelliones. forte corrupto sono nominis eos appellamus. Dicturi s̄ nobis
integrū nom̄ ipsorū forte circūcelliones uocantur. Non circūcelliones.

plane si hoc uocantur exponunt quid sint. Nam circumcelliones dicti sunt quod circum cel-
las uagantur. Solent enim ire hac illac nusquam habentes sedes & facere quae nostis & quae
illi norunt uelint nolint. Verumtamen carissimi sunt & qui monachi falsi sunt & nos no-
uimus tales. sed non perit fraternitas pia propter eos qui profitentur quod non sunt. Tamen
enim monachi falsi quam & clerici falsi & fideles falsi. AD LOCUM
Sed interim illud uideat caritas uestra qui nobis dicunt. ostendite nobis ubi scriptum
sit nomen monachorum. ostendam ubi scriptum sit nomen agonisticorum. Sic eos appella-
mus inquiunt propter agonem. certant enim. et dixit apostolus. Bonum certamen certaui.
Quia sunt qui certent aduersus diabolum & preualent. Milites Christi agonistici ap-
pellantur. Utinam ergo milites Christi essent & non milites diaboli a quibus plus time-
tur Deo gratias quam fremitus leonis. Hi etiam insultare nobis audent qui fratres cum uident
homines Deo gratias dicunt. Quid est inquiunt Deo gratias. Itane sur- (De his qui deo gratias dicunt)
dus es ut nescias quid est Deo gratias. qui dicit Deo gratias gratias agit Deo.
Uide si non debet frater Deo gratias agere quando uidet fratrem suum. Non enim
est locus gratulationis quando se inuicem uident qui habitant in Christo. Et tamen
uos Deo gratias nostrum ridetis. Deo laudes uestrum plorant homines. Sed certe red-
didistis rationem de nomine quare appelletis agonisticos. Ita fiat ut appellatis.
Ita fiat omnino fauemus. praestet dominus ut illi contra diabolum certent & non contra
Christum cuius persequuntur ecclesiam. Tamen quia certant dicis agonisticos & inue-
nisti unde appelletis. quia dixit apostolus. bonum agonem certamen certaui.
Quare ergo & nos non appellemus monachos cum dicat psalmus ecce quam bonum &
quam iocundum habitare fratres in unum. Monos enim unus dicitur & non unus quomodocumque.
Nam & in turba est unus. sed una cum multis unus dici potest. monos idest solus.
monos enim unus solus est. Qui ergo sic uiuunt in unum ut unum hominem faciant
ut sit illis uere quomodo scriptum est una anima & cor unum. multa corpora
sed non multa corda. recte dicitur monos idest unus solus. AD LOCUM
In noctibus extollite manus uestras in sancta & benedicite dominum. Facile est bene-
dicere in diebus quid est in diebus in rebus prosperis. Nox enim tristis res est. dies
laeta res est. quando tibi bene est benedicis dominum. quando filium desideras

& nascitur. benedicas dnm. Liberata e uxor tua a periculo partus. benedicas dnm.
egrotabat filius. liberat filius. benedicis dnm. egrotabat filius. forte quesisti
mathematicu sortilogum. forte non de lingua sed de moribus tuis exiit maledic
tio in dnm. exiit de moribus & de uita tua. Noli gloriari quia lingua benedicis. si uita ma
ledicis. quomodo inquies uita maledico. quia adtendit uita tua & dicitur. Ecce xpi
anus ecce quales sunt xpiani. blasphematur ppt te xps. ecce cu uita tua maledicat
quid prodest quod lingua tua benedicit. Benedicite ergo dnm quando. innocentes.
quando benedixit iob qua tristis nox erat ablata somnia que possidebant ablati filii
quibus seruabant qua tristis nox. uideamus si non innocentes benedicit. Dns dedit
dns abstulit sicut dno placuit ita factu est. sit nomen dni benedictu. Qua noxa
trox. p cuius sui uulnere a capite usque ad pedes putrefactus liquescebat in se.
Tunc et eua ausa e temptare dic aliquid in dnm dnm tuu ex morere. Audi
benedicentem innocentes. Locuta es inquid taqua una ex insipientibus mulieri
bus. Si bona suscepimus de manu dni mala non tollerabimus. ecce quid est
innocentes. extollite manus uras in sca & benedicite dnm. AD LOCUM
Valde nobis dulce ee debet. & dulce nobis ee gaudendu e. quo nos psalmus iste
coortatur. dicit enim. Laudate nom dni. causamque ipsa quare iustu sit ut
laudem nom dni. continuo subiecit. Laudate serui dnm. quid iustius quid
dignius quid gratius. et enim si non laudauerint serui dnm. supbi ingrati in
religiosi erunt. & quid faciunt non laudando dnm. Nisi ut se ueru sentiant dnm.
Neque enim seruus ingratus si dnm suum laudare noluerit. Ideo efficit ut seruus
non sit. Laudes non laudes. seruus es. Sed si laudes propicia bis. si non laudes
offendis. Bona ergo exortacio & humilis. unde magis sata gere debem quead
modu laudandus sit dns qua dubitare laudandu. AD LOCUM
Sup flumina babilonis ibi sedimus & fleuimus cu recordaremur sion. Uide
te quia in illo dictu. Te decet hymnus ds in sion. Hic aut sup flumina ba
bilonis ibi sedim & fleuim cu recordarem sion. Illa sion ubi decet hym
nus ds. quae sunt flumina ergo babilonis et quid est nrm sedere & flere
in recordatione sion. Si enim ciues inde sumus non tantu hoc canta

mur sed & agimus. Ciues sumus de hierusalē. id est de sion & in ista confusione seculi huius
in ista babilonia non ciues habitamus. sed captiui detenemur. AD LOCUM

Tam carissimi adtendite flumina babilonis. flumina babilonis sunt omnia quae hic amantur & transeunt. Lucratiua quando stabunt. quando praesumpturus. quando securus eris
ex his quae adquiris. Quando eris ditior. tanto timidior. uno naufragio nudus existi. & recte
te plangis in flumine babilonis. quia noluisti sedere et flere sup flumina babilonis. Alii
ciues sanctae hierusalē intellegentes captiuitatē suā. adtendunt humana uota & diuersas
hominū cupiditates. Hac atq; illac rapientes. trahentes inpellentes in mari. uident
haec & non se mittunt in flumina babilonis. Sed sedent sup flumina babylonis & flent
uel illos qui rapiuntur uel se ipsos qui in babilonia esse meruerunt. Sedentes tamen hoc est humili
tate. sup flumina ergo babilonis ibi sedimus & fleuimus cum recordaremur sion. O sancta
sion ubi stat & nihil fluit. quis nos in ista praecipitauit. quare dimisimus conditorem tuum et so
cietatem tuā. ecce inter fluentia et labentia constituti uix quisq; raptus a flumine
si tenere lignū potuerit euadet. humiliati ergo in captiuitate nostra sedeamus sup flumi
na babilonis. AD LOCUM

Multi enim flent fletu babilonio quia gaudent gaudio babilonis. Qui gaudent lucris
et flent damnis. utrumq; de babilonia est flere debes. sed recordando sion. Recordan
do sion fles & quando tibi secundum babiloniam bene est. Oportet ut fleas propter ea dicitur
in quodam psalmo. Tribulationem & dolorem inueni & nomen domini inuocaui.
Quid est quod dicit inueni. Nescio quam tribulationem quasi quaerendam inuenit. tamquam
quesitam. Et cum inuenisset quo lucro inuenit. Nomen domini inuocauit. Multum interest
utrum inuenias tribulationem an inueniaris a tribulatione. Dicit enim alio loco. Dolo
res inferni inuenerunt me. quidem inuenerunt me dolores mortis. quid est tribulati
onem & dolorem inueni. Quando te repente occupat tristicia perturbatis tibi rebus secula
ribus quibus oblectabaris & quibus delectabaris. quando te repentina inuenit ipsa
tristicia. unde putas non posse fieri tristem accidit & tristis efficeris. Inuenit te do
lor inferni te enim sursum putabas. uerumtamen deorsum eras. & cum dolor inferni inue
nit te. Ibi inuenisti deorsum qui sursum sum. Inuenisti enim te dolore adfectum grauiter tristi
cia alicuius aliunde forte praesumpseras te non fore tristem. inueniat te dolor in

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ferri. Cum autem bene est tibi et arrident omnia secularia nullus tuorum obiit nihil in ui
nea tua sorte uel aruit uel grandinatum est uel sterile apparuit non acuit cupa tua
non abortum fecit iumentum tuum. Non ex honoratus es in aliqua dignitate secundum seculum
constitutus: undique amici tui et uiuunt et seruant tibi amiciciam clientes non de
sinunt, filii obsecuntur, serui contremescunt, coniux concors, felix dicitur domus:
ibi inuenit tribulationem. Si aliquando potes ut inuenta tribulatione inuo
ces nomen domini. Puer si aliquid uidetur docere sermo diuinus flere in laetitia et in me
rore laetari audi in merore laetantem. Gloriamur inquid in tribulationibus;
flentem autem in laeticia uide si inuenit tribulationem. Adtendat quisquam
ipsam felicitatem suam qua exultauit anima eius et tumuit quodammodo gaudio et extu
lit se et dixit felix sum. Adtendat si non fluit illa felicitas si potest certus esse de illa
quia manet in aeternum. Si autem non est certus et uidet flere unde gaudet. fluuius babi
lonis est sedeat supra et fleat. Sedebit autem et plorabit si recordatus fuerit sion. O pax
illa quam uidebimus apud deum. o pax illa sancta aequalis angelorum. O uisio spectaculum
pulchrum. ecce in babilonia pulchra quae tenent non teneant non decipiant. Aliud
est solacium captiuorum aliud gaudium liberorum.

AD LOCUM

Qui sunt paruuli babiloniae? Nascentes malae cupiditates. Sunt enim qui cum ue
terem cupiditatem rixantur quando nascitur cupiditas antequam robur faciat ad
uersum te mala consuetudo paruula est. Ne enim cupiditas nequam praue consuetu
dinis robur accipiat cum paruula est elide illam. Sed times ne elisa non moriatur. Ad pe
tram elide. petra autem erat Christus. Fratres organa in operando non cessent. uobis inuicem
cantate canticum sion quam libenter audistis, tam libentius agite quod audistis.
Si non uultis esse salices babiloniae pasti de fluminibus eius. et fructum nullum affe
rentes. Sed suspirate in aeterna hierusalem quo praecedit spes ut ea sequatur uita. ibi eri
mus cum Christo. Christus nobis modo caput est gubernat nos modo desuper amplectetur. Sed cum
in illa ciuitate aequales erimus angelis dei. Non auderemus hoc suspicari de nobis.
nisi promitteret ueritas. hoc ergo concupiscite fratres hoc die noctuque cogitate quicquid
felicitatis de mundo arriserit. Nolite praesumere. Nolite libenter conloqui cum cupidita
tibus uestris. Hostis maior occidatur ad petram breuis hostis est. elidatur ad petram.

& maiores in petra occidite. & minores ad petram elidite. Petra uincat. in petra ędifica
mini si non uultis tolli aut a fluuio aut a uentis aut a pluuia. Si uultis armati ēē con
tra temptationes in seculū. crescat & roboretur desideriū hierusalē in cordib; uris.
Transi& captiuitas. ueni& felicitas. & cū rege sine morte triumphabim. AD LOCŪ
Qm excelsus dns & humilia respicit. uolunt Non uult ergo reges respic; alit uult
Humiles sunt. quid si se extulerint in supbiā latere illius oculos possunt. Ne forte qui
audis humilia respicit. supb; uelis ēē. & dicas in animo tuo humiles respicit ds me non
respicit. faciā quod uolo. qui enim me uid& hominē lat&. ds n uult me uidere quia
non sū humilis; ille aut humilia respicit quod uolo facio inportune. Nūquid hoc dice
res si scires quid amare deberes. ecce si noll& te uidere ds. hoc ipsū non timeres quia
te uid&. Si saluter aliquem maiorē patronū tuū et intentus in aliud n te uideat.
quomodo tibi animo dol&. Si aut ds n uideat. securū te putas. non te uidet salua
tor & uid& depdator. & tam ipse ds uid&. Non te putes non uideri immo roga
ut merearis uidere a quo uideris. Dictū est enim oculi dni super iustos. Et non quia n
sup iniustos. Faciant ergo quod uolunt iniusti. Oculi dni sup iustos. Sequatur
adhuc & aures eius ad pces eorū. Non melius & oculi eius sup nos. & aures eius ad p
ces nras. Sed cū facis ea sup quę uis ēē oculos dni tunc mereris p ab; tuis & aures
dni. etiam male faciendo non te auertis oculos di. Quid enim ibi sequitur; uultus aut
dni sup facientes mala. Sed ad quid. ut pdat de terra memoriā eorū. Uides te eu
dem uidere tē latere non posse. cū ergo quicquid feceris uidearis. quare hoc non fa
cis unde placere merearis. Ergo & hic qm magna gloria dni. qm excelsus dns
& humilia respicit. Excelsa aut quasi non respicit. humilia enim respicit. Excel
sa quid. a longe cognoscit. Quid sibi p stat ergo superb;. ut uideatur a longe. n ut
uideatur. Nec putes te ideo securū ēē debere quia minus bene te uid& quia a
longe te uid&. Tu enim quando a longe uides. non bene uides; ds si a longe te ui
d& pfecte te uid& & tecū non est. hoc agis non ut minus pfecte uidearis sed
non ut sis tecū illo a quo uideris. At uō humilis quid sibi pstat. Prope est dns his
qui obtriuer cor. Erigat se ergo superbus quantū uoluerit. ergo in alto ha
bitat ds. in cęlo ē ds. in isti bi ppinquet. humiliate; Nam tanto altę erit.

sed securos se putant. quasi n erant oculi dni super eos. n timent quia & aures eius ad preces eoz

altior: quanto tu elatior. Excelsa autem a longe cognoscit. Si ambulauero in medio tribulationis uiuificabis me. uere et in quacumque tribulatione fueris confitere et inuoca liberatorem uiuificatorem.

AD LOCUM

Quid est ergo surgite postea quam sedistis. Nolite exaltari. Nisi humiliati fueritis. Multi enim uolunt surgere antequam sederint. uolunt se iustos uideri antequam peccatores se esse confessi sint. Ergo si ex persona capitis nostri accipis sic intellege tu cognouisti sessionem meam & resurrectionem meam. Si ex persona corporis tu cognouisti sessionem meam & resurrectionem meam. Coram oculis tuis & peccata confessus sum & tua gratia iustificatus sum.

AD LOCUM

Si ascendero inquid in caelum tu ibi es. si descendero in infernum ades. Tandem cognouisti male fugitiue. Nullo pacto te posse longe fieri ab eo a quo longinquare uoluisti. Ecce ille ubique est: tu quo iturus es? inuenit consilium & hoc ab illo qui eum iam reuocare dignatur inspiratum. Si ascendero in caelum tu ibi es. si in infernum descendero ades. Si me extollero te inuenio repressorem. Si me abscondero te inuenio inquisitorem. & non inquisitorem tantum sed & inuestigatorem. Si enim superbia de iustitia mea tu ibi es: cuius est uera iustitia. Si peccando uenero in profundum malorum & confiteri contempsero dicens: quis me uidet. in inferno enim quis confitebitur tibi. & iam illic ades ultionem ducens. Quo ergo iturus sum ut a facie tua fugiam: id est iratum te non sentiam. Hoc consilium inueni. Si fugiam inquid a facie tua. fugiam a spiritu tuo. Ab ultore spiritu a uindice facie sic fugiam; quomodo si recipiam pennas meas in directum & habitabo in extrema maris. sic possum fugere a facie tua. Si in extrema maris uult fugere a facie et ibi non erit ille a quo fugit deus quod dixi. Si descendero in infernum ades. Mirum si in extremis maris non est qui nec apud inferos deest. Sed nouit inquid quomodo fugiam ab ira tua. Recipiendae sunt pennae meae. Non in prauum sed in directum. ut nec in superbiam erigar presumptione. Nec in perditam mergar desperatione. Quas pennas uult adsumere. Nisi duas alas duo praecepta caritatis. In quibus duobus praeceptis tota lex pendet & prophetae. has inquid alas pennas si recipiam sic & habitabo in extrema maris. possum fugere a facie tua. ad faciem tuam; a facie irati ad faciem placati.

AD LOCUM

Qui tenebrae non tenebrabuntur a te. Tu ergo noli tenebrare tenebras tuas. deus illas non te-
nebrat sed magis inluminat. quia illi dictum est ipsi cantando in alio psalmo. Tu inlumina-
bis tenebras meas. domine deus meus inluminabis tenebras meas. Qui autem tenebrant
tenebras suas quas deus non tenebrat? homines mali. homines perversi. Cum peccant
utique tenebrae sunt. Dum non confitentur peccata quae fecerunt sed insuper defendunt tenebrant te-
nebras. Ergo iam si peccasti in tenebris es. sed confitendo tenebras tuas merebere in-
luminari tenebras tuas. Defendendo autem tenebras tuas. tenebrabis tenebras tuas.
Et quando evadere duplicibus tenebris qui in simplicibus laboras. Unde autem dominus non tenebrat
tenebras nostras? quia non sinit inpunita habere peccata. Flagellat nos in istis labori-
bus et erudit nos tota ista miseria generis humani in qua gemit mundus. AD LOCUM

Perfecto odio oderam illos. Quid est perfecto odio? oderam in illis iniquitates eorum, dilige-
bam condicionem tuam. hoc est perfecto odio odisse. ut nec propter vitia homines oderis. nec vitia
propter homines diligas. Nam ecce inde quid adiungit. Inimici facti sunt mihi. Non iam tantum
dicit eos inimicos ostendit. quomodo ergo implebit et ipse dixit. Nonne eos qui o-
derunt te habui. et quod dominus praecepit. Diligite inimicos vestros. quomodo implebit hoc
nisi illo perfecto odio ut hoc in eis oderit quod iniqui sunt. hoc diligat quod homines sunt.

Conserva me domine de manu peccatoris ab hominibus iniustis erue me. Ipsa est nota AD LOCUM
r. Non hic opus est intellegere sed agere. Orare oportet non quaerere quid sit. Sed quo-
modo ores adversus huiusmodi homines aperit tibi in consequenti. Multi enim
adversus malos inperite orant. Qui cogitaverunt inquit subplantare gressus meos.
Adhuc potest carnaliter accipi. habet quisque inimicum in negotio. cogitat ei fraudem facere
et auferre pecuniam qui versatur in communi negotio. Habet quisque inimicum vicinum
et cogitat malum ingerere domui eius. Aliquid de re ipsius minuere. et utique dolo
cogitat. fraude cogitat machinamentis diaboli. haec ipsa gestit implere nemo du-
bitat. Sed tamen non propter ista isti cavendi sunt. Sed ne insinuando tibi adducant te ad
se id est separent te a corpore Christi. Et faciant te de corpore suo. Sicut enim bono-
rum caput Christus. sic illorum caput diabolus. Qui cogitaverunt inquit subplanta-
re gressus meos. Quid est subplantare gressus meos? Non quasi ut erret res in
negotio quod cum illo habes et decipiat te in causa quae tibi cum illo communis est

in foro. Gressus tuos subplantauit. si te impedierit in uia. ut illud quod rectū in
tendebas titub&. aut labatur a uia. aut retro reuertatur unde uenerat.
Quicquid tibi tale fecerit subplantauit tē. decepit tē. Contra huius modi in
sidias ora ne perdas caeleste patrimoniū. Ne amittas xpm coheredē quia
uicturus es in aeternū cū eo qui tē fecit heredē. Non enim talis tē fecit heredem cui mor
tuo succedas. sed cū quo in aeternū uiuas. Absconder superbi muscipulam mihi. Totū corp
diaboli breuit explicauit cū ait superbi. Inde ē quod & iustos plerumq; seducunt cū sint
iniqui. inde ē quod nihil illis tam noxiū est quā confitere peccata. Ipsi sunt qui cū sint
falsi iusti necesse ē. ut inuideant ueris iustis. Nemo enim inuidet alteri in eo qd n̄ uult uel
ēē uel uideri. Alius tibi inuid& quia diues es. aut diues uult ēē. ut tibi inuideat. aut pu
tari uult diues. Alius tibi inuidet quia clarus es et nobilis. Aut hoc ēē affectat aut
hoc se putari cupit. Et sic omnia qui putantur et uidentur bona in saeculo quod quisq; uult
habere & in quo uult excellere uel cuius rei famā captat in eo tibi inuid&. Isti autē qui
falsi iusti sunt uideri uolunt iusti cū non sint. Necesse ē. ut quē uiderint uerū iustū in
uideant illi. Et hoc cū illo agant quomodo amittat unde gloriatur. Inde ueniunt oms
seductiones & subplantationes. Hoc prior ipse diabolus uoluit qui cadens stanti ho
mini inuidit. Et quia ipse amisit regnū caelorū. hominē illuc peruenire noluit. & n̄
uult. Et id agit nunc ut homo illuc n̄ peruenia& unde ille deiectus ē. Quia ergo
superbus ē ipse & ideo inuidus quia superbus omne corpus ipsius talium corpus est.
Sed nos oremus contra illū qui corrigi non potest. et pro istis qui possunt ut dica
mus homini iniusto. quare inuides iusto. Homo iniuste quia uis uideri
iustus. Cito fac qd melius ē. & facilius eris quod uis uideri. Esto ita; dilige cui
inuidebas; quia quod illū doles ēē eris & tu. & amabis in eo tē. et ipsū in tē. Etenim si
inuideres diuiti non ēēt in potestate tua ut diues esses. Si inuideres honesto
alicui senatori nobili. Non ēēt in tua potestate ut nobilis tu esses. et clarus. Si inuide
res pulchro. Nūquā tē pulchrū faceres. Si inuideres forti & ualido nūquā
tibi uires dares. Si inuides iusto. res in uoluntate ē. esto quod doles ēē alterū.
Non enim ē puturus es quod tu non es & alius est; Gratis constat. cito constat. pax in ter
ra hominib; bonae uoluntatis.

AD LOCUM

Caput circuitus eorum labor labiorum ipsorum teget eos. Me inquid umbra alarum tuarum
tege. obumbra super caput meum in die belli. Ipsos qui teget? v. Caput circuitus ipsorum. Ut cir-
cueant et non stent. In gyrum eant erroris. ubi iter est sine fine. Qui enim in longum
uadit aliunde incipit incubi finit; Qui in gyrum it nusquam finit. Ipse est labor impiorum
qui demonstratur alio psalmo evidentius. In circuitu impii ambulant. Sed cir-
cuitus illorum caput superbia est. Quia initium omnis peccati superbia. Unde autem
superbia labor labiorum ipsorum. Omnis enim superbus fictus est; omnis fictus mendax;
Laborant homi- nes loqui mendacium. Nam veritatem tota facilitate loqueren
tur. Ille enim laborat qui fingit quod dicat. Nam qui vult verum dicere
non laborat. Ipsa enim veritas sine labore loquitur. AD LOCUM

Pone domine custodiam ori meo et ostium continentiae circa labia mea. Ut non declines cor
meum in verba maligna ad excusandas excusationes in peccatis. Manifestissime quip
pe iste sensus est. Custodi domine os meum ianua quadam et ostio percepti tui. ut in verba ma
ligna non declinet cor meum. Quae verba maligna? v. quibus excusant peccata. Me inquid
peccata mea malim excusare quam accusare. AD LOCUM

Emendavit me iustus in misericordia et arguet me. Videte peccatorem confessorem. emendari se vult
misericorditer quam laudari fallaciter. Emendavit me iustus in misericordia. Si iustus est. sim ise
ricors est. quando me videt peccantem hoc utique quaedam membra christi dicunt in uno cor
pore. dignatur loqui dominus ex persona emendatoris. Nec respuit personam emendati vel emen
dantis. omnia enim membra in illo et ipse dicit. Emendavit me iustus in misericordia. Quis
iustus te emendaturus est? v. Caput emendato omnia membra. Emendavit me iustus in misericor
dia et arguet me. Arguet sed in misericordia. Arguet sed non odit. Et eo magis argu
et quia non odit. Et iste quare inde gratias agit. quia corripe sapientem et amabit te.
Emendavit me iustus quia persequitur? v. Absit hic est. potius emendatur. si odio emendat. Qua
re ergo emendat. in misericordia. Et arguet me. In qua? in misericordia.

Ubi est illa verbositas? v. ubi est illa iactantia. v. Iustus sum nihil mali feci. certe cum
scripturis sanctis contemplatus fueris normam iustitiae quantumcumque profeceris invenies
te peccatorem. Profecisti. Iam unum deum colis. obtime. Non fornicantur ab eo ad idola
ad mathematicos ad sortilegos. ad aruspices. ad augures. ad maleficos.

I stae nisi fornicatio est a dno do. lates in aliquo numero mbroru xpi. Incipe etiā uidere
etiā illa peccata societatis humanę. Non occides quemquā. Non adulteras.
cuius quam uxorem. Non uxori tuę eundo ad alterā iniuriā facis. Nulla pes
sima corruptela te contaminas. abstinuisti manus a furto. linguā a piurio.
cor a concupiscendo pximi tui. iā iustus es. Attende cetera. Noli iā superbire.
Nihil ne peccas. Non plaberis in uerbū durū. Sed quid magnū dicis. Quid magnū
Qui dixerit fratri suo fatue reus erit gehenne ignis. contremescit iā tota illa su
pbia. Ecce iā non ualde facit unde de dno uideat impietate aliqua blasphema
ri non inruit in aliquē ledendū n facit alteri qd pati non uult. Quid de
lingua. quis illā domat. Sed ecce frenasti & ipsā. quāquā quis tantus
ut omnimodo pficiat. sed ecce iā et ipsā frenasti. quid facis de cogitationib; tuis.
Quid facis de tumultu et caterua rebellantiū desideriorū. Non eis das mbra.
I ta credo & uideo. Sed tamen cogitationes aliquando inclinant & aufer. Et plerumq;
in oratione genib; fixis corpus psternis. colla curuas. confiteris peccata. adoras
dnm. uideo corpus ubi iaceat. quero ubi uolitet animus. uideo mbra iacentia. uideo
m sistat conscientia uideamus si fixa ē in eū quem adorat. Sicut cogitationib;
plerumq; tāquā aestimari abripit et tēpestate tollitur in aliud atq; aliud.
Modo si mecū loquereris & subito auerteris te ad seruum tuum & dimitteres me.
Non dico a quo aliquod petebas. sed cui quo ex te quo loq;baris. Non mihi factā iniu
riā deputare.

AD LOCUM

Voce mea ad dnm clamaui. Sufficeret uoce ad dnm clamaui. forte n frustra addi
tū ē mea. Multi enim clamant ad dnm. Non uoce sua sed uoce corporis sui.
Homo ergo interior in quo cepit habitare xps p fide. uocē suā n in strepitu labiorum
sed in affectu cordis clamat ad dnm. Non ubi homo audit. ibi ds audit. Nisi uoce pul
ss mo nū & laterū & lingue clames. homo te non audit. Cogitatio tua clamor ē ad
ss dnm. Voce mea ad dnm clamaui uoce mea ad dnm depcatus sum. Quod dixit clamaui
ss exposuit cū dix depcatus sum. Clamant enim ad dnm & qui blasphemant. In superio
re uersu clamore posuit. in sequenti clamore exposuit. Quasi exigeret quo
clamore clamasti ad dnm. ad dnm inquid depcatus sum. Clamor meus dep

canomea. Non conuicium non murmur. Non blasphemo. Effundā ante eu p̄cē me
ā. Quid ē ante eum? In conspectu eius ubi uid&. Quid ē in conspectu ei? ubi aut n̄ ui
det. Ita enī dicamus ubi uid& quasi alicubi non uid&. Sed in isto coetu ceteri cor
poraliū uident & homines uident & animalia. ille aut uid& & ubi homo non uid&
In cogitatione tuā nullus homo uid&. d̄s aut uid&. Ibi ergo effunde p̄cem tuā
ubi solus uid& ille qui remuner&. Nā in abscondito te dn̄s ih̄s xp̄s iussit orare. Sed si
agnoscas cubiculū tuū. & mundes ubi rogas dm̄. Cū aut oratis inquid. Nolite
ēē sicut ypocritę qui stant in plateis & uicis orantes. ut uideantur ab homini
b;. Tu aut cū oras intra in cubiculū tuū & claude ostiū & dep̄care dn̄m tuū in oc
culto. Et qui uid& in occulto redd& tibi. Si homines reddituri s̄ effunde ante
homines p̄cē tuā. Si d̄s redditurus ē. effunde ante eum p̄cē tuā & claude osti
ū. Ne temptator ingrediatur. Temptator n̄ cessat pulsare ut inrūpat. Si clausū
inuenerit transit. Ideo apostolus quia in nr̄a potestate ē ostiū claudere. osti
ū cordis non parietū. ibi enī & cubiculū. Quia ergo in potestate nr̄a ē hoc osti
ū claudere. neq; de tis inquid locū diabolo. Etenī sibi intrauit ut possedit á te n
de qua tu neglegenter clausisti. aut claudere neglexisti. Quid ē aut claudere
ostiū? hoc ostiū tāquā duas hab& ualuas. cupiditatis et timoris. Aut cupis aliquid
t̄renū: & hac intrat. aut times aliquid t̄renū & hac intrat. Timoris ergo
& cupiditatis ianuā claude contra diabolū. aperi ad xp̄m. Quomodo ipsas
ualuas aperis ad xp̄m? cupiendo regnū caelorū: timendo ignē gehennarū.
P cupiditatē s̄cli. diabolus intrat. Per desideriū aet̄nę uitę. xp̄s intrat. P ti
morem pœnarū t̄poralium diabolus intrat: p timorē ignis aet̄ni xp̄s in
trat. Ecce martyres clauser̄ ianuā contra diabolū. xp̄o apéruer̄.
Promisit eis multa mundus iste. Respuer̄. clauser̄ ualuā cupiditatis contra
diabolū. Minatus ē mundus iste bestias. ignes. cruces. Non timuer̄. clau
ser̄ timoris ualuā c̄tra diabolū. Uideamus si aperuer̄ illas xp̄o. Qui con
fessus fuerit inquid me corā hominib; confitebor illū & ego corā patre meo
qui in caelis ē. Amauer̄ ergo regnū caelo℞ ubi eos confitebit̄ xp̄s. Quomodo
eos confessurus ē? Uenite benedicti patris mei p̄cipite regnū quod uob;

paratum est ab inicio mundi **AD LOCUM**

Domine exaudi orationem meam. percipe auribus precem meam. Hoc est exaudi quod percipe auribus.
Repeticio confirmatio est. In ueritate tua exaudi me in tua iusticia. Ne ut cumque ac-
cipiatis cum dicitur in tua iusticia. Commendatio est enim gratie. Ne unus quisque nostrum iusti-
ciam suam putet. Hec enim iusticia dei est. Quam ut habeas deus dedit. **AD LOCUM**

Et ne intres in iudicio cum seruo tuo. Qui cum illo intrare uolunt in iudicium. Nisi qui
ignorantes dei iusticiam: suam uolunt constituere? Quid est quod ieiunaui-
mus & non uidisti. defraudauimus animas nostras & nescisti tamquam dicentes fecimus
quod iussisti quare non reddis quod promisisti. Respondet tibi deus ut acciperes quod promi-
si ego dabo ut faceres. Quare acciperes ego dedi. Denique superbis talibus loquitur per
prophetam. Quid uultis mecum in iudicio contendere: omnes dereliquistis me dicit dominus.
Quid uultis mecum in iudicium intrare & iusticias uestras commemorare. commemorate ius-
ticias uestras. ego noui facinora uestra. Quomodo approbabo iusticiam: Ubi damnabo
superbiam? merito iste humilis in corpore Christi. discens a capite quoniam mitis est &
humilis corde. Ne intres inquid in iudicio cum seruo tuo. non litigemus nolo
tecum habere causam. Ut ego opponam iusticiam meam tu euincas iniquitatem meam. Non
intres in iudicium cum seruo tuo. Quare hoc quare times? Quoniam non iustificabitur
coram te omnis uiuens. Omnis uiuens. hic utique uiuens. Natus homo ex homini-
bus uiuens. De adam. adam uiuens. Omnis ita uiuens iustificari forte potest co-
ram se. coram te quo modo? coram se sibi placent. tibi displicent. Coram te autem non ius-
tificabitur omnis uiuens. Noli ergo mecum intrare in iudicio domine meus.
Quantum mihi lib& rectus mihi uideatur. producis tu de thesauro tuo regulam coaptas
me ad eam & prauus inuenior. Ne intres in iudicium cum seruo tuo. Bene cum seruo
tuo. Indignum est tibi in iudicium intrare cum seruo tuo. Nec cum amico quidem tuo quia uos
dico amicos meos non dicerem nisi ex seruis amicos tu ipse fecisti ser. Tu licet dicas
amicum ego confiteor seruum. Misericordia indigeo. fugitiuus redeo.
pacem quero. non sum dignus uocari filius tuus. **AD LOCUM**

Extendi manus meas ad te. Extendi inquid manus meas ad te. anima mea uel-
ut terra sine aqua tibi; conplue in quid in me ad faciendum fructum bo-

tui. Dominus enim dabit suauitatem ut terra nostra det fructum suum. Extendi manus meas
ad te anima mea uelut terra sine aqua non mihi sed tibi. Sitire tibi possum inrigare
me non possum. Anima mea uelut terra sine aqua tibi quia sitiuit anima mea
in deum uiuum. Quando ueniam. nisi quando uenerit. Sitiuit anima mea in deum
uiuum. quia anima mea uelut terra sine aqua tibi. Abundat mare inundat co
piosum est. fluctuat sed amarum est. Discreta est aqua apparuit arida anima
mea inrigata est quia uelut terra sine aqua tibi. Cito exaudi me domine. Quae enim
amore quando sic sitio. ad inflammandam sitim meam pluuiam differebas. ut au
riens inbiberem quod influeres. Si ergo ideo differebas iam da quoniam anima mea
uelut terra sine aqua tibi. Cito exaudi me domine. Defecit spiritus meus. Imple
a me spiritu tuo. quia defecit spiritus meus. Ipsa est causa ut cito exaudias quia defecit
spiritus meus. Factus sum iam pauper spiritu. beatum me fac in regnum caelorum. in quo enim
uiuit spiritus eius. superbus est spiritu suo extollitur contra deum. Fiat in illo bene quod
alibi scriptum est. Auferes spiritum eorum et deficient et in puluerem suum con
uertentur. ut et si tenter dicant. memento quia puluis sum. Cum autem
dixerint memento quia puluis sum tunc dicant anima mea uelut terra
sine aqua tibi. Quid enim ista terra sicca quam puluis. Sed cito exaudi me
Conplue me et confirma me. Ne sim puluis quem proicit uentus a facie
terrae. Cito exaudi me domine. cito. cito. Defecit spiritus meus Non differas
inopiam meam. Abstulisti spiritum meum ut deficerem et in puluerem meum con
uerterer. Et dicerem tibi anima mea uelut terra sine aqua tibi.
Fac quod in illo etiam psalmo sequitur. Emitte spiritum tuum et creabuntur
auferes spiritum eorum et deficient. Emitte spiritum tuum et creabuntur. et inno
uabis faciem terrae. Si qua igitur in Christo noua creatura uetera transierunt
in spiritu suo uetera transierunt in spiritu tuo noua facta sunt. AD LOCUM

Ne auertas faciem tuam. auertisti a superbo. redde humili. ne auer
tas faciem tuam a me. Quia si auerteris. similis ero descendentibus in
lacum. Quid est descendentibus in lacum. peccator cum uenerit in pro
fundum malorum contemnet. Illi descendunt in lacum qui etiam confessione

perdunt. Contra quos dicitur. Neque urgeat super me puteus os suum. Hanc profunditatem la-
cum appellat plerumque scriptura. In qua profunditate cum venerit peccator contempnet.
Quid est contempnit. Iam nullam providentiam deputat. Aut si deputat. ad eum semper tinere non pu-
tat. Proponit sibi peccandi licentiam sine spe veniae. habens iniquitatis effusis. Non di-
cit revertar ad dominum. et revertitur ad me. Hec audit convertimini ad me. et convertar
ad vos. Quando venerint in profundum malorum contempnet. A mortuo tamquam qui non sit
perit confessio. Ne ergo avertas faciem tuam a me. ero similis descendentibus in lacum.
Misericors et miserator dominus longanimis et multum misericors. AD LOCUM
Suavis dominus omnibus et miserationes eius in omnia opera eius. Nisi ille talis esset. de nobis
repetitio nulla esset. Adtendite ad te ipsum quid merebaris peccator. Contemptor dei
quid merebaris. vide si occurrit tibi nisi pena. Si occurrit nisi supplicium. Vide ergo
quid tibi debebatur. et quid dederit. qui gratis dedit. Data est venia peccatori. Datus
est spiritus iustificationis. Data est caritas et dilectio. In qua bona omnia facias. Et super
haec dabit et vitam aeternam et societatem angelorum. Totum de misericordia. merita
tua nusquam iactes. quia et ipsa tua merita illius dona sunt. Et iustitia exultabit.
Misericors et miserator dominus qui fecisti gratis omnia. Longanimis. quantos enim sustinet
peccatores. Misericors et miserator in his quibus veniam dedit. in his quibus adhuc
non dedit longanimis. Non damnans. sed expectans. Ipsa expectatione cla-
mans. Convertimini ad me et convertar ad vos. Et in nimia longanimitate. Nolo
inquid mortem impii quantum ut revertatur et vivat. Ille quidem longani-
mis. Tu autem secundum duritiam cordis tui et inpenitens thesaurizas tibi
iram in die irae et revelationis iusti iudicii dei. qui reddet unicuique secundum ope-
ra sua. Non enim modo sic longanimis in sustinendo. ut numquam iustus in iudican-
do. Distribuit tempora. vocat te nunc. exortatur te nunc. Expectat donec fa-
cies et tu tardas. Magna eius misericordia in hoc quod diem vitae tibi incertum fe-
cit ut nescias quando hinc emigrabis. Et tu cotidie sperasti aliquando con-
vertar. Et in hoc magna eius misericordia. Ceterum si statuisset diem
omnibus faceret habundare peccata de securitate. Dedit ergo spem veniae
ne desperando amplius peccet. Et spes et desperatio timida est in peccatis.

Vide te uocem desperantis ad augenda peccata et uide te uocem sperantis ad minu
enda peccata. Et quomodo utrique uoci occurrit prouidentia et misericordia dei. Audi
uocem desperantis. Iam inquid damnandus sum. quare non faciam quicquid uolo. Audi et
uocem sperantis. Misericordia dei magna est. Quando me conuertero. dimittit
mihi omnia. Quare non facio quicquid uolo. desperat ut peccet. Utrumque me
tuendum est. utrumque periculosum. Uae a desperatione. uae a peruersa spe.
utrique huic periculo et utrique malo. quomodo occurrit misericordia dei. quid dicis tu qui
desperando uolebas peccare. Iam damnandus sum quare non facio quicquid uolo.
Audi scripturam. Nolo mortem impii quantum ut reuertatur et uiuat. Hac uoce dei redi
gitur in spe. Sed timidus est alius laqueus ut ne ipsa spe amplius peccet. Quid ergo et tu
dicebas qui spe magis peccas. quando me conuertero. omnia mihi deus dimittit.
Faciam quicquid uolo. Audi et tu scripturam. Ne tardas conuerti ad dominum. Neque
differas de die in diem. Subito enim uenit ira illius et in tempore uindictae disper
det te. Noli ergo dicere cras me conuertam. cras deo placebo. Et omnia hodierna et
hesterna dimittuntur mihi. Uerum quidem dicis. quia deus conuersioni tuae indul
gentiam promisit. sed dilationi tuae diem crastinum non promisit. AD LOCUM
Prope est dominus omnibus inuocantibus eum. Et ubi est illud. erit enim cum inuocabunt me et non
exaudiam. Ergo uide quid sequitur. omnibus qui inuocant eum in ueritate. Nam multi
eum inuocant non in ueritate. Aliud ab illo quaerunt. Quaeramus deum. quia dedit mihi
sanitatem. Istud manifestum est: ipse dedit. Non enim est ulla salus nisi ab ipso.
Quia dedit mihi inquid uxorem diuitem quam nihil habebam et seruientem mihi. Et
hoc ipse dedit. Uerum dicis. Dedit inquid filios. et multos et bonos. Dedit fami
liam dedit omnia bona. Ideo amas ideo nihil amplius quaeris: esto esuriens adhuc opul
saciandum patris familias. Habet adhuc quod det. in mendicitate es. cum om
nibus his quae accepisti et nescis. Pannosam carnem mortalitatis adhuc portas.
Stolam illam gloriae immortalitatis numquid accepisti: et quasi iam saturatus nro
gar. Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam quia ipsi saturabuntur. Ergo si bo
nus est deus quia ista tibi dedit. quanto beatior eris cum se ipsum tibi dederit. Deside
rasti tanta ab illo rogo te desidera et ipsum. Neque enim uere dulciora sunt ista quam

ille. Aut ex aliqua parte conparandus illi. Ergo quid in ipsū a quo accepit de qui
b; gaud& ꝑponit his omnib; reb; quas accepit. Ipse inuocat dm̄ in ueritate. Nā aut
nouerit is si talib; hominib; ꝑponat᷑ & dicat᷑. Quid si ista omnia de quib; gaudes
uell& tibi auferre ds̄. Iā n̄ amabit᷑. Non erit qui dicat dn̄s dedit dn̄s abstulit sicut dn̄o
placuit ita factū ē. sit nom̄ dn̄i benedictū. Sed forte quia abstulit qui dicetur. ds̄ quid
tibi feci quare mihi abstulisti & illis dedisti. Iniquus das et ius tollis. Accusas dm̄ quasi
iniustū & te laudas quasi iustū. Conuertere accusatē lauda illū. Tunc eris rectus cū
omnib; bonis quae facis. ds̄ tibi plac& in omnib; malis quae pateris. ds̄ tibi non displi
c&. Hoc ē inuocare dm̄ in ueritate. Qui sic inuocat dm̄ exaudit eos. Prope ē. ibi ē.
n̄ dū dedit quod uis. ibi est tam. Quomodo medicus si forte aliquid inponat uel oculo
uel uisceribus. quod urendo san&. si rog& eger ut tollatur illi medicus expectat tem
pus n̄ facit quod rog& eger. Non tam recedit & ꝓpe ē et n̄ facit. Et ideo magis non fa
cit quia ꝓpe ē. curando enī inposuit qd̄ inposuit & curando n̄ facit qd̄ rogat᷑. N̄ te exau
dit ad ꝓsentem uoluntatē. exaudiendo ad futurā sanitatem. Et hoc utiq; ad uolunta
tem. Nā utiq; sanus ēē uult etiā qui uri nonuult. Prope est ergo dn̄s omnib; inuocan
tib; eū. set quib; omnib; omnib; qui inuocant eū in ueritate. AD LOCUM

Ecce psalmus sonat cuius dā uox ē. quae stulta sit urā ē. exortantis animā suā ad laudan
dū dm̄. & dicentem sibi. Lauda anima mea dn̄m. Aliquando enī in tribulationib;
adq; in temptationib; ꝓsentis uitae uelis nolis contur batur anima. Cuius ꝑturbatione
in alio psalmo alloquitur dicens. quare tristis es anima mea et quare conturbas me.
Ut aut auferat ei eandē ꝑturbationem suggerit gaudiū. n̄ dū de re sed de spe. Et ut
ille ꝑturbatae & anxiae tristi & merenti. Spera in dn̄o qm̄ confitebor illi. Spe quasi erre
xit. In confessione constituit quasi diceret & ei anima sua quae illū tristicia contur ba
bat. quid mihi dicis spera in dn̄m. Reuocat me conscientia peccatorū. ego noui quae cō
misi. Et dicitur spera in dn̄m. cōmisisti. uerum ē. Unde tamen speras. qm̄ confite
bor illi. Sicut odit ds̄ peccata sua defendentem. sic subleuat confitentē. Haec ergo
spe accepta. quae sper n̄ potest ēē. sine gaudio quāuis in reb; simus difficilib;
sed in ista uita & plenis ꝓcellarum & tēpestatū. Haec tam spe erecta anima qui
a gaud& in spe sicut dicit apostolus. spe gaudentes in tribulatione pacientes.

accepit quandam erectionem in dominum ut laudet dominum et dicit ei. Lauda anima mea dominum.
Sed quis dicit et cui dicit. Quid dicimus fratres. caro dicit. Lauda anima mea dominum. Et potest caro
bonum consilium animae suggerere. ut multum sit edomita caro et a domino impertitis uiribus nostra est ser-
uitutis subiecta ut omnino ita seruiat. Nobis tamquam est dicionale mancipium sufficit ut non impediat.
Quis ergo est ut dicere ceperam qui dicit lauda anima mea dominum. caro non dicit. AD LOCUM
sed nec et corpus angelicum inferior est quam anima. Consilium superiori dare non potest. Infelix est
ipsa anima si a corpore expectat consilium. Caro bene oboediens famula est animae. Illa
regit. haec regitur. Illa imperat. haec famulatur. Quando potest caro dare hoc consilium animae?
quis est ergo qui dicit lauda anima mea dominum. Nihil inuenimus amplius in homine quam carnem
et animam. Totus homo hoc est. spiritus et caro. An forte ipsa anima sibi dicit. et sibi quodammo-
do imperat. et se exhortatur atque excitat. Quibusdam enim perturbationibus ex quadam sui parte
fluitabat. ex quadam uero parte quam uocant mentem rationalem illam qua cogitat sapientiam
inherens domino iam et suspirans in illum animaduertit. quasdam suas inferiores partes pertur-
bari motibus saecularibus et cupiditate quadam terrenorum desideriorum ire in exteriora et relin-
quere interiorem dominum. reuocat se ab exterioribus in interiora ab inferioribus ad superi-
ora dicit. Lauda anima mea dominum. AD LOCUM

Et quis est fratres. Nonne laudamus dominum. Nonne cotidie hymnum nos cantamus. Nonne co-
tidie pro modulo nostro sonatus noster. parturit cor nostrum laudes dei. Et quid est quod lauda-
mus. magnum est quod laudamus. Sed qui laudamus adhuc infirmum est. Quando
implet laudator excellentia laudati. ecce homo stat cantat deo aliquando pro-
lixius. et saepe labia mouentur ad cantum. Cogitatio autem pro nescio qua desideria uolat. Sta-
bat ergo mens nostra quodammodo ad laudem dei et anima nostra per diuersas cupiditates uel
curas negotiorum hac atque illac fluitabat. quasi desuper attendit ipsa mens ad fluitantem
hac atque illac et ei inquietudine molestiarum quasi conuersa et loquitur. Lauda anima me-
a dominum. Quid est quod de aliis rebus agis? Quid est quod te occupat cura rerum terrenarum
atque mortalium? Sta mecum lauda dominum. Et quasi ipsa anima pergrauata et non ualens
ita est sistere. ut dignum est respondet menti. Laudabo dominum in uita mea. Quid est in uita
mea. quia modo in morte mea sum. Ergo prius exortare te. et dic lauda anima me-
a dominum. Respondet tibi anima tua. Laudabo quantum possum tenuiter. exiliter. infirmiter.

Quare? quia quamdiu sumus in corpore peregrinamur a domino. Quare sic laudas
dominum non perfecte non stabiliter? interroga scripturam. quia corpus quod corrumpitur adgravat animam.
corpus quod corrumpitur inquid adgravat animam et deprimit terrena inhabitatio sensum mul
ta cogitantem. Tolle mihi corpus quod adgravat animam. et laudabo dominum. Tolle mihi
terrenam habitationem deprimentem sensum multa cogitantem. et a multis in unum est fluam
ut laudem dominum. Quamdiu autem ita sum non possum. praegravor. Quid ergo silebis et non lau
dabis perfecte dominum? Laudabo dominum in vita mea. Quid est in vita mea? spes mea est tu. hic spes
mea est tu hic dicimus. Portio autem mea non hic sed in terra viventium. Nam ista terra morien
tium est. Hac transimus. sed inde est. Quomodo? Quomodo et malus homo peregrinatur hic. et bonus homo
peregrinatur hic. Non enim bonus transit et malus hic permanet. Aut malus transit et bonus
hic permanet. ambo transeunt. sed non ab uno ad unum. Duo erant pauper ulcerosus ad ianuam divitis
iacens. et dives indutus purpura et bisso in epulis cotidie splendidis. Ambo hic erant. am
bo hinc transierunt. sed non ad unum locum. Diversa loca suscipiunt quia diversa merita
perducunt. Transit pauper in sinu abrahae. et transit dives ad tormenta inferorum.
Vicini corpore intra. ille in domo. ille ante ianuam. Post mortem tantum separati.
ut dicat abraham inter nos et vos chaos magnum firmatum est. AD LOCUM

Psallam deo meo quamdiu sum. Qualis illa laudatio. psallam deo meo quamdiu sum. Videte fratres
mei quale erit illud esse. ubi sempiterna laudatio erit semper et nunc esse erit. Ecce modo esse nunc
quid psallis deo tuo quamdiu vivis? ecce psallebas. avertis te et ad aliud negotium. iam psal
lis et es. ecce es et non psallis. Forasse etiam cupiditate inclinatus ad aliquid
non solum non psallis sed et offendis auditum eius et eris. Tamquam erit illa laudatio. ubi
quamdiu vivis laudas? Sed quid ait quamdiu sum? aliquando forte non erit. Immo aeternum erit
ipsum diu. et ideo vere dixerit. Nam quicquid finem habet habet in tempore qualibet lon
gum sit diu non est. Psallam deo meo quamdiu sum. Interim bene laudabis deum in vita tua. psal
lis de futuro deo tuo quamdiu vivis bene. Quicquid hic perssumendum est de illo speratur. Nemo nos des
perat spes in ista peregrinatione et temptatione. Insistis improbitatibus et insidiis inimici
circumstrepentibus undique tempestatibus saeculi undique maeroribus constitutos. Quid
ergo faciam? audi quid sequatur. Nolite fidere in principes. Fratres magnum ne
gotium hic accipimus. Divina vox est desuper sonat novo modo enim. Nescio quam infir

itate anima humana quando fuerit tribulata hic desperat de deo et uult praesumere de
homine. Dicatur homini in afflictatione aliqua constituto. Est quidam homo magnus per quem possis
liberari arridet gaudet et erigitur. Dicatur illi liberat te deus quasi desperatione frigescit.
Promittitur auxilium mortalis et gaudes. Promittitur inmortalis et tristis es. Promittitur
tibi qui liberaturus te tecum liberandus et tamquam aliquo magno auxilio exultas. Promittitur ille libe
rator qui liberatore non indiget et quasi ad fauillam desperas. Uae talibus cogitationibus. Lon
ge peregrinantibus; uere mira et magna mors in eis. Adpropinqua incipe desiderare incipe
quaerere et agnoscere eum a quo factus es. Non enim deserit opus suum si ab opere suo non dese
ratur. Conuerte ergo te ad illum cui dicitur. Laudabo dominum in uita mea psallam deo meo
quamdiu sum. Nolite fidere in principes et in filios hominum quibus non est salus. Ecce nescio
qui principes procedunt. Nescio unde et dicunt. Ego baptizo et ego quod dedero hoc est
sanctum. Et si ab alio acceperis nihil accepisti. si a me acceperis aliquid accepisti. O ho
mo o princeps inter filios hominum uis esse et inter principes quibus non est salus. Ideo ergo ha
beo salutem quia tu mihi das. + Dicat et fistula quod ipsa dat aquam. dicat et canalis
quia ipsa manat. Dicat et praeco quia ipse liberat. Ego in aqua attendo fontem. in
uoce praeconis agnosco iudicem. Non es tu plane auctor salutis meae. Ille erit de quo
securus sum. de te incertus sum. Si non sis arrogans. Non ergo solus de te incertus sum. sed et tu
de te. Ab illo ergo mihi salus. qui est super omnia. quia domini est salus. Tu inter filios hominum. tu inter prin
cipes. Sed audio uocem psalmi. Nolite fidere in principes et in filios hominum. in quibus non est
salus. Sed cum turba hominum quid est isti filii hominum quid sint uis scire. Exiet spiritus eius
et reuertetur in terram suam. Ecce totum quod loquitur. Nesciens quamdiu loquatur. Mi
natur nesciens quamdiu uiuat. Subito exiet spiritus eius et reuertetur in terram suam. Numquid
quando uult exiet spiritus eius. et exiet et quando non uult. Et exiet et quando nescit reuer
tetur in terram suam. Exeunte spiritu caro reuertetur in terra. Sed quia caro erat
quae sic loquebatur. de me enim praesume et ego tibi do. non diceret nisi illi de quibus dic
tum est quia caro sunt. Et exiet spiritus eius et reuertetur in terram suam. In illa die peribunt omnes
cogitationes eius. Ubi est tifus. ubi est superbia. ubi est iactantia. si forte ad bonum lo
cum transierit ad iustos sit a morte transit. Nam qui sic loquebatur nescio quo transierit.
Loquebatur enim superbia et nescio quo transeant tales homines. Nisi quia in spiritu al

+ tuum est enim quod das aut uere etiam tu das uel hoc dicendum est quod tu das.

terum psalmum: et video malum eorum esse transitum. Vidi impium exaltari super cedros Libani. et transivi et ecce non erat. et quaesivi eum et non est inventus locus eius. Iste prius quit transit et non invenit impium. Ille pervenit ubi non est. Ergo fratres omnes audiamus. Fratres dilectissimi omnes audiamus in qualibet tribulatione. In quolibet desiderio muneris divini. Non fidamus in principes. Nec in filios hominum quibus non est salus. Totum hoc mortale transitorium et caducum est. AD LOCUM

Laudate inquit dominum. quare laudamus dominum? quoniam bonus psalmus. Ipse psalmus laus dei est. Hoc ergo ait. laudate dominum quoniam bonum est. laudare dominum. Non sicut pie amanter laudare dominum. dictum est. et transit. factum est. et tacuimus laudavimus et siluimus. cantavimus et quievimus. Imus in aliud forte agendum. quod restat. et aliae actiones cum occurrerint nobis laudatio divina cessat in nobis. Non sic. Nam lingua tua ad horam laudet. vita tua semper laudet. Inde ergo bonus psalmus. Psalmus quippe canticus est. Non quolibet sed ad psalterium. Psalterium autem organum quoddam est cantilenae. sicut lyra. sicut cythara. Et huiusmodi organa quae inventa sunt ad cantandum. Qui ergo psallit non sola voce psallit sed adsumpto etiam quodam organo quod vocatur psalterium accedentibus manibus voci concordat. Vis ergo psallere non sola vox tua sonet laudes dei. sed opera tua concordent cum voce tua. Cum ergo voce cantaveris. silebis aliquando vita. Sic canta ut numquam sileas. Negotium agis et fraudem cogitas. siluisti a laude dei. Et quod est gravius non solum a laude siluisti. sed in blasphemiam prorexisti. Cum enim deus laudatur de bono opere tuo laudas deum. Et cum blasphematur deus de malo opere tuo. blasphemas deum. Itaque ad aurium exortationem canta voce. corde ne sileas. vita ne taceas. Non cogitas in negotio fraudem. Psallis cum manducas et bibis. Psalle non intermiscendo sonorum suavitates ad aures aptas sed modeste et frugaliter et temperanter manducando et bibendo. Quia hoc dicit apostolus. Sive manducatis. sive bibitis sive quid facitis omnia in gloria dei facite. Si ergo bene agis quod et manducas et bibis et ad refectionem corporis sumis reparationemque membrorum gratias agens ei qui tibi praebuit mortali et fragili ista supplementorum solatia.

et cibus tuus et potus tuus laudat dominum. Si vero modum naturae debitum inmoderatione
voracitatis excedas et vinolentiae ingurgites, quantaslibet laudes dei lingua tua
sonet, vita blasphemat. Post cibum et potum requiescis ut dormias. Nec in lec-
to aliquid turpiter agas. Nec excedas ultra concessam licentiam in lege dei. Sit castus
cum animo coniugis torus. Et si est cura propagandi liberos, non sit irrefrenata luxuries libi-
dinum. Defer in lecto tuo coniugi tuae, quia membra Christi estis ambo. Ambo ab illo conditi,
ambo sanguine ipsius reparati. Haec agens laudas eum, nec omnino silebit
laudatio tua. Quid cum somnus advenerit? Et cum dormis, non te excitet a quiete
mala conscientia tua. Et innocentia somni tui laudat dominum. Si ergo laudas, non
tantum lingua cantes, sed etiam adsumpto bonorum psalterio quia bonus psalmus.
Laudas cum agis negotium. Laudas cum cibum et potum capis. Laudas cum in lecto requiescis.
Laudas cum dormis. Quando non laudas? Proficiet in nobis laudatio dei cum ad illam ci-
vitatem venerimus, quando effecti fuerimus aequales angelis dei. Quando
nulla nos corporalis necessitas ulla ex parte sollicitat. Non fames, non si-
tis inpellat, non aestus fatigat, non frigus astringit, non febris deicit, non mors
finit. Ad illam perfectissimam laudem exerceamus nos laudatione ista in bonis operibus.
Propterea cum dixisset Laudate dominum quia bonus psalmus. Deo nostro inquid iocunda sit
laus. Quomodo erit deo nostro iocunda laus? Si bene vivendo laudetur. Audi quia
tunc erit illa iocunda laus. Alio loco dicitur: Non est speciosa laus in ore peccatoris.
Si ergo in ore peccatoris speciosa laus non est, iocunda non est. Hoc enim iocundum quod spec-
iosum. Vis ergo ut deo tuo iocunda sit laus? Noli bonae cantilenae tuae obstrepere mo-
ribus malis. Deo nostro iocunda sit laus. Cui dixit? Qui laudatis bene vivite. Laudatio
impiorum offendit dominum. Plus ille adtendit quid vivas quam quid sones. Certe cum
eo quem laudas pacem habere vis. Quomodo cum illo quaeris pacem quando a te ipso dis-
sonas? Quomodo inquies a me ipso dissono? Aliud sonat lingua, aliud indicat
vita. Deo nostro iocunda sit laus. Potest enim laus iocunda esse homini cum audit et con-
cinnis acutisque sententiis et suavi voce laudantem. Sed deo nostro iocunda sit laus.
Cuius aures non ad os sed ad cor, non ad linguam sed ad vitam laudatoris patent.
Quis est deus noster? Cui iocunda sit laus? Dulcis est nobis, commendat se nobis gratia dei.

nationem. Dignatur enim commendare se nobis non quasi aliquid praestaturis. sed multa ab illo potius accepturis. Quomodo ergo commendat se nobis deus. Audite apostolum paulum. Commendat autem inquid suam dilectionem deus in nobis. Quomodo commendat. audite. Ipse dicat apostolus ut conpareat & psalmo. commendat inquit dilectionem suam deus in nobis. Quomodo commendat. Quoniam cum adhuc peccatores essemus christus pro nobis mortuus est. Quid ergo servat laudatoribus qui sic se commendat peccatoribus. Quia ergo sic dixit apostolus commendas sed in nobis dilectionem suam ut christus moreretur pro impiis non ut impii remanerent. sed ut morte iusti ab iniusticia sanarentur.

AD LOCUM

Qui sanat contritos corde & alligat contritiones eorum. Sanat inquid contritos corde. sanat ergo humiliatos. sanat confitentes. sanat se ipsos punientes. in se severum iudicium exercentes, ut possint esse illius misericordiam (inmiserandam) sentientes. Tales sanat sed perfecta eorum sanitas transacta mortalitate fiet. Quando corruptibile hoc induerit incorruptionem & mortale hoc induerit inmortalitatem. Quando nihil erit quod ex carnis labe sollicitet. Non solum nihil cui consentiamus. sed nihil quod suggeratur ex carne. Etenim modo fratres mei quantae inlicitae delectationes animum tangunt quamvis eis non consentiamus ut membra nostra iusticiae serviant non iniquitati. Tamen vel delectari talibus & sinē sentis. Nondum est perfecta sanitas. Sanaveris ergo corde contrito sanaveris. Noli erubescere conterere cor. Tales sanat deus. Sed quid ago inquies modo. Condelector enim legi dei secundum interiorem hominem. Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae. & captivum me ducentem in lege peccati. Quid agis. Conterere cor, confitere age. Dic sequentia. Infelix homo quis me liberabit de corpore mortis huius. Hoc enim dicere. infelix homo. iam cor conterere est. Ille sperat felicitatem qui confitetur infelicitatem. Dic igitur infelix homo quis me liberabit de corpore mortis huius ut respondeatur tibi gratia dei per iesum christum dominum nostrum.

AD LOCUM

Suscipiens mansuetos dominus. Verbi gratia. non intellegis. non sequeris. honora scripturam dei. honora verbum dei. Etiam non apertum differ pietate intellegentiam. Noli protervus esse accusare. aut obscuritatem aut quasi perversitatem scripturae. perversum hic nihil est. obscurum autem aliquid est. Non ut tibi negetur. sed ut exerceat accepturum. Ergo quando obscurum est. medicus illud facit ut pulses. Voluit ut exerceres in pulsando. voluit ut pulsanti aperiret. pulsando exerceberis. exercitatus latior

efficeris. Latior factus capies quod donatur. Ergo noli indignari quod clausum est. Mitis esto, mansuetus esto. Noli recalcitrare adversus obscura, et dicere: Melius diceretur, si sic diceretur. Quando enim potes tu sic dicere aut iudicare quomodo dici expediat? Sic dictum est quomodo dici debuit. Non corrigat aeger medicamenta sua. Novit ea medicus mattificare. Ei crede qui te curat. Ideo quid sequitur? Suscipiens mansuetos dominus. Noli ergo resistere adversus clausa dei. Mansuetus esto ut suscipiaris. Si autem resistis, audi quid sequatur. Humilians autem peccatores usque ad terram. Multa genera sunt peccatorum. Humilians peccatores usque ad terram. Quos peccatores? Nisi contrarios mansuetis. Ex eo quippe quod ait: Suscipiens mansuetos dominus; humilians autem peccatores usque ad terram, speciem quandam peccatorum ex praedicta mansuetudine voluit intellegi. Peccatores ergo hoc loco inmites et eos qui mansueti non sunt intellegimus. Quare humiliatus usque ad terram? Reprehendunt intellegibilia, terrena sensuri. Hoc fecit omnibus qui voluerunt invadere legem antequam nossent. Non enim fuerunt mansueti.

AD LOCUM

Incipite domino in confessione. Hinc incipe si vis pervenire ad intelligentiam perspicuam veritatis. Si vis a via fidei perduci ad possessionem speciei, incipe in confessione. Te prius accusa. Te accusato deum lauda. Invoca quem dum nosti, ut veniat et sciatur. Noli ut ipse venias, seducte ad se perducat. Quomodo ipse venit unde numquam discedit? Ipsa est enim perfectio sapientiae. Ubique est et longe est a malis. Ubique est in quantum et longe est a malis. Ubique est in quantum ubi sunt, rogo vos, a quibus longe est qui ubique est, ubi putatis, nisi quia iacent in similitudine sua exterminantes in similitudine dei. Si dissimiles facti recesserunt, reformati redeant. Unde inquit reformabitur? Quando reformabitur? Incipite domino in confessione. Post confessionem quid sequantur? Bona opera.

AD LOCUM

Beatus qui intellegit super egenum et pauperem. Cum dicit qui intellegit super egenum et pauperem, non qui peccat ut peccat intellege super illum. Alius te quaerit indigens, alium tu debes quaerere indigentem. Utrumque dictum est fratres mei; et omni petenti te da, modo lectum est; et alio loco scriptura dicit: Sudet elemosina in manu tua quousque invenias iustum cui eam tradas. Alius est qui te quaerit, alium tu debes quaerere. Nec eum qui te quaerit relinquas inanem: omni petenti da; sed alius est quem tu debes quaerere. Sudet elemosina in manu tua quousque invenias iustum cui des. Numquam hoc facietis nisi aliquid de operibus vestris sed positum habueritis quod cuique placet pro necessitate rei familiaris suae, tamquam debitum quasi fisco reddendum. Si non habet res publica sua, Christus non habet fiscum suum? Fiscus enim scitis quid sit. Fiscus saccus est. Unde et fiscelle et fiscine dicuntur.

Ne putetis quia aliquis draco est fiscus, quia cum timore auditur exactor fisci. Fiscus saccus est pu-
blicus. Ipsum habebat dominus hic in terra quando loculos habebat. Et ipsi loculi iudae erant
commissi iudae traditori. Patiebatur dominus et furem et in ipso ostendens ubique patientiam suam.
Tamen illi qui ferebant in loculos domini quod ferebant. Nisi forte putatis quia dominus ibat et pete-
bat aut indigebat cui angeli serviebant. Quid de quinque panibus tot milia hominum pavit.
Quare ergo egere voluit nisi ut daret exemplum montibus et parare foenum nec contra pluviae ste-
rilitatem redderent. Praecidite ergo aliquid et deputate aliquid fixum vel ex annuis fructibus
vel ex cottidianis quaestibus vestris. Nam quasi de uno videris dare et necesse est trepidet manus
tua quando illud porrigis ad id quod non devoveras. Exime aliqua parte redituum tuorum. De-
cimas vis decimas exime. Quanquam parum sit dictum. Dictum est enim quia pharisaei decimas da-
bant. Ieiuno bis in sabbato decimas do omnium quae possideo. Et quid ait dominus, nisi habundaverit
iustitia vestra plus quam scribarum et pharisaeorum non intrabitis in regnum caelorum. Et ille super quem debet
habundare iustitia tua decimas dat. Tu autem nec millesimam das. Quomodo eum superabis
cui non aequaris. Qui cooperit caelum nubibus, qui parat terrae pluviam. Qui exoriri facit in montibus
fenum et herbam servituti hominum. Et dat pecoribus escam eorum. Pecora ista dicta grege dei.
Non fraudat deus gregem suum esca sua per homines quorum servituti herbam facit exoriri. AD LOCUM
Multa autem superflua habemus si non nisi necessaria teneamus. Nam si inania quaeramus nihil suf-
ficit. Fratres quaerimus quod sufficit operi dei. Non quod sufficit cupiditati vestrae. Cupiditas vestra non est opus
dei. Forma vestra corpus vestrum anima vestra hoc totum opus dei. Quaere quae sufficiant et vide-
bis quam pauca sint. Viduae suffecerunt duo nummi ad faciendam misericordiam. Suffecerunt duo nummi
ad emendum regnum dei. Ad vestiendos totiens venatores quod sufficit editori. Vide quia
non solum paucas quae vobis sufficiant, sed nec ipse deus multa vobis quaerit. Quaere quantum tibi
dederit et ex eo tolle quod sufficit. Cetera quae superflua iacent aliorum sunt necessaria. Superflua
divitum necessaria sunt pauperum. Res alienae possidentur cum superflua possidentur. Facien-
tes ergo huiusmodi misericordias et illud praecipue quod gratis constat dimitte sicut
dimittimus. Quod non nisi caritate erogas quae crescit cum erogas. Faciens ergo et ferventes
in ipsis bonis operibus misericordiae quae iam bona opera ut iam diximus. Tunc non erunt neces-
saria quando nullus erit miser in quem facienda sit misericordia. Exspectabis securus iudicium.
Non tam securus de iustitia tua quam securus de misericordia dei quia et tu misericordiam erogasti. Iudicium enim

sine misericordia illi qui n̄ fecit miā. Sup exaltat inquit miā iudicio. Ne putes frs quia tunc n̄ ē
iustus quando tui n̄ miseret̄. aut recedit a regula iustitiæ. Et cū dāpnat iust̄ ē. et cū mise
ret̄ iust̄ ē. Quid eni tā iustū quā reddere miā p̄rogati. Quid tā iustū quā ut inquam sura
m̄ si fueritis in ea remetiet̄ uob. Egenti frī. cui fratri. xp̄o. Si ergo quia fratri xp̄o. et quia
xp̄o dō qui ē sup omīa ds̄ benedict̄ in sæcula. Ds̄ egere [illegible] te uoluit̄ et tu manus re
trahis. Certe tu porregis manū et petis a dō. Audi scripturā. Nō sit manꝰ tua porrecta ad
accipiendū & ad dandū collecta. Erogari sibi uult ds̄ ex illo qd̄ dedit. Quid eni das qd̄ ille
n̄ dedit. Qd̄ eni habes qd̄ n̄ accepisti. aut uero n̄ dico dō sed cuilibet de tuo das aliqd̄
De illius das qui iubet ut des. prerogator esto n̄ inuasor. AD LOCUM

Nunc ergo frs exortamur uos ut laudetis dm̄. et hoc ē quod nob omīs dicimꝰ. quando dicimꝰ alle
luia. laudate dn̄m. Dicis tu alteri. dicit ipse tibi. cū te omīs exortant̄ omīs faciunt qd̄ ortant̄.
sed laudate de totis uocib; Id ē. n̄ sola lingua. et uox urā laudat dm̄. sed et cōscientia urā
uita urā facta urā. Etenī laudamꝰ modo in ecclesia quando cōgregamur. Cū quisq; dis
cedit ad p̄pria. quasi cessat laudare dn̄m. Nō cesset bene uiuere et semp̄ laudat dm̄. Tunc
desinis dm̄ laudare. quando iustitia et ab eo qd̄ illi placet declinas. Nā si a uita nūquā
declinas. lingua tua tacet. uita tua clamat et aures dī ad cor tuū. Quomodo eni aures n̄ræ
ad uoces n̄ras. sic aures dī ad cogitationes n̄ras. Nō potest si aut fieri ut habeat mala facta
qui habet bonas cogitationes. Facta eni de cogitatione p̄cedunt. nec quisquā potest ali
quid facere aut aliquid faciendū mēbra mouere. nisi primo p̄cesserit iussio cogita
tionis. Quomodo de interiore palatio quicqd̄ iusserit imperator. p̄ imperiū romanū ema
nat. quicqd̄ uidetis agi p̄ uinciā. Quant̄ mot̄ fit ad unā iussionē imperatoris intꝰ seden
tis. Mouet solū ille labia cū loquit̄ et mouet̄ omnis p̄uincia cū fit qd̄ loquit̄. Sic et in uno
quoq; horū intꝰ ē imperator in corde. Sed et si bonꝰ bona iubet bona faciunt. Si malus mala
fiunt. Cū ibi sedit xp̄s. qd̄ potest iubere nisi bona. In tuo aut arbitrio ds̄ esse uoluit. de libero
cui pares locū dō an diabolo. Cū parauerit qui possidebit eē imperabit. Ergo frs n̄ tan arbi
tū ad sonū adtendite cū laudatis dm̄. toti laudate. Cantet uox. cantet uita. cantent facta. Et trio
si ē adhuc gemitꝰ tribulatio. temptatio sperat transitura omīa. Et illū uenturū diē quo sine
defectu laudabimꝰ. Ecce iste psalmꝰ. qm̄ manifestꝰ ē. currendus ē nob. Distribuit eni
uniuersā creaturā laudate dm̄. et tāquā ortat̄ ut laudet quasi inueniret tacentem. AD LOCUM
hēc ū possit diabolus quid potest iubere nisi mala.

Laudate dominum de caelis. Quasi inveniret tacen tes in caelis laudem domini, exhortatur ut surgant
et laudant. Numquam caelestia laudes domino dicere tacuerunt. Numquam terrestria dominum laudare cessant.
Sed planos quosdam qui habent spiritum laudandi dominum in eo affectu quod eis placet deus. Nemo enim laudat nisi
quod ei placet. Sunt autem alia quae spiritum vitae et intellectum ad laudandum dominum non habent. Sed quia et ipsa bona sunt
et in ordine suo integre dispo sita et ad pulchritudinem universitatis referuntur quam condidit deus, ipsa
quidem per se voce sua et corde suo non laudant dominum. Sed cum ab intellegentibus considerantur, per ipsa laudatur deus.
Et cum per ipsa laudatur deus, quodammodo et ipsa laudant dominum. Verbi gratia laudant dominum in caelis omnia quae habent
spiritum vitae et intellectum purum ad deum contemplandum et sine defectu et fastidio diligendum. Laudant autem dominum
intra per intellectum discernendi bonum et malum. Et per intellectum cognoscendi creatorem et creaturam. Homines
qui ista cogitant et quibus tribuit deus mentem discernendi, ista delectandi atque laudandi homines possunt.
Pecora numquid habent huiusmodi intellectum? Si haberent huiusmodi intellectum pecora, non nobis diceretur:
Nolite esse sicut equus et mulus quibus non est intellectus. Quando hortatur nos ut non simus sicut pecora sine intellectu,
ostendit nobis quia homini tribuit intellectum ad laudandum dominum. Arbores numquid vel vitam ipsam habent qua
sentiant sicut pecora? Nam pecora etsi sensum interiorem rationalem et mentem discernentem atque intellegentem
non habent quam homo habet ut laudet dominum, habent tamen vitam. Manifesta est novissime appetendi cibum vel vi-
sum di. proximare spirendi, sensum corporalem ad discernendum: visum ad colores, auditum ad voces, olfactum
ad odores, gustatum ad sapores, motum vel ad voluptatem vel ad molestias. Intellegimus haec et videmus ante
oculos nostros. Non habent rationem intellegendi, sed habent spiritum corporis animati et vitam manifestam.
Arbores autem nec ipsam habent. Et tamen omnia laudant dominum. Quare laudant dominum? Quia cum ista videmus et con-
sideramus creatorem qui ea fecit de illis nascitur in nobis laus dei. Et cum ipsorum consideratione laudatur deus, omnia
laudant dominum. Coepit ergo iste de caelo laudant omnia. Et dicit laudate. Quare cum laudent dicit laudate?
Quia delectatus est in eo quod laudabant et placuit ei quasi adiungeret orationem suam. Quomodo si venias
ad homines bonos aliquid operantes cum gaudio sive in vinea sive in messe sive in agricultura, placet tibi
quod faciunt et dicis: Facite, agite. Non ut tunc incipiant facere quando dicis, sed quia placet tibi quod facientes
invenieris, adiungis gratulationem et exhortationem tuam. Dicendo enim facite et exhortando faci-
entes voto quasi facis cum illis. In hac ergo exhortatione plenus spiritu propheta dicit haec. Et psalmus est
Aggei et Zachariae sic habet titulum. Isti duo prophetae eo tempore quo captivus populus in Babilonia
tenebatur prophetabant iam futurum finem captivitatis ut restauraretur civitas Hierusalem quae bello
ceciderat. Significaverunt ergo nobis in ministerio vitam futuram ubi laudabimus dominum post has captivitates

uite presentis, ubi erit innouatio ciuitatis illius magne hierusalem unde peregrini suspiramus.
captiuatio adhuc sub honore & sarcina corporis mortalis. unde adhuc gemimus in peregrina
tione. exultabimus autem in patria. Qui autem non gemit peregrinus, non gaudebit ciuis, quia desiderium non est
in illo. prophete ergo isti fecerunt magnam consolationem prebuerunt tunc captiuo populo secundum carnem. id est con
stituto in babilonia sub regibus alienigenis. ostendebant enim per prophetiam futurum tempus liberationis
a captiuitate instaurationis hierusalem. sed illa omnia in figura gestata. Habent ueritatem suam. figu
rate in antiquis presentia ostenduntur in nobis. modo ergo quid dicit apostolus. Quamdiu sumus in corpore
peregrinamur a domino. sed cum sumus in patria. Quando erimus in patria. Quando triumphabimus deuicto
inimico diabolo. Quando mors nouissima inimica destruetur, tunc fiet sermo qui scriptus est, absorta est
mors in uictoria. ubi est mors contentio tua. ubi est mors aculeus tuus. Quando ergo nulla erit mor
tis contentio quemadmodum est. & facit nos gemere & defectu & mobilitate rerum & fragilitate carnis
humane. contendunt nobiscum cottidie temptationes, contendunt cottidie delectationes; et si non sentimus
tam molestiam patimur & contendimus. Et magnum periculum est ne qui contendit uincatur. Si autem non conten
dendo uincimus molestiam tamen patimur resistendo delectationibus. Non cessat ergo nunc mortis hostis usque in
resurrectionem mortuorum; sed per spem amamus fidamus. Erigunt nos aggeus et zacharias cantantes futuram
liberationem nostram. Si illi populo cantauerunt & impletum est, christiano populo quod cantatum est non implebitur? Securi
estote tantummodo in ista peregrinatione uite. Quomodo agitur uidete. Non uobis placeat amor
babilonie ne obliuiscamini ciuitatem hierusalem. Et si corpus uestrum adhuc in babilonia tenetur,
cor uestrum ad hierusalem premittatur. Laudet ergo tota creatura dominum quia hoc ibi futuri sumus
quod hic premeditamur. Laudate dominum de celis laudate eum in excelsis. Primo de celis dicit, postea
de terra. laudatur enim deus qui fecit celum et terram. Celestia tranquilla pacata sunt. Ibi semper gaudium nulla mors
nulla egritudo. nulla molestia. laudant dominum beati. Nos autem deorsum sumus adhuc. Sed cum cogitamus
quomodo ibi laudetur deus, cor ibi habemus. Et non sine causa audimus sursum cor. Leuemus cor sursum,
ne putrescat in terra quam placet nobis quod ibi agunt angeli. Modo nos spe; postea et re cum illuc uenerimus.
laudate ergo eum in excelsis. laudate eum omnes angeli eius. Laudate eum omnes uirtutes eius. laudate
eum sol et luna laudate eum omnes stelle et lumen. Laudate eum celi celorum et aque que super celos sunt
laudent nomen domini. Quando explicat omnia numerando. sed tamen summatim quasi omnia perstrinxit.
Et conclusit omnia celestia laudantia creatorem suum. et quasi diceretur ei quare illum laudant. quid
illi debent. quid illis contulit ut laudent eum. Sequitur. Quoniam ipse dixit et facta sunt ipse mandauit et creata sunt.

N̄ mirū si opera laudant operatorē. N̄ mirū ē [si] facta laudant factorē. N̄ mirū si creata lau
dant creatorē. ibi et xp̄s nominat ē. et q̄rēs n̄ audiuim̄ nomen ipsius qui ē xp̄s. In principio
erat uerbū et uerbū erat apud dm̄. et ds̄ erat uerbū. Hoc erat in principio apud dm̄. om̄a p ipsū
facta s̄ et sine ipso factū ē nihil. p q̄d facta s̄ p uerbū. quomodo hic ostendit qa p uerbū facta s̄.
ip̄s e dix̄ & facta s̄ ip̄se mandauit et creata s̄. Nemo dic̄ nemo mandat nisi uerbū. Statuit ea in sclm̄
et in sclm̄ scli. om̄a cęlestia om̄a superiora uirtutes om̄s atq; angeli ciuitatē quandā sup̄nā
bonā scām beatā. Unde qm̄ peregrinam̄. miseri adhuc sum̄. Et quo rediturí. in spe beati. Et quo cūr
rerim̄. in rē beati. Statuit ea in sclm̄ et in sclm̄ scli p̄ceptū posuit et n̄ p̄teriuit. Quale p̄ceptū pu
tatis habere cęlestia & angelos scōs. Quale p̄ceptū illis dedit ds̄. Quale. nisi ut laudent illū. Beati
quoꝝ [hoc] ē negociū laudare dm̄. N̄ arant. n̄ seminant. n̄ molunt. n̄ quoquunt. opera enī ista neces
sitatis sibi necessitas n̄ ē. N̄ furant. n̄ dep̄dant. n̄ adulterant. opera enī ista iniquitatis. ibi iniquitas n̄ ē.
N̄ frangunt panē esurienti. n̄ uestiunt. nudū n̄ suscipiunt peregrinū n̄ uisitant egrotū n̄ cor dant
litigiosū. n̄ sepeliunt mortuū. Opera enī ista mīę. ibi nulla miseria ē in qua fiat misericordia. Ò
putam̄. erim̄ nos sic. Heia suspirem̄ de suspirio gemam̄. Et q̄d sum̄ ut illa dicam̄. mortales p̄ cetti ab uti
tracimus. Sed qui p̄mīsit om̄ps ē. Sed ad nos attendam̄. q̄d sum̄. Si aliud ds̄ ē. om̄ps ē. N̄ ē facturus an
gelū de homine q̄ fec̄ hominē de nihilo. Aut uero p minimo habet ds̄ hominē p q̄ mori uoluit
unicū suū. attendam̄ ad Indiciū dilectionis p̄missionis dī. Tales arras accepim̄. tenem̄ mortē
xp̄i tenem̄ sanguinē xp̄i. Qis mortuus ē. unicus. p q̄ib; mortuus ē. utinā p bonis. utinā p iustis.
sed q̄d dicunt xp̄s ait apostolus p impiis mortuus ē. Qui donauit impiis mortē suā q̄d seruat
iustis nisi uitā suā. Erigat se ergo humana fragilitas. n̄ desp̄et. n̄ se colligat. n̄ se auertat. n̄ dicat
n̄ ero q̄d p̄misit. Ds̄ ē. et uenit ut p̄mitteret & apparuit hominib; uenit suscipere mortē nrām
p̄mittere uitā suā. Uenit ad regionē peregrinationis nrę accipere hic q̄d habundat opp̄bria
flagella colafos. contumelias. sputa in faciē. spineā coronā suspensionē in ligno. crucē mortē.
Hec habundant in regione nrā. Ad talia cō mercia uenit. Quid hic dedit. Quid hic accepit.
Dedit exortationē. dedit doctrinā. dedit remissionē peccatoꝝ. Accepit contumelias mortē crucē.
Attulit nob de illa regione bona. et in regione nrā p̄tulit mala. p̄misit nob tam q̄d ibi futuri
sum. unde uenit. et ait patri uolo ut ubi ego sū et ipsi sint mecū. Tanta p̄cessit dilectio q̄ ubi
nos eram̄. fuit nob cū. ubi ipse ē. erim̄ cū illo. q̄d tibi p̄misit ds̄ ō homo mortalis q̄ uiuas
eternū. n̄ credis. crede plus ē. iā q̄d fec̄ quā q̄d p̄misit. Q̄d fec̄. mortuus ē p te. q̄d p̄misit

8

ut uiuas cum illo. Incredibilius est quod mortuus est, et non quia in aeternum uiuat mortalis. Iam quidem credibilius tenemus. Si enim
homines mortui sunt, deus non est uicturus homo cum deo? Non mortalis uicturus in aeternum? propter quem mortuus est deus uiuit in aeternum.
Sed quomodo mortuus est deus? Et unde mortuus est deus? Et potest mori deus? Accepit ex te unde moreretur pro te. Non posset mori
nisi caro. Non posset mori nisi mortale corpus. Induit se ubi pro te moreretur. Induit te ubi cum illo uiuas. Ubi se induit?
In utero in uirginitate matris. Ubi te induit? In aequalitate patris. Elegit hic sibi thalamum castum, ubi
iungeretur sponsus sponsae. Verbum caro factum est, ut fieret caput ecclesiae. Verbum enim ipsum non est pars ecclesiae. Sed ut esset caput
ecclesiae carnem adsumpsit. Quiddam nostrum iam sursum est, quod hic accepit, ubi mortuus est, ubi crucifixus est. Iam quaedam primitiae tuae prae-
cesserunt, dubitas quod securus eris? Ergo conuertatur ad terrena, quia iam dixi laudes caelestium. Laudate dominum de
terra. Superius enim unde coepit? Laudate dominum de caelis. Et enarrauit caelestia. Modo audite terres-
tria. Dracones et omnes abyssi. Abyssi profunditates aquarum sunt. Maria omnia, nubilosus iste aer
ad abyssum pertinet. Ubi nubes, ubi uis uenti, ubi tempestates, ubi pluuia, coruscationes, tonitrua, grandines,
nix, et quicquid uult deus super terram fieri de isto humido et caliginoso aere. Totum hoc terrae nomine appellauit, quia
nimis mutabile est atque mortale. Nisi forte putatis quia pluit rursum stellis. Omnia ista hic fiunt propter terram. Et
aliquando sunt homines in cacuminibus montium et nubes subter uident, et fit eis plerumque pluuię ex parte. Bene inten-
tis omnia ista quae perturbato aere concitantur hic fieri in ista mundi parte infirma. Propterea ad ista caliginosa
id est ad hunc aerem tamquam ad carcerem damnatus est diabolus de apparatu superiorum angelorum lapsus cum angelis suis.
Nam apostolus hoc de illo dicit: Secundum principem potestatis aeris huius, qui nunc operatur in filios diffidentiae. Et alius apostolus
dicit: Si enim deus angelis peccantibus non pepercit, sed carceribus caliginis inferni trudens tradidit in iudicio pu-
niendos seruari. Infernum hoc appellans quod inferior pars mundi sit. Nolite enim cogitare quod acceperit dia-
bolus, sed quid perdidit. Omnia ergo ista uidetis qualia sunt, mutabilia, turbata, terribilia, corruptibilia. Tamen habent
locum suum, habent ordinem suum. Implent et ipsa uniuersitatis pulchritudinem pro modo suo, et ideo laudant dominum. Conuer-
sus ergo ad illa tamquam excitans et ipsa, immo exhortans nos ut eorum consideratione laudemus dominum. Sic enim laudant
dominum, cum considerata pariunt laudem dei. Coepit dicere: Laudate dominum de terra, dracones et omnes abyssi. Dracones
circa aquam uersantur, de speluncis procedunt, feruntur in aere. Concitatur propter eos aer. Magna quaedam sunt ani-
mantia dracones. Maiora non sunt super terram. Propterea inde coepit: dracones et omnes abyssi. Sunt autem speluncae aquarum
latentium, unde fontes, unde flumina procedunt ut fluant super terram, alia occulta subeunt. Et totum hoc atque
omnis ista humida natura aquarum simul cum mari et isto infimo aere abyssus et abyssi uocantur. Ibi uiuunt
dracones et laudant dominum. Quid putatis quia conuersi faciunt dracones et laudant dominum? Absit. Sed uos consideran-
tes dracones attendite artificem draconum, creatorem draconum. Et cum miramini dracones, et dicitis

De magnitudine draconum

magnꝰ dr̄ q̄ hęc fec dracones laudant dm̄ deuocib; nr̄is. Dracones & omnes abyssi. Ignis grando nix glacies spi
tēpestatis quę faciunt uerbū ei. Quare ꝫ hic addidit quę faciunt uerbū ei. Multi stulti n̄ ualentes cōtemplari
& discernere creaturā locis sui & ordine suo subnixā & iussu di̅ agente motus suos. uisū ē illis qđ sup
riora om̄a dr̄ gubernat. Inferiora uero despic̄ deserit abic̄ ut nec curet & ista nec gubernet nec regat
sed casib; regant̄. quomodo pos̄ ē qua pos̄ ē. Et mouent illos quę dicunt aliquando sibi. sed n̄ dicant tibi. Id ē ne
attendo ē sentias quando ista dicunt. Blasphemia eni ē & execrabilia dō. Si dr̄ pluere & nū quid pluere
in mare. Qualis inquit puidentia. getulia sitit. & mare ē pluit̄. Acute sibi uident̄ tractare. Quib; h
dicendū ē. Getulia t sitit. tu ne sitis. bonū eni erat ut diceres dō. anima mea ut t̄ra sine aqua tibi. qđ alio loco
ap̄ te dicit. Sitiuit tibi anima mea quā multipliciē tibi & caro mea. Et dn̄s in euangelio. Beati q esuriunt &
sitiunt iusticiā qm̄ ipsi saturabunt. Iste eni iā saturat̄ ē q talia disputat. quasi doct̄ sibi uid& nec uult di
scere ideo n̄ sitit. Nā si sitire & uellet discere. Et inueniret qđ totū di̅ puidentia fit in t̄ra. Et miraret
disposita & iā mēbra pulicis. Attendat caritas ura. Quis disposuit mēbra pulicis & culicis ut habeant
ordine suū. Habeant uitā suā habeant motū suū. Unā bestiolā breuē minutissimā cōsidera quā uolueris. Si cōsidera
ordinē mēbroꝝ ipsius & animationē uitę qua mouet̄ & p̄se fugit mortē amat uitā appetit uoluntates deuitat mo
lestias exerit sensus diuersos uig& in motū cōgruo sibi. Quis dedit aculeū culicis quo sanguinē sugat. Quā ten
fistula ē qua sorbet. Q̄s disposuit ista. Q̄s fec ista. Expauescis in minimis lauda magna. Hoc itaq; tenete
fr̄s mei. Nemo uos de fide excutiat a sana doctrina. Q̄ fec in celo angelū ipse fec in t̄ra uermiculū. Sed angelū
in celo p habitu diuine celesti. Uermiculū in t̄ra p habitacione t̄restri. Nū qđ angelū fec repere in caeno
& uermiculū in celo. Distribuit sedib; habitatores incorruptione incorruptis ded sedib; Corruptibilia
corruptibilib; locis. Totū attende totū lauda. Q̄ ergo disposuit mēbra uermiculi n̄ gubnat nubes.
Et quare in mare pluit quasi n̄ ē in mari q alant̄ pluuia. quasi n̄ ibi fec pisces quasi n̄ ibi fec animalia. Attende quo
modo currunt pisces ad aquā dulcē. Et quare in qđ pisci pluit & mihi aliquando n̄ pluit. ut cogites te in regione
deserti & in peregrinatione uitę. Et amarescat tibi uita p̄sens. ut futura desideres. aut ut flagelleris & cor
ripiaris & corrigas. Quomodo aū distribuit ppria regionū. Ecce qđ de getulia locuti sum̄ pluit hic pp̄ oni
anno & ōni anno dat frumtū. Seruari hic frumtū n̄ potest. cito corrū pit. qđ ōni anno datur Ibi & getu
& multū dat. & diu seruat̄. Sed forte putas q ibi desideret dr̄ homines aūt n̄ ibi sed fecunditate suā & lau
dant & glorificant dm̄. Adp̄hende getuliū ut puta int̄ istas arbores amenas fugere hinc uult & redire
ad nudā getuliā. Ōnib; ergo dr̄ locis regionib; tēporib; suaque; distribuit & ordinauit. Et longū ē com
memorare diligentiore cōsideratione ōniū rerū. Q̄ illā explicat. Tam q oculos habent multa ibi uident.

culicis
pulicis

getu
lia

cum videris placent, cum placuerit laudant. Ita quia ipsa fecit ille qui fecit. Ista omnia laudabunt dominum. Haec considerans spiritus per prophetam cum diceret: Ignis grando nix glacies spiritus tempestatis. Quae omnia turbata videntur quibusdam stultis et quasi casibus agitari, addidit quae faciunt verbum eius. Ne tibi ergo videantur casibus moveri quae verbo dei in nutu motu suo deserviunt. Quod vult deus illuc lucet ignis, illuc fertur nubes, sive pluviam sive nivem sive grandinem portat. Et quare aliquando percutiunt montem fulmina et non percutiunt latronem? Quodcumque possum dicere pro captu mentis meae quantum deus donare dignatur, maiores maiora noverint et amplius intellegant. Et det vobis deus plus sapere quam dico, tamen cum temperantia sine superbia. Possum ergo pro modulo meo dicere quare percutiat montem et non percutiat latronem: quia forte adhuc latronis conversationem quaerit. Et ideo percutit montem qui non timet ut mutetur homo qui timet aliquando. Et tu cum das disciplinam, terram feris ut infans expavescat. Et aliquando ferit et quem vult hominem. Sed dicis mihi: Ecce cedit innocentiorem et dimittit sceleratiorem. Noli mirari. Mors undecumque probo non est. Unde autem scis illi sceleratiori si se mutare noluerit quid poenarum in occulto servetur? Nonne mallent fulmine incendi quibus in fine dicetur: Ite in ignem aeternum? Opus est ut innocens sis. Quid enim? Malum est mori in naufragium et bonum est mori febre? Sive inde sive inde moriatur, quaere qualis sit qui moritur. Qui per mortem iturus est non unde de vita exiturus est, quacumque occasione exituri hinc sumus. Quibus exitibus martyres exire meruerunt? Numquid febribus, quomodo multi optant ut febre solvantur? Alii uno ictu gladii, alii ignibus, alii bestiis. Et devoraverunt bestiae corpora martyrum, et non timuerunt ut perirent corpora ipsorum. Undique enim deus reducet corpora sanctorum suorum cui capilli nostri numerati sunt. Et quando voluit tres pueros ab igne liberavit. Numquid ideo Machabaeos deseruit? Illos aperte liberavit, illos occulte coronavit. Novit ergo deus quid agat. Tu time et bonus esto. Undecumque voluerit ut exeas hinc paratum te inveniat. Inquilinus enim es, non possessor. Domus locata est tibi. Domus ista tibi locata est, non donata. Et si nolis migrabis. Et non eam tali condicione accepisti ut quasi tempora sibi certa sit. Quod dixit dominus deus tuus: Quando voluero, cum dixero migra, paratus esto. Expello de hospitio, sed dabo domum. Inquilinus es, intra eris possessor in caelo. Quicquid ergo hic accidit contra voluntatem nostram noveritis non accidere nisi de voluntate dei, de providentia ipsius, de ordine ipsius, de nutu ipsius, de legibus ipsius. Et si nos non intellegimus quid quare fiat, demus hoc providentiae ipsius quia non fit sine causa, et non blasphemabimus. Cum enim coeperimus disputare de operibus dei: quare hoc, quare illud? et non debuit sic facere, et male fecit hoc; ubi est laus dei? Perdidisti alleluia. Omnia sic considera quomodo placeant deo et laudent artificem. Quasi intrares forte in officina fabri ferrarii non auderes reprehendere folles incudes malleos. Et da imperitum hominem nescientem quid quare sit, et omnia reprehendit. Sed si non habeat peritiam artificis, habeat saltim considerationem hominis, quid sibi dicit? Non sine causa hoc loco folles positi sunt. Artifex novit quare, etsi ego non novi. In officina non audet vituperare fabrum

faciunt verbum eius

gaudet in hoc mundo reprehendere deum. Ergo quemadmodum ignis grando nix glacies spiritus tempestatis quae faciunt verbum eius

AD LOC Confessio eius in terra et caelo. Quid est confessio eius? Qui ipse est fitetur illi. Sed quia illum omnia confitentur, omnia clamant, omnium pulchritudo quodammodo vox eorum est confitentium deum. Clamat caelum deo: Tu me fecisti, non ego. Clamat terra: Tu me condidisti, non ego.

Quomodo clamant ista? Quando consideratur, et hoc invenitur ex tua consideratione, clamant ex voce tua, clamant.

Confessio eius in caelo et terra. Attende caelum, pulchrum est; attende terram, pulchra est. Utrumque simul valde pulchrum est. Ipse fecit, ipse regit; ipsius nutu gubernantur; ipse variat tempora; ipse instaurat per ipsum omnia. Ergo ista laudant illum, sive in statu, sive in motu, sive de terra deorsum, sive de caelo sursum, sive in vetustate, sive in renovatione.

Cum vides haec et gaudes, et attolleris in artificem, et invisibilia eius per ea quae facta sunt intellecta conspicis, confessio eius in terra et caelo. Id est confiteris in rebus terrenis, confiteris in rebus caelestibus. Et quia ipse fecit omnia, et melius illo non est

aliquid, quicquid fecit infra illum est; et quicquid in his tibi placet minus est quam ipse. Non ergo ita tibi placeat quod fecit, ut recedas ab eo qui fecit. Sed si ea amas quae fecit, multo magis eum qui fecit. Si pulchra sunt quae fecit, quanto pulchrior est qui fecit? Confessio eius in terra et caelo. Et exaltavit cornu populi sui. Ecce quod prophetabant Aggeus et Zacharias. Modo cornu populi ipsius humile est in tristitiis, in tribulationibus, in temptationibus, in tunsione pectorum. Quando exaltavit cornu populi sui? Quando venerit ipse dominus noster, et sol noster fuerit sol noster; non iste qui oculis videtur et oritur super bonos et malos, sed de quo dicitur: Vobis qui timetis dominum orietur sol iustitiae et sanitas in pennis eius. Et de quo dicturi sunt superbi et impii: Iustitiae lumen non luxit nobis, et sol non est ortus nobis. Ipse erit aestas nostra. Modo fructus prohibetur, nunc in radice non apparet. Attendis quasi aridas arbores per hiemem. Qui non novit, videt aridam, putat vitem et forte est iuxta quae vere arida est. Similiter est ab eo per hiemem. Illa vivit, illa mortua est. Sed et illius vita et illius mors in abscondito est. Aestas procedit, vita illius clarificatur, mors illius manifestatur. Procedit honor foliorum, fecunditas fructuum, vestitur vitis in facie ex eo quod habet in radice. Ergo modo fratres tales sumus quales et alii homines. Quomodo nascuntur, manducant, bibunt, vestiuntur, transibunt vitam istam, sic et sancti. Aliquando ipsa res decipit homines, et dicunt: Ecce quod coepit christianus. Numquid non ei dolet caput? Aut quid christianus est? Quid habet plus a me? O vitis arida, attendis vivacitatem vitem nudam in hiberno. Sed non arida est; aestatis tui. Et veniet dominus, honor noster qui latebat in radice; et tunc exaltavit cornu populi sui post captivitatem in qua mortaliter vivimus. Unde dicit apostolus: Nolite ante tempus iudicare, donec veniat dominus et illuminet abscondita tenebrarum, et tunc laus erit unicuique a deo. Sed dicis mihi: Ubi est radix mea, ubi est fructus meus? Si credis, nosti ubi est radix tua. Ibi est enim ubi est fides tua, ubi est spes et caritas tua. Audi apostolum: Mortui enim estis, quasi per hiemem mortui apparebitis. Audi quae vivant: Et vita vestra abscondita est, inquit, cum Christo in deo. Ecce habes radicem. Quando ergo ornaberis honore, quando fecundaberis fructu? Audi illum sequentem: Cum Christus apparuerit, vita vestra, tunc et vos cum illo apparebitis in gloria.

bitis in gloria; AD LOCUM

Exultabunt sancti in gloria et laetabuntur in cubilibus suis. Non in theatris, non in amphitheatris, non in circis,
non in nugis, non in foris, sed in cubilibus suis. Quid est in cubilibus suis? In cordibus suis. Audi apostolum Paulum exultantem in cubili suo.
Nam gloria nostra haec est testimonium conscientiae nostrae. Rursum timendum est ne quisque apud semetipsum fiat sibi placens et quasi
de conscientia superbe glorietur. Debet enim quisque cum tremore exultare, quia donum Dei est unde exultat, non meritum suum.
Sunt enim multi sibi placentes et iustos se arbitrantes, et procedat adversus illos alia pagina dicens: Quis gloriabitur
castum se habere cor? aut quis gloriabitur mundum se esse a peccato? Est enim quidam modus gloriandi in conscientia, ut no-
veris fidem tuam esse sinceram, noveris spem tuam esse certam, noveris caritatem tuam esse sine simulatione. Sed quoniam
multa sunt adhuc quae possunt forte offendere oculos Dei, lauda eum qui tibi ista donavit, tunc perficiet quod donavit.
Propterea cum dixisset: Et laetabuntur in cubilibus suis, ne quasi sibi placentes viderentur, adiunxit statim: Exultatio-
nes Dei in faucibus eorum. Sic laetabuntur in cubilibus suis, ut non sibi tribuant quod boni sunt, sed illum laudant a quo acceperunt
quod sunt, a quo vocantur ut perveniant ad id quod nondum sunt, et a quo sperant perfectionem cum gratias agunt quod inchoavit. Exulta-
tiones Dei in faucibus eorum. Iam videte sanctos, videte gloriam eorum, videte per universum mundum, videte quod exultationes Dei sunt
in faucibus eorum. Et frameae bis acutae in manibus eorum. Framea appellatur quam vulgo spatam dicunt. Sunt enim gladii ex una
parte acuti, ipsae sunt macherae. Istae autem frameae, ipsae et rumpheae, ipsas etiam spatas appellant. Magnum mysterium
habet hoc genus ferramenti, quod ex utraque parte acutum est. Ipse frameae sunt bis acutae in manibus eorum. Frameas bis acutas in-
tellegimus sermonem domini, et una framea est. Sed ideo multae dicuntur, quia multa ora sunt et multae linguae sanctorum. Sermo ergo Dei
gladius bis acutus. Unde bis acutus? Dicit de temporalibus, dicit de aeternis. In utroque probat quod dicit. Et eum quem ferit
separat a mundo. Nonne ipse est gladius de quo dominus dicit: Non veni pacem mittere in terram, sed gladium? Attendite quo-
modo venit disiungere, quomodo venit separare. Disiungit sanctos, disiungit impios. Separat a te quod te impedit.
Filius vult servire Deo, pater non vult. Venit gladius, venit sermo Dei, dividit filium a patre. Filia vult, mater non vult. Gladio
dividuntur ab invicem. Nurus vult, sed socrus non vult. Veniat gladius bis acutus, offerat promissionem vitae praesentis
et futurae. Temporalium consolationem, aeternorum perfruitionem. Ecce gladius ex utraque parte acutus. Promittit tempo-
ralia in quo non se fallit. Nonne ecclesia Dei per totum mundum non erat, et ecce est? Antea legebatur et non videbatur, modo
sic legitur, ita cernitur. Quicquid temporaliter nobis promissum est, ad unam partem gladii pertinet. Quicquid in sempiternum,
ad alteram partem gladii pertinet. Habes spem futurarum rerum, habes consolationem praesentium. Noli
retrahi ab eo qui vult te trahere. Pater, mater, soror, uxor, si amicus sit, non te retrahant, et utilis tibi
erit gladius bis acutus. Utiliter te ille separat, male te tibi glutinat. Venit ergo dominus ferens gladium
bis acutum, promittens aeterna, implens temporalia. AD LOCUM
Obiurgationes in populis. Obiurgatio quae est? correptio. Procedat ex vobis framea bis acuta. Nolite

cessare de illa uobis dico pro modulo uestro qualis homo est qui idola colat. Dic amico tuo si tamen remansit cui dicas. Qualis
homo es qui idola colis? qui dimisisti eum a quo factus es et adoras quod fecisti. Melius est faber quam quod fabricat
faber. Si fabrum adorare erubescis adorando quod faber fecit non erubescis? Cum coeperit erubescere, cum coeperit
compungi, fecisti uulnus de framea, peruenit ad cor. moriturus est ut uiuat. Frameae bis acutae in manibus eorum ad fa
ciendam uindictam in gentibus, obiurgationes in populis. Ad alligandum reges eorum in compedibus et nobiles eorum in
uinculis ferreis. Ut faciant in eis iudicium conscriptum. Facile exposuimus quomodo de frameis cadunt, ut ex
surgant; separentur ut congregentur; uulnerentur ut sanentur; moriuntur ut uiuant. AD LOCUM

Multi elegerunt ignobilitatem et dimittentes domos suas substancias suas distribuentes pauperibus
cucurrerunt ad perfectionem. Tali ergo perfecto dicitur a domino. Si uis perfectus esse uade uende omnia quae habes
et da pauperibus et ueni sequere me et habebis thesaurum in caelis. Multi ex nobilibus fecerunt hoc sed cessauerunt
isti esse nobiles gentium. Elegerunt paupertatem in saeculo nobilitatem in christo. Multi autem tenent ipsam nobili
tatem tenent regias potestates et sic sunt christiani. Ipsi sunt tamquam in compedibus et tamquam in uinculis ferreis
unde hoc? Ne progrederentur ad inlicita compedes acceperunt. Compedes sapientiae compedes uerbi dei. quare
ergo ferrea uincula non aurea? Ferreas quamdiu timent. Ament et aurea erunt. Attendat caritas
uestra quid loquar. Audis modo apostolum iohannem. Timor non est in caritate. Sed perfecta caritas foras mittit timorem
quia timor tormentum habet. hoc est uinculum ferreum. Et tamen nisi timore homo incipiat deum colere non peruenit ad a
morem. Initium sapientiae timor domini. Incipit ergo a uinculis ferreis. finitur ad torquem aureum. Dictum
enim de sapientia et dabit torquem aureum circa tuam ceruicem. Non tibi inponeret torquem aureum nisi primum in compe
dibus ferreis te alligasset. Coepisti a timore consummaris ad sapientiam. Quam multi sunt qui propterea nolunt
mala facere quia gehennas timent. quia cruciatum timent non quia amant iustitiam. Si illis promitteret inpu
nitas et diceret eis facite quod uultis securi inpunitum uobis erit. emitterent progressus libidinum
suarum. Inique nequissima. Et maxime fratres mei maxime reges et nobiles quibus non facile dicitur
quid fecisti? Nam pauper homo et si non timeat deum quia nullarum uirium est. Nullarum facultatum
ne cum se commouerit in supplicium rapiatur. cessat timore hominis et si non dei. potentes autem mundi
reges nobiles nisi deum timeant quid timebunt? Sed praedicatur illis et percutiuntur frameis bis
acutis. Dicatur illis quia est qui ponat alios ad dexteram alios ad sinistram. Ut dicat eis qui ad sinis
tram sunt, ite in ignem aeternum quem parauit diabolo et angelis eius. Nondum diligunt iustitiam
sed timent poenam. Et timendo poenam iam acceperunt compedes et in uinculis ferreis eruduntur. Uenit
ad nos homo de saeculo potens offendit illum uxor sua aut forte concupiuit alterius pulchritudinem

aut alterā ductiorem uult dimittere illā quā habet. ñ fac. Aut a seruo dī. aut a ppheta. Aut ab aplo ñ fac.
Aut ab eo in cuius manib; framea ē bis acuta ñ facis. Nō licet tibi ñ pmisit ds̄ dimittere uxorem excepta
causa fornicationis. Aut hoc timet. ñ fac. pedes leues iā pgrediebant' in lapsū cōpedib; tenent'.
Habu uincula ferrea timet dm̄. dicit illi. Dānauit te ds̄ si feceris. Judex ē supra om̄s aut gemitū uxo
ris tuę. reus tenebris in conspectu ei'. hac cupiscentia blandit' hac pena deterret. Ibat dura ē sen
tiendū praue cupiditatis nisi uincula ferrea retinerent. Qd plus ē sic dicat ē tinere iā uolo. No
lo iā uxorem. ñ potest. qd si tu uis et illa ñ uult. Nū quid pertinentia tuā debes illā fieri fornicariā.
Si alio nupserit te uiuo. adultera erit. Ñ uult tali lucro ds̄ cōpensare tale dānū. Redde debitū. &
si ñ exigis. redde pfectionē pfecta. Ds̄ tibi cōputauit si nq̄d debes exigis & reddis qd debes uxori.
Times ñ facis. ē cutiunt' uincula tua. Audis q uinculis ferreis ē strictus es. Alligat' es uxori. ne quęsie
ris solutionē. durū ē. ferreū ē. Nā quando dns̄ hoc ait. ostend q uinculū ferreū ē. Adolescentes
audite uincula ferrea ē. Nolite pedes mittere cū miseritis. Arctius ēstringimini cōpedib. Tales
cōpedes ē solidant uobis. & epi man'. Nū fugiuns & recta cōpediti & soluunt'. Hic uiri fugiuns
hic uolentes dimittere uxores suas. hic arctius ē ligant'. Nemo soluit has cōpedes. qd ds̄ iunx
homo ñ separet. Sed dura s̄ uincula q̄ nesciat ipsā duritiā. doluer' apli & dixer'. Si talis causa
ē cū uxore ñ expedit nubere. Si uincula ferrea s̄. ñ op' ē ut illuc pedes mittant'. & dns̄. Nō oms̄ ca
piunt uerbū. Sed q̄ pot' capere capiat. Alligat' es uxori ne quęsieris solutionē. q alligat' es uin
culis ferreis solutus ē ab uxore ne quęsieris uxorem. ne te ē liges uinculis ferreis. Ut faciant
in eis iuditiū ē scriptū. hoc ē iuditiū qd faciunt sup om̄s gentes. Quare ē scriptū ē q ista
antea ē scriptas & modo ē plent'. Ecce modo fiunt. Aliquando legebant' & ñ fiebant.
& conclusit. gloria hec ē omnib; scis ei'. Ita p totū mundū p uniuersas gentes hoc agunt sci.
Sic glorificant'. Sic exaltant dm̄ in faucib; suis. sic letant' in cubilib; suis. Sic exultant in glo
ria sua. Sic exultant in salute. Sic cantant canticū nouum. Sic dicunt alleluia.
corde ore uita AMEN.

Admoneo frs in cōspectu dī timori uro timorem meū. Quia ut ñ timet. tim te me ē tepnit. sed
malo suo. Audite ergo quę dicturus sū. Certus sū quia homo baptizatus. si uitā ñ audeo dicere
peccator. Quis enī sine peccato. sed uitā sine crimine duxerit. & alia peccata habuerit quę
cotidie dimittant' in oratione dicens. Dimitte nobis debita nra sic & nos dimittim' debitorib;
nris. Si ergo faciat qd sibi a dō cupit fieri quando diem finierit. uitā ñ finiuit. sed tran
sit de uita in uitā. de laboriosa ad quietā. de misera ad beatā. de temporali ad ęternā. siue
iste uoluntate sua currat ad baptismū. siue in periculo constitutus baptizetur.

et transeat ad dominum vadit ad requiem vadit. Baptizatus autem et postea desertor violatorque sacramenti
fuerit peccat et a domino repellitur a se. Sed si agat veram penitentiam ex toto corde. Sed si agat veram peni-
tentiam ubi vides? qui vidit cor David quando increpatus a propheta graviter et per comminationes terribiles di-
exclamavit dicens: Peccavi. Et mox audivit dominus et abstulit peccatum eius. Quantum valent tres syllabae?
Tres enim syllabae sunt peccavi. Sed in his enim tribus syllabis flamma sacrificii cordis eius ad caelum ascendit. Ergo qui ege-
rit veraciter penitentiam et solutus fuerit a ligamento quo erat constrictus et bene post penitentiam vixerit post recon-
ciliationem cum defunctus fuerit ad dominum vadit, ad requiem vadit, regno dei non privabitur, a populo diaboli
separabitur. Quisquis autem positus in ultima necessitate aegritudinis suae acceperit penitentiam et mox reconciliatus
fuerit et transierit de corpore, fateor vobis, illi non negamus quod petit, sed nec praesumo dicere quia bene hinc exiit. Non prae-
sumo, non polliceor, non dico, non vos fallo, non vos decipio, non vobis promitto. Fidelis bene vivens securus de hoc seculo migrat.
Si agit penitentiam dum sanus est et reconciliatus postea bene vixerit. Sed dicit aliquis: Quid est bene vixerit? et hoc nos instrue sacer-
dos bone ut sciamus. Illum nescire te dicis qui iam accepta penitentia ad horam transiit: si remittantur illi facinora sua,
si relaxentur illi dominus peccata ipsius in die iudicii. Hinc nullam securitatem nobis das. Et quomodo bene vivere post pe-
nitentiam debeamus docere nos debes. Dico ergo abstinere ab ebrietate, a concupiscentia, a furtu, a malo-
loquio, ab ipso inmoderato risu, a verbo otioso unde reddituri sunt homines rationem in die iudicii. Ecce quam
levia dixi et illa omnia gravia et pestifera. Et aliud dico: non solum post penitentiam ab istis istis homo servare
debet, sed et ante penitentiam dum sanus est, quia nescit si ipsam penitentiam possit accipere et confiteri deo et sacerdoti
peccata sua. Ecce quare dixi et ante penitentiam bene vivendum est et post penitentiam melius. Agens vero peniten-
tiam ad ultimam et reconciliatus exierit de corpore, si securus hinc exiit ego nescio. Penitentiam dare possum, secu-
ritatem autem dare non possum. Quod dicitur tamen attendite: habeo planius exponere ne aliquis me male intellegat.
Numquid dico damnabitur? Sed nec dico quia liberabitur. Et quid mihi dicis? Vere, episcope, quid tibi dicam nescio. Iam dixi non praesumo, non promitto.
Prorsus nescio de dei voluntate. Vis autem frater te a diabolo liberari, vis quod incertum est evadere? Age penitentiam
dum sanus es. Et si inveneris te novissimus dies currit ut reconcilieris: si sic agis, securus es. Quare securus es? Quia dum
egisti penitentiam eo tempore quo peccare potuisti. Ecce dixi tibi quare securus es. Si autem tunc vis agere ipsam peni-
tentiam quando iam peccare non potes, peccata te dimiserunt, non tu peccata. Sed respondit aliquis: Unde scis si forte deus mi-
serereatur et dimittat mihi peccata mea? Verum dicis, frater, verum dicis. Unde scio? Et ideo tibi do penitentiam
quia nescio. At ille inquid: Ergo dimitte causam meam domino. Quid me tu verbis affligis? Et iudicio me domino dimittis. Illius iu-
dicio te committo cui iudicio me commendo. Nam si scirem nihil tibi prodesse penitentiam, non tibi eam darem. Item si scirem
tibi prodesse non te terrerem. Duae res sunt: aut ignoscit tibi, aut non tibi ignoscit. Quid horum tibi futurum sit ego ig-
noro. Sed do consilium: dimitte incertum et tene certum. Et dum vives, dum sanus es, age penitentiam
veram. Et cum veneris in iudicium dei non ab eo confundaris, sed in regno caelesti inducaris.

INCIPIT PREDICATIO BASILII EPISCOPI DE CAPADOTIA

Audi fili admonitionem patris tui et inclina aurem tuam ad verba mea et commoda mihi libenter auditum
tuum et corde credulo cuncta que dicuntur ausculta. Cupio enim te instruere que sit spiritalis militia et quibus modis
regi tuo debeas militare. Intentus sine ergo audiat sensus tuus. Et animam tuam nullus pergravet somnus. sed ad vi-
gilandum excitatam et ad studium intellegendi sermonum meorum sapienter extio. Verba enim ista non sunt ex me plasmata sed
et divinis fontibus. Neque enim novam doctrinam instruam te sed ea que didici a patribus meis. Hec enim si inmiseris
in cor tuum. In pace diriget itinera tua. Nec ad te adpropinquabit ullum malum. sed procul abscidit omnis adver-
sitas anime. Si ergo cupis fili militare domino pro illi soli ne militet alio. Sic enim qui militant regi terreno
omnibus iussis eius obaudiunt. Sic et qui militant regi celesti debent custodire precepta celestia. Miles
terreni quocumque loco mittitur paratus ac promptus est. Neque se uxoris vel liberorum gratia excusare audet.
Multo magis miles Christi sine aliquo impedimento regis sui debet imperio oboedire. Miles terrenus contra hostem
visibilem pergit ad bellum. Tecum vero hostis invisibilis cotidie preliendo non desinit. Illi contra carnem et sanguinem
est dimicatio. Tibi vero adversus spiritalia nequitie in celestibus est luctacio. Ille contra hostem carnalem car-
nalibus armis utitur. Tu vero contra hostem spiritalem arma spiritalia indiges. Ille in prelio galeam ferream gestat
in capite. sed tua galea Christus sit qui est caput tuum. Ille lorica ne vulneretur induitur. sed tu lorica fidei sis
Christi circumdatus. Ille contra adversarium emittit lanceam et sagittas. tu vero contra hostem tuum divina elo-
quia iaculare et perimens eum verbis propheticis Dicito dominus adiutor mihi est et ego videbo inimicos meos.
Ille donec pugna gerit arma a semet ipso non proicit nec ab adversario vulneretur. Ita et tu numquam debes esse
inermis quia tuus hostis illius est astucior. Illius hostis quidem ad tempus dimicat. tuus vero hostis quam-
diu in statio vite huius es sistis tecum dimicando non desinit. Illius arma laboriosa et gravia sunt ad portan-
dum. Tua vero arma volentibus se portare suavia ac levia sunt. Ille cum superaverit adversarium ad domum
et coniugis ac liberorum revertitur. Tu vero hoste prostrato in illud celeste regnum cum omnibus sanctis intrabis.
Ille pro labore terreno terrenum accipit donum. Tu vero pro spiritali labore celeste recipis donum. Expe-
tat monachus qui terrenos actus a semet ipso proicit. Ne se implicat negotiis secularibus mili-
tans domino. Difficile namque est duobus dominis servire. Nec potest quisquam serviens mamone spirita-
lia arma portare. Sed iugum Christi suave ac leve a semet ipso proicit ac repulit et quicquid grave
et honerosum est animo suo suave esse ei videtur ac leve. Istiusmodi vir propriis armis vulneratur.
Breviter diligit periculum incidit in mortem. Tu autem considera cui te regi ad militandum probasti. Quanto
enim superius est regi terreno imperium celeste tanto excellentior est gradus militie tue.

terreno militię. Si turrim excelsā ē struere cogitas. p̄para ergo tibi sumptus ad structu rā
ut ceptū ędificiū ad pfectū deducas. Ne quando p̄ter euntib; ueniās in derisū & gratulent̄ inte ini
micitu. Hec turris nō ex lapidib; ē struunt̄ sed ex uirtutib; animę. Nec auri nec argenti indiget
sumptus sed cōuersatione fideli. Nā terrę opes plurimū ad ędificandū impediunt. Uñ pspectus sit
tibi fili. uni dño seruire desiderans. nec alicui inuitatua placere studeas. nisi illi soli. nec in diuer
sas res occupes animū tuū sed omni modo abscide a te carnalē amorem. Ne carnalis amor a te dī
amorē excludat. omne uitiū expelle ab anima tua ut uirtutes animę cōquirere possis. Audi igit̄
quę sit uirtus animę & quę maximū ei ē ferat lucrū. I. Uirtus animę ē diligere dñm. & odisse illa
quę nō diligit ds. II. Uirtus animę ē pacientiā sectare. & ab inpacientia declinare. III. Uirtus ani
mę ē castitatē tā corporis quā animę custodire. IIII. Uirtus animę ē uanā gloriā cōtēpnere rōma caduca
calcare. Virtus animę ē humilitatē studere & tumorem supbię abhominare. U. Uirtus animę ē
ueritatē āplecti & omne mendatium fugere. VII. Uirtus animę ē irā pħibere & furorē repmere.
VIII. Uirtus animę ē pacē diligere & inuidiā execrare. VIIII. Uirtus animę ē ab omni stulticia decli
nare & sapientiā diuinā āplecti. X. Uirtus animę ē omnē uoluntatē carnis subiacere mentibus.
XI. Uirtus animę ē auaritiā spernere & uoluntariā adsumere paupertatē. XII. Has ergo uirtu
tes facile poteris optinere. si secularē curā neglexeris & caducis ac terrenis reb; celestia ppo
sueris. Et si uoluntas tua in laudib; dī occupata fuerit & iudicia ei' die noctuq; inpensius medita
uerit. Erit autē tāquā lignū qđ plantatū ē secus decursus aquarū & omīs sps fruct' orient̄ ex te.
& ex seruo amicus uocaberis dī. Ex tota igit̄ uirtute tua diligere dñm. ut in omnib; actib; tuis
placeas illi. Sicut enī qui cōiugē ē traxerit. festinat placere uxori. Multo magis omnib; modis
monachus debet placere xpo. Qui diligit dñm ei' pcepta custodit. Ds enī nō se uult uerbis tantū
modo diligi. sed ex corde puro & operib; iustis. Qui enī dic̄ diligo dñm & mandata ei' nō custodit mendax ē.
Huiusmodi enī uir fallit semet ipsū & a semet ipso seducit̄. Ds nāq; nō uerboꝝ. sed cordis inspector ē.
Et diligit eos qui in simplicitate cordis seruiunt ei. Si terreni parentes cū tali affectu diligim'
q p paruo tēpore pro nobis sustinuer̄ laborem. Nā & circa nos qđ fuit eoꝝ obsequium. xpi ē bene
ficiū qui omnium dispensator ē optim'. Nā et antequā nasceremur in hoc seculo. parentes nobis
antea p̄parauit quoꝝ obsequio nutriremur. sed & matris ubera tunc lacte nutu dī replen
tur quando infans fuerit natus. Ergo qđ magis diligam' dñm. qui & nos & ppinquos nr̄os ppriis
manib; finx. Et cuncta nobis bona quę erga nos cotidie gerunt̄ eius beneficiis adscribamus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Nam et parentes nostros quasi propria uiscera diligamus. Si accedere nos ad seruitium christi non prohibent. Si autem
prohibuerint. nec sepulturam illius a nobis debetur. Christus diligendus est super parentes. Quia non tribuunt nobis
parentes ea que tribuit christus. Et qui beneficia eius congruenter enarrare non possit. Uel quantum nobis
tribuit et cotidie prebendo non desinit. Et quanto plus quis uoluerit laudare sermonibus laudando
non defecit sed tunc laudare incipit. Uidens enim innumeris peccatis obnoxios misertus est nos. Nec cum alie-
nati ab eo in diuersis erroribus uagaremur. Non auertit a nobis faciem suam. et cum urgeremur in precipiti-
um mortis. ad uitam perpetuam nos reuocauit. Et ingrati beneficiorum eius fugeremus ab eo. Ut pater clemen-
tissimus exquisiuit nos. et cum in sede sublimi sederet. pro nimia gratia descendit ad terras. Et in tanta humi-
litate uenit ut seruilem formam adsumeret. Et qui in pugillo suo continet orbem terrarum. Pannis in prese-
pio inuolutus est. et qui celum palma metitur non habuit ubi caput reclinaret. Cum esset diues pauper factus est
ut nos ditaremur in illo. et qui in nubibus uenturus est ad iudicandos uiuos et mortuos. Iudicium hominum
pertulit. et cum sitientibus fons sit uite perennalis cum sitis sed postulauit aquam a samaritana muliere. Et qui
carne propria nostram esuriem esuriuit cum temptaretur in heremo. Et cui ministratur cum patre ab angelis in
celo hominibus ministrare dignatus est in terra. et manus eius per quas uirtutes plurimas operatus est con-
fixe sunt clauis. et os eius per quod salutarem doctrinam adnuntiauit hominibus. Fel pro cibo dederunt. et qui nullum le-
sit uel nocuit cesus est. obprobria pertulit. Et cuius nutu omnes mortui resuscitandi sunt. Uoluntate sua mortem cru-
cis sustinuit. Et ideo hec omnia perpessus est ut nobis uitam sempiternam donaret. Et cum nobis inmensa beneficia pres-
tet. Nihil a nobis exigit nisi ut diligamus eum. et templa nostra inpolluta ei seruemus. Ut ille in nobis semper
habitet. et nos permaneamus in illo. Non postulat a nobis christus aurum aut argentum uel quicquam huius mundi.
Nam et si fuerint nobis ista dispertire egentibus. precipit nos ipsos querit nos desiderat in nobis requiescere cupit.
Accedamus ad eum et copulemus in affectum eius. et nos ipsos amemus et proximos. Qui diligit proximum suum filius dei uocatur.
Qui autem e contrario odit filius diaboli nuncupatur. Qui diligit fratrem suum in tranquillitate est cordis. Fratrem uero
odiens tempestate magna circumdatus est. Uir benignus etiam si paratur iniuriam pro nihilo ducit. In quis autem
etiam actum audiens a proximo contumeliam arbitratur. Qui caritate plenus est tranquillo animo fert serenis-
simo uultu procedit. Uir autem odio plenus ambulat iracundus. Tu autem fili benignitati stude in uita
tua et proximum habeto tamquam unum ex membris tuis. Omnem hominem fratrem tuum iudica esse. Memento
quod unus ac uerus artifex condidit nos. Non moueas cuiquam scandalum in uita tua. et non quod tibi utile est sed illi
facito. quod enim accedere tibi non uis. nec ei cupias euenire. Sed enim uideris in bonis actibus conuersantem
congratulare ei. et illius tuum gaudium dicito. Et si aliquid acciderit aduersum conpatere ei. et illius

Tristiciā tuā depute. Omnē malitiā expelle ab anima tua & odioꝝ flāmę ñ ē ī bēs cor tuū c̄tra in
potentē aut subiectū tibi. Noli iracundiā cōmoueri. sed tāquā ꝓpriū tuū menbrū eū habeto in hominē
Ne simulato corde diligas fratrē tuū. ne labiis osculans ex alia parte insidias ē stituta. Dolosus enī uir
pacifica ex ore ꝓfert uerba & in abditū mtis supplantare ꝓximū meditatur. Ergo in his operib; ad ira
cundiā ꝓuocat dr̄. Puritas enī quę placet in cōspectu dī. Repulit aūt omne quicquid simulato efficit. Tu aūt om
nē simulationē longe facito. Et ne cupias subplantare ꝓximū tuū ne mordere aut lamare mēbrū tuū
Mēbrū aūt tuū dicito fratrē tuū q̄d & si quando ut homo fueris iratus ultra solis t̄minū ñ ꝑducas iracundiā
tuā. sed reconciliare ad pacē & deprime omnē furorē ab anima tua. Qui enī āplectit pacē in mtis suę hospicio
mansionē ꝑparat xp̄o. quia xp̄s pax ē & in pace requiescere cupit. Uir aūt inuidus omnib; modis execrat.
Uir pacificus in tranquillitate ē semꝑ. Inuidus aūt similis ē naui cū iactat a fluctib;. Homo pacificus securus
possidet mtē. Inuidus aūt in turbatione ē semꝑ. Qui sectat pacē tutus ē undiq; ac munitus. Nā inuidus ut lupus
rapax insanit in anī. Pacificus aūt ita ē ut uinea honusta habundat fructū copiosū. Inuidia aūt op̄ inegen
tia ac miseria detinetur. Et quantū pacificus gaudiens in dn̄o delectat. tantū inuidus tabescens ad nihilū re
digit. Ex habundantia leticię pacificus homo dinoscit. Ex uultu aūt marcido & furore pleno inuidus de
monstrat. Pacificus homo ī sortiū angeloꝝ merebit. Inuidus aūt particeps demonioꝝ efficit.
Et sic pax secreta mtis inluminat. ita & inuidia occulta cordis obcecat. Pax enī effugat & ꝑturbat omne dis
cordiā. Inuidia aūt iracundiā cumulat. Splendor aūt pacis effugat omnis caligo. Et ubi obsederit inui
dia. obscuritas ē ibi & exteriores tenebrę. Sectare ergo fili desiderabile nomē pacis. ut fructus pacis
possis adquirere & execrare inuidiā. ne maloꝝ fructib; replearis. Rationabile nāq; animal creauit
te dr̄ ut possis discernere int̄ bonū & malū. ut quę sunt optima eligas & inutilia respues. Oma examines.
Et quę bona sunt teneas & ab omni specie mala abstineto. Fili pacientiā diuinā arripe. quia maxima uirtus ē
animę. ut uelocit ad sublimitatē ascendere possis retributione pacientię tuę. Ne quęras ab homine
ut in futurū possis accipere a dō. Pacientia grandis medella ē animę. Inpacientia aūt ꝑ
nities cordis. Per pacientiā aūt expectat futuroꝝ bonoꝝ spes. & q̄d ñ uidet quasi q̄d uidet āplectit.
Castitatē in omnib; serua fili. ut uideas dm̄ in gloria cōsistentē. ab omni pollutione mundū sit cor tuū. Et ne des
inimico tuo aditū introeundi ad te. ab aspectu nefando auerte oculos tuos. & ne delectaberis pulchrarū
uultib; feminarū. ne ꝑ talē oblectationē ultima soluas supplicia. Memento cui dedicasti mēbra tua
& ne cōmisceas illa cū meretricib;. Reflecte amorē tuū ab amore mulierū. ne te ab amore dī eiꝰ amor
excludat te. Noli minima contēpnere. ne paulatī defluas & ꝑ nihila ducere. Ne te similis simpliciter

accedere ad uirginũ domꝰ nec uelis cũ eis uti longis & ociosis simul fabulis. ne plurimas sermocinationes
utroꝝq; mens polluat. Noli fili graue ferre sermones meos nec stultũ arbitreris meũ eloquiũ. sed cre
de mihi & gratã accipere urbanitã. Si ad feminarũ domꝰ inoportune accesserit clericus ł monachus &
uirgo patiat̃ huiꝰmodi introire ad se. statim mutant pristinã dignitat̃. Et q̃d pollicetis suã uoluntate amittunt.
Nec enĩ potest huiꝰmodi mansionẽ in se dño pparare. sed desolabunt̃ ut lignũ aridũ. Nũquid uirginitatẽ dñs ab
aliquo extorquet inuitꝰ. Hoc enĩ munꝰ uoluntariũ xp̃o offert̃ in ppria uoluntate. Iã n̄ ē in tua uoluntate.
Nec enĩ licitũ ē pfanare aliquid q̃d pmissũ ē. N̄ peccabis homo si n̄ uoueris uotũ. Si enĩ uouisti iã ne facias moram
redde illud quia dñs quasi suũ requiret illud a te. Nec pollutione uult misceri mẽbra tua quę sobria dedicatas.
Uide ergo ne te seducat corporis pulchritudo & decorem animę tuę amittas. Ne in pbo oculo tuo intuearis mu
lierũ species. ne intret mors in animã tuã p fenestras tuas. Non aperies aures ad pficienda uerba eoꝝ. nec
ꝯcupiscas nequitiã in animã tuã. mulieris carnẽ omnino n̄ uelis tangere. nec p tactũ ei inflamet̃ cor tuũ.
& spũ tuo laberis in pditionẽ. Sic enĩ fenũ pximans igni ꝯburit̃. Ita qui tangit mulieris carnẽ. n̄ eua
det sine dãno animę suę. Et licet corpore castus euaserit ĩ mente tamen corde corruptus abscedet. Dic mihi itaque
o fili quis sit pfectus animę amare pulchritudinẽ carnis. N̄ne sic fenũ cũ a feruore ęstatis pcussũ fuerit
arescit & paulatĩ pristinũ decorem amittit. Similis ē & iã species humanę naturę. senectute succeden
te. Omnis decor pristinus deperit. Et quos maiore sui amore ac(c)ertabat postmodũ in odio eoꝝ efficit̃. Nã cũ
intrauerit mors. tunc penitus omnis pulchritudo delebit̃. Et tunc recognoscis quia uanitas ē. q̃d ante
manit̃ diligebas. cũ uideris totũ corpꝰ in tumore & in fetore ee ꝯuersũ. N̄ne intuens maxima horrore
ꝯcutieris. N̄ne claudes nares tuas n̄ sustinens fetorem durissimũ. Ubi ē pmodũ illa oblectacio. require
alicui pristini decoris uestigium. Ubi ē suauitas luxurię & ꝯuiuioꝝ opulentię. Ubi s̃ blandimentoꝝ uerba quę
corda simplicia molliebant. Ubi sermones dulces qui amaritudinẽ amantib; infundebant. Ubi inmo
deratus risus ac iocus t̃pis. Ubi in effrenata & inutiles omis leticia. uelut fluxus aquę transiens
nusquã cõparuer̃. Hic ē finis pulchritudinis carnis. quã amabas. Hic ē oblectaciones corporis t̃minus.
Reflecte igit̃ animũ tuũ ab huiꝰ obscenis amorib; & omnẽ amorem ꝯuerte ad splendidissimã pulchritu
dinẽ xp̃i ut radiꝰ fulgoris ei inlustrent cor tuũ. & omnis obscuritas caliginis expellit̃ a te. Hęc pul
chritudo diligenda ē fili. quę leticiã spiritalẽ amantib; ꝯsueuit infundere. Hic decor omnib; modis am
plectendus ē. Unde nobis serenitas tranquillitasq; adquirit̃. Deuitemus pulchritudines pniciosas.
Ne omnium maloꝝ nos in rogent. Multi enĩ admirantes mulierem speciem auersitatis. Uia naufraga
uer̃ plerique; ornamtis eoꝝ oblectati pniciem animarũ suarũ ppessi sunt. Et a pfectionis fastigio in

profundum inferni dimersisti. Caveto ergo fili species per quas plurimos cernis perisse poculum unde multos perspicis interisse. Cessa ne bibas ne percipias cibum quod ardi maliorum perniciem videris. Ne incedas iter quo naufragium perpessi sunt plurimi. Evita laqueos per quos captos ceteros senseris. Postula tibi a domino cor prudens et pervigilem sensum ut non ignores fraudes et astucias inimici et in retia eius incedat pes tuus. Sapiens non corporis decorem considerat sed animae. Insipiens autem vir in carnalibus ornamentis amplectitur. Sapiens autem vir comptam mulierem respuit. Stultus vero concupiscens eam miserabiliter subplantabitur. Vir prudens ab inprudente femina avertit oculos suos. Luxuriosus autem intendens eam solvitur ut cera a facie ignis. Tu autem cave omnibus modis species perniciosas ac falsas pulchritudines.

Decor patet enim anima si decorem adtendas. Christus non corporis sed in animae delectatur. Illam ergo dilige fili in quo et delectatur deus. Ne te cupiditati pecuniarum subicias. Ab omni avaritia declina cor tuum ut non condempneris sicut adulteri et idolorum cultor. Noli amare mammona ne offendas eum cui membra tua ac mentem pariter dedicasti. Ne appetas ea quae te avocent ac separant a deo. Noli diligere opes terrenas ne amittas celestes. Multi cupientes aliena et a suis privati sunt. Alienae sunt a nobis huius saeculi facultates. Nostra autem possessio regnum celorum est. Noli appetere aliena ne a tuis fias extraneus.

Cottidianum victum sufficere tibi contentus esto. quicquid superfluum est tamquam impedimentum propositi tui procul abice.

Ne cupias fieri locuples ne in temptationes incidas et in laqueos diaboli. Caveto avaritiam. quia radix omnium malorum est cupiditas. Abapto appellata est pecuniarum cupidus et iam animam suam venalem habet. Si invenerit tempus pro nihilo perpetrat homicidium. et sic qui effudit aquam in terram ita est ei effundere sanguinem proximi sui. Plerique avaritiae ardore in mortis periculum inciderunt. Propter avaritiam achab filius carmi cum suis omnibus lapidatus est. propter avaritiam saul alienus a domino effectus est. et ad extremum de culmine regali expulsus est. ab inimicis suis peremptus est. Et achab propter avaritiam invasit nabath vineam. et huius rei gratia in proelio vulneratur et defunctus est. Et dominus vero noster salvator volebat a corde phariseorum pecuniarum amorem excludere. Sed illi qui erant cupidissimi salutaria eius monita deridebant. Nam et illum divitem quem dominus ad regna celorum vocans facultates vendere percepisset aviditas intrare non sinit. Et iudae pectus avaritiae ardore exarsit. ut [illegible] dominum largitorem sibi cunctorum bonorum in manus traderet impiorum. Avarus enim vir inferno est similis. Infernus igitur quantoscumque devorat non dicit satis est. Et si omnes thesauri confluxerint in avarum non satiabitur. Alienum te facito fili ab hoc vitio et voluntariam paupertatem libenter adsume. Noli esse dissidiosus et piger sed labora manibus tuis ut habeas unde tribuas indigenti secundum possibilitatem tuam mediocriter porrige. Tantum enim expetit a te quantum tibi fuerit creditum.

Nemo ergo exiguitate quod ipse minime possidet. elemosina cum iniquitate adquisita abhominatio est coram christo. sed acceptum est ei quod fideliter fuerit adquisitum. Fili autem arte non habet misericordiae bonum. Sunt enim nonnulli qui decipientes aliena prestare se elemosinam simulant et cum alios premant aliis misereri fingant.

Sed deus non delectatur in operibus eorum, et simulationem cordis eorum execratur ac respuit. Tu autem licet exiguum
de tuis laboribus porrigas, hoc gratum et acceptum est domino. Ne te uelis iactare cum porrigis elemosinam
indigenti. Et illi cui feneraberis ne te arbitreris esse meliorem, sed in omnibus operibus tuis humilitatem coram
domino, quia non erit gratum deo quicquid efficitur cum superbia. Quod autem fit humiliter acceptum est ei. Fili, in omnibus stude
humilitati, quia est omnium uirtutum sublimitas, ut ad perfectionis fastigium possis escendere cum iusta instructi-
one. Nec non aliter nisi per humilitatem implentur. Et multorum temporum labores per superbiam in nihilum deputantur. Vir hu-
milis deo est similis et in templo pectoris sui gestat eum. Superbus homo autem cum sit deo odibilis, est diabolo similis.
Humilis licet in habitu uideatur uilissimus, gloriosus est in uirtutibus. Superbus autem homo et si decorus uideatur aspec-
tu et clarus, sed tamen inutilem eum manifestant opera eius. Et per hos incessus et motus dinoscitur eius superbia, et ex
eius uerbis publicatur leuitas ipsius. Cupit se laudari ab hominibus et uirtutibus quibus alienus est se praedicari ges-
tat. Nescit parere cuiquam esse sub- iectum, sed semper primatum cupit. Et se ad maiorem gradum conatur inmergere
et quod ex meritis optinere non potest ambiendo festinat inuadere, ambulans semper tumens ut uter
uacuus et inanis. Et ut nauis absque gubernatore cum iactatur a fluctibus, ita et circumfertur in omnibus actibus suis. Hu-
milis uero contra respuit omnem honorem terrenum et ultimum se esse iudicat cunctis hominibus. Nam et mediocres ap-
paret in uultu, et eminens apud dominum inuenitur. Et cum consumauerit omnia mandata dei, nihil se fecisse testatur.
Et omnes uirtutes animae suae celare se festinat. Sed diuulgat deus omnia opera ipsius et profert in medium. Magnifi-
cat gesta illius et exaltabit et clarum faciet eum, et in tempore peculiarum quod postulat impetrabit. Et tu fili
cum accesseris ad praedicandum dominum, prosterne te humiliter in conspectu dei tui, ne postules quicquam quasi ex gra-
tia sit meritorum tuorum. Et si est aliquid tibi conscientia boni operis, cela illud, ut silente multiplicetur tibi resti-
tuatur a domino. Et peccata tua cito produc in medium, ut deus deleat illa cum confessus fueris ea. Nec te uelis iusti-
ficare cum ad operandum accesseris, ne sic phariseus ille exeas condempnatus. Memento publicanum qua-
liter pro se orauerit. Et emulare eum ut ueniam delictorum tuorum inuenias. Non clamore uocis oraueris eum qui occultorum
tuorum est cognitor, sed clamore cordis tui pulsa aures eius, perueniat ne longitudinem uerborum protrahas ante eum. Quia non
in multiloquio sed ex purissimo mente placabitur deus. Interpone orationis omnem malitiam procul abstrahe cordis. Et re-
mitte si quid habes aduersus proximum tuum. Vide denique genus quod dicitur serpentis, cum uadit ad bibendum aquam, antequam ac-
cedat ad fontem, euomit omne uenenum. Imitare ergo huius serpentis astuciam, et omne uenenum amarissimum procul
ab anima tua. Remitte conseruo tuo centum denarios, ut tibi dimittatur debitum decem milium talentorum.
Et qualem cupis erga te esse dominum, talis esto ipse erga conseruum tuum. Quodcumque opus inchoaueris
facere, primum inuoca dominum, nec desinas gratiam agere.

cum perfeceris illud similiter fac. Inuoca dominum ex toto corde quere deum et inuenies eum. Et ne dimittas cum inueneris illum ut copuletur
mens tua in amore eius. Hoc stude in uita tua ut orationem puram offeras deo. Ne cogitationes superflue conturbent cor tuum.
Neque in diuersis locis rapiatur mens tua. Memento te sub dei conspectibus stare. qui occulta cordis perspicit et abditam tuam nouit.
Uigilanter ergo adsistere in conspectu dei in tempore orationis uel psalmorum. Ne te opprimat somnus anime et non dissonans sit sono
uocis sensus tuus et lingua. sed consona sint et utrorumque proferant uerba. Sicut enim inpossibile est seruire duobus dominis. Ita neque du-
plex oratio ascendere poterit ad dominum. Ne tibi ullum tempus otiosum tua cum transeat. tam in diebus quam etiam in noctibus uigi-
lare te conuenit. ut imminentem temptationem facilius possis effugere. Si enim cogitationes sordide conturbauerint cor tuum
et te coartauerint quod inlicitum est perpetrare per orationes ac uigilias depellantur ab anima tua. Orationesque grande
munimentum est anime per orationes purissimas. omnia nobis que sunt utilia tribuuntur a domino. Et cuncta que sunt noxia procul
dubio effugantur. In tempore psalmorum sapienter psalle fili. et spiritalis cantus uigilanter canatur coram deo. ut in uirtute psalmorum
facilius possis aduertere. Omnis auaricia cordis per dulcedinem mol liatur. Tunc dulces habebis fauces
gaudensque cantabis. Quam dulcia faucibus meis eloquia tua domine super mel et fauum ori meo. Sed non poteris
sentire hanc dulcedinem. nisi cum summa uigilantia et sapientia cantaueris. Fauces enim inquid escam gustabunt.
sensus autem uerba discernunt. Sicut enim ex carnalibus escis alitur caro. ita ex diuinis eloquiis interior homo nutritur
ac pascitur. Sed in his omnibus uigilias sanctas indiges fili. Hec sunt utiles. namque uigilie per quas leditur ac deperit anima
cum uigilauerit quis circa cogitationes turpissimas tractandum. Sed tu tales deuita et arripe sanctas uigilias ut
possis effici sanctus in omnibus actibus et monitionibus tuis uigilare te conuenit. Ne aliquando oppressus somno pla-
cere hominibus gestias. Preter deo soli ne studeas placere alteri. In omne opus quod cogitas facere primum
cogita deum. et si secundum deum est quod cogitas diligenter examina. Et si est rectum coram domino perfice illud. Si uero aduersum
fuerit repertum. amputa illud ab anima tua. Cotidie actus tuos curiosius discute. Et si te peccatis obnoxium
senseris ad penitenciam cito confuge. Nolo ut peccatum trahas de die in diem. Et si quid cogitaueris nequam
ideo penitenciam age. et uelociter de corde tuo reseca illud. Ne uelis dicere non est hoc grande facinus quod cogitaui
tantummodo quia in conspectu domini manifesta sunt omnia. Nolo ut sinas inter crescere cogitationes malas.
Neque tamquam minima negleges ea. Qui enim spernit minima paulatim defluit. Noli spernere morsum ser-
pentis. ne uenenum eius conspargatur in cor tuum. Abscide uirgultas spinarum de agro cordis tui. ne defigant
inter altas radices. Scito quod cor tuum ager est domini. Excole eum cunctis disciplinis. et non sinas in agrum domini semi-
nare zizania. Si igitur taliter uigilaueris. facile poteris ad perfectionem conscendere. Ad uigilandum autem
multum ieiunium proderit. Sicut namque miles plurimo onere pergrauatur et perpeditur
ad bellum. ita impeditur monachus ad uigilias cum escarum

largitate temperetur. Non enim bene possumus vigilare cum fuerit dapibus venter noster onustus. Sed oppressi somno vigiliarum
fructus amittimus et maximum detrimentum animae nostrae adquirimus. Vigiliis ergo stude copulare ieiunium ut cunctis animae
virtutibus florere possis ut caro tua subiecta sit animae tuae et ancilla famuletur dominae suae. Ne praebeas vires corpori tuo
ut initiat bellum adversus spiritum tuum exercere sed semper subiecta sit caro et obtemperet iussis spiritus sancti. Noli incrassare
ancillam nec temptum habeat dominam seducti. In omnibus enim obsequatur mancipet. Sicut enim equis suis frena imposita. Ita ieiu
niorum frena imponamus corpori nostro. Nam quemadmodum auriga si equi frena laxaverint rapidissimo cursu cum eo ad prae
cipitia deferuntur. Ita et anima si corpori suo non imposuerit frenum utrique ad inferni praecipitia devolvuntur. Esto igitur peri
tissimus auriga corpori tuo ut per tramitem rectam possis incedere. Escae enim plurimae non solum animas sed et corpori
nostro plurimum laedunt. Saepe enim per ciborum aviditatem franguntur stomachi vires nec non habundantia sanguinis et co
lerum et plurimas egritudines per escarum largitate perpetimur. Sic ergo animae et corpori sunt satis contraria ita me
dele sunt utrisque temperata ieiunia. Quantum ergo possumus fili dilicias mundi et ciborum opulentia fugiamus.
Nequando cruciati in flamma guttam aquae queramus et nullum refrigerium consequamur. Et ebrietatem fugiamus ne
in crimen luxuriae incurramus. Vinum enim dominus ad leticiam cordis non ad ebrietatem creavit non quantum gulae exigit. Et
apostolus Timotheo modicum praecepit utere vinum et hoc propter dolorem stomachi et propter frequentissimas infirmi
tates. Ne igitur nos quod ad medelam corporis nostri tributum est ad perniciem deputemus. Plurimi namque per vinum maximum
debilitatem corporis contraxerunt. Nec potuerunt consequi pristinam dignitatem qui primum non temperaverunt gulae ardorem.
Plerique per vinum homicidium perpetraverunt. Nec ipsi mortem recusaverunt. Alii per vinum a demonibus captivi sunt. Nec est aliud
ebrietas quam manifestissimus demon. Ebriosus putat se bonum aliquid agere cum fuerit per praecipitia devolu
tus. Per vinolentiam armatur os ad mala dicta et convitia proximorum. Et mutatur mens et lingua balbutit. Quid quae
so minus habet quam demonium ebrietas. Huiusmodi enim vir cum se putaverit bibere. Sicut enim piscis cum avidus
faucibus properat ut glutiat escam et repente hamum intra fauces reperit hostem. Vel sicut aves cum properant capiuntur
in retibus. Ita et ebriosus intra se vinum suscepit inimicum quod intra eum ad omne opus mortis inpellit fedissimum.
Homo rationabilis ab inrationabile animale capitur. Tua autem in omnibus te castum exhibeat. Sed caveto hoc fili
ne per ciborum abstinentiam erigaris in superbiam et impleamis adversus eos qui ieiunii tui mensuram non valent obtinere.
Nequando videaris escis carnalibus ieiunare et a vitiis pectus tuum replere. Grandis est namque confusio animae
Quae cum sibi carnem sibi subiecerit ipsa subiecta sit vitiis. Quid prodest ventrem ab escis necare et ani
mam passionibus obruere. Vel carnis amorem vincere et in corde livoris stimulos machinare.
Vir enim continens tam corporis quam animae abstinet passionibus quia in utrisque subiectus
homo consistere videtur. Nulla est perfectio in una parte esse sublimem et in alia esse

·prostratū· In unā parte fulgere· & in aliā uitioꝝ caligine occupari· Qui enī cupit castus ee̅ corpore· castus
deb& pseuerare & spū· Quia nihil prodest castus ee̅ corpore· & mente corruptū· Ciuitas si fuerit forti
ē page solidata· & ex alia uero destructa aditū ad se hosti pbebit· Et nauis si fuerit forti ē page solidata
& unā inse tabulā habuerit pforatā· repleta aquarū fluctib; mergere ē in pfundū· Uerus enī conti
nens cuncta quę uana sunt spernit· Nec illā gloriā sectat' humanā furorē iracundię reprimit· Et exsecrat'
inuidiā potius sustinet detrimentū quā desoluat uinculū caritatis· Non detrahit cito de pximo· nec li
bent audit detrahentē· Cupit semp declinare uitiis· Et ad uirtutes animę semetipsū instigat· Tale
te & tu exhibe fili cū uelis exercere ieiuniū· & cū te a cibis abstinueris· abstine & linguā tuā inlicitis
uerbis· omnē blasphemiā longe facito a te ne supflui sermones pcedant de ore tuo· Quia & pociosis
uerbis reddituri sumus rationē in die iudicii· ne ad maledicendū quęquā insuescas linguā tuā· quę
ad benedicendū & laudandū dnm̄ creata ē· De quib; ignoras rebus inē uentu· Noli pferre sermonē
& oportuna uerba perdant ex te· Cū oportunū tēp' inueneris ut tibi audientib; cunctis gratiam
prestant· Ab omni uaniloquio tēpera linguā tuā· ne quando qui audiunt horrescentes & obdurent
aures suas & sit tibi cō fusio corā omnib; De quib; molestiā ñ pateris· Noli cō tendere acrit' nec te in
suescas cō suetudine pessime· Quia mos qui longus fuerit firmatus· ñ paruo labore uitat'· Noli dis
solutis labiis risū pferre· Amentia ē nāq; cū strepitu ridere· sed subridendo tantū mentis leticiā
indica· Ne in modū paruuli iocari uelis adsidue· quia ñ conuenit ei qui ad pfectionē peruenire ni
tit' iocari ut paruulus· Esto in malitia paruulus & uir pfectus in sensu· In quib; dā te exibe senē
& in quib; dā infantē· Paruuli enī ē ludere· pfectiaū uiri lugere· Sed psens luctus· leticiā
generat sępitnā· Iocus aūt remissiorem efficit animā· & neglegentē erga di pcepta·
Nec delicta sua potest reuocare ad memoriā· sed obliuiscens ea ñ se instigat ad penitenciā· Et ita
paulatī ab omnib; bonis priuabit'· Nullū accessū & enī habebit cordis cō punctio· Ubi inmodera
tus iocus ac risus· ubi aūt fuerint lacrimę ibi spiritalis ignis accendit'· Quę secreta mentis inlu
minat· & uitia cuncta exurit· Tunc auiditate cęlesti anima flagrans copulat' xp̄i amore
& int' ris degens de supnis iugit' meditat'· Calcat seculi cura ab amore eū segregat xp̄i·
Sed ut figura quidā int' homines uersari uidet'· Sed tota ei' cō uersatio de cęlestibus
intellegit'· Mors illi psens· dulcior ē quā uita· Nec uita ipsa ē dulcis· sed cupit dissol
ui & ee̅ cū xp̄o· Qui in carne uiuens intra suū portauerit tēplū· Uide ergo
quantū lucrū adferant fletus & lacrimę· & quantā pnitiem pparet

risus ac iocus. Qui enim hic ridere delectatur, postmodum flebit amarissime. Qui autem hic lugere voluerit, gaudebit
in posterum. Nam et salvator noster beatos appellat lugentes. Et qui nunc laetantur, flere eos dicit in novissimo.
Non te ergo delectent puerilis iocus et risus, sed lectionum spiritalium cantus. Non te solvant in risum inania ver-
ba, sed proferant tibi gaudia perfectorum virorum virtutes, ut ad eorum speculum vitam tuam moresque componas. Perfec-
tus enim ille dicitur non qui in parte aetate, sed qui in sensu semper perfectus. Non enim tibi obest puerilis aetas si fueris maturus. Nec
senilis tibi proderit aetas si puer sensibus fueris. Nam et David cum puer esset et perfectum cor haberet, et cum domino in regem
electus est. Et Saul cum in senili aetate esset perfectus, quia in se profecto malitiam habuit, de culmine regali expul-
sus est. Vetusti iam erant presbyteri qui Susannam violare conati sunt. Quos Daniel adhuc puerulus detecto eorum
scelere condempnavit. Et dominus noster ingressus in Hierosolimam a parvulis collaudatur. Nam et arbor licet sit multo-
rum annorum, si fuerit infructuosa, absciditur. Si autem novella fuerit et fertilis, colitur ut magis proferat
fructum. Perfectorum ergo virorum consortia fruere, et inc turber nia abstinentia tua delectatur anima
tua. Et a colloquiis eorum ne avertas aurem tuam. Verba enim virorum perfectorum verba eorum et incolomitas animae his
qui ea libenter attendunt. Sic enim sol oriens effugat caliginem, ita sanctorum doctrina a sensibus tuis expel-
lit tenebras. Talium virorum ne divites consortia, ut eorum monitionibus mens tua rigatur ad exemplum, ut fluxum
saeculi pro nihilo possis despicere, et virtutes animae augeantur sensus tui. Vitare viros quos erga man-
data Dei videris neglegentes, qui mortui virtutibus et videntur vivere passionibus. Qui laetantur propriis
voluntatibus et gaudio carent divino. Cum eiusmodi viris ne sit tibi ulla commixtio, nec velis cum eis sermocinare
assidue, nisi poteris solummodo ab erroris eos itinere revocare. Ceterum singulares devita ut publicum
hostem. Saepe enim per unam ovem morbidam grex polluitur totus, et modica pars fellis magnam dulcedinem in ama-
ritudinem vertit. A tali enim fermento et dominus tibi attendere praecepit. Fermentum hoc doctrina nequissi-
morum hominum intellegitur. Nam et si quis habitu videatur esse clarus ac nobilis, et dulcia tibi verba proferat
eleganter, simulatio cordis eius ex solo sequentibus actibus eius intellegitur. Non enim ex verbis sed ex fructibus homo
probatur. Denique quam plurimi callide vitia sua celare festinant, et apud quosdam videntur esse mirabiles,
sed videri ad tempus tantummodo. Cum vero diu intra suum sinum serpentem portaverit, ad tacta morsu
eius intumescunt et in palam omnibus veniunt, quia nihil occultum quod non revelabitur. Si quis tibi intulerit
mala, ne velis irasci aut retribuere illi, etiam si possis, sed dolere potius pro eo quam adversus irasceris ei. Qui
enim patienter pertulerit mala, in futurum coronabitur. Qui autem pertulerit mala mala inferre malo, ut
reus damnabitur. Nec per carnalibus damnis frangatur animus tuus. Nec vigorem patientiae tuae res
emolliant caducae, sed time potius damnum si a proposito tuo tardaveris. Et quando quotiens peccati

obnoxium senseris ad penitentiam converti non confundaris. Qui enim hic penituerit in novissimo non penitebit. Clementer
enim dominus ad penitentiam confugientes suscepit. & ne in misericordia domini fructus peccati peccato adicias. Ne tu
velis dicere donec vigeat etas mea carnis concupiscentiam exercebo. & postremo malorum meorum in senectute
te penitudinem geram. pius est namque dominus & multum misericors nec ultra facinorum meorum memorabitur. quia
summa stulticia est conpere hec mente. Quis enim hominem novit diem exitus sui. Non omnes in senectute ab hac luce pri
vabuntur. Sed in diversis actibus de hoc mundo migrabunt. Et in quibus actibus vocabitur homo. In his de eis necesse
est reddere rationem. Nemo enim in inferno confitebitur domino. sed tunc cunctaveris ad penitentiam converti. Semper ante
oculos tuos versatur ultimus dies. Cum enim diluculo surrexeris ad vesperam te ambigas pervenire. Et cum in lec
tulo ad quiescendum membra posueris. Noli confidere de lucis adventum & facilius poteris te refrenare ab om
nibus vitiis. Semper cor tuum premiis celestia meditetur ut ipsa te ad virtutis viam provocent. Esto nunc talis qualis fu
turus post modum. Omnia terrena que possides in celestibus mansionibus transfer. ut cum tibi perfectus fueris. In ip
sis fruaris bonorum operum. Sumptus tibi in itinere prepara ut incunctanter liberterque cum vocatus fueris pergas
ad dominum. Tunc cum carnis vinculo anima tua fuerit absoluta. mox in occursum tuum angelorum chorus occurrit.
Omnes sanctorum agmina in tuis miscentur amplexibus. Et te ad orandum verum iudicem perducunt. Tunc tibi est pax perpetua
& summa securitas. Nec timebis ultra iacula ignita diaboli. non tibi terrorem incutiet barbarorum inma
nitas nec formidabis hostes ferocissimos. qui cupiunt animas iugulare. non ferrum non ignem nec faciem
truculentiam tortorum. non famem non sitim nullam egritudinem carnis non metues in invidiam hominum. nec insidias
malignorum non verba venenata mulierum lupinarum. nec ultra adversabitur caro contra spiritum. nec time
bis periculum maris. nec ullos casus. sed hec omnia sedantur cum anima tua abiecerit sarcinam carnis.
Tunc spiritus sanctus tribuet in celestibus tibi mansionem & letus gaudensque futuri iudicii diem expectabis. In quo
singulorum anime pro suis actibus recipiunt merita. Sed frustra tunc peccatores & adulteri ulula
bunt. Nec ullam requiem poterunt invenire rapaces & avari flebunt amariter. nec malorum suorum
veniam consequantur. In luctu maximo detenentur omnes qui carnis sue voluntatem secuti sunt. In merore & gemi
tu magno in sempiternum erunt. qui perimmimbus suis gehenne ignibus mancipentur. Tibi sempiterna
premia tribuuntur quod oculus non vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit quae prepara
vit deus diligentibus se.

Beatissimorum apostolorum passio fratres karissimi quorum hodie natalem solemniter celebramus cunctis est honoranda creden
tibus quos pro iusticie pietatisque plenitudine salvator mundi humano generi & patres esse dedit & iudices.
Quanti vero autem integritatis quantique pietatis fuerint ex apostolica lectione potest animadvertere

In illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis: Hoc est preceptum meum ut diligatis invicem sicut dilexi vos. Et reliqua.

Ex lectione euangelica audistis fratres karissimi uerae caritatis discipulis suis dare dominum preceptum cum diceret.
Hoc est preceptum meum ut diligatis inuicem sicut dilexi uos. Quid putamus fratres mei numquid de ista sola dilectione man
datum est cum diligimus inuicem. Non est aliud magis ut diligamus deum. unde intueamur ut apostolus ait. plenitudo legis
ergo est caritas. Ubi ergo est quid est quod possit de re apte predicatur. quod nemo diligit qui non credit deum. Frustra
quidem sed non potest sperare aeterna qui non diligit eum. Nemo autem potest desperare de uenia qui diligit. Itaque ubi
dilectio est proximi ibi necessaria est et dilectio dei. Qui enim non diligit deum quomodo diligit proximum.
Quando quidem qui diligit iniquitatem odit animam suam. Ideoque preceptum domini custodiamus ut nos inuicem di
ligamus. Cogitantes hoc quod idem iohannes qui hoc uerum euangelium scripsit ait in epistola sua. Qui enim diligit fra
trem suum in lumine manet et scandalum in eo non est. Nam qui odit fratrem suum homicida est et in morte manet. Et sci
tote quia omnis homicida non habet uitam aeternam in se manentem. Et rursum. Deus caritas est et qui manet in cari
tate in deo manet et deus in eo. Qui diligit deum esse potest ubi deus manet. Si ergo deus caritas est et qui habet carita
tem deum in se habet quicquid aliud est bonum per caritatem habet quoniam deus ubique plenus est et omne bonum in illo est ubi cari
tas est ei. Hoc est preceptum domini ut nos inuicem diligamus. In qua dilectione si perfecte manemus peruenire mere
amur ad dilectionem dei. Et ita in caritate manemus si deum perfecte et proximum diligamus. Discernit quippe
ista dilectio a beata dilectione qua se inuicem diligunt homines sicut homines et ideo adiunctum est sic
dilexi uos. ut quid enim dilexit nos christus nisi ut digni efficeremur et imitatione regnare cum ipso. Ad hoc
ergo et nos inuicem diligamus ut dilectionem uestram discernamus ab his qui non propter se deum diligunt
sed propter seculum qui non se inuicem diligunt sed magis odio habebunt inuicem qui se ad exercendam
nequitiam diligunt. Qui autem se propter habendum deum diligunt ipsi se diligunt. Ergo ut se dili
gant deum diligunt. Non est ista dilectio in omnibus hominibus in paucis est. propterea diligunt
ut sit deus omnia in omnibus. Plenitudinem ergo dilectionis qua nos inuicem diligere
debeamus. definiuit ergo dominus dicens. Maiorem hac dilectionem nemo habet quam ut animam suam
ponat quis pro amicis suis. Mori etiam pro inimicis dominus uenerat et ideo positurum se animam pro amicis
dicebat. Ut nobis profecto ostenderet nostros nos inimicos diligere et eos qui nos odio habent.
Propter quod eorum uitiis et iniquitatibus nolumus consentire sed quae corripimus si forte lu
crum aliquid de ipsis facere ualeamus. Quia non hoc quod sunt homines eos odio
habemus sed quod malum est in eis id est uitia eorum et peccata emulamur

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ut detergant ea. et adsumant sibi uirtutes quibus dolere ualeant et obstrahere quod malum erat in eis
et permanere et proficere in deo studeant in bona uoluntate eius gratia largiente. Nam et amici nobis esse in
tellegendi sunt qui nos propter nomen domini persecuntur. Quia sicut christus pro nobis animam posuit ad nos redimendos ab eterna
mortis damnatione. Sic et nos debemus pro fratribus animas ponere. Id est libera uoce ammonitionis
et correptionis contraire his qui iniuste opprimunt pauperes et inpotentes. Sed quia necesse non est
ut pro christo usque ad mortem animas nostras dare. saltim superflua nostra pro christo discamus largire ut iohannes
baptista admonet dicens. Qui habet duas tonicas det non habenti. Et qui habet escam similiter faciat. Et iohannes in
epistola sua. Qui habuerit substantiam mundi et uiderit fratrem suum necesse habere et clauserit uiscera
sua ab eo quomodo caritas dei manet in eo. Ergo qui in tranquillitatis tempore non dat propter deum substantiam
suam quando in persecutionis tempore daturus est animam suam. Nos ergo diligamus deum ex toto corde tota
anima tota uirtute. Deinde proximos nostros ut nos ipsos quia hac dilectione nihil maius esse poterit.
Quomodo ergo proximos ut nos ipsos diligamus. Nisi ut sic aduersa alterius sicut nostra toleramus. Sic de
illorum bono quasi de nostro profectu gratulemur. Nulla que nobis fieri nolumus aliis faciemus. Et ita dili
gamus deum et mandata custodiamus et diligamus nos inuicem propter deum. Non ergo diligamus mundum neque ea
que in mundo sunt. Quoniam si quis diligit mundum non est caritas patris in eo. Quia omne quod est in mundo concu
piscentia carnis est. et concupiscentia carnis ad interitum trahit. quia non est ex deo sed ex mundo est.
Sed mundus transit et concupiscentia eius. Qui autem facit uoluntatem dei manet in eternum per illum christum dominum
nostrum cui sit honor et uirtus laus et imperium per infinita secula seculorum amen.

In illo tempore dixit ihesus discipulis suis. Ecce ego mitto uos sicut oues in medio luporum et reliqua.
Attendamus dilectissimi fratres quemadmodum discipulos suos ueritas in hunc mundum misit ad debellandam
inimicorum seuitiam et ad triumphandam carnalis militiis passionem et ad capiendam cae
lestis uite coronam dixit. Ecce ego mitto uos sicut oues in medio luporum. Merito ergo
discipulos suos propter innocentiam ouibus com parauit. Lupos autem hos significat
qui post passionem domini sanctos apostolos ceterosque credentes propter filium dei persecuti sunt. Inter quos qualiter ambu
lare deberent premonuit dicens. Estote inquid prudentes sicut serpentes et simplices
sicut columbe. Ut per prudentiam uitarent insidias persecutorum et simplicitatem iniuriam aliis
non facerent. sed et sibi facta patienter sufferrent. Uult ergo dominus nos esse simpli
ces sicut columbas sine dolo sine felle quod est amaritudo peccandi obliuiscamur
iracundie et iniuriarum huius seculi et iter angustum arripiamus. De quo alibi nos

dñs ammonet dicens. Contendite intrare p angustã portã. quia lata & spaciosa uia quę ducit ad pditionẽ. id ẽ deposita pristina cuersatione in qua uixim' mundo & cupiscentiis ei'. & xpo mortui eram'. Nunc autẽ ut mundo cũ omnib; dãnosis ei' põpis & carni & cunctis cupiscentiis ei' moriamur. & dõ qui nos unigeniti filii sui carne liberauit uiuam' ei iugit̃ inherentes p̃mis sã diuina capiam' qd ẽ pmiũ uitę ętne. Astutos nos inquid ut serpentes docet ẽẽ. Serpens enĩ pforam̃ cũ toto corpore angustũ transire dr̃ ubi cũ magno labore deposita exubia ueteri uelut nouus efficit'. Cui astuciã ñ imitantes. angustũ it̃ recte cuersationis seruantes uelut noui homines in hoc sclõ apparere debeam'. ut deposita malitia ueteris hominis quã in baptismo dimisim'. stolã inmortalitatis atq; incorruptionis ętnę quã suscepim' spũ sci gratia adiuuante inmaculati ante tribunal sũmi iudicis ad portare mereamur. Sequit'. Cauete autẽ ab hominib; tradent enĩ uos in conciliis & in sinagogis suis flagellabunt uos. & ad reges & psides ducemini ppt̃ me in testimoniũ illis & gentib; & paulo p'. Et eritis odio omnib; hominib; ppt̃ nom̃ meũ. Qui autẽ pseuerauerit usq; in finẽ hic saluus erit. Cotidie frs psecutionẽ patim' quã uis ñ carnalit̃ sed spitalit̃. Tam̃ certare nos cũ diabolo necesse ẽ quia si uel una uice cõsenserim' suggestionib; ei' statĩ seuiora in nos iacula tẽptacionũ inmittere festinat. Qua ppt̃ quia ñ ẽ nobis cõluctacio aduersus carnales psecutores. sed aduersa spitalia nequitia. & aduersus carnalia desideria. Induam' nos armatura dĩ ut possim' stare aduersus insidias diaboli. Succincti lũbos nros & mortificem' mẽbra corporis nri quę s' sup t'rã id ẽ fornicationẽ inmunditiã libidinẽ. cupiscentiã malã & auaritiã quę ẽ idolor seruitus. Propt̃ qd uenit ira dĩ in filios diffidentię. In quib; & uos ambulastis aliquando cũ uiueretis in illis. Nunc autẽ deponentes irã & indignationẽ malitiã & blasphemiã. & turpe sermonẽ. Nolite mentire inuicẽ. Induite uos sic electi dĩ sci & dilecti uiscera misericordię caritatẽ. benignitatẽ humilitatẽ modestiã. pacientiã longanimitatẽ. subportantes inuicẽ & donantes uobis met ipsis. Si quis aduersus aliquẽ habet querelã sic & dñs donauit uobis ita & uos pseuerate in timore dĩ & in doctrina uirtutis ei'. Quia qui pseuerauerit in uoluntate dñi peruenire merebit' ad claritatẽ uisionis illius. Scor ergo martirũ quor hodie festa celebram' uictorie unanimit̃ cõletem' eorũq; uirtutes quantũ dñs dederit imitem'. Illi repugnauerũt carnalib; cruciati tormentis. Nos repugnem' cupiditatib; uitiosis Modo xpiani nõ dr̃ ut aurea simulacra uenerent' & colent sed plerisq; suadet

diabolus ut impressas auro imagines amplectant̃ & diligant & fac̃ tores ipsorum pecuniis rea tũ
sẽpit̃ne cruciationis incurrere quib; debuer̃ sẽpit̃ne quietis meritũ cparare · ltiã quib; delec
tacionũ torm̃tis diabolus homines cruciat huiusmodi telis miseros & ignaros expugnat
& putant se psecutionẽ ñ pati · quicũq; ĩ malis operib; subiugati · Quocirca kmi resistite
huiscemodi insidias diaboli & repugnate xp̃i uirtute muniti · Considerate fr̃s quan
tũ deteriora s̃ ista delectam̃ta quã fuer̃ illa torm̃ta · Ignis enĩ psecutoris sola marti
rũ corpora cruciabat · Ignis aũt fornicationis & corp̃ simul & animã cruciabat ·
Ignis psecutoris misit martires ad uitã ęt̃nã · Ignis aũt libidinis mittit miseros ad
gehennã · Martirib; scis modica adustio ignis ęt̃nũ ctulit gaudiũ · Fornicatorib; aũt
& adulteris modici t̃pori delectacio ppetuũ infert cruciatũ · Martir cũ iusti
pite tenderet̃ a xp̃o adiuuabat̃ · Auarus aũt cũ incupiditate extensus p diuersa
rapiatur & hic a diabolo cruciat̃ · In futuro torm̃tis deteriorib; reseruat̃ · Ergo
fr̃s adsumite arma dĩ ut possitis insidiis repugnare diaboli · Superate libidinẽ &
diligite castitatẽ · Auaritiã uincite · elemosinã largit̃ progate · ut p caritatẽ ppare
tis dõ in uris cordib; t̃plũ ·

In illo temp̃r · dix ihs discipulis suis · Si quis uenit ad me & ñ od patrẽ suũ & matrẽ & uxorẽ & reliq.
Si cõsideremꝰ fr̃s kmi que & quanta s̃ que nob pmittunt̃ in celis · uilescunt animo omnia que
habent̃ in terris · Terrena nãq; substantia supnã felicitate cparata pondus ẽ ñ subsidiũ
t̃poralis uitę ęt̃ne cparata mors ẽ potius dicenda quã uita · Ipse enĩ cotidianꝰ defectus
corruptionis quid ẽ aliud quã quędã plixitas mortis · que aũt lingua dicere t quis inte
lectus capere suffic̃ · illa supne ciuitatis quanta s̃ gaudia angelorũ choris int̃ e
cũ beatissimis sp̃itib; glorię cditoris adsistere · p̃sentẽ dĩ uultũ cernere · incircũ
scriptũ lumẽ uidere · nullo metu mortis affici · incorruptionis ppetue letari ·
Sed hęc audita inardescit anim̃ 'ãq; illic cupit adsistere ubi se sperat sine fine gau
dere · Sed ad magnũ p̃miũ puenire ñ potest · nisi p magnos labores · Unde ad se
uenientib; ueritas dic̃ · Si quis uenit ad me & ñ od patrẽ suũ & matrẽ & uxorem
& filios & fr̃s & sorores · adhuc aũt & animã suã ñ potest mẽs ee discipulus · Sed
pcunctari lib& quomodo parentes & carnalit̃ ppinquos odisse p̃cipimur
qui iubemur & inimicos diligere · sed si uim p̃cepti ppendimꝰ utrũq; agere

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

per discretionem valeamus, ut eos qui nos carnis coniunctis cognitione et quos proximos novimus diligamus
et quos adversarios in via dei patimur oboediendo et fugiendo nesciamus. Quasi per odium diligatur qui carna
liter sapiens dum prava nobis ingerit non auditur. Ut autem dominus demonstraret hoc erga proximos odium non de
inaffectione procedere sed de caritate. Addidit protinus dicens: adhuc autem et animam suam. Odisse autem praecipi
mur proximos odisse et animam nostram. Constat ergo quia amando debet odisse proximum. Qui sic eum odit sicut
semetipsum. Tunc enim et animam nostram bene odimus cum ei carnalibus desideriis non adquiescimus cum eius appeti
tum frangimus eius voluptatibus reluctemur. Quae ergo contempta ad melius ducitur quasi per odium amatur. Sic ni
mirum exhibere proximis nostris odium discretione debemus ut in eis diligamus quod sunt et habeamus odium quod in dei
nobis itinere obsistunt. Ab hac discretione odii nostri trahamus formam ad odium proximi. Ametur et quilibet
in hoc mundo adversarius sed in via dei contrarius non ametur etiam propinquus. Quisquis enim aeterna iam con
cupiscit in ea quam adgreditur causa dei extra patrem et matrem extra uxorem extra filios extra
cognatos extra fieri semetipsum debet ut eo verius cognoscat deum quo in eius causa neminem re
cognoscit. Multum namque est quod carnalis affectus intencionem mentis deverberant eiusque aciem
obscurant. quos tamen nequaquam noxios patimur si eos premendo teneamus. Amandi ergo sunt proximi
inpendenda caritas omnibus et propinquis et extraneis nec tamen per eandem caritatem a dei amore
flectendum. hoc vero ipsum animae odium qualiter exhibere debeant veritas subdendo manifes
tat dicens. Qui non baiulat crucem suam et venit post me non potest meus esse discipulus. Crux quip
pe a cruciatu dicitur et duobus modis crucem domini baiulamus. cum aut per abstinentiam carnem affi
cimus aut per compassionem proximi necessitatem illius nostram putamus. Qui enim dolorem exhibet
in aliena necessitate crucem portat in mente. Sciendum vero est quod sunt nonnulli qui carnis absti
nentiam non pro deo sed pro inani gloria exhibent. Et sunt plerique qui compassionem proximo non spiritaliter
sed carnaliter inpendunt. ut ei non ad virtutem sed quasi miserando ad culpas foveant.
hi itaque videntur crucem ferre sed dominum non secuntur. Unde recte haec eadem veritas dicit. Qui
non baiulat crucem suam et venit post me non potest meus esse discipulus. Baiulare etenim crucem
et post dominum ire est vel carnis abstinentiam vel compassionem proximo studio intencione aeternae exhi
bere. Nam quisquis haec pro temporali intencione exhibet. crucem quidem baiulat sed ire post
dominum recusat. quia vero sublimia praecepta data sunt protinus comparatio aedificandae sublimi
tatis adiungitur cum dicitur. Quis enim ex vobis volens turrim aedificare non prius sedens
computat sumptus qui necessarii sunt si habeat ad perficiendum. ne postea quam posuerit fun

dam tum & non potuit perficere. omnes qui viderint incipiant dicere ei inludentes. Omne quod agimus
prevenire per studium considerationis debemus. Ecce enim iuxta veritatis vocem qui turrim edificat prius
edificii sumptus parat. Si ergo humilitatis turrim construere cupimus prius nos praeparare ad adver
sa huius seculi debemus. Hoc enim inter terrenum & celeste edificium distat quod terrenum edificium ex
pensas dispergendo. Ad illud sumptus facimus si & habita relinquamus. Considerandum vero est quod
dicitur. Omnes qui viderint incipiant inludere ei. quia iuxta pauli vocem. Expectaculum facti su
mus mundo angelis & hominibus. & in omne quod agimus considerare occultos nostros adversarios debemus.
qui semper nostris operibus insistunt. semper ex nostro defectu gratulantur. Nam sequitur. Aut quis rex iturus
committere bellum adversus alium regem. non ne sedens prius cogitat si possit cum X milibus occurrere
ei qui cum XX milibus venit. Alioquin adhuc illo longe agente mittit et rogat ea que pacis sunt.
Quid ergo fratres agendum est nisi ut dum adhuc longe est legationem mittamus. Rogemus ea que pacis sunt.
Longe enim esse dicitur qui adhuc presens per iudicium non videtur. Mittamus ut diximus adhuc legationem nostram flen
do tribuendo sacras hostias offerendo. Singulariter namque ad absolutionem nostram oblata cum la
crimis & benignitate mentis sacri altaris suffragatur. quia is qui in se surgens a mortuis iam
non moritur adhuc in suo misterio iterum pro nobis patitur. Nam quotiens ei hostias passionis offerimus. to
tiens nobis absolutionem passionem illius reparamus. Ecce cotidiane hostie ille cum elemo
sinis & lacrimis legatio missa quantam cum rege veniente gratie pacem fecit. Relinquat
ergo omnia qui potest. qui autem relinquere omnia non potest cum adhuc rex longe est legationem
mittat lacrimarum & elemosinarum hostiarum munera offerat. Vult enim placari precibus
qui scit quia portari non possit iratus. Lavate ergo fratres karissimi lacrimis macula peccatorum
elemosinis tergite sacris hostiis expiate. Nolite possidere per desiderium que adhuc
per usum minime relinquitis. spem in solo redemptore figite. Ad eternam patriam mente transite.
Si enim nihil in hoc mundo amando possidetis. & iam relinquitis cuncta possidendo. Ipse
nobis gaudia desiderata concedet. qui nobis eterne pacis remedia contulit. Ihesus Christus dominus noster qui vivit
& regnat cum patre in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum amen.

In illo tempore. Videns ihesus turbas ascendit in montem & reliqua.

Audistis ex lectione evangelica fratres karissimi exortantem dominum discipulos suos contra pressuras & tribu
lationes huius mundi et & iam ad regna celestis gaudia vocantem & dicentem. Beati pauperes spiritu
quoniam ipsorum est regnum celorum. Nunc opus tuum ad quod missus fuerat a patre salvator noster aperte demonstrat.

Quia supra legit multos infirmos ac debiles uariis oppressos languorib; curare. Nunc aut̄
euangelizare pauperib; regnū dī. Nō utiq; omīs pauperes beatos dic̄. sed illos tantūmodo qui omīs
honores p̄sentis sc̄li p nihilo ducunt amore dī. Quia cupiditate delectaciones humanę p bant' et
nudati quia ista terrestria parui pendunt adipiscere celestia desiderant. Quia u̅r̅m̅ ē reg
nū dī. n̄ dix̄ partē habetis in regno dī sed u̅r̅m̅ ē. quasi diceret. quia diuitias mundi & desideria
terrena p̄p̄ me c̄tēpsistis. Ideo possessores estis regni celestis. Beati qui nunc esuritis quia
saturabimini. Quid esurire beati quidue sitire debeant. Matheus exponit uidelic& iusticiā.
Qui enī iusticiā esurit. Iniusticiā odire necesse ē. Quādiu enī quis iniusticiā diligit iusticiā nequa
quā esurit. Quę societas iniusticię & ueritatis. cū iusticia & iniquitate. Talis ut lux cū tenebris
aut mortis & uitę. Aptissime instituens. Nūquā nos satis iustos estimare debere. sed cotidie
sēpq; iusticiā in omnib; amare. Immo in ei' iugit̄ ardere p̄fectu ad cui' p̄fectā saturitatē n̄ in
hoc sc̄lo sed in futuro posse p̄uenire. psalmista ostendit qui ait. Ego aut̄ cū iusticia apparebo
in cōspectu tuo saciabor dū manifestabit' gloria tua. Alit̄ Beati qui nunc esuritis. n̄ enī suffic̄
nob. uelle iusticiā. si n̄ ipsā magnopere desideram' operari iusticiā. Nos enī cū operib; iusticię
castigare debem' corp' n̄r̄m & seruituti subicere in fame & siti in nomine dn̄i ut in futuro ce
lestiū gaudior merēam' ubertate p̄frui. Beati qui nunc fletis quia ridebitis. Nō qui tēpo
raliū dāna cōmodū deflent. sed operū detrimēta bonor dū in se met ipsis cōspiciunt lamētis
cōquerr̄. Qui p̄ēne beatitudinis gaudio cōsolabunt'. n̄r̄a n̄ solū sed & p̄ximi iubem' cōmissa
deflere. Quę sicut nos met ipsos diligim' cōsequens ē nos de p̄fectu illius gratulari. de ei'
q; detrimēto necesse ē tribulari. & n̄ solū tribulari. uerū etiā ad lacrimas usq; succendi.
Quod aut̄ nunc flentes risuros ēē p̄misit. hic risus nomine mentis exultacio & affectus qui
dā letior intellegendus ē. Ideoq; dū tēp' habem' penitencię amarit̄ studeam' deflere
mala quę fecim' ut n̄ in iudicio flere incipiam'. quando lacrimas cōsolatio n̄ sequit'. Quod si
faciam' p̄ēnā cōsolatione letabim'. Beati eritis cū uos oderint homines & exp̄brauer
rint & eicerint nom̄ u̅r̅m̅ tāquā malū p̄p̄ filiū hominis. Ac si diceret. Beati eritis
si int̄ aduersa hui' mundi fidem nominis mei seruare cōtenditis. Cū uos inimici mei
atq; aduersarii de cetu uor expellunt. & exp̄brauerint uob nom̄ crucifixi qui com
mortuos sibi cōresuscitat & cōsedere facit secū in celestib; Et cū eicerint nom̄ religi
onis u̅r̅ę quod ē nom̄ xp̄ianū quia fideles mei estis beati eritis. quoniam qui p̄seuerauerit

in fide nominis mei hic saluus erit. Et quia per multas tribulationes & angustias oportet
nos introire in regnū dī. Gaudete in illa die & exultate. ecce enī merces urā multa ē in
cęlo. Quia ergo multa pro xpo in terris sustinet aduersa. Multa a xpo in cęlis recipiat
bona. Proinde frs mei si sēp gaudere desideramꝰ n̄ cū mundo sed cū dn̄o gaudeamꝰ. Gau
diū nrm debet eē n̄ puersū. tunc autē recte gaudemꝰ si mundi uanitates n̄ amemus.
Stultū ē enī de illa re gaudere quę nobcū n̄ poterit pmanere. Unde aut quisq; uerit gaudi
ū nisi ubi cordis sui defigit affectū. unde gaudent insipientes in mundo. Uos autē xpiani
gaudere semp in dn̄o. Aeternū erit gaudiū xpianoꝝ quia ęternus ē dns dr uoꝝ. Ideo autē sēper
gaudebunt. quia semp cū dn̄o manebunt. Soli ergo diligentes dm̄ gaudium sēpiternū habebunt
quia illo quē diligunt n̄ carebunt. Quib; ergo daturus ē dr illud ęternū gaudiū. nihil aliud
daturus ē quā se ipsū. Illi ergo in ęternū gaudebunt qui bene uiuendo dm̄ ęternū possidebunt.
Ihm xpm dn̄m nrm qui coęternus dō patri & spū sc̄o uiuit & regnat dr p omnia scła scłoꝝ am̄.

In illo tempr dixit ihs discipłs suis parabolā hanc. Homo quidā peregre pficiscens & reliqua.
Audiuit dilectio urā frs kmi dn̄i parabolā in psenti lectione sc̄i euangelii narrantē atq; dicentē.
Homo quidā peregre pficiscens uocauit seruos suos & tradidit illis bona sua. Quis itaq; homo
iste ē qui peregre pficiscit nisi redēptor nr qui in ea carne quā adsupserat. abiit in celū.
Carnis locus pprius terra ē quę quasi ad peregrinandū dr dū p redēptorē nrm in cęlo collo
cat. Sed homo iste peregre pficiscens. seruis suis bona sua tradidit quia fidelib; suis spitalia
dona concessit. Et unū quidē quinq; talenta. alii duo. alii uero cōmisit unū. Per v talenta
v. sensus id ē corporalis scientia exprimit. uidelicet uisus. auditus. gustus. odoratus. &
tactus. Per duo talenta. Intellectus intimꝰ & operatio designat. per unū uero intel
lectus tantū figurat. Sed is qui quinq; talenta acceperat. alia quinq; lucratus ē.
Quia sūnt nnulli in sc̄a ecclā qui si intima ac mistica pscrutare nesciunt. pro desiderio tamen
supnę patrię docent recta quę possunt de ipsa corporali substantia quā acceperant.
Quis se a carnis petulantia ac terrenarū rerū ambitu. nec n̄ a uisibiliū uoluptate custo
diunt. Ab his etiā alios ammonendo cōpescunt. Et ita alia quinq; talenta lucratur.
Simił qui duo acceperat lucratus ē alia duo. & sunt nnulli qui intellectū atq; opera
tionē indi dono pcipiunt mistica queq; de sacris scripturis intellegunt. ea quib; suis

&etiā in opere duplicare contendunt. Qui cū intellegendo & operando aliis p̄dicant quasi duplicatū de ne
gotio lucrū portant. Sed is qui unū talentū acceperat abiens fodit in terrā & abscondit pecuniā dn̄i sui.
Talentū dn̄i sui abscondit in terra quicquid cūq; ingeniū accipit a dn̄o in cōcupiscentia mundi implicat. lucrū
sp̄itale n̄ querit. Quia s n̄nulli quidonū intellegentię p̄ceperūt. solis tamē carnis delectacionib; de
seruiunt. De quib; p̄ pp̄hetā dr̄. Sapientes s̄t ut faciant mala. Bene autē nesciunt facere. Sed dn̄s qui talen
ta dedit rationē quesiturus redit. Quia is qui nunc pie sp̄italia dona tribuit. districte in iudicio
uniuscuiusq; merita exquirit. quid quisq; accepit cōsideret & quid lucri reportet penset. Ser
uus qui geminata talenta reportat a dn̄o laudatur atq; ad ęternā remunerationē p̄ducitur cū ei
uoce dominica dr̄. Euge serue bone & fidelis quia sup̄ pauca fuisti fidelis supra multa te con
stituā. Intra in gaudiū domini tui. Pauca quippe bona s̄ omnia quę p̄sentis s̄cli quālib& multa
eē uideantur. Sed tunc fidelis seruus supra multa cōstituitur. quando deuicta omni corporali
molestia de ęternis gaudiis in illa cęlesti sede gloriatur. Tunc ad dn̄i sui gaudiū p̄fecte in
tromittitur. quando in ęternā patriā adsumptus atq; angelorū cętib; sociatus. de ęterno mune
re gaudet. quia nihil ē qd̄ de terrenis cōcupiscat. Seruus qui operari autē de talento noluit
ad dn̄m cū uerbis excusationis redut dicens. Dn̄e scio quia homo es metis ubi n̄ seminasti.
& cōgregas ubi n̄ sparsisti. Et timens abii & abscondi talentū tuū in terra. Ecce habes qd̄ tuū ē.
Ecce seruus inutilis durū dominū uocat. Cui tamē ad lucrū deseruire nolebat. & timuisse
se dicit in lucro talentū expendere. qui hoc solū timere debuerat. ne hoc sine lucro ad dn̄m
reportaret. Sunt enī plerique intra s̄cām ecclesiam qui meliorē uitā adgredi metuunt.
& iacere in malis operib; n̄ p̄timescunt. Cūq; peccatores se eē cōsiderant s̄citatis uiā ar
ripere trepidant remanere in suis iniquitatib; n̄ formidant. Nescientes illud qd̄ p̄
pp̄hetā dr̄. In quacūq; die cōuersus fuerit peccator uita uiuet & n̄ morietur. Qui ergo
talis ē fr̄s mei. recurrat cito ad pęnitenciā & reuertatur a malitia sua. cōuertatur
ad dn̄m dm̄ suū & miserebitur ei quia pius & misericors ē omnib; qui inuocant eū in ue
ritate. Unde cū omni sollicitudine auxiliante dn̄o bonis operib; ad futura tendere
debemus quia tantū ab unoquoq; nr̄m uenturus iudex exiit quantū dedit. Ut ergo de
talenti ratione quisq; securus sit. Cū magno tremore penset cotidie quid accepit.
Atq; solerter in operatione uigilet. Et hoc ipsū qd̄ accepit a dn̄o ingeniū duplicare
in aliorū ammonitione t etiā exemplo s̄citatis n̄ differat. Quia nemo ē qui se ab hac

talenti receptione excusare ualeat. Quia cuilibet homini hoc ipsum ingenium quamuis minimum sit, qui habet pro talento reputabitur. Ideoque ab hac talenti lucro nulla nos terrena cura inpediat. Ne si sine lucro talentum in terra absconditur. Id est in terrenis desideriis ipsum ingenium implicatur. Talenti dominum ad iracundiam prouocat. quasi a bona actione torpescimus de ipsis donis quae est tulit grauius iudicat. Et ideo fratres karissimi ista dum tempus est cogitantes et redemptoris nostri beneficia recolentes. Ita cum dei adiutorio indefesso studio laboremus. Ut quod nobis contulit cum iudicat. duplicatum a nobis inueniat iudicaturus dominus noster ihesus christus qui cum eo omnipotenti patre et spiritu sancto coequalis deus uiuit et regnat per omnia secula seculorum. Amen.

In illo tempore. Respondens ihesus dixit. Confiteor tibi pater domine celi et terrae et reliqua

Audiuit dilectio uestra in presenti sancti euangelii lectione domini nostri ihesu christi confessionem ad patrem simul et exultantem in spiritu sancto dicentem. Confiteor tibi pater domine celi et terrae. Confessio itaque non semper penitentiam sed gratiarum actionem significat. quia dum discipuli reuersi sunt ad eum gaudentes quia demonia illis subiciuntur ipsi patri gratias agebat et discipulis suis signa facientibus ostendit. Non suis meritis hoc inputare debere. sed patri qui hanc illis dedit uirtutem gratias agere. Patrem autem suum dixit celi autem et terrae dominum hoc est autem eos qui filium minorem patri adserant. Quia abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea paruulis. Gratias agit et exultat in patre quod paruulis id est humilibus aptis aduentus sui aperuerit sacramenta quae ignorauerunt scribae et pharisei qui sibi sapientes esse uidebantur et in conspectu suo prudentes. Paruulis igitur reuelat pater misteria non qui aetate sunt paruuli sed qui peccato et malitias paruuli. his reuelat deus querere bona gaudia paradisi et premia regni celorum. Pulchre autem sapientibus et prudentibus non insipientes et hebetes opposuit sed paruulos id est humiles ut probaret se tumorem elationis damnasse. Non acumen ingenii spiritalis. Sequitur. Ita pater quoniam sic fuit placitum ante te.

His domini uerbis exempla humilitatis accipimus ne temere discutere superna consilia de aliorum uocatione aliorum uero expulsione presumamus et sic dicamus patri placitum fuisse dicemus ut ex omnibus mundi partibus ad credulitatem filii dei gentes uenirent. Id est ab oriente et occidente et recumbent cum abraham isaac et iacob in regno celorum. filii autem regni huius eicientur in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium. Unde dilectissimi nos relinquentes diabolicum iter totis uisceribus audiamus ipsum dominum inuitantem et dicentem nos. Uenite ad me omnes qui laboratis et ego uos reficiam. Laborat enim populus gentilium sequendo diabolicum et contratus erat peccatis

& nos laboram' quã diu peccatis onerati sum'. Cũ uero peccatoꝝ sarcinã p̄ confessionẽ & pacientiã p̃icim',
uenire ad xp̄m meremur. Unde sequit̃. Et ego reficiã uos. Reficit enĩ om̃s credentes in ipsũ fide ius
ticia sc̃itate uita ęt̃na. Tollite iugũ meũ sup uos & discite a me quia mansuetus sũ & humilis corde.
Omnis ergo qui uult uitã & cupit uidere dies bonos. deponat iugũ iniquitatis & malitię. sic ait
p̄pheta. Disrũpam' uincula eoꝝ & p̃iciam' a nob iugũ ipsoꝝ. Nisi enĩ quis iniquitatis iugũ idẽ omniũ
uitioꝝ fomitẽ post tergũ p̃iecerit. ñ pot̃ ergo xp̄i iugũ suaue & leue suscipere. Qđ si iugũ xp̄i tã
suaue & leue ẽ quomodo religiosis cã dura & amara ẽẽ uidet̃ hominib; Sed ideo amara quia coꝛ
terrenis infectũ cupiditatib; cęlestia amare ñ potest. Sed necdũ uenit ad xp̄m ut susciperet
iugũ ei' & disceret quia mansuetus erat & humilis corde. Unde aduertim' dil̃mi ex ipsius dñi nr̃i
magisterio quia nisi quis fuerit mansuetus & humilis corde. iugũ xp̄i portare ñ potest. Omni
ergo studio extirpem' de corde nr̃o fomitẽ uitioꝝ quia fidei nr̃ę arma ñ sũ carnalia sed potencia
dō. Aduersus sp̃itales nequitias repugnantes ut his repulsis dona sc̃i sp̃s in nr̃a cõuersatione
appareant. ut possim' de reliquo sine labore iugũ tolerare sc̃itatis & p̄manere in cõspectu ei'
mansueti & humiles corde. Quia suscipiẽs mansuetos dñs humiliat aũt peccatores usq; ad ter
rã. Mansueti hereditabunt t̃rã regni celoꝝ & inhabitabunt in sc̃la sc̃loꝝ sup eã. Proinde fr̃s
si uere uultis ut longa sit uĩa beatitudo. nolite quęrere gaudiũ in mundo. sed gaudete
in dño sẽp. Ille aũt gaudet in mundo qui se in eo beatũ existimat. si diuitias polleat. si pecu
nias multas adquirat. si inimicos uincat. si potestate cui quã dignitatis excellat. Absit
aũt ab omni xp̄iano homine in reb; tẽporalib; & caducis beatitudinẽ collocare. aut illas
existimare ueras diuitias quas cẽstat in tẽpore transituras. cũ utiq; si quis uult uere
diues ẽẽ. ñ terrenã debet multiplicare substanciã. ne sibi futurã multiplicet penã.
Sed regnũ celoꝝ debeat bonis operibus cõparare. quo nihil potest diuitius inuenire.
& si inimicus desiderat uincere quis & habet desideria mala in se. quib; debet fortiter
repugnare p̄pt dm̃ diligat eos. Qui enĩ interiores inimicos uicerit. exteriores ad
uersarios nullatenus formidabat. Tunc uerã quisquã uictoriã obtinebit. si supbiã re
spuat & humilitatẽ diligat. si auaritiã spernat & misericordiã faciat. si fugat libidinẽ
& diligit castitatẽ. Sic de omnib; quęcũq; gerit in sc̃o cogitet se iudicandũ a dō. Sua ergo
debet homo superare uitia qui delectat' cũ sc̃is dĩ in ęt̃na felicitate regnare. Ideo enĩ
hodie gaudem' dilectissimi in honore utiq; dĩ in cui' sum' congregati. Quia beati inter

[illegible] Lutum fecit ex sputo et liniuit oculos meos et modo uideo

cessores nr̄i mundū cōtēpser̄. dm̄ dilexer̄. falsas mundi diuitias respuer̄ & aduersas diuitias
ueraq; gloriā ꝑuener̄. Digne utiq; nos in hunc locū scām ueneranda solemnitas cōgregauit.
Quia scōr dī usq; ad celū n̄ mundi cupiditas sed dī caritas eleuat. ꝑ dn̄m nr̄m ihm xp̄m qui cū patr̄

In illo tempr̄ dix ihs discipulis suis parabolā hanc.
Simile ē regnū celoꝝ thesauro abscondito in agro quē qui inuenit homo abscond & reliqua

Ecce ex lectione euangelica audistis filii kmi. celoꝝ regnū thesauro abscondito in agro cōpa
ratū quē qui inuenit homo abscond & p̄ gaudio illius uad & uend uniuersa que hab & emit
agrū illū. Thesaurus iste celeste desideriū significat. Ager uero in quo thesaurus abscon
dit disciplinā studii celestis. Homo qui tunc thesaurū inuenit. humiles & religiosos de
signat. qui ualde gaudent dū bonū ꝑcipiunt desideriū. Tunc ꝑfecto uenditis. id ē cōtēptis
uoluptatib; carnis cunctisq; t̄renis delectacionib; om̄a mundi desideria ꝑ disciplinę celes
tis custodiant calcant. Nihil iā qđ caro blandit̄ libeat. nihil qđ carnalē uitā trucidat sps per
orrescat. Siue alit̄ thesaurus iste xp̄s intellegit̄. Ager aut̄ scā scriptura in qua repositā
noticia saluatoris nr̄i. Quia quisquis eū ei gratia reuelante cognouerit. Oportet om̄a de
lectam̄ta sc̄li cōtēpnere & ad eius noticiā iugi exercitio bonoꝝ operū festinare. Inuentus
ergo thesaurus absconditur ut seruet̄. quia studiū bone uoluntatis in opere dī custodire
nemo suffic̄ qui humanis laudib; n̄ abscond. Hoc aut̄ dico n̄ ad ꝑximi nr̄i opera nr̄a bona n̄ uideant
ad exemplū salutis cū scriptū sit. Uideant ur̄a bona opera & glorificent patrē ur̄m qui in
celis ē. Sed ut ꝑ hoc qđ facim̄ laudas humanas minime queram̄. sed tam̄ ita sit op̄ nr̄m in publi
co. quatenus intencio sēp sit in occulto. Rursū regnū celoꝝ homini negociatori querenti
bonas margaritas cōparet̄. Quia unā ꝑciosā inuentā om̄a uendes emit. Quia qui celestis ui
tę dulcedinē aliquantulū agnouerit ea que in t̄ris amauerat. libent̄ cuncta derelinquerit.

In cōparatione dulcedinis ei uilescunt ei om̄a mundi delectam̄ta inardescit ad celestia animus
nil iā in terrenis lib&. Deforme uidet̄ quicquid in terrena placeb specię. quia amoꝝ ꝑciosę
margaritę ardā in m̄te. Qm̄ sic mors corp̄ & anima separat. sic ab amore corporaliū ꝑfcm̄ę uitę
amor disiungit. Cui m̄tē dō inspirante intrauerit. Neq; eni scā hęc cui hodie natalicia celebra
m̄ mori ꝑ dn̄o potuiss&. Si prius a terrenis desideriis mortua n̄ fuiss&. Erectus naq; in uir
tutis culmine anim̄ torm̄ta corporis & animę n̄ timer&. Ante armatos reges &
presides ducta ꝑ xp̄o stetit ad torm̄ta sed xp̄i auxilio roborata usq; ad mortē ꝑman

sit intrepida. Quid in tempore isto nos viri dicimus qui ire ad regna celestia puellas per ferrum videmus.
Quos ira superat, superbia inflat, ambicio perturbat, luxuria inquinat. Nemo nos ad tormenta pro xpo
trahit, sed magis nos ab eternis mitigat suppliciis. Tantum ut terrena desideria carnalesque concu
piscentias ut fugiamus instigat. Rursum simile est regnum celorum sagene misse in mare et ex omni
genere piscium congreganti, que impleta ad litus ducitur, boni pisces eleguntur in vasa, mali autem eiciuntur.
Sagena ista vocata sancta est dei evangelica contexta doctrina. In qua per predicatores multi ad fidem iusti et iniusti,
boni et mali vocantur. Mare vero hoc seculum intellegimus. Litus consummatio seculi intellegitur. Nunc enim bonos
malosque communiter quasi permixtos pisces fidei sagena continet. Sed litus id est consummatio seculi indicat ipsa
sagena sancta vocata scilicet quid detrahebat. Quia videlicet tunc verum iudicium demonstratur cum boni
a malis separantur. Boni mittuntur ad regna celestia, mali autem eiciuntur in eterna tormenta. Cogite
mus igitur nunc dum tempus est et bonis operibus festinemus, ne tunc a conspectu iudicis rapiamur, ne ab electorum
societate separemur. Unde subiungitur de eadem comparatione: Sic erit in consummatione seculi: exibunt angeli
et separabunt malos de medio iustorum et mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus et stridor den
tium. Hoc carissimi fratres karissimi timendum est potius quam exponendum, quia aperte hic tormenta peccatorum dicta sunt.
Unde et subditur: Intellexistis hec omnia? Dicunt ei discipuli: Utique domine. Et statim subiungit: Ideo om
nis scriba doctus in regno celorum similis est homini patri familias qui profert de thesauro suo
nova et vetera. Ac si aperte diceret: Ille in sancta ecclesia doctus predicator est qui et nova scit profer
re de suavitate regni celestis et vetusta dicere de terrore supplicii, ut vel pene terreant quos
premia non invitant. Audiant de regno quod ament, audiant de supplicio quod timeant. Quia ergo per presentia
gaudia secuntur perpetua lamenta, hic fratres karissimi vana leticia fugite si illic flere non vultis. Ne
mo enim potest hic gaudere cum seculo et illic regnare cum domino. Temporalis itaque leticie fluxa re
stringite, carnis voluptates edomate. Spem ad celestia erigite, ad eternam patriam toto
desiderio transite. Ipse nobis gaudia eterna concedat qui nos suo pretioso sanguine liberavit.
Ihesus xpistus dominus noster qui vivit et regnat cum patre in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum amen.

In illo tempore dixit ihesus discipulis suis parabolam hanc: Simile est regnum celorum decem virginibus que accipientes lampades etc.
Sepe vos fratres karissimi ammoneo prava opera fugere, mundi huius inquinamenta devitare. Sed hodierna sancti evangelii
lectione compellor dicere ut et bona que agitis cum magna cautela timeatis, ne per hoc quod a vobis rectum geritur
favor aut gratia humana requiratur, ne appetitus laudis subripiat, et quod foris ostenditur intus a mercede

uacuit. Ecce enim redemptoris uoce regnum caelorum decem uirginibus simile dicitur. Quae omnes dicuntur uirgines, et ta-
men intra beatitudinis ianuam non omnes receptae, quia earum quaedam dum de uirginitate sua gloriam foris expe-
tunt, in uasis suis oleum habere noluerunt. Quid itaque in hac sententia nisi praesens ecclesia regnum caelorum dicitur?
Et quia ex utroque sexu fidelium multitudo colligitur, sancta ecclesia decem uirginibus similis denuntiatur. In qua
quia mali cum bonis et reprobi cum electis admixti sunt, recte similis uirginibus prudentibus et fatuis perhi-
betur. Sunt namque plerique continentes, qui ab exteriori se appetitu custodiunt, et spe ad interiora ra-
piuntur, carnem macerant, et toto desiderio ad supernam patriam anhelant, aeterna praemia per labores suos ex-
petunt, doctrinae inseruiunt, recipere humanas laudes nolunt, hi nimirum gloriam suam non in
ore hominum ponunt, sed intra conscientiam contegunt. Et sunt plerique qui corpus per abstinentiam affligunt,
sed de ipsa sua abstinentia humanos fauores expetunt, doctrinae inseruiunt, indigentibus mul-
ta largiuntur, sed ut fatuae profecto uirgines, quia solum laudis transitoriae retributionem quaerunt.
Unde et apte subditur: V fatuae non sumpserunt oleum in uasis suis, prudentes autem acceperunt oleum in uasis
suis cum lampadibus. Per oleum uero desiderium aeternae retributionis gloriae designatur, per lampades opera
misericordiae. Notandum uero quod omnes lampades habent, sed omnes oleum non habent, quia plerumque in
se bona opera cum electis et reprobi ostendunt, sed soli ad sponsum cum oleo ueniunt, qui de his quae
foris egerint, intus gloriam requirunt. Moram autem faciente sponso dormitauerunt omnes et dormierunt.
Quia dum uenire iudex ad extremum iudicium differt, electi et reprobi in mortis somno sopiuntur.
Media autem nocte clamor factus est: Ecce sponsus uenit, exite obuiam ei. De aduentu sponsi cla-
mor in media nocte fit, quia sic dies iudicii subripit, ut praeuideri non ualeat quando uenit. Unde
scriptum est: Dies domini sicut fur in nocte ita ueniet. Tunc omnes surgunt, quia electi et reprobi a som-
no suae mortis excitantur. Lampades ornant, quia sua secum opera numerant, pro quibus aeternam re-
cipere beatitudinem expectant. Sed lampades fatuarum uirginum extinguuntur, quia earum
opera quae clara hominibus foras apparuerant, in aduentu iudicis intus obscurantur, et a deo
retributionem non inueniunt, quia pro his receperunt ab hominibus laudes quas amauerunt. Quid est
itaque quod tunc a prudentibus oleum petunt, nisi quia in aduentu iudicis cum se intus uacuas in-
uenerint, testimonium foras quaerunt? Ac si a sua fiducia deceptae proximis dicant: Quia nos quasi
sine opere repelli conspicitis, dicite de nostris operibus quid uidistis. Sed prudentes uirgi-
nes respondent dicentes: Ne forte non sufficiat nobis et uobis. In illo enim die sibimet ipsi testi-
monium uniuscuiusque uix sufficit, quanto minus et proximo. Unde et protinus per increpationem

subdunt ut potius ad uendentes & emite uob. Venditores quippe olei adulatores s̄. qui cum accepta qualibet gratia
uanis suis laudib; nitore glorię offer quasi oleum uendunt. Sed cum irent emere uenit sponsus. Quia cum uitę
suę testimonium a proximis querit. Iudex uenit qui non operum sed cordium testis ē. Quę aut paratę erant intrauer
cum eo ad nuptias & clausa ē ianua. O si sapere in palatum cordis possit quid admirationis hab& quod dr
Venit sponsus. Quid dulcedinis intrauer cum eo ad nuptias. Quid amaritudinis & clausa ē ianua. Venit
quippe ille qui aduentu suo elementa concutit. In cuius conspectu cęlum cum terra contremescit. Unde etiam p pro
pheta dic. Adhuc semel & ego mouebo non solum terram sed & iam cęlum. Ad cuius examen omne humanum genus
deducit cui uindictam malorum remunerationemq; bonorum. Angeli. archangeli. throni. principatus &
dominationes exsecuntur. Pensate frs kmi ad cuius conspectum tanti iudicis qui in illo die terror erit
quando iam in pena remedium non erit. Quę illa confusio cui reatu suo exigente contingit in conuentu omnium
hominum angelorumq; erubescere. Qui pauor quem & tranquillum mens humana capere non ual& & iam
iratum uidere quomodo ual&. Quem diem bene p propheta intuenratt. Dies irę dies illa dies tribu
lationis & angustię. dies calamitatis & dies miserię. dies tenebrarum & caliginis. dies nebulę
& turbinis. dies tubę & clangoris. Pensate frs extremum diem iudicii sup corda reproborum qua
asperitate p propheta uid& amarescere quę tot appellationib; non ual& explere. Quanta uero
tunc erit electorum leticia qui de eius merentur uisione gaudere. De cuius specu uident & elementa
contremescere & cum eo simul ad nuptias intrare. qui & in sponsi nuptias gaudent & tamen ipsi
sponsę. quia in illo ęterni regni thalamo uisioni nrę dī coniungitur. quę uidelic& uisio numquam iam
in ppetuum ab amoris sui amplexib; euellatur. Tunc regni ianua lugentib; claudatur quę modo co
tidie penitentib; aperitur. Erit namq; & tunc penitencia sed fructuosa iam non erit quia nequa
quam tunc ueniam inueniet quę modo aptum uenię temp pdit. hinc & enim paulus dic. Ecce nunc temp
acceptabile ecce nunc dies salutis. Hinc p propheta ait. Querite dnm dum inueniri potest inuocate
eum dum ppe est. Nam subdr. Nouissime ueniunt reliquę uirgines dicentes. Dne dne aperi
nob. At ille respondens ait. Nescio uos. Tibi iam a dno non potest misereri quod petit qui hunc no
luit audire quod iussit qui temp congruę penitencię pdidit. Frustra ante regni ianuam pcib; ue
nit. hinc ē enim quod p salamonem dns dic. Vocaui & renuistis. extendi manum meam & non fuit qui
aspiceret. despexistis omne consilium meum & increpationes meas neglexistis. Ego quoq; in interi
tu uro ridebo & subsannabo cum uob quod timebatis aduenerit. cum inruerit repentina calami
tas & interitus quasi tempestas ingruerit. quando uenerit sup uos tribulatio & angustia. tunc

Non omnis qui dicit michi dne dne intrabit in regnum celorum sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est dicit dns

Inuocabunt me & nō exaudiā mane consurgent & non inuenient me. Ecce aperiri clamant & repulsionis
sue dolore cōpulsi appellationē dominatus ingeminant dicentes. Dne dne aperi nob. preces offerunt
sed nesciunt quā tunc uelut incognitos dr deserit. quos modo suos p uite meritū ñ agnoscit. Ubi apte
quoq; generaliter ad discipulos exortacio subinfertur cū dr. Vigilate itaq; quia nescitis diē neq;
horā. Quia p peccata dr penitencia suscepit. Si scirē quisq; de psenti sclo quo tēp exiret. aliud
tēp uoluptatib; atq; aliud penitencie aptare potuisset. sed qui penitenti ueniā spond. peccanti
diē crastinū ñ pmisit. Sep ergo extremū diē debemus metuere quē nūquā possum puidere. Ec-
ce hunc ipsū diē in quo loquimur ad inducias cuersationis accepimus & tam mala que fecimus flere recu-
samus. Ñ solū comissa ñ plangimus sed & iā que defleamus augemus. Ac si aliqua nos egritudo corripuit
nisi grauia egritudinis uicinā morte denunciant. inducias uiuendi querimus ut peccata nra defleamus
& eas cū magna estu desiderii petimus quas acceptas modo pnihilo habemus. Nos ergo frs kmi nos
sollicite ista cogitemus ne nob in uacuū tēpora pterrunt. Ne tunc queramus bene agere cū iā con-
pellimur de corpore exire. Meminote quid ueritas dicat. Orate ne fiat fuga urā hieme t sabbato.
Ac si apte dicat. Uidete ne tunc queratis peccata urā fugere quando iā ñ licet ambulare. Illud ergo
tēp quo fugere ñ licet. modo debet homo pcogitare dū licet. Illa hora nri exitus sep intuenda
ista redeptoris ammonitio. Ante mentis oculos sep ponenda quiā. Vigilate itaq; quia nesci-
tis diē neq; horā. Quā nos sollicite iugit pcogitare oportet sollicite omnib; que ad eas dieb;
uite nre fideliter & studiose pparare ipso auxiliante dno nro cui sit honor & misericordie sue
sep gratiarū actio qui uiuit & regnat in scla sclorum amen.

G. H. HOF-BIBLIOTHEK KARLSRUHE

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

restauriert

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

restauriert April 1977, R. Kr.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

restauriert April 1977, R. Kr.

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg